

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису

ДУБАС ВІТАЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ

УДК 343.2/7

ДИСЕРТАЦІЯ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ
КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ

081 «Право»

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела

_____ **В. М. Дубас**

Науковий керівник – Парасюк Наталія Михайлівна, кандидат юридичних наук,
доцент

АНОТАЦІЯ

Дубас В.М. Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії (081 – Право). Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів, 2023.

У дисертації здійснено дослідження кримінально-правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні, підсумками якого стала низка нових теоретичних положень, що стосуються змісту системи правових засобів протидії корупційним правопорушенням, функціонального призначення як каральних, так і заохочувальних кримінально-правових засобів, спрямованих на протидію корупційним кримінальним правопорушенням, а також пропозицій, спрямованих на доповнення Кримінального кодексу України статтю 11-¹, та вдосконалення норм, передбачених статтями 49, 55, 59, 75, 364, 364-¹, 365-², 368, 368-⁵, 369, 369-² Кримінального кодексу України, статей 33-¹, 182, 314, 316, 317, 323, 349 Кримінального процесуального кодексу України та практики їх застосування.

Робота складається з трьох розділів.

У першому розділі проаналізовано стан наукової розробки питання протидії корупційним кримінальним правопорушенням кримінально-правовими засобами в науці кримінального права; місце та роль кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням; стан протидії корупційним кримінальним правопорушенням за законодавством деяких зарубіжних держав.

З'ясовано, що стан наукового дослідження проблематики було відображено в працях вчених-криміналістів, які лише дотично аналізували проблематику ефективності кримінально-правових засобів у протидії корупційним кримінальним правопорушенням, хоча тематика їх протидії є однією з найбільш досліджуваних в кримінально-правовій доктрині. Разом з тим, наявний доробок дисертаційних досліджень не охоплює проблематику кримінально-правових

засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням з урахуванням сучасних тенденцій антикорупційного кримінального та кримінального процесуального законодавства.

Запропоновано авторську класифікацію системи кримінально-правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням, яка є авторським (власним) баченням автора дисертації (щодо) функціонального призначення конкретної кримінально-правової норми, яка може бути застосована чи застосовується до особи, винної у вчиненні корупційного кримінального правопорушення. Проаналізовано місце кожного кримінально-правового засобу з точки зору його ролі, призначення та ефективності в системі протидії корупційним кримінальним правопорушенням. З'ясовано, що усі проаналізовані кримінально-правові засоби в сукупності мають важливе значення в контексті забезпечення як невідворотності кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, так і протидії їм. Однак з-поміж усіх кримінально-правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням найбільш суворим є покарання.

Дослідження антикорупційного законодавства країн, які зайняли з 1 по 5 місце в рейтингу «Індекс сприйняття корупції», - Данії, Фінляндії, Нової Зеландії, Норвегії, Швеції та Сінгапуру, засвідчило, що в цих країнах низький рівень корупції зумовлений не тільки якістю їх антикорупційного законодавства, в тому числі й кримінального, а й високим рівнем правосвідомості громадян, у яких активно формується усвідомлення нульової толерантності до корупції.

У другому розділі дисертації проведено аналіз поняття корупційного кримінального правопорушення та кримінально-правову характеристику усіх корупційних кримінальних правопорушень, а також охарактеризовано правову природу корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України та перспективи їх гармонізації з Конвенціями щодо криміналізації корупції, ратифікованими Україною.

З'ясовано, що жоден міжнародний нормативно-правовий акт, на основі яких імplementовані антикорупційні норми в чинний Кримінальний кодекс України

не вимагає наявності в національному законодавстві чіткого переліку корупційних кримінальних правопорушень. Однак доведено, що його наявність сприяє реалізації принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права. Разом з тим, чинний перелік корупційних кримінальних правопорушень потребує суттєвого доопрацювання на предмет виключення з нього статей, які обгрунтовано не є корупційними – ст.ст. 210 і 320 Кримінального кодексу України.

Запропоновано виокремлення в Особливій частині Кримінального кодексу України Розділу XVII-І «Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю», повністю відповідає логіці побудови Особливої частини Кримінального кодексу України.

Системний аналіз норм Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003, Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 та Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15.05.2003 з положеннями КК України, які встановлюють кримінальну відповідальність за корупційні кримінальні правопорушення, засвідчив висновок про термінологічну та функціональну неузгодженість статей Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу України. Зазначене обумовило висновок про необхідність внесення змін до положень національного закону в частині посилення кримінально-правових засобів, а саме про внесення змін до статей 55, 59 Кримінального кодексу України, які за свою суттю є «посиленням» ролі каральних кримінально-правових засобів, спрямованих на протидію корупційним кримінальним правопорушенням.

У третьому розділі досліджено питання застосування заохочувальних та каральних кримінально-правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням, а також проаналізовано практику Вищого антикорупційного суду в справах по корупційних кримінальних правопорушеннях та сформульовано тенденції судової практики при розгляді такої категорії справ.

На підставі системного правового аналізу доведено, що і норми Кримінального кодексу України, і положення Кримінального процесуального

кодексу України передбачають можливість застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням при затвердженні угоди про визнання винуватості в кримінальних провадженнях по корупційних кримінальних правопорушеннях. Встановлено, що цей заохочувальний кримінально-правовий засіб є дієвим механізмом здійснення провадження у справах по корупційних кримінальних правопорушеннях, який здатен повною мірою забезпечити виконання завдань кримінального провадження, передбачених статтею 2 Кримінального процесуального кодексу України, а також досягти економії ресурсів кримінального судочинства завдяки проведенню судового провадження в спрощеному порядку.

Юридичний аналіз правової природи заохочувального кримінально-правового засобу в протидії корупційним кримінальним правопорушенням – звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання вини у справі про корупційне кримінальне правопорушення та положень статті 30 Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003 дозволив сформулювати пропозиції до законодавства щодо внесення змін в частину 2 статті 75 Кримінального кодексу України з метою гармонізації національного кримінального законодавства до положень цієї Конвенції.

На основі аналізу правозастосування Вищим антикорупційним судом каральних кримінально-правових засобів у справах по корупційних кримінальних правопорушеннях зроблено висновок, що санкції кримінально-правових заборон в чинній редакції не є спроможними забезпечити належний стримуючий ефект і бути ефективним запобіжним механізмом у системі протидії корупційним кримінальним правопорушенням. За результатами проведеного дослідження запропоновано пропозиції щодо покращання застосування каральних кримінально-правових засобів, а саме викласти санкції статей 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵ · 369, 369⁻² Особливої частини Кримінального кодексу України у нових редакціях.

На основі ухвалених вироків Вищим антикорупційним судом проаналізовано практику щодо призначення покарань у справах по всіх

корупційних кримінальних правопорушеннях та зроблено висновки, що: 1) при визначенні виду покарання і його строку чи розміру та подальшому призначенні остаточного покарання за корупційне кримінальне правопорушення колегії суддів переважно визначають максимально індивідуалізоване покарання з метою досягнення мети покарання – кари, виправлення засудженого та запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як корупційних, так і інших; 2) обтяжуючі обставини за відсутності пом'якшуючих враховуються судом при визначенні виду покарання і його строку чи розміру, в таких випадках колегії суддів не призначають максимальний строк найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією інкримінованої статті; 3) у судових рішеннях завжди враховуються пом'якшуючі обставини при призначенні остаточного виду і розміру покарання; 4) значна кількість пом'якшуючих обставин враховується судом при затвердженні угоди про визнання винуватості, укладеної між обвинуваченим (обвинуваченими) і прокурором. Також це є підставою для прийняття судом рішення про звільнення особи від відбування реального покарання на підставі частини 2 статті 75 Кримінального кодексу України; 5) у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, укладеної між обвинуваченим (обвинуваченими) і прокурором, колегії суддів дотримуються імперативних вимог статей 469-470, 472, 475 Кримінального процесуального кодексу України, які встановлюють правові вимоги за такою правовою процедурою.

Виокремлено основні тенденції судової практики, які мають правове значення, а саме: 1) перегляд судових рішень за виключними обставинами у зв'язку зі встановленням Конституційним Судом України неконституційності закону; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку з закінченням строків давності; 3) тенденції судової практики Вищого антикорупційного суду в період дії воєнного стану в Україні.

Сформульовано пропозиції до чинного кримінального процесуального законодавства щодо оптимізації процедури судового розгляду справ, а саме запропоновано внести зміни і доповнення до статей 33-¹, 314, 316, 317, 323, 349

Кримінального процесуального кодексу України, що цілком відповідає приписам приписами частини 1 статті 30 Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003 та частини 1 статті 19 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999.

Теоретичні положення, висновки та рекомендації, отримані в ході дисертаційного дослідження, можуть бути використані в законотворчій діяльності для вдосконалення окремих положень Кримінального кодексу України й Кримінального процесуального кодексу України в частині вдосконалення кримінально-правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням та здійснення кримінального судочинства у справах по корупційних кримінальних правопорушеннях; а також в навчальному процесі – для підготовки навчально-методичного забезпечення з навчальних дисциплін спеціальності «Правознавство», «Право», «Правоохоронна діяльність»; в науково-дослідній діяльності, як підґрунтя для подальших наукових досліджень проблематики застосування кримінально-правових засобів з метою протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні.

Ключові слова: корупційні кримінальні правопорушення, кримінально-правові засоби, протидія корупції, протидія корупційним кримінальним правопорушенням, звільнення від відбування покарання, неправомірна вигода, зловживання владою, зловживання службовим становищем, зловживання впливом, кваліфікація кримінальних правопорушень.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Дубас В.М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами в корупційних кримінальних правопорушеннях. *KELM*. 2020. № 5(33). С. 76-83.
2. Дубас В.М. Антикорупційне судочинство в період воєнного стану: аналіз кримінальних процесуальних змін. *Київський часопис права*. 2022. № 3. С. 127-134.
3. Дубас В.М. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в міжнародних актах, ратифікованих Україною. *Ампаро*. 2022. № 4. С. 27-33
4. Дубас В.М. Поняття та види корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 64-68.
5. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Правова позиція*. 2023. № 2 (39). С. 54-60.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 127-131.
2. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2019. С. 345-350.
3. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду. *Реалізація*

державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 грудня 2019 р.): у 2 ч. Київ: НАВС, 2019. Ч. 1. С. 68-72.

4. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Антикорупційне судочинство України. *Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні*: матеріали Загальнонаціонального юридичного форуму (Сєверодонецьк, 12 грудня 2019 р.). Сєверодонецьк: Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. С. 12-16.

5. Дубас В.М. Деякі питання вдосконалення судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів. *Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні*: матеріали науково-практичного семінару (м. Львів, 22 травня 2020 р.), Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 203-209.

6. Дубас В.М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. С. 28-32.

7. Дубас В.М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 грудня 2020 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 290-293.

8. Дубас В.М. Правові підстави притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення. *Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.). Одеса: Фенікс, 2021. С. 284-288.

9. Дубас В.М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні. *Sectoral research XXI: characteristics and features*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. С. 104-106.

10. Дубас В.М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи*: матеріали круглого столу (м. Львів, 11 червня 2021 р.). Львів: ЛьВДУВС, 2021. С. 35-40.

11. Дубас В.М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.). Київ, 2021. С. 27-30.

12. Дубас В.М. Щодо належності державного реєстратора до суб'єктів корупційного кримінального правопорушення, передбаченого статтею 365-2 Кримінального кодексу України. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьВДУВС, 2021. С. 237-242.

13. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique*: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. С. 72-73.

14. Дубас В.М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи*: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лашук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 147-148.

15. Дубас В.М. Гармонізація кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень згідно з Конвенціями ООН та законодавством ЄС. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: збірник матеріалів VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів,

09 грудня 2022 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 428-433.

16. Дубас В.М. Гармонізація/дисгармонізація кримінального антикорупційного законодавства із законодавством ЄС. *Україна-ЄС: питання гармонізації кримінального та кримінального процесуального законодавства*: збірник матеріалів круглого столу (м. Львів, 22 червня 2023 р.). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 26-28.

SUMMARY

Dubas V.M. Criminal legal instruments of combating corruption criminal offenses in Ukraine. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Thesis for the degree of Doctor of Philosophy (081 - Law). Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, 2023.

The dissertation conducted a study of criminal legal instruments of combating corruption criminal offenses in Ukraine, the results of which were a number of new theoretical provisions regarding the content of the system of legal instruments of combating corruption offenses, the functional purpose of both punitive and incentive criminal legal instruments aimed at countering the offense, and also proposals aimed at supplementing the Criminal Code of Ukraine with Art. 11⁻¹, improvement of the norms provided for by articles 49, 55, 59, 75, 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵, 369, 369⁻² of the Criminal Code of Ukraine, and by articles 33⁻¹, 182, 314, 316, 317, 323, 349 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine and practices of their application.

The work consists of three chapters.

The first chapter analyzes the state of scientific development of the issue of combating corruption criminal offenses by criminal law instruments in the science of criminal law; the place and role of criminal law instruments in the system of legal instruments of combating corruption criminal offenses; the state of counteraction to corruption criminal offenses under the legislation of some foreign states.

It was found out that the state of scientific research of the problematics was reflected in the works of forensic scientists who analyzed the problematics of the effectiveness of criminal legal instruments in combating corruption criminal offenses, although the topic of their counteraction is one of the most researched in the criminal legal doctrine. At the same time, the existing legacy of dissertation research does not cover the problems of criminal law instruments of combating corruption criminal offenses, taking into account modern trends in anti-corruption criminal and criminal procedural legislation.

The author's classification of the system of criminal law instruments of combating corruption criminal offenses is proposed, which is the author's vision regarding the functional purpose of a specific criminal law norm that can be applied or applicable to a person guilty of a corruption criminal offense. The place of each criminal-legal instruments in terms of its role, purpose and effectiveness in the system of combating corruption offenses is analyzed. It has been established that all the analyzed criminal legal instruments in the aggregate are important in the context of ensuring both the inevitability of criminal liability for corruption criminal offenses and countering them. But, in general, of all the criminal law instruments of combating corruption criminal offenses, punishment is the most severe.

Studies of the anti-corruption legislation of the countries ranked from 1 to 5 in the Corruption Perceptions Index - Denmark, Finland, New Zealand, Norway, Sweden and Singapore showed that in these countries the low level of corruption is due not only to the quality of their anti-corruption legislation, including criminal, as a high level of legal awareness of citizens who are actively developing an awareness of zero tolerance for corruption.

The second section of the dissertation presents an analysis of the concept of a corruption criminal offense and the criminal-legal characteristics of all corruption criminal offenses, as well as the legal nature of corruption criminal offenses in the criminal legislation of Ukraine and the prospects for their harmonization with the Conventions ratified by Ukraine regarding the criminalization of corruption.

It has been established that not a single international legal act, on the basis of which anti-corruption norms are implemented in the current Criminal Code of Ukraine, requires a clear list of corruption criminal offenses in the national legislation. However, it has been proven that its presence contributes to the implementation of the principle of legal certainty as a component of the rule of law. At the same time, the current list of corruption criminal offenses requires significant revision in order to exclude articles from it that are justifiably non-corruption - art.art. 210 and 320 of the Criminal Code of Ukraine.

It is proposed to allocate in the Special Part of the Criminal Code of Ukraine Section XVII-I “Criminal offenses of corruption and criminal offenses in the field of financial control”, which is fully consistent with the logic of the construction of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

A systematic analysis of the norms of the Convention United Nation against Corruption of October 31, 2003, the Criminal Convention Council of Europe about Combating Corruption of January 27, 1999 and the Additional Protocol to the Criminal Convention on the Fight against Corruption of May 15, 2003 with the provisions of the Criminal Code, criminal offenses testified to the conclusion about the terminological and functional inconsistency of the articles of the General and Special Parts of the Criminal Code of Ukraine. The above led to the conclusion that it is necessary to amend the provisions of the national law in terms of strengthening criminal law means, namely, to amend Articles 55, 59 of the Criminal Code of Ukraine, which in essence are “strengthening” the role of punitive criminal law means aimed at counteraction to corruption criminal offenses.

In the third chapter, the issues of the use of incentive and punitive criminal-legal means of counteracting corruption criminal offenses are investigated, as well as the practice of the Supreme Anti-Corruption Court in cases of corruption criminal offenses is analyzed and trends in judicial practice are formulated when considering this category of cases.

Based on a systemic legal analysis, it has been proven that both the norms of the Criminal Code of Ukraine and the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine provide for the possibility of applying release from serving a sentence with probation when approving an agreement on recognition of guilt in criminal proceedings for corruption offenses. It has been established that this incentive criminal-legal remedy is an effective mechanism for conducting proceedings on corruption-related criminal offenses that can fully ensure the fulfillment of the tasks of criminal proceedings provided for in Article 2 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, as well as achieve savings in criminal proceedings resources due to conducting a trial in a simplified manner.

The Juridical analysis of the legal nature of the incentive criminal law tool in combating corruption criminal offenses - exemption from serving a sentence in case of approval of a plea agreement in the case of a corruption criminal offense and the provisions of Article 30 of the Convention United Nation against Corruption dated 10.31.2003 made it possible to formulate proposals to legislation on the amendment of Part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine with the aim of harmonizing national criminal legislation with the provisions of this Convention.

Based on the analysis of law enforcement by the High Anti-Corruption Court of punitive criminal law in cases of corruption criminal offenses, it was concluded that the sanctions of criminal law prohibitions in the current version are not able to provide an adequate deterrent effect and be an effective warning mechanism in the system. Based on the results of the study, proposals were proposed to improve the use of punitive criminal law means, namely, lay out the sanctions of articles 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵, 369, 369⁻² Special Part of the Criminal Code of Ukraine in new editions.

On the basis of the judgments passed by the High Anti-Corruption Court, the practice of imposing punishments in cases of all corruption criminal offenses was analyzed and conclusions were drawn that: 1) when determining the type of punishment and its term or size, and subsequently assigning the final punishment for a corruption criminal offense, the panel of judges, in the vast majority determine the maximum individualized punishment in order to achieve the goal of punishment - punishment, correction of the convicted and prevention of new criminal offenses, both corruption and other; 2) aggravating circumstances in the absence of mitigating factors are taken into account by the court when determining the type of punishment and its term or size, in such cases, the panel of judges does not assign the maximum term of the most severe type of punishment provided for by the sanction of the incriminated article; 3) mitigating circumstances are always taken into account in court decisions when determining the final type and amount of punishment; 4) a significant number of mitigating circumstances are taken into account by the court when approving a plea agreement concluded between the accused and the prosecutor. It is also a reason for the court to make a decision to release a person from serving a real punishment on the

basis of Part 2 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine; 5) in case of approval of a plea agreement concluded between the accused and the prosecutor, the panel of judges shall comply with the imperative requirements of Articles 469-470, 472, 475 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which establish legal requirements for such a legal procedure.

The main trends in judicial practice that have legal significance are highlighted, namely: 1) review of court decisions due to exceptional circumstances in connection with the establishment by the Constitutional Court of Ukraine of the unconstitutionality of the law; 2) closure of criminal proceedings due to the expiration of the limitation period; 3) trends in the judicial practice of the High Anti-Corruption Court during the period of military state in Ukraine.

Proposals have been formulated for the current criminal procedural legislation to optimize the procedure of judicial review of cases, namely, it is proposed to introduce changes and additions to articles 33-¹, 314, 316, 317, 323, 349 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which is in full compliance with the provisions of part 1 Article 30 of the Convention United Nation against Corruption dated October 31, 2003 and Part 1 of Article 19 of the Criminal Convention Council of Europe about Combating Corruption dated January 27, 1999.

Theoretical provisions, conclusions and recommendations obtained in the course of the dissertation research can be used in legislative activities to improve certain provisions of the Criminal Code of Ukraine and the Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of improving the criminal legal means of combating corruption criminal offenses and the commission of criminal proceedings in cases of criminal offenses; educational process - for the preparation of educational and methodological support for the academic disciplines of the specialty "Jurisprudence", "Law", "Law enforcement"; in research activities, as a basis for further scientific research on the use of criminal law means in order to counter corruption criminal offenses in Ukraine.

Keywords: corruption criminal offences, criminal legal instruments, combating corruption, combating corrupt criminal offences, exemption from serving a sentence,

inlegal benefit, abuse of power, abuse of official position, abuse of influence, qualification of criminal offences.

LIST OF PUBLISHER'S PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

Scientific works in which the main scientific results of the dissertation are published:

1. Dubas V.M. Trends in judicial practice in reviewing court decisions on exceptional circumstances in corruption criminal offenses. *KELM*. 2020. № 5(33). P. 76-83.
2. Dubas V.M. Anti-corruption justice in the period of martial law: analysis of criminal procedural changes. *Kyiv Journal of Law*. 2022. № 3. P. 127-134.
3. Dubas V.M. Criminal liability for corruption offenses in international acts ratified by Ukraine. *Amparo*. 2022. № 4. P. 27-33.
4. Dubas V.M. The definition and types of corruption criminal offenses in the criminal legislation of Ukraine. *Legal scientific electronic journal*. 2023. No. 6. P. 64-68.
5. Dubas V.M. Criminal legal instruments in the system of legal instruments against corruption criminal offenses. *Legal position*. 2023. No. 2 (39). P.54-60.

Scientific works that certify the approbation of the dissertation materials:

1. Dubas V.M., Steblynska O.S. The High Anti-Corruption Court in the system of subjects of prevention of corruption crimes in Ukraine. *Discussion issues of application of anti-corruption legislation: materials of Int.scientific-practical conf.* (Dnipro, November 15, 2019). Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, 2019. P. 127-131.
2. Dubas V.M. Criminal legal means of combating corruption crimes. *Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine: collection of materials scientific-practical conf.* (Lviv, December 06, 2019) / ed.by I.V. Krasnytskyi. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2019. P. 345-350.
3. Dubas V.M., Steblynska O.S. Use of Singapore's experience in combating corruption in the activities of the High Anti-Corruption Court. *Implementation of state anti-corruption policy in the international dimension: materials IV Int.scientific-*

practical conf. (Kyiv, December 12, 2019): in 2 parts Kyiv: NAVSU, 2019. Part 1. P. 68-72.

4. Dubas V.M., Steblynska O.S. Anti-corruption justice of Ukraine. *Access to justice in the context of decentralization reform in Ukraine*: materials of the All-Ukrainian Legal Forum (Severodonetsk, December 12, 2019) Severodonetsk: Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O.Didorenko, 2020. P. 12-16.

5. Dubas V.M. Some issues of improving judicial review of criminal proceedings for corruption crimes. *Directions of reforming criminal justice in Ukraine*: materials scientific-practical seminar (Lviv, May 22, 2020) Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2020. P. 203-209.

6. Dubas V.M. Discussion issues of release from serving a sentence with probation in case of conviction for a corruption crime on the basis of an agreement. *Actual challenges in the activities of the High Anti-Corruption Court*: materials round table (Kyiv, September 10, 2020), Kyiv, 2020. P. 28-32.

7. Dubas V.M. Application of some encouraging criminal law means to counter corruption criminal offenses. *Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine*: collection of materials All-Ukrainian scientific-practical conf. (Lviv, December 11, 2020) / ed.by I.V. Krasnytskyi. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2020. P. 290-293.

8. Dubas V.M. Legal grounds for bringing to criminal liability for corruption criminal offenses. *Anti-corruption bodies: problems of formation, development and interaction*: materials Int.scientific-practical conf. (Odessa, April 9, 2021). Odessa: Phoenix, 2021. P. 284-288.

9. Dubas V.M. Grounds for criminal liability for corruption criminal offenses and analysis of judicial practice in Ukraine. *Sectoral research XXI: characteristics and features*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. P. 104-106.

10. Dubas V.M. Effectiveness of criminal liability for corruption criminal offenses under the verdict on the basis of an agreement. *Criminal justice in Ukraine*:

realities and prospects: materials round table (Lviv, June 11, 2021). Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2021. P. 35-40.

11. Dubas V.M. Optimization of judicial review of cases of corruption criminal offenses. *Actual challenges in the activities of the High Anti-Corruption Court: materials II annual round table* (Kyiv, September 30, 2021), Kyiv, 2021. P. 27-30.

12. Dubas V.M. On the affiliation of the state registrar to the subjects of corruption criminal offense provided for by Article 365-2 of the Criminal Code of Ukraine. *Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine: collection of materials VI All-Ukrainian scientific-practical conf.* (Lviv, December 10, 2021) / ed.by I.V. Krasnytskyi. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2021. P. 237-242.

13. Dubas V.M. Criminal legal means in the system of legal means to counter corruption criminal offenses. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale*, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. P. 72-73.

14. Dubas V.M. Effectiveness of anti-corruption legislation in the period of martial law in Ukraine. *Criminal justice in Ukraine: realities and prospects: materials Round table* (September 23, 2022) / comp. I.V. Glovjuk, N.R. Lashchuk, V.V. Navrotska, I.R. Serkevich, N.I. Ustrytska. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2022. P. 147-148.

15. Dubas V.M. Harmonization of criminal liability for committing corruption criminal offenses in accordance with UN Conventions and EU legislation. *Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine: collection of materials VI All-Ukrainian scientific-practical conf.* (Lviv, December 09, 2022) / ed.by I.V. Krasnytskyi. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2022. P. 428-433.

16. Dubas V.M. Harmonization/disharmonization of criminal anti-corruption legislation with EU legislation. *Ukraine-EU: issues of harmonization of criminal and*

criminal procedural legislation: collection of materials round table (Lviv, June 22, 2023). Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2023. P. 26-28.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	24
ВСТУП.....	25
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В НАУЦІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	34
1.1. Стан наукової розробки питання протидії корупційним кримінальним правопорушенням кримінально-правовими засобами в науці кримінального права.....	34
1.2. Місце та роль кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням.....	43
1.3. Протидія корупційним кримінальним правопорушенням за законодавством деяких зарубіжних держав.....	65
Висновки до розділу I.....	80
РОЗДІЛ II. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	83
2.1. Поняття та види корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України.....	83
2.2. Правова природа корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України та перспективи їх гармонізації з Конвенціями щодо криміналізації корупції, ратифікованими Україною.....	105
Висновки до розділу II.....	117
РОЗДІЛ III. ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ.....	118
3.1. Застосування заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні.....	118

3.2. Застосування каральних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні.....	130
3.3. Тенденції судової практики при розгляді справ по корупційних кримінальних правопорушеннях (на прикладі практики Вищого антикорупційного суду).....	153
Висновки до розділу III.....	175
ВИСНОВКИ.....	178
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	183
ДОДАТКИ.....	211

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АП ВАКС – Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду

ВАКС – Вищий антикорупційний суд

ВРУ – Верховна Рада України

ВС – Верховний Суд

ГПК України – Господарський процесуальний кодекс України

ДАП – Державна антикорупційна програма

ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань

КАС України – Кодекс адміністративного судочинства України

КК України – Кримінальний кодекс України 2001 року (із змінами та доповненнями)

КМУ – Кабінет Міністрів України

ккп – корупційні кримінальні правопорушення

Конвенція ООН – Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003

Кримінальна конвенція РЄ – Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України

КСУ – Конституційний Суд України

КУаП – Кодекс України про адміністративні правопорушення

ЄС – Європейський союз

ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини

НАБУ – Національне антикорупційне бюро України

НАЗК – Національне агентство з питань запобігання корупції

п. – пункт, п.п. – пункти/пунктів

САП – Спеціалізована антикорупційна прокуратура

ст. – стаття, ст.ст. – статті (статтями)

ЦПК України – Цивільний процесуальний кодекс України

ч. – частина, ч.ч. – частини

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. Беззаперечним досягненням КК України є встановлення кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення (далі – ккп). Однак високий рівень корупційної злочинності в Україні засвідчує недостатню результативність застосування кримінально-правових засобів у протидії ккп, що зумовлює потребу в їх перегляді на предмет вдосконалення їх ефективності. Більше того, сучасні особливості вчинення ккп вимагають зміни парадигми розуміння кримінально-правових засобів з метою їх застосування в умовах сучасних тенденцій запобігання ккп, а також з урахуванням євроінтеграційного та євроатлантичного векторів України й у зв'язку з прийняттям ДАП на 2023-2025 рр.

У чинному антикорупційному законодавстві України кримінально-правові засоби відіграють основну превентивну роль у системі протидії ккп. З огляду на відсутність законодавчого регулювання та практичної реалізації кримінологічного моніторингу програм соціально-економічних перетворень (експертизи проектів законодавчих та нормативно-правових актів), майже повну відсутність профілактичної діяльності як з боку органів кримінальної юстиції, так і громадськості, неспроможність системи виконання покарань перевиховувати винних, каральні кримінально-правові засоби є найбільш ефективними у системі протидії злочинності в цілому та ккп зокрема. Попри це, не менш важливими та ефективними засобами кримінально-правового впливу є заохочувальні кримінально-правові засоби боротьби з ккп як превентивного інструментарію регулювання суспільних відносин.

На цьому етапі державотворення без корупції суспільно небезпечні наслідки ккп потребують не тільки застосування правових та інших заходів впливу, а й проведення науково-теоретичного дослідження питання ефективності використання кримінально-правових засобів в системі протидії ккп в Україні.

Правовим аспектам корупції та окремим аспектам кримінально-правових засобів запобігання ккп присвячена значна кількість наукових праць. Це викликано тим, що корупція є багатоаспектним явищем, яке зумовлює

можливість різнопланових наукових досліджень в цій сфері. Так, відомими у цьому напрямі досліджень є такі вчені, як П.П. Андрушко, Ю.В. Баулін, А.В. Боровик, О.С. Бондаренко, О.Ю. Бусол, І.В. Гловюк, О.П. Горох, О.О. Дудоров, З.А. Загиней-Заболотенко, К.П. Задоя, В.Ф. Кириченко, О.О. Книженко, О.М. Костенко, О.О. Кравчук, Р.Л. Максимович, О.К. Марін, В.В. Михайленко, Д.Г. Михайленко, В.О. Навроцький, В.І. Осадчий, О.Ф. Пасєка, А.В. Савченко, Є.Л. Стрельцов, В.Я. Тацій, В.М. Трепак, В.І. Тютюгін, Г.Л. Шведова, М.І. Хавронюк та інші науковці.

Вищезазначені та інші вчені, безумовно, здійснили вагомий внесок у розвиток теоретичних аспектів окремих питань протидії ккп, частково й ролі кримінально-правових засобів у протидії ккп. Разом із тим, аналіз наукових публікацій засвідчив, що тематику кримінально-правових засобів учені почали досліджувати як частину інституту кримінальної відповідальності. Однак дослідженню проблем місця та ролі кримінально-правових заходів у протидії саме ккп в Україні приділяється недостатньо уваги. У цьому контексті особливе значення варто приділити дослідженню питання ефективності застосування як заохочувальних, так і каральних кримінально-правових засобів протидії ккп у судовій практиці ВАКС.

Викладене обумовило логіку наукового дослідження, яка полягає в тому, що особливу увагу слід приділити вивченню кримінально-правових засобів кримінального закону в системі протидії ккп. Зазначені обставини свідчать про актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, її теоретичну та практичну значущість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація відповідає тематиці наукових досліджень і науково-технічних розробок на 2020–2024 роки, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України № 454 від 11.06.2020 р. та виконана в межах наукової теми кафедри кримінально-правових дисциплін Інституту права ЛьвДУВС «Протидія кримінальним правопорушенням, підслідним Національній поліції: правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти» (номер державної реєстрації

0121U113930). Вченою радою ЛьвДУВС (протокол № 2 від 25.09.2019 р.) затверджено тему дисертації, яка була уточнена і викладена в актуальній редакції (протокол № 3 від 28.10.2021).

Мета і завдання дослідження. Мета полягає у вивченні системи кримінально-правових засобів протидії ккп, а також в розробці науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на вирішення колізій законодавчої регламентації відповідальності за ккп та підвищення ефективності протидії цій групі кримінальних правопорушень.

Для реалізації зазначеної мети поставлені наступні **завдання**:

– визначити місце та роль кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії ккп;

– охарактеризувати зарубіжні стратегії протидії ккп за законодавством зарубіжних держав і визначити можливості їх імплементації в національне законодавство;

– визначити поняття та охарактеризувати види ккп в кримінальному законодавстві України;

– з'ясувати правову природу ккп в кримінальному законодавстві України та їх відповідність Конвенціям щодо криміналізації корупції, які ратифіковані Україною;

– розкрити ефективність застосування системи заохочувальних кримінально-правових засобів протидії ккп;

– визначити ефективність застосування системи каральних кримінально-правових засобів протидії ккп;

– сформулювати науково обґрунтовані та практико-орієнтовані пропозиції щодо покращання системи заохочувальних та каральних кримінально-правових засобів протидії ккп;

– виокремити та розкрити тенденції судової практики ВАКС при розгляді справ по ккп;

– сформулювати науково обґрунтовані та практико-орієнтовані пропозиції змін і доповнень до КК України та КПК України з метою протидії ккп.

Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають у зв'язку з застосуванням кримінально-правових засобів у сфері протидії ккп в Україні.

Предметом дослідження є кримінально-правові засоби протидії ккп в Україні.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертації є сукупність філософських, загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

Діалектичний метод використано для: виявлення та розкриття сутності ефективності кримінально-правових засобів ккп та змісту переліку ккп (підрозділ 1.2., 2.1.); за допомогою методу системного аналізу, а також системно-структурного, системно-функціонального та формально-логічного методів розкрито стан наукової розробки, зміст та класифікацію кримінально-правових засобів протидії ккп, визначено зміст переліку ккп (п.п. 1.1., 1.2., 2.1.), порівняльно-правовий метод застосовано під час аналізу змісту ккп України з положеннями Конвенцій щодо криміналізації корупції, ратифікованими Україною та законодавством окремих зарубіжних держав (п.п. 1.3., 2.2.); абстрактно-логічний метод використано для здійснення теоретичних узагальнень і формулювання висновків дисертації; статистичні методи використано для обробки емпіричної бази (3.1., 3.2., 3.3.); методи моделювання й прогнозування застосовано при формулюванні пропозицій щодо вдосконалення окремих інститутів кримінального і кримінального процесуального законодавства України (2.1., 2.2., 3.1., 3.2., 3.3.).

Емпіричну базу дослідження становлять судові рішення ВАКС, АП ВАКС, ВС, розміщені в ЄДРСР, особистий практичний досвід автора як судді ВАКС.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим в Україні системним і комплексним дослідженням кримінально-правових засобів у протидії ккп в Україні. У межах цього дослідження одержано такі результати, що мають наукову новизну:

уперше:

- визначено функціональне призначення усіх диференційованих кримінально-правових засобів, які можуть бути застосовані/застосовуються до

особи, винної у вчиненні ккп, та встановлено, що в системній сукупності вони мають важливе значення в контексті забезпечення як невідворотності кримінальної відповідальності за вчинення ккп, так і для протидії ккп. На основі цього доведено, що є необхідність в перегляді видів та строків покарань, які визначені в санкціях ккп, що стане посиленням правового інструментарію в системі протидії ккп;

- запропоновано авторську класифікацію кримінально-правових засобів протидії ккп на такі: засоби-антецеденти (основні кримінально-правові засоби впливу, які породжують правові наслідки); засоби-консеквенти (кримінально-правові засоби, які виступають наслідками у зв'язку із застосуванням основних кримінально-правових засобів); засоби-рефлекси (кримінально-правові засоби, якими суд зобов'язаний відреагувати у зв'язку із настанням невідворотних правових підстав); засоби-заборони (кримінально-правові засоби, які заборонено застосувати судом в кримінальних провадженнях по ккп та правопорушеннях, пов'язаних з корупцією) та здійснено їх кримінально-правовий та кримінально-процесуальний аналіз;

- сформульовано авторське визначення поняття «кримінально-правовий засіб протидії ккп», під яким пропонується розуміти *«сукупність положень закону про кримінальну відповідальність, що застосовуються винятково до ккп як інструменти кримінально-правового регулювання протидії їх вчиненню»* та сформульовано наукове визначення поняття «ккп», під яким пропонується розуміти *«кримінальне правопорушення, яке містить ознаки корупції і за вчинення якого настає кримінальна відповідальність»*;

- запропоновано доповнити КК України ст. 11-¹ «Поняття корупційного кримінального правопорушення, перелік корупційних кримінальних правопорушень та їх класифікація», змінивши формулювання «кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією», яке міститься у примітці ст. 45 КК України на формулювання «кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю»;

- запропоновано виокремити в Особливій частині КК України Розділ XVII-І. «Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю», що сприятиме дотриманню та реалізації принципу юридичної визначеності, який гарантує забезпечення принципу верховенства права;

- виокремлено основні тенденції судового розгляду суддями ВАКС справ по ккп, які розглядаються з урахуванням застосування як заохочувальних, так і каральних кримінально-правових засобів. На основі цього сформульовано пропозиції щодо удосконалення кримінально-правових засобів та кримінально-правових норм: ст.ст. 49, 55, 59, 75 КК України, а також кримінальних процесуальних: ст.ст. 33-¹, 182, 314, 316, 317, 323, 349 КПК України, що у своїй системній єдності сприятимуть підвищенню протидії ккп.

удосконалено:

- функціональне превентивне значення кожного кримінально-правового засобу протидії ккп на основі їх системного поєднання (баланс каральних і заохочувальних кримінально-правових засобів), що доводить висновок про необхідність законодавчого закріплення можливості звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання вини за вчинення корупційного кримінального правопорушення та перегляду санкцій ккп в бік посилення;

- зміст переліку ккп, що призвело до міркування, про те, що перелік ккп потребує зміни в частині виключення з нього статей 210 та 320 КК України, які, як доведено, є обгрунтовано не корупційними;

- аргументацію про необхідність існування та функціональне призначення переліку ккп, яка доводить, що його наявність сприяє утвердженню принципу «якості кримінального закону» як складового принципу верховенства права.

набули подальшого розвитку:

- наукова думка про відсутність логічності, послідовності й чіткості критеріїв визначення строку покарання у санкціях ккп, тобто про відсутність дотримання техніки нормотворчості в кримінальному законодавстві;

- пропозиції про доцільність внесення змін до статей Особливої частини КК України, а саме: викладення в нових редакціях санкцій ст.ст. 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵, 369, 369⁻², що покращить правозастосування кримінально-правових засобів з метою протидії ккп. Зазначені пропозиції посилять принцип невідворотності покарання, сприятимуть виконанню очікуваних стратегічних результатів ДАП на 2023-2025 р. та повністю відповідають положенням Конвенцій, ратифікованих Україною, щодо криміналізації корупції;

- пропозиції щодо необхідності вдосконалення ст.ст. 33⁻¹, 314, 316, 317, 323, 349 КПК України, що перебуває у повній відповідності з приписами ч. 1 ст. 30 Конвенції ООН та ч. 1 ст. 19 Кримінальної конвенції РЄ, що підвищить ефективність судового розгляду кримінальних проваджень по ккп та прискорить реалізацію завдань кримінального судочинства, стане ефективнішим правовим інструментом протидії корупції та ккп як вимоги щодо імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС і як умови для вступу України до ЄС.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції впроваджено й надалі може бути використано в:

– *законотворчій діяльності* – для вдосконалення окремих положень КК України і КПК України в частині вдосконалення положень кримінального законодавства, спрямованих на протидію ккп та здійснення судочинства у справах по ккп (надіслано лист Голові Комітету ВРУ з питань правової політики №03.14-09/32/2022 від 01.12.2022, Лист Голові НАЗК від 16.12.2022);

– *навчальному процесі* – для підготовки навчально-методичного забезпечення з навчальних дисциплін «Кримінальне право України», «Кримінальний процес України», «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства України», «Проблемні питання кримінального процесуального законодавства України» (акт впровадження юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка від 08.12.2022; акт впровадження Луганського державного університету

внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка від 12.12.2022; акт впровадження ЗВО «Університет Короля Данила» від 15.12.2022; акт впровадження Одеського державного університету внутрішніх справ; акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 18.12.2022; акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 1/12-2022);

- *науково-дослідній діяльності* – як підґрунтя для подальших наукових досліджень проблематики запобігання ккп в Україні (акт впровадження Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка від 12.12.2022; акт впровадження ЗВО «Університет Короля Данила» від 15.12.2022; акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 18.12.2022);

Особистий внесок здобувача. Теоретичні висновки і результати дисертаційної роботи отримано на підставі власних досліджень автора. Дисертацію виконано автором самостійно. У працях В.М. Дубаса і О.С. Стеблинської, зокрема в тезах доповідей (1) «Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні», опублікованих в збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства» (м. Дніпро, 15 листопада 2019 р.), (2) «Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду», опублікованих у збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 12 грудня 2019 р.), (3) «Антикорупційне судочинство України», опублікованих в матеріалах Загальнонаціонального юридичного форуму «Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні» (Сєверодонецьк, 12 грудня 2019 р.), особистий внесок автора становить 50 %.

Апробація результатів дисертації. Наукова робота виконана на кафедрі кримінально-правових дисциплін Інституту права Львівського державного університету внутрішніх справ, обговорена на засіданні кафедри, схвалена і рекомендована до захисту. Результати дослідження оприлюднено на таких науково-практичних конференціях: «Дискусійні питання застосування

антикорупційного законодавства»: (м. Дніпро, 15 листопада 2019 р.), «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні» (м. Львів, 06 грудня 2019 р.), «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 12 грудня 2019 р.), «Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні» (Сєверодонецьк, 12 грудня 2019 р.), «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні» (м. Львів, 11 грудня 2020 р.)», «Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії» (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.); «Sectoral research XXI: characteristics and features» (March 26, 2021, Chicago, USA), «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні» (м. Львів, 10 грудня 2021 р.), «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (Paris, 8 juillet 2022), «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні» (м. Львів, 09 грудня 2022 р.); круглих столах: «Актуальні виклики в діяльності Вищого антикорупційного суду» (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), «Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи» (м. Львів, 11 червня 2021 р.), «Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду» (м. Київ, 30 вересня 2021 р.); «Кримінальна юстиція в Україні» (м. Львів, 23 вересня 2022 року); «Україна – ЄС: питання гармонізації кримінального та кримінального процесуального законодавства» (м. Львів, 22 червня 2023 р.); науково-практичному семінарі «Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні» (м. Львів, 22 травня 2020 р.).

Публікації. За матеріалами підготовленої дисертації опубліковано 21 наукові праці, з них: 4 статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань із юридичних наук, 1 – у зарубіжному періодичному виданні та 16 тез доповідей на науково-практичних конференціях, круглих столах, науково-практичному семінарі.

Обсяг і структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (260 найменувань на 29 сторінках) і додатків на 109 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 319 сторінок, із яких обсяг основного тексту – 154 сторінки.

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В НАУЦІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1.1. Стан наукової розробки питання протидії корупційним кримінальним правопорушенням кримінально-правовими засобами в науці кримінального права

Сучасні дослідження громадської думки засвідчують, що тематика корупції є однією з топових проблем в Україні, при цьому головною корупційною проблемою опитані називають політичну корупцію на найвищому рівні. Але попри це толерантність до корупції зменшується порівняно з минулими роками. Натомість кожен третій респондент готовий приєднатися до усвідомленої протидії корупції в Україні [222]. Сучасний стан корупції в Україні та її кримінально-правових наслідків призводить до знищення демократичних засад, занепаду економіки, зuboжіння населення, нівелювання принципу соціальної справедливості. Лише рішучі дії з викорінення цього явища, формування в суспільстві нульової толерантності до корупції спроможні кардинально змінити ситуацію в цій сфері. Високий рівень корупції підриває довіру населення до влади, перешкоджає налагодженню конструктивного її діалогу з громадськістю, шкодить іміджу нашої держави в колах світової спільноти [225, с. 14]. Після глибокої економічної кризи 2014-2015 рр. за значної підтримки з боку міжнародного співтовариства Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання нарощувати зусилля, спрямовані на боротьбу з ккп на високому рівні [100, с. 127].

Корупція як мультидисциплінарна проблема залишається однією з головних загроз для України навіть в період після введеного 24.02.2022 року воєнного стану. Як слушно зазначають учені-криміналісти, «за характером небезпеки її можна порівняти з війною, і, проникаючи в усі сфери суспільного життя, вона завдає шкоди найважливішим соціальним цінностям як держави в цілому, так і

окремих її громадян» [23, с. 35]. Безперечно, що протидія збройній агресії є пріоритетною сферою політики України в сфері національної безпеки та кримінально-правової політики як одного з її напрямів. Але протидія корупційній злочинності в період після 24.02.2022 лише активізувалась, що зумовлено як раніше взятими Україною на себе міжнародними зобов'язаннями, так і зобов'язаннями, що виникли після того, як Україна отримала статус країни-кандидата на вступ до ЄС. Ці фактори в сукупності лише підсилюють потребу в науковому дослідженні питання місця та ролі кримінально-правових засобів у системі протидії ккп в Україні, що має велике значення для сучасного державотворення країни без корупції, української юридичної науки та практики.

Як зазначено в ДАП на 2023-2025 роки, затвердженій Постановою КМУ від 04.03.2023 № 220, антикорупційна політика в Україні не завжди ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних. Нестача комплексних соціологічних досліджень корупції в Україні, що мали б бути основним джерелом якісної інформації про реальний корупційний досвід населення та бізнесу, а також про найбільш поширені корупційні практики у різних сферах, унеможливорює формування ефективної державної антикорупційної політики. До причин, через які антикорупційна політика в Україні не завжди ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних, також належить неуніфікованість загальнодержавної статистичної інформації, яка до того ж не завжди є релевантною і коректною [198]

Проблематика ккп була і залишається у фокусі наукової уваги щороку, про що свідчить значна кількість досліджень і значна кількість наукових робіт. Така ситуація зумовлена з тим, що ккп є багатоаспектним явищем, яке зумовлює необхідність у різнопланових наукових дослідженнях. Так, навіть на рівні вивчення проблем її правового регулювання існують праці різної спрямованості, які вирішують різні завдання: від корупції як філософсько-правового феномену до кримінальних проявів корупційних правопорушень як однієї із загроз національній безпеці.

У цьому контексті хочеться додати, що тематика кримінально-правових аспектів корупції та ккп яскраво вирізняється науковими дослідженнями у вітчизняній науковій доктрині. Більше того, питома вага дисертаційних досліджень за науковою спеціальністю «12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право», присвячених різним аспектам ккп, за нашими підрахунками чи не найбільша. Це зумовлено як актуальністю теми корупції в цілому, так і багатоаспектністю правового явища ккп на всіх етапах розвитку української державності, а також ситуацією, викликаною періодичним реформуванням закону про кримінальну відповідальність з метою вдосконалення системи протидії ккп засобами кримінального права.

Учений Д.Г. Михайленко стверджує, що незважаючи на це, у науці не може бути подолано парадокс, що за значної кількості наукових робіт із питань корупційних злочинів і злочинності відсутні нові підходи до кримінально-правової протидії цим явищам. Ситуація ж, за якої, згідно з офіційною статистикою, група злочинів займає невелику частку в структурі злочинності, проте їх проблематиці присвячується значна увага в наукових розробках, є додатковим підтвердженням високого рівня латентності корупційної злочинності в Україні та значного її поширення [170, с. 8].

Деяко оптимістичніші сподівання висловив В.О. Мартиненко, зазначивши, що реформи, спрямовані на зниження рівня корупції в державі, тривають, саме тому об'єднання зусиль громадськості, освітян, науковців, представників органів державної влади та політиків довкола розв'язання проблем запобігання корупції сприятиме формуванню належного правового інструментарію, за допомогою якого можна ефективно протистояти викликам сьогодення [162, с. 19].

Вважаємо, що наше наукове дослідження кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні стане важливим етапом науково-методичного розроблення дієвих механізмів протидії ккп саме засобами кримінального права і буде підґрунтям для системних законодавчих змін, що ефективно й позитивно позначиться на стані протидії корупційній злочинності в Україні.

Сучасна наукова доктрина накопичила наукові дослідження, присвячені

проблематиці корупції та її кримінально-правовим проявам, в яких сформовані різні за своєю природою наукові парадигми ккп і вироблені шляхи їх протидії. Однак вважаємо, що першим в часи незалежної України ґрунтовним науковим дослідженням, яке стосувалось складного соціально-правового явища корупції, стала дисертація М.І. Мельника *«Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції»*. Хоча це дослідження не має прямих кореляційних зв'язків з тематикою нашого, дисертація М.І. Мельника не втратила своєї актуальності до нині, оскільки заклала наукові фундаментальні основи розуміння кримінально-правових проблем корупції та засобів протидії їй. У своєму науковому дослідженні М.І. Мельник писав, що, незважаючи на прийняті спеціальний антикорупційний закон та ряд інших законодавчих актів антикорупційного спрямування, схвалення Концепції боротьби з корупцією та спеціальної антикорупційної програми, запровадження систематичного проведення організаційних заходів з питань протидії корупції тощо, здійснювані заходи ще не привели до відчутних позитивних результатів у справі протидії корупції [164, с. 2]. Переконливо вважаємо, що саме це дослідження стало ефективним поштовхом для подальших наукових розробок проблем корупції, а результати наукового пошуку М.І. Мельника були впроваджені в практичну діяльність органів і установ, відповідальних за боротьбу з корупцією, а його наукові висновки стали джерелом нормативних змін, які позитивно позначились на якості кримінального антикорупційного законодавства.

Автор цього дисертаційного дослідження вважав за необхідне визначити проблеми протидії не лише корупційній злочинності, а корупції загалом. Це обумовлено рядом моментів. По-перше, корупція – це системне соціальне явище, закономірності розвитку якого та закономірності протидії якому доцільно досліджувати з урахуванням усієї різноманітності корупційних проявів. По-друге, корупційні злочини від незлочинних корупційних проявів у багатьох випадках відділяє надзвичайно тонка грань. По-третє, дослідження корупційних правопорушень незлочинного характеру викликано потребою запобігання корупційній злочинності [164, с. 3]. У цьому аспекті висловлюємо підтримку

зазначеним міркуванням, оскільки також вважаємо корупцію явищем, яке потребує вивчення і протидії йому за допомогою мультидисциплінарного підходу.

Але попри важливість наведених тверджень, висновків і рекомендацій, результати цього наукового дослідження не вирішили виняткову соціально-правову проблему корупції, а навіть підтвердили, що проблема потребує належної уваги теоретиків права України та подальших науково-практичних досліджень.

Надзвичайно вчасною та актуальною з точки зору антикорупційних змін у 2014 р. стало наукове дослідження О.Ю. Бусол на тему: *«Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період»*. До основних новел наукового дослідження слід віднести те, що авторка вперше виявила основні риси законодавчої антикорупційної політики України в сучасний період, яка характеризується формальним підходом, декларативністю, непослідовністю, зволіканням з прийняттям законів, заполітизованістю. Також слід відзначити, що авторкою доведено неефективність діяльності антикорупційних підрозділів органів державної влади в Україні у протидії корупційній злочинності в сучасний період, а тому недоцільно включати їх до штатів органів виконавчої влади при формуванні антикорупційної стратегії України. Також доведено, що назва Закону України «Про запобігання корупції» не відповідає його змісту, адже є констатацією заперечення існування корупційної злочинності в Україні [40, с. 4-5]. Попри значну наукову цінність цього дослідження, авторка не досліджувала питання покращання системи кримінально-правових засобів протидії ккп.

Заслуговує на значну увагу дисертаційне дослідження Д.Г. Михайленка *«Концепція кримінально-правової протидії корупційним злочинам в Україні»*, наукова цінність якого полягає в тому, що воно присвячене вивченню уявлень щодо актуалізації кримінально-правових інструментів протидії, у ньому вироблено систему наукових положень та обґрунтовано наукові результати, спрямовані на розв'язання проблеми неефективності кримінально-правової протидії ккп в Україні [172]. Також серед інших варто відзначити численні

наукові результати автора, а саме: встановлено, що неефективність чинного механізму кримінально-правової протидії ккп в Україні пов'язана з його залежністю від наявності, відсутності чи нейтральності політичної волі управлінців вищої ланки державного менеджменту, перешкодами у формуванні та реалізації якої є властивості інституціоналізованої корупції в Україні. Автор сформулював гіпотезу, що нова модель кримінально-правової протидії корупції повинна зосереджуватися не на жорсткості покарання, а на вдосконаленні та ефективізації підстав кримінальної відповідальності за ккп. Таку модель доцільно будувати за принципом «багаторубіжності», коли кримінально-правові заборони будуть реалізовуватися не тільки щодо конкретних корупційних діянь (основний рубіж), а й щодо поведінки, яка ще не є корупційним діянням, але формує визначений корупційний ризик, наявність якого вже є суспільно небезпечним (попередній рубіж), а також щодо подальших об'єктивних виявів учинених у минулому актів корупції, які залишилися латентними (завершальний рубіж) [172].

У цілому це дослідження характеризується, як його стисло охарактеризував професор О.О. Дудоров, як фахова, креативна й патріотична праця [103]. Варто додати, що це дослідження присвячене аналізу кримінально-правових заборон, які вважаються корупційними і входять в перелік ккп. Разом з тим, поза увагою вченого залишилось питання детального аналізу видів кримінально-правових інструментів (засобів) протидії ккп та їх правозастосуванню.

Хочеться відзначити й цікаве дисертаційне дослідження В.М. Трепака на тему: *«Теоретико-прикладні проблеми запобігання та протидії корупції в Україні»*. Автор дисертаційної роботи, серед іншого, проаналізував види, сфери поширення та особливості корупції, здійснено кримінологічну характеристику корупційних діянь та суб'єктів їхнього вчинення. Визначено елементи системи протидії корупції та заходи з її вдосконалення, беручи до уваги реалістичну мету такої протидії – мінімізацію корупції до суспільно допустимого рівня. Також автор дослідження фрагментарно зупинився на питанні притягнення до юридичної відповідальності за вчинення корупційних діянь і важливому

завданні із запобігання корупції – втіленні в життя принципу невідворотності відповідальності для всіх осіб, винних у корупційних правопорушеннях. Однак у роботі не розкритими залишились питання ефективності застосування кримінально-правових засобів у протидії ккп [230].

Проблематику *«Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини»* в межах кандидатської дисертації досліджував А.В. Боровик, наукове дослідження якого було присвячено аналізу такого правового інституту, як «звільнення від кримінальної відповідальності» саме за корупційні кримінальні правопорушення. Автором проведено порівняльно-правове дослідження положень українського та зарубіжного законодавства щодо спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за ккп. Безперечно, наукові висновки автора є цінним науковим доробком в досліджуваній галузі, але предметом його наукової роботи був лише один кримінально-правовий засіб – «звільнення від кримінальної відповідальності» [37].

Також варто позитивно відзначити монографію Ю.А. Пономаренка *«Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень»*, яка побачила світ у 2020 році. Автор досліджував такі важливі правові конструкції, як правові засоби та їх види, місце покарання в системі засобів кримінальної відповідальності, поняття і зміст караності кримінальних правопорушень, теоретичну модель визначення санкцій кримінального закону та інші наукові питання. І хоча в цій праці у сферу наукових поглядів автора не входили певні групи злочинних діянь, однак досліджені автором кримінально-правові проблеми стали науковим підґрунтям дослідження центральних інститутів кримінального права – правових засобів, караності, покарання тощо, що має прямий кореляційний зв'язок з тематикою кримінально-правових засобів протидії ккп [191].

У 2021 році О.С. Бондаренко захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: *«Концепція кримінально-правової протидії корупції в Україні»*. Авторкою досліджено передумови появи поняття

«кримінальне правопорушення» та наголошено на доцільності доповнення антикорупційного законодавства поняттям «корупційне кримінальне правопорушення». Також проаналізовано ознаки ккп і виділено декілька підстав для класифікації ккп. Наголошено, що значення забезпечення належного рівня протидії політичній та економічній корупції є першочерговим завданням держави, оскільки сприятиме економічному зростанню, посиленню ролі державних інституцій та органів місцевого самоврядування, забезпечить відновлення довіри до них, а також зумовить покращення іміджу держави на міжнародному рівні [36]. Попри велике наукове значення цього дослідження, предметом дисертації була концепція кримінально-правової протидії корупції в Україні, а не система кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні.

З початку активного реформування антикорупційного законодавства у 2009 р. питанню запобігання окремим ккп різними кримінально-правовими засобами приділялась наукова увага і в кандидатських дисертаціях. За підрахунком Д.Г. Михайленка їх досліджували більш ніж 30 вчених [172]. За нашими підрахунками, їх уже більше 40.

Водночас той значний матеріал і знання, що одержані в результаті таких досліджень, не тільки не вплинули на рівень корупції в Україні, чим часто не варто «дорікати» науці, ба більше, не змогли допомогти законодавцю створити зрозумілий, несуперечливий, ефективний правовий механізм протидії ккп. При цьому законотворча активність у цій сфері фактично відмежувалася від ідей і положень, які обґрунтовані в науковому середовищі [170, с. 8-9].

Також проведений аналіз українських дисертаційних досліджень в галузі кримінального права в період після 2014 р., тобто після того, як в ст. 45 КК України було закріплено перелік ккп, засвідчує про значний науковий доробок досліджень тематики ккп: 1) кримінальної відповідальності за окремі ккп; 2) покарання за ккп; 3) питання звільнення від відповідальності за вчинення ккп тощо. Варто додати, що за нашими підрахунками кожна кримінально-правова норма, яка входить в перелік ккп, була предметом окремого наукового дисертаційного дослідження, що свідчить про великий науковий інтерес до цієї

групи кримінальних правопорушень.

Отже, аналіз суспільної небезпеки ккп та наслідків, спричинених у разі їх вчинення, становлять наукову зацікавленість на сучасному етапі розвитку наукової думки в Україні, мета якого полягає у вирішенні проблем щодо підвищення ефективності протидії їх вчиненню. Зокрема, деякі питання, що стосуються правових засобів контролю, координації протидії, заходів запобігання, організаційно-правових основ профілактики, проблем кваліфікації ккп, були предметом розгляду в дисертаціях та монографіях, наукових статтях, розділах підручників та навчальних посібників, які ми проаналізуємо в ході наукового дослідження в подальших підрозділах дисертації. Однак питання, чи призводять такі дослідження та пропозиції до законодавства, сформульовані на їх основі, до ефективного правозастосування та протидії ккп кримінально-правовими засобами, наразі залишаються остаточно не вирішеними.

Так, наприклад, В. О. Навроцький, досліджуючи роль кримінально-правових засобів у протидії негативним проявам у сфері економіки, так і не знайшов відповіді на питання, які нововведення до КК України кардинально змінили ситуацію в протидії тінізації економіки, у посяганнях на інтереси споживачів товарів та послуг тощо [176].

У зв'язку з вищенаведеним, аналіз висвітлення в юридичній літературі питань протидії ккп кримінально-правовими засобами свідчить, що, зважаючи на суспільну небезпеку окресленої групи кримінальних правопорушень, учені одностайні щодо доцільності здійснення аналізу видів кримінально-правових засобів протидії корупції в Україні, посилення її функції та ефективності правозастосування. Водночас більшість аспектів досліджуваної проблеми є або дискусійною, або невирішеною. Зокрема, потребують з'ясування та додаткової аргументації такі питання:

- дефініція поняття «ккп»;
- які саме кримінальні правопорушення, відповідно до чинного КК України, мають бути в переліку ккп, а які потребують вилучення;
- чи відповідають міжнародним стандартам національні кримінально-

правові заборони, що встановлюють відповідальність і покарання за ккп;

– місце та роль кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії ккп.

Невирішеними залишаються питання, що стосуються:

– встановлення змісту поняття кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні;

– здійснення класифікації кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні;

– визначення ефективності застосування заохочувальних кримінально-правових засобів в системі протидії ккп в Україні;

- встановлення особливостей застосування та ефективності реалізації каральних кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні.

1.2. Місце та роль кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням

У сучасних умовах розвитку суспільства одним із пріоритетних напрямів національної політики держави є протидія злочинності. Її ефективність залежить від низки факторів, з-поміж яких є належна законодавча регламентація засобів кримінально-правового характеру та можливість їх здійснення з метою комплексного впливу на злочинність.

Відповідно до ст.ст. 5 та 6 Конвенції ООН [141], держави-учасниці повинні розробляти й здійснювати ефективну скоординовану політику щодо протидії корупції та утворити спеціально уповноважені органи. Відповідні рекомендації надані Україні Групою держав проти корупції (GRECO), Організацією економічної співпраці та розвитку (ОЕСР) та експертами ЄС.

Як слушно зазначає О.Ю. Водянніков, Конституція України, як і більшість конституцій світу, не містить спеціальних положень щодо боротьби з корупцією. Такий підхід випливає з природного прагнення конституцієдавця забезпечити стабільність і сталість конституційних компромісів, адже конституційні цінності

й інститути мають перспективно визначати систему урядування і розвиток держави. З такої точки зору було б нелогічно, якби соціальна патологія корупції отримала визнання на конституційному рівні у будь-якій формі. Але не можна вважати, що конституція є нейтральною щодо такої патології. Принципи демократичної, соціальної, правової держави, проголошені ст. 1 Конституції України, містять важливий антикорупційний елемент, який може вважатися конституційним принципом»... Сама ідея конституції як інструменту обмеження владного свавілля ґрунтується на тих міркуваннях, які становлять філософську основу антикорупційного принципу конституції [66, с. 9]. Відтак можна стверджувати, що Конституція України не містить антикорупційних аспектів. Але все ж таки правові засоби боротьби з ккп описані в інших нормативно-правових актах.

У ч. 1 ст. 1 Закону України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції» визначено, що корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [125]. Також в цьому розділі Закону дається визначення і правопорушення, пов'язаного з корупцією, як діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

З огляду на сказане, доводиться констатувати, що проблема корупції перебуває у фокусі уваги та застосування різних галузей права, які мають різні «правові інструменти», призначені для регулювання суспільних процесів проти корупції, і які використовуються для досягнення визначених певною галуззю цілей. Ці «правові інструменти» за своєю суттю є різними правовими прийомами, спеціальними діями, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чогось; правовими способами; правовими механізмами, що дозволяє їх об'єднати одним юридичним поняттям «правові засоби». Відтак поняття

«правові засоби» і «правові інструменти» є фактично синонімами, з чим погоджується й О. Ганзенко та Л. Удовика [232]. Також в цьому контексті цікавою видається думка О.В. Онуфрієнко, який зазначає, що «у найзагальнішому сенсі правові засоби – це система субстанціональних та діяльнісних правових явищ, за допомогою яких конкретні суб'єкти правовідносин, що поступово набувають характеру інструментальної гри, досягають приватних та публічних цілей» [184, с. 3]. Як стверджують Л. Удовика та О. Ганзенко, категорія «правові засоби» залишається малодослідженою в сучасній теорії держави та права, що актуалізує цю тематику на шляху інтеграції України в ЄС та набуття в перспективі повноправного членства в ньому [232], з чим погоджуємось. Тим паче, що термін «засоби права (або інакше – «правові засоби» чи «юридичні засоби»)), як зазначає Ю.А. Пономаренко, фактично вживається в юридичній літературі ще з кінця ХІХ століття і наразі також укоренився в кримінально-правовій науці України [191, с. 31].

Вирішуючи питання обсягу кримінально-правових засобів, А.М. Ященко наголошує, що завдання чинного КК України, сформульовані у ч. 1 ст. 1, можуть бути досягнуті не лише шляхом застосування покарання до осіб, які порушили кримінально-правові заборони, але й завдяки практиці застосування інших заходів кримінально-правового характеру [260, с. 123-127]. Важливим є питання й щодо змістовного та функціонального призначення засобів кримінального права, відтак варто погодитись з Ю.О. Лісциною, що засоби кримінального права – це складна багаторівнева система, яка має на меті забезпечення оптимального регулювання суспільних відносин, їх максимально ефективний захист, запобігання злочинам і виховання у громадян поваги до норм кримінального закону, прав і законних інтересів особистості, суспільства та держави [159, с. 228]. У свою чергу К.А. Новікова, визначаючи засоби кримінального права як правові засоби, вважає, що вони передбачені кримінальним законом і полягають у примусовому впливі на правовий статус особи, що вчинила суспільно небезпечне діяння, і застосовуються з метою запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень (суспільно

небезпечних діянь), що, на нашу думку, видається слушним [180, с. 190]. Але разом з цим вважаємо, що авторка цього визначення не окреслила функцію засобів кримінального права, яка виникає у зв'язку з реалізацією усіх завдань, визначених в ч. 1 ст. 1 КК України.

Законом України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції» чітко розмежовано два види правових деліктів, за які встановлено відповідальність, що дозволяє говорити про наявність різних видів правових засобів у сфері запобігання та протидії корупції. Кримінальна відповідальність настає за вчинення ккп або кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією, перелік наводиться у примітці до ст. 45 КК України і включає в себе 21 статтю, санкції яких передбачають такі види покарань: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, обмеження волі, позбавлення волі, конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю.

Слід зазначити, що для ефективної реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії корупції було утворено Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Відомості про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної або цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, а також про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, що формується та ведеться НАЗК [256, с. 63].

На підставі вищеописаного, можна зробити висновок, що в національному законодавстві передбачено різні види юридичної відповідальності, що включають в себе різні правові засоби протидії ккп і правопорушенням, пов'язаних з корупцією [92, с. 72-73]. Різновиди відповідальності мають спільну підставу, соціальну зумовленість і мету, а тому в контексті протидії корупції в Україні має місце диференціація правового регулювання протидії корупції як

єдине явище та спосіб організації нормативного поля. Як слушно зазначив Д.Г. Михайленко, результатом такої диференціації є виникнення правових режимів протидії корупції, які мають особливості залежно від її сфери [170].

Чинний Закон про кримінальну відповідальність виконує *inter alia* (серед іншого) важливі завдання, як-от: запобігання кримінальним правопорушенням як формі найнебезпечнішої людської поведінки, а також встановлює каральні засоби впливу на кримінальних правопорушників, у спосіб встановлення і призначення покарання та інших заходів кримінально-правового характеру. У ч.2 ст. 1 КК України визначено, що для здійснення своїх завдань КК України визначає, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями та які покарання застосовуються до осіб, що їх вчинили [151]. Відтак з аналізу цієї частини ст. 1 КК України видно, що законодавець передбачає реалізацію завдань КК України за допомогою двох основних форм: встановлення підстави кримінальної відповідальності (вчинення особою кримінального правопорушення) та покарання за вчинене кримінальне правопорушення. Такий підхід, на думку О.О. Дудорова та М.І. Хавронюка, є ознакою «одноколіїності» заходів кримінально-правового впливу, що потребує перегляду в бік тих країн, які поступово відходять від постулатів неокласичної школи кримінального права і виходячи з мети ресоціалізації винного як основної мети кримінального закону, у своїй кримінально-правовій політиці дотримуються дуалізму покарань та інших заходів кримінально-правового впливу [108, с. 288-289].

Оскільки чинна примітка ст. 45 КК України диференціює статті Особливої частини КК України на ккп та кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією, задля наукового аналізу вважаємо за необхідне об'єднати їх в одну юридичну категорію «корупційні кримінальні правопорушення (ккп)». Більше того, у ст. 33-¹ КПК України визначено, що ВАКС підсудні кримінальні провадження стосовно кримінальних правопорушень, передбачених в примітці ст. 45 КК України, ст.ст. 206-², 209, 211, 366-², 366-³ КК України, якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених п.п. 1-3 ч. 5 ст. 216 КПК України. Це означає, що існує процесуальна підстава уніфікувати «ккп» та «кримінальні

правопорушення, пов'язані з корупцією» в одну наукову категорію «ккп».

Системний аналіз положень Загальної та Особливої частини КК України дозволяє говорити про наявність різних кримінально-правових засобів, спрямованих на протидію ккп та правопорушенням, пов'язаним з корупцією. Ці засоби можна поділити за різними критеріями залежно від їх функціонального призначення (схема 1).

Зауважимо, що ця система стосується винятково фізичних осіб, оскільки суб'єктом ккп можуть бути лише фізичні особи, вказані в ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» [125].

Схема 1.

Система кримінально-правових засобів протидії ккп

Засоби-антецеденти¹ (основні кримінально-правові засоби впливу, які породжують правові наслідки)

1. Каральні:

- Покарання (ст. 50 КК України)
- Спеціальна конфіскація (ст. 96-¹ КК України)

2. Карально-спеціалізований:

- Звільнення від відбування покарання на підставі угоди про визнання винуватості у вчиненні ккп (ч. 2 ст. 75 КК України).

Засоби-консеквенти² (кримінально-правові засоби, які виступають наслідками у зв'язку із застосуванням основних кримінально-правових засобів):

- Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 76 КК України)
- Судимість (ст. 88 КК України)

Засоби-рефлекси (кримінально-правові засоби, якими суд зобов'язаний відреагувати у зв'язку із настанням невідворотних правових підстав):

¹ Антецедент (лат. *antecedens*, «той, що передус») - це активна частина логічної імплікації. Перша частина імплікації є умовою (основою, антецедентом), а друга - наслідком (консеквентом). Антецедент (попередній член) - попередня одиниця висловлювання (слово, словопослання, речення), з якою співвіднесено - замінюючи її, вказуючи на неї і т.п. - інша, наступна // Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82>

² Консеквент (лат. *consequens*, наслідок, результат) - мовою старих філософів, особливо в логіків Кантівської школи, в їх ученні про судження, висновки і докази консеквент означає в його стосунку до присудка наслідок в стосунку до причини. В умовному реченні "Якщо А, то Б" вираз "Б" є консеквент // Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%B5%D0%BA%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%82>

- Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК України);
- Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання (ст. 69-1 КК України);
- Звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строку давності виконання обвинувального вироку (ст. 80 КК України)
- Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК України)
- Звільнення від відбування покарання за хворобою (ст. 84 КК України)

Засоби-заборони (*кримінально-правові засоби, які заборонено застосувати судом у кримінальних провадженнях по ккп*):

- Заборона звільнення від кримінальної відповідальності за ст.ст. 45, 46, 47, 48 КК України;
- Заборона звільнення від покарання та його відбування (ст. 74 КК України);
- Заборона звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 1 ст. 75 КК України);
- Заборона застосування призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України);
- Особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (п. 2 ч. 3 ст. 81 КК України);
- Особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для заміни покарання або його невідбутої частини більш м'яким (п. 2 ч. 4 ст. 82 КК України);
- Не оголошується амністія (ч. 4 ст. 86 КК України);
- Особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для звільнення від відбування покарання у порядку помилування (ч. 3 ст. 87 КК України);
- Заборона зняття судимості до закінчення строків, зазначених у ст. 89 КК.

Хочеться відзначити, що запропонована система кримінально-правових засобів протидії ккп є авторським баченням автора наукового дослідження стосовно функціонального призначення конкретної кримінально-правової норми, яка може бути застосована чи застосовується до особи, винної у вчиненні ккп. Також специфічність цієї системи полягає саме в об'єкті аналізу – ккп, які характеризуються застосуванням до них спеціального правового режиму – наявністю норм КК України, дія яких поширюється з особливостями саме до ккп. Оригінальність такої системи зумовлена тим, що вона дозволяє наочно зобразити систему кримінально-правових норм-засобів протидії винятково ккп, які містяться в різних розділах Загальної й Особливої частин КК України і перебувають у юридичному взаємозв'язку [89, с. 101-102].

Відтак на основі вищевказаної системи кримінально-правових засобів протидії ккп можна сформулювати поняття кримінально-правового засобу протидії ккп: це сукупність норм закону про кримінальну відповідальність, що застосовуються до ккп як інструменти кримінально-правового регулювання протидії їх вчиненню.

Проаналізуємо місце кожного кримінально-правового засобу з точки зору його ролі, призначення та ефективності.

1. **ЗАСОБИ-АНТЕЦЕДЕНТИ**³ (основні кримінально-правові засоби впливу, які породжують правові наслідки)

ПОКАРАННЯ є каральним засобом, оскільки «кара» як одна із складових мети покарання логічно витікає із дефініції, даної в ч. 2 ст. 50 КК України. Крім того, кара є відплатою винному за вчинене ним кримінальне правопорушення, хоча, ми схильні вважати, що це поняття є філософсько-правовим за своєю суттю. Разом з тим, ми не ототожнюємо поняття «кара», «караність» і «покарання». Вважаємо, караність як основна характеристика змісту і мети покарання зумовлена його соціальним і правовим призначенням [94, с. 104-105].

³ За допомогою цього латинського терміну автор дослідження зображає основну функцію цих норм в системі кримінально-правових засобів. Наприклад, покарання, є основною формою кримінальної відповідальності за вчинення корупційного кримінального правопорушення. Покарання=Антецедент (лат. *antecedens*, «той, що передус») — це активна частина логічної імплікації, яка має наслідок // Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82>

Також така наукова концепція відображена в наукових дослідженнях українських вчених різних історичних періодів.

Чинний КК України передбачає 12 видів покарань, які класифікуються за різними критеріями: основні; додаткові; такі, що можуть бути призначені як основні, так і додаткові. Аналіз санкцій ккп дозволив зробити висновок про те, що за вчинення ккп передбачено можливість призначення не всіх 12 покарань, а лише 8, а саме: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, обмеження волі, позбавлення волі, конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю.

Системний аналіз санкцій ст.ст. Особливої частини КК України, зазначених в переліку ккп, дозволяє стверджувати про величезну альтернативність покарань, які встановлені у санкціях без дотримання принципу логічності, а точніше «правової обґрунтованості» чи «правової передбачуваності» (Додаток А).

Аналітичний аналіз цієї таблиці засвідчує такі висновки:

❖ **штраф** передбачено лише у 14 статтях. Максимальний розмір штрафу, який може бути призначений, варіюється в межах до 50 н.м.д.г. (ч. 1 ст. 357 КК України) і до 6000 н.м.д.г. (ч. 2 ст. 364-1 КК України). Привертає увагу цікавий факт, що, наприклад, за зловживання владою, службовим становищем чи повноваженнями, впливом (ст.ст. 364, 364-1, 365-2 КК України) в санкціях частин статей передбачено дуже різні розміри можливих штрафів (до 1000, до 6000, до 4000 н.м.д.г. відповідно). Вважаємо, що за своєю правовою природою ці чотири кримінальні правопорушення відрізняються лише суб'єктом їх вчинення, і найбільший розмір штрафу мав би бути якраз у санкції ст. 364 КК України;

❖ **громадські роботи** полягають у виконанні засудженою особою у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно-корисних робіт і передбачено в санкціях 5 статей;

❖ **виправні роботи** як вид покарання передбачено в санкціях 4 статей і можуть відбуватися за місцем роботи засудженого, як це визначено в ч. 1 ст. 57

КК України. Як слушно зазначає Перешивко О.С., закріплення в санкціях деяких ккп покарання у виді виправних робіт заслуговує критичного ставлення. Перш за все через те, що в ч. 2 ст. 57 КК України міститься перелік осіб, до яких виправні роботи не застосовується (серед інших, нотаріуси, адвокати, інші особи, що надають публічні послуги). По-друге, у випадку призначенні особі покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатись певною діяльністю, така особа не зможе відбувати виправні роботи, сплачуючи певний відсоток із заробітку в дохід держави. У такому разі, виконання покарання у виді виправних робіт унеможлиблюється [188, с. 221-222]. Також існування такого виду покарання ставить під сумнів можливість його застосування, оскільки, особа, яка визнана винною у вчиненні ккп чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, підлягає внесенню в Реєстр корупціонерів – портал, де міститься інформація про всіх фізичних та юридичних осіб, які вчинили корупційні правопорушення [203], що в переважній більшості має наслідком звільнення з роботи/державної служби;

❖ **арешт** полягає у триманні засудженого в умовах ізоляції і встановлюється на строк до 6 місяців. Цей вид покарання передбачений у санкціях 6 статей. Велику занепокоєність викликає його наявність у санкціях ч. 1 ст.ст. 364, 364-¹ КК України, які зазнавали чимало змін і доповнень, з метою приведення їх до положень міжнародних конвенцій у сфері боротьби з корупцією.

Привертає увагу факт, що громадські роботи, виправні роботи й арешт передбачені у санкціях ст. 368-³ КК України та ст. 368-⁴ КК України. Диспозиції цих норм, а в подальшому й санкції, зазнали змін на підставі Закону України від 13.05.2014 № 1261-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України [116]. Важливо відзначити, що в пояснювальній записці до проєкту цього Закону України вказувалось, що метою проєкту Закону є виконання рекомендацій експертів Європейської Комісії щодо удосконалення положень антикорупційного законодавства, наданих у

рамках переговорів щодо лібералізації ЄС візового режиму для України. Цієї мети пропонується досягнути шляхом внесення відповідних змін до низки законодавчих актів. Так, експертами Європейської Комісії рекомендовано: підвищити санкції за кримінальні корупційні правопорушення – проектом Закону передбачено встановлення більш жорстких видів покарання за відповідні правопорушення як щодо фізичних, так і щодо юридичних осіб [200]. На нашу думку, наявність і, відповідно, можливість призначення судами цих двох видів покарань повністю нівелює весь ефект від протидії цим ккп;

❖ **обмеження волі** передбачено у санкціях 13 статей. Однак дивним видається той факт, що цей вид покарання, що в ст.ст. 364, 364-1, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-4, 366-2, 366-2 КК України передбачено, а в ст.ст. 262, 308, 312, 313 КК України, які є за своєю правовою природою є заволодінням чужим майном, такий вид покарання не передбачено, хоча передбачено покарання у виді позбавлення волі на певний строк. З огляду на це, можна зробити висновок про те, що законодавець ставить під «сильнішу» кримінально-правову охорону такі предмети, як вогнепальна зброя, бойові припаси, наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги, прекурсори тощо, аніж суспільні відносини в сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, які найбільше порушуються у зв'язку з вчиненням ккп;

❖ **позбавлення волі на певний строк.** Цей вид покарання передбачений в усіх 20 статтях, які вважаються ккп. Але викликає стурбованість строк покарання, на який може бути засуджено винну особу. Проблема проявляється у різних варіаціях: **1 варіант** – у частинах статей має місце значний проміжок строку між мінімальною й максимальною межею позбавлення волі; **2 варіант** – верхня межа строку позбавлення волі у санкції в ч. 1 перевищує нижню межу строку позбавлення волі у санкції ч. 2, верхня межа строку позбавлення волі у санкції в ч. 2 перевищує нижню межу строку позбавлення волі у санкції ч. 3, верхня межа строку позбавлення волі у санкції в ч. 3 перевищує нижню межу строку позбавлення волі у санкції ч. 4; **3 варіант** – різні строки позбавлення волі за однорідні злочини.

Системний аналіз як мінімального, так і максимального строку позбавлення волі у санкціях статей і частин статей, які є ккп, лише підтвердив висловлену тезу про відсутність логічності, послідовності й чіткості критеріїв визначення у санкціях строку покарання, тобто про відсутність дотримання техніки нормотворчості в кримінальному законодавстві, яке охороняє найбільш важливі суспільні відносини. Значення якісної нормотворчості, без перебільшення, важливе, оскільки для тлумачення та правильного застосування кримінально-правових і кримінальних процесуальних норм суттєвим є належне використання засобів, прийомів і правил нормотворчої техніки [112, с. 58]. У цьому сенсі має рацію О.О. Книженко, що через низьку якість закону не тільки особа, яка вчиняє суспільно небезпечне діяння, не може спрогнозувати негативні наслідки для себе, а й правники [137].

❖ **конфіскація майна** (або без такої) встановлюється як додаткове покарання лише у випадку, якщо воно передбачене в санкції статті. Однак системний аналіз таблиці 1 свідчить про декілька неузгодженостей: по-перше, санкція ч. 5 ст. 191 КК (корисливий злочин) передбачає конфіскацію майна, а от санкція ст. 410 КК (кримінальне правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби) не містить вказівки на можливість призначення конфіскації майна, хоча в цьому діянні відносини власності виступають додатковим обов'язковим об'єктом, якому заподіюється шкода кримінальним правопорушенням. Також таке кримінальне правопорушення відноситься до категорії тяжких та особливо тяжких. Відтак є пряма можливість призначення конфіскації майна; по-друге, конфіскацію майна визначено у санкції ч. 1 ст. 369 КК України, тобто це прямо суперечить правилу, встановленому у ст. 59 КК України [204, с. 35]; по-третє, за вчинення незаконного збагачення у санкції ст. 368-⁵ КК України не передбачено конфіскації майна як виду кримінального покарання, і в чому причина такого «промаху» законодавця – не зрозуміло. Хоча визнання винуватості за це кримінальне правопорушення передбачає подальшу процедуру цивільної конфіскації щодо незаконно набутих активів. Але конфіскація майна як вид кримінального покарання і цивільна конфіскація

незаконно набутих активів – два різні види юридичної відповідальності, які можуть наставати за одне ккп, оскільки стосуються різного майна. Варто підкреслити, що ЄСПЛ визнає конфіскацію активів поза кримінальним провадженням такою, що не суперечить презумпції невинуватості, не порушує майнові права та заборони покарання без закону (справи «М проти Італії», «Оторіно проти Італії», «Аркурі проти Італії», «Ріела та інші проти Італії», «Батлер проти Сполученого Королівства», «Уолш проти Сполученого Королівства», «Гогітідзе та інші проти Грузії») [179].

❖ **позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю** може бути призначене і як основне, і як додаткове покарання. Системний аналіз санкцій ккп засвідчив розбіжності в питанні наявності цього виду покарання у санкціях ст.ст., а саме: 262, 313, 354, 357, 410 КК України, які власне і вважаються корупційними у випадку вчинення їх особою шляхом зловживання службовим становищем, такий вид покарання відсутній. Хоча в санкціях інших ккп у випадку вчинення їх особою шляхом зловживання службовим становищем – присутній, а саме в ст.ст. 191, 308, 312, 320, 210 КК України. Тішить лише те, що в ч. 2 ст. 55 КК України, яка регламентує підстави і порядок призначення такого виду покарання, передбачено, що позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання може бути призначене й у випадках, коли воно не передбачене в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу за умови, що з урахуванням характеру кримінального правопорушення, вчиненого за посадою або у зв'язку із заняттям певною діяльністю, особи засудженого та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю [151].

❖ **спеціальна конфіскація**, передбачена ст. 96⁻¹ КК України і розміщена в розділі XIV «Інші заходи кримінально-правового характеру», а це означає, що вона не належить до покарань, передбачених КК України. Це зумовлено тим, що спеціальна конфіскація не переслідує досягнення мети – кару чи виправлення засудженого. Її функціональне призначення, як вказують окремі

науковці, «заблокувати «рухи» підозрілого капіталу або капіталу, здобутого законним шляхом, який в подальшому сприяв різним проявам кримінальної активності. У цьому контексті спеціальна конфіскація є ефективним і необхідним засобом боротьби з різними проявами сучасної злочинності» [158]. Варто додати, що конституційність спеціальної конфіскації визнано згідно з рішенням КСУ № 1-р/2022 від 30.06.2022. Так, в цьому рішенні КСУ стверджує, що ухвалене судом на підставі приписів КПК України судове рішення (вирок, ухвала) про застосування спеціальної конфіскації є юридичним актом індивідуальної дії, що встановлює факт незаконності та недобросовісності набуття певною особою конкретного майна і також спростовує презумпцію правомірності набуття права власності, встановлену в ч. 2 ст. 328 ЦК України [207].

Варто додати, що передбачення в національному законодавстві України та реальне застосування спеціальної конфіскації є міжнародним зобов'язанням України згідно з десятками чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана ВРУ. Як слушно зазначає Хавронюк М.І., відмінність між конфіскацією майна та спеціальною конфіскацією є кардинальною: абсолютно різними є підстави та умови їх застосування, предмети та суб'єкти. Той факт, що спеціальна конфіскація не передбачена Конституцією України, не означає, що вона є неконституційною, адже Конституція України не передбачає багато правових інститутів, необхідних в демократичному суспільстві [247].

Варто додати, що в ст. 96⁻¹ КК України не передбачено, що спеціальна конфіскація застосовується за умови вчинення ккп. У зв'язку з цим цілком доречною є пропозиція В.І. Осадчого, що доцільно спеціальну конфіскацію поширити на всі ккп, а не лише на ті, які наведені в ст. 96⁻¹ КК України, зважаючи на те, що факт учинення ккп вимагає суворого реагування [185, с. 82].

КАРАЛЬНО-СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ: Звільнення від відбування покарання на підставі угоди про визнання вини у вчиненні ккп (ч. 2 ст. 75 КК України).

У науці кримінального права інститут звільнення від відбування покарання прийнято вважати заохочувальним кримінально-правовим засобом, що більшою мірою пов'язано з тим, що можливістю його застосування обвинувачену особу «заохочують» до різних форм сприяння органу досудового розслідування та суду: дійове каяття, активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, відшкодування завданої шкоди, примирення з потерпілим.

У ч. 1 ст. 75 КК України передбачено, що суд в окремих випадках може застосувати звільнення від відбування покарання з випробуванням [151]. Але в цій частині статті встановлено сувору заборону на застосування такого звільнення щодо осіб, які вчинили ккп. Як вказує А.В. Боровик, у науці кримінального права вже накопичено значний досвід застосування норм, що передбачають звільнення особи від кримінальної відповідальності, втім, суттєві зміни до антикорупційного законодавства внесли чимало нововведень у норми КК України. Зазначені зміни пов'язані із тим, що, починаючи із жовтня 2014 р., прийнято низку надзвичайно важливих законів, які можна вважати найбільшою законодавчою реформою у сфері протидії корупції за часи існування нової незалежної української держави [37, с. 28].

Однак у ч. 2 ст. 75 КК України «суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше 5 р., а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням» [151] немає жодної вказівки, наприклад «крім у справах по ккп», що, на нашу думку, дозволяє застосовувати звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості у справах по ккп.

Привертає увагу той факт, що в ч. 2 ст. 76 КК України законодавець говорить щодо угоди про визнання вини, що за своєю суттю є визнанням обвинуваченим своєї вини в інкримінованому діянні і згодою на визначене прокурором покарання. Ця угода затверджується судом, яка за своєю правовою

суттю є обвинувальним вироком, в якому обов'язково визначається покарання (в ккп – позбавлення волі на певний строк) з можливістю звільнення від реального його відбування. Отже, застосування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання вини у провадженні по ккп є заохочувальним з огляду на можливість обвинуваченого/засудженого, за наявності правових підстав, бути звільненим від реального відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

Додатково зауважимо, що норму про звільнення від відбування покарання відносимо до заохочувальних з низки підстав. Перш за все тому, що звільнення від відбування реального покарання не означає виправдання особи чи визнання її невинуватою, а визначені в КК України підстави для звільнення від відбування покарання не є реабілітуючими. Також звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості є спеціальною правовою процедурою у справах по ккп, яке є правом, а не обов'язком суду.

Цікавими в цьому контексті є міркування О.П. Гороха, що в разі затвердження угоди суд не повинен давати власної оцінки можливості виправлення засудженого без відбування покарання, з урахуванням тяжкості кримінального правопорушення, особи винного та інших обставин справи. Це питання зазвичай визначають сторони провадження (нерідко на підставі взаємовигідних умов угоди) [74]. З таким висновком не можемо погодитись, адже виправлення засудженого є однією зі складових мети покарання, яке призначається судом. Тому саме на суд передусім покладено обов'язок з'ясування відповіді на питання: чи може бути досягнута мета покарання у випадку звільнення особи від відбування реального покарання?

Вважаємо, що правова процедура суду з перевірки обставин, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості і змісту угоди, передбачає суворий моніторинг з боку колегії суддів на предмет дотримання і виконання обвинуваченим усіх обов'язків на етапі, який передусє укладенню угоди між прокурором і обвинуваченим. У цьому контексті хочемо додати, що в практиці ВАКС були випадки відмови у затвердженні угоди про

визнання винуватості, що свідчить про факт суворої перевірки на предмет дотримання і прокурором, і обвинуваченим спеціальної процедури – укладення угоди між прокурором й обвинуваченим про визнання винуватості у провадженні по ккп [239].

Ми ж віднесли інститут звільнення від відбування покарання на підставі угоди про визнання вини у вчиненні ккп (ч. 2 ст. 75 КК України) до карально-спеціалізованого заходу, оскільки на підставі угоди про визнання вини особу визнають винною у вчиненні ккп і призначають покарання, що має на меті кару, виправлення та превенцію. Разом з тим, цей вид звільнення є спеціалізованим, оскільки застосовується до певної категорії кримінальних правопорушень – корупційних, і в особливому порядку кримінального провадження – на підставі угоди, що наділяє його специфічними правовими ознаками.

ЗАСОБИ-КОНСЕКВЕНТИ ⁴ *(кримінально-правові засоби, які виступають наслідками у зв'язку із застосуванням основних кримінально-правових засобів):* 1) обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 76 КК України); 2) судимість (ст. 88 КК України).

Такі кримінально-правові засоби не мають якихось специфічних особливостей застосування щодо особи, яка визнана винною/відбула покарання за вчинення ккп. У ч. 1 ст. 76 КК України законодавцем вжито словосполучення «суд покладає». Відтак хочемо погодитись з О.О. Книженко, що ця норма є імперативною і перелічені обов'язки мають покладатися завжди, коли особу звільняють від відбування покарання з випробуванням [135, с. 75].

У системі кримінально-правових засобів протидії ккп вищевказані засоби виконують додаткову роль, спрямовану на невідворотність покарання.

⁴ За допомогою цього латинського терміну автор дослідження зображає факультативність функцій цих норм в системі кримінально-правових засобів. Наприклад, судимість виступає лише як кримінально-правовий наслідок в результаті вчинення особою корупційного кримінального правопорушення. Консеквент (лат. *consequens*, наслідок, результат) – мовою старих філософів, особливо в логіків Кантівської школи, в їх ученні про судження, висновки і докази консеквент означає в його стосунку до присудка наслідок в стосунку до причини // Режим доступу:

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%B5%D0%BA%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%82>

ЗАСОБИ-РЕФЛЕКСИ (кримінально-правові засоби, якими суд зобов'язаний відреагувати у зв'язку із настанням невідворотних правових підстав): 1) звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 49 КК України); 2) призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання (ст. 69-¹ КК України); 3) звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строку давності виконання обвинувального вироку (ст. 80 КК України); 4) звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК України); 5) звільнення від відбування покарання за хворобою (ст. 84 КК України).

Відтак засоби-рефлекси за своєю правовою суттю не спрямовані на протидію корупційним кримінальним правопорушенням. Так, ст. 49 КК України передбачає обов'язок суду звільнити особу від кримінальної відповідальності за вчинення нею кримінального правопорушення, що тягне за собою правовий наслідок – уникнення відповідальності. Такий самий обов'язок суду стосується і різновидів звільнення від відбування покарання, передбачених ст.ст. 80, 83, 84 КК України. Хоча КК України не визначає, що за вчинення ккп давність не застосовується, як це визначено у ч. 5 ст. 49 КК України та ч. 6 ст. 80 КК України щодо катування, окремих злочинів проти миру та безпеки людства.

ЗАСОБИ-ЗАБОРОНИ (кримінально-правові засоби, які заборонено застосувати судом в кримінальних провадженнях по ккп): 1) заборона звільнення від кримінальної відповідальності за ст.ст. 45, 46, 47, 48 КК України; 2) заборона звільнення від покарання та його відбування (ст. 74 КК України); 3) заборона звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 1 ст. 75 КК України); 3) заборона застосування призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України); 4) особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (п. 2 ч. 3 ст. 81 КК України); 5) особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для заміни покарання або його невідбутої частини більш м'яким (п. 2 ч. 4 ст. 82 КК України); 6) не підлягають звільненню за амністією

(ч. 4 ст. 86 КК України); 7) особливі вимоги до відбуття строку покарання як умови для звільнення від відбування покарання у порядку помилування (ч. 3 ст. 87 КК України).

Зазначені кримінально-правові засоби, які за своєю правовою суттю є імперативними заборонами для суду до застосування, у випадку вчинення особою ккп мають значне превентивне значення в системі кримінально-правових засобів протидії ккп. Нормативне закріплення вказаних норм-заборон унеможливило використання судами суб'єктивних підходів при прийнятті рішення про притягнення особи до кримінальної відповідальності за ккп. Їхня роль спрямована на досягнення невідворотності настання реального покарання, адже до їх нормативного закріплення в КК України саме ці механізми використовувалися судами при розгляді справ по ккп.

На підставі вищезазначеного вважаємо, що всі проаналізовані кримінально-правові засоби в сукупності мають важливе значення в контексті забезпечення як невідворотності кримінальної відповідальності за ккп, так і протидії ккп [95, с. 284-285]. Але загалом з-поміж усіх заходів державного примусу покарання є найбільш суворим і полягає, як раніше писав М. Й. Коржанський, у позбавленні засудженого певних благ – волі, майна та примушування його до деяких дій чи втрат, у чому й полягає кара за вчинений злочин [149, с. 112].

Схожу думку висловлює й О.О. Книженко, вказавши, що вибір форм і методів реакції з боку держави на вчинене кримінальне правопорушення, застосування заходів кримінально-правового впливу багато в чому зумовлюється тими потенційними можливостями, які закладено у відповідній санкції законодавцем. Тому важливо визначити в законі не лише вичерпний перелік кримінальних правопорушень, а й встановити чітко окреслені, взаємоузгоджені, співрозмірні з тяжкістю кримінального правопорушення санкції. Вони мусять бути такими, щоб суддя мав змогу індивідуалізувати кримінальну відповідальність особи з урахуванням не лише тяжкості кримінального правопорушення, а й особи винного. Саме з того, яку санкцію встановлено у кримінальному законодавстві, визначається вибір засобів кримінально-

правового впливу на особу, котра вчинила суспільно небезпечне протиправне діяння [136, с. 9-10].

Кожен факт вчинення ккп передбачає відповідну реакції держави, що є неодмінною умовою забезпечення реалізації правових норм і запобігання системним їх порушенням в майбутньому. Відтак наслідки вчинення такого правопорушення визначаються в санкції кримінально-правової норми, яка містить перелік видів покарань, які можуть бути призначені за конкретне ккп. Проте вважаємо, що саме покарання є одним із потенційно можливих кримінально-правових наслідків, ефективність застосування і дієвість якого залежить як від ступеня караності, так і від належної правової процедури його призначення та можливості звільнення від відбування покарання. У зв'язку з цим цікавим видається твердження О.Ф. Ковітіді про те, що, керуючись міркуваннями соціальної необхідності, держава створює кримінально-правові норми, забороняючи в них під загрозою застосування кримінального покарання здійснення певних діянь, які є суспільно небезпечними. Однак перетворення цієї загрози на реальність не у всіх випадках є доцільними і вигідними для держави, суспільства, потерпілих від кримінальних правопорушень осіб [139, с. 9].

Покарання як найсуворіший кримінально-правовий засіб протидії ккп має бути необхідним і достатнім для досягнення тих цілей, заради чого його визначають в санкції чи застосовують. А це дозволяє стверджувати, що санкція (і види покарань в ній) статті спрямована в майбутнє і має в собі значний прогностичний потенціал. Доречною є думка О.О. Книженко про те, що зміст покарання та визначення його мети залежать від того, в рамках якої суспільно-економічної формації воно існує, які соціальні, політичні, культурні, моральні погляди (тобто, яка ідеологія) панують у суспільстві. Кримінальний закон і покарання мусять відповідати устрою суспільства, стану економіки й побудованим на цій базі етичним і правовим поглядам, що характеризують суспільні відносини [136, с. 179-180].

Як слушно зазначає І.І. Митрофанов, під час призначення покарання особі, визнаній винною у вчиненні кримінального правопорушення, суд повинен

забезпечити законність та обґрунтованість покарання. Необхідно, щоб це покарання було суто індивідуальним і справедливим, щоб воно максимально сприяло досягненню визначеної у законі про кримінальну відповідальність мети покарання [169, с. 102].

Призначене покарання за ккп, поруч з карою та превенцією, має досягти ще й мети виправлення засудженої особи. У юридичній літературі висловлено думку, що мета виправлення й перевиховання – це проблема педагогічна, психологічна, а не правова, оскільки ці дії передбачають внесення корективів у психіку, свідомість особи [224]. Однак розвиток наукових учень про питання виправлення й ресоціалізацію дозволяє сьогодні виокремити думки про можливість юридичного виправлення засудженої особи. Так, Н.О. Гуторова зазначає, що юридичне виправлення засудженої особи має своїм наслідком невчинення нових злочинів. Також учена, продовжуючи міркування про покарання і його умови його досягнення, вважає, що такими умовами є: невідворотність його застосування і достатня міра суворості, репресивності покарання [76, с. 349-350].

Цікавими є міркування О.О. Житного та С.М. Гусарова про те, що міра покарання має превентивний і виправний аспекти. Встановлення законодавцем певних строків покарання розраховане на суб'єктивне відчуття кожною людиною перебігу часу власного життя [110, с. 83]. Вважаємо, що досягти юридичного виправлення засудженої особи з метою формування установки критичної оцінки вчиненого діяння можна лише застосуванням комплексу як правових засобів, так і заходів виховного впливу уже під час відбування покарання. Подібну думку також висловлює й Т.А. Денисова, заявляючи, що «виправлення засудженого – це процес формування власної негативної оцінки свого діяння та стійкої позитивної соціальної установки, яка утримує особу від злочинів. Виправлення відбувається під впливом державних примусових заходів і обмежень та поєднується із заходами виховного впливу» [79, с. 16].

Аналіз правових засобів протидії ккп дозволяє зробити такі висновки:

1) в законодавстві України існує значна кількість юридичних засобів протидії корупції і ккп, присутність яких в сукупності дозволяє стверджувати про наявність механізму протидії корупційним правопорушенням;

2) найбільш сувора роль у системі протидії ккп відведена саме каральним кримінально-правовим засобам. Разом з тим, в чинному кримінальному законодавстві покарання не виступає й не може виступати єдиним засобом реагування держави на ккп;

3) встановлюючи в санкції кримінально-правової норми види покарання і його строки, законодавець має забезпечити надійну охорону суспільних інтересів держави від корупційних проявів, а також інтересів особи, на яку ці покарання будуть спрямовані. Також важливо щоб законодавець, установлюючи в санкції статті за ккп види покарань і їх розміри/строки, давав можливість судді вибрати найбільш ефективний вид покарання як заходу кримінально-правового впливу з урахуванням конкретних обставин кримінального провадження, але у такий спосіб, щоб унеможливити суб'єктивізм;

4) питання кримінального покарання за ккп обґрунтовано видається одним з найскладніших в теоретичних і прикладних галузях знань про злочинність та протидію їй. Водночас, воно було й залишається правовим засобом регулювання поведінки людини. Тому оптимальні моделі кримінального покарання вимагають, серед іншого, належної нормативної регламентації визначення й обчислення його строків і розмірів на нормативному й прикладному рівнях з урахуванням питань юридичної визначеності в питаннях «ефективності покарання» і «міри покарання», що стосується й ккп;

5) з урахуванням сучасних реалій державотворення, євроінтеграційних процесів України та напрямів політики в сфері боротьби з корупційною злочинністю, є потреба в перегляді видів та строків покарань, які встановлені в санкціях ккп. У цьому контексті хочеться сподіватись, що увінчаються успіхом зусилля робочої групи з питань розвитку кримінального права в межах Комісії з питань правової реформи, створеної Указом Президента України [233], яка має своїм завданням сприяти подальшому розвитку правової системи України на

основі конституційних принципів верховенства права, пріоритетності прав і свобод людини і громадянина з урахуванням міжнародних зобов'язань України. Як стверджує Ю.А. Пономаренко, один із учасників цієї робочої групи, в оприлюдненій робочою групою Концепції реформування кримінального законодавства України [145] відзначалося, що «концептуальною засадою побудови кримінального закону має бути точне й жорстке регулювання повноважень держави щодо протидії злочинності шляхом встановлення підстав та меж застосування покарань чи інших заходів кримінально-правового характеру» [191, с. 251]. Також члени групи задекларували, що «нове кримінальне законодавство має забезпечити максимально допустимий широкий і водночас диференційований перелік заходів кримінально-правового характеру, що підлягають застосуванню до особи у зв'язку із вчиненням нею злочину. Застосування таких заходів, разом із покаранням, не лише забезпечить економію процесуальних засобів, а й сприятиме реалізації принципу своєчасності здійснення правосуддя та забезпечуватиме можливість одночасного розв'язання кримінально-правового конфлікту у всіх його площинах» [191, с. 252].

1.3. Протидія корупційним кримінальним правопорушенням за законодавством деяких зарубіжних держав

За результатом дослідження антикорупційної організації Transparency International, заснованої у 1993 р., Україна піднялася у рейтингу «Індекс сприйняття корупції», складеному організацією за 2022 р. Так, Україна посіла 116-те місце зі 180 країн, набравши 33 бали. А в 2021 році Україна посідала 122-ге місце [22]. Як зазначено в дослідженні Transparency International Ukraine, набрані Україною 33 бали в 2022 р. – найвищий показник нашої держави з часу запуску оновленої методології CPI, і за останні 10 років показник України зріс на 8 балів [132].

Загалом найменш корумпованою країною, за версією Transparency International, стала Данія (90 балів). Друге місце посіли Фінляндія та Нова Зеландія (87 балів), далі йдуть Норвегія (84 бали), Швеція та Сінгапур (83 бали).

З метою системного та всебічного розуміння системи протидії корупційним кримінальним правопорушенням засобами кримінального права, вважаємо за необхідне дослідити це питання на основі законодавства деяких зарубіжних країн. На нашу думку, найкращим прикладом для аналізу будуть країни, які зайняли з 1 по 5 місце в рейтингу «Індекс сприйняття корупції».

1. Данія.

Однією з причин того, чому в Данії низький рівень корупції, є те, що більшість компаній дотримуються політики «абсолютної нетерпимості», тобто неприйнятність хабарництва в межах власної компанії і в процесі співпраці з зовнішніми партнерами. Найбільш дієвим заходом в питанні запобігання корупції в Данії є закон Данії про корупцію, прийнятий в 2002 р. Відповідно до закону, представники данського уряду щороку зобов'язані публікувати інформацію про своє майно й особисті доходи. Крім того, щоб чиновники не мали можливості використовувати службове становище в особистих цілях, вони зобов'язані продати свої акції в іноземних підприємствах [166].

Корупція в Данії визначається як зловживання довіреною владою для приватної вигоди. Воно впливає на кожного, чиє життя, засоби до існування чи процвітання залежать від доброчесності людей, які займають владні посади, воно загрожує стабільності та безпеці суспільства та підриває демократичні інститути й цінності. Це визначення відповідає концепції корупції в КК Данії та в міжнародних антикорупційних конвенціях, включаючи Конвенцію ООН проти корупції, й охоплює ситуації, пов'язані з отриманням і дачею хабарів, а також іншими видами злочинів. Корупція найбільш відома у формі хабарництва, шахрайства, розкрадання або вимагання. Однак корупція не пов'язана винятково з переходом грошей із рук у руки; це також може включати надання послуг для отримання переваг, таких як сприятливе ставлення, спеціальний захист, додаткові послуги або швидший розгляд справи [14].

За данським законодавством, корупція також визначається як неправильне використання наданої влади у приватних інтересах. Таке визначення корупції міститься в КК Данії. Як слушно зазначає А.А. Приходько, воно корелюється з

міжнародними антикорупційними конвенціями, включаючи Конвенцію ООН проти корупції та охоплює ситуації, пов'язані із взяттям та даванням хабарів, а також інші види активної чи пасивної протиправної вигоди – шахрайство, розтрата, вимагання тощо [201, с. 25-27]. Загалом у країні добре налагоджена система стримування, виявлення і припинення корупції. Деякі прогалини в законодавчій базі, зокрема, у сфері нагляду за декларуванням активів членів парламенту, конфлікту інтересів та лобіювання, обмеженого розслідування підкупу за кордоном, непрозорого політичного фінансування й обмеженого захисту інформаторів хоч і є, однак суттєво на країну це не впливає [201, с. 25-27].

Данія є учасником Конвенції РЄ проти корупції та учасником (GRECO). Крім того, з 2007 р. в Данії діє кодекс поведінки для державних службовців, яка має справу з практичними аспектами, що описують ситуації, які можуть виникнути в державному управлінні, в тому числі фундамент цінностей та принципи, свобода самовираження, обов'язок конфіденційності, неупередженості та прийняття подарунків. Нарешті, відмивання грошей є правопорушенням, що передбачає покарання відповідно до статті 290 КК Данії. Закон про відмивання коштів також встановлює подальше регулювання й покарання за злочини, пов'язані з відмиванням грошей [9].

КК Данії забороняє активний та пасивний підкуп, зловживання впливом, розкрадання, шахрайство, зловживання довірою та відмивання грошей. Він також криміналізує підкуп іноземних посадових осіб, підкуп між підприємствами та корупцію, вчинену особами, які працюють від імені компанії. Покарання за хабарництво згідно з КК Данії можуть включати штрафи та до шести років позбавлення волі. Доходи, одержані від корупційних дій, також можуть бути конфісковані. У Данії немає спеціальних законів для захисту викривачів, у звіті 2015 р. експертного комітету, призначеного урядом, було рекомендовано не вводити спеціальні закони [10].

Корупція в Данії криміналізована в §§122, 144, 299 КК Данії. Так, § 122 розташований в розділі *Offences against Public Authority, etc.* (Злочини проти

державної влади тощо) [21], § 144 розташований у розділі Offences Committed While Exercising a Public Function (Злочини, скоєні під час виконання громадської функції), § 299 розташований у розділі Майнові злочини [150].

Також згідно з §82 КК Данії пом'якшувальною обставиною є те, що злочинець добровільно з'явився перед владою та зробив повне зізнання, що злочинець надав інформацію, яка має вирішальне значення для розкриття злочинних дій, вчинених іншими особами, або те, що злочинець виправив чи намагався відшкодувати шкоду, завдану злочинним діянням. Крім того, у § 75 КК Данії вказано, що доходи, отримані злочинним діянням, або відповідна сума можуть бути конфісковані повністю або частково. Якщо підстави для визначення розміру такої суми є недостатніми, сума, яка вважається еквівалентною отриманим доходам, може бути конфіскованою. Якщо доходи передаються юридичній особі, над якою відповідна особа здійснює контроль, самостійно чи спільно зі своїми значними особами, доходи можуть підлягати конфіскації. Також судова практика визнає, що співпраця з органами влади або внутрішнє розслідування можуть пом'якшити відповідальність [8].

2. Фінляндія.

Фінляндія як член ЄС є учасником усіх основних нормативних документів ЄС з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Фінський законодавець закріпив принципи попередження та застереження вчинення злочинів у кожному нормативно-правовому акті, що визначають конкретну сферу діяльності, а не вид злочину [167].

У Кримінальному кодексі Фінляндії (КК Фінляндії) слово «корупція» не згадується. Замість цього йдеться про хабарництво чиновників, за яке передбачено покарання (від штрафу до тюремного ув'язнення). У КК Фінляндії [152] за здійснення державними посадовими особами корупційних злочинів передбачені різні покарання: від штрафу до двох років позбавлення свободи (зі звільненням із займаної посади, заборонаю замінювати певні посади або займатися певною діяльністю строком від двох місяців до чотирьох років за наявності обтяжуючих обставин). Покарання призначаються за такими злочинами:

отримання державною посадовою особою хабара або примус до хабара, що карається, як і факт отримання хабара; зловживання посадовими повноваженнями; службова фальсифікація; фальсифікація доказів, підкуп для неправдивих свідчень [186, с. 151]. КК Фінляндії містить чотирнадцять розділів про хабарництво. У цих розділах містяться положення про різні форми дачі та отримання хабарів, а також про підкуп у політичній та бізнес-діяльності. У Кримінальному кодексі Фінляндії є такі злочини щодо хабарництва: виборчий підкуп; порушення хабарництва; (обтяжливе) давання хабара; (обтяжливе) одержання хабара; (при обтяжливих обставинах) давання хабара народному депутату; (при обтяжливих обставинах) одержання хабара як народний депутат; (при обтяжливих обставинах) давання хабара у підприємницькій діяльності; (обтяжливе) одержання хабара у підприємницькій діяльності. Покарання за хабарництво варіюються від штрафу до позбавлення волі. Карається як активний, так і пасивний підкуп. Під активним підкупом розуміється надання або пропозиція хабара, тоді як під пасивним підкупом розуміється отримання або вимагання хабара. Покарання за хабарництво варіюються від штрафу до позбавлення волі на два роки. Якщо розмір хабара є значним, злочин може вважатися обтяжуючим, і в цьому випадку передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від чотирьох місяців до чотирьох років. Багато інших злочинів, згаданих у КК Фінляндії, також можуть містити ознаки корупції, наприклад: шахрайство; розкрадання; відмивання грошей; порушення комерційної таємниці; зловживання службовою таємницею; зловживання довірою; (недбале) порушення службової таємниці; (обтяжливі) зловживання службовим становищем; (необережне) порушення службових обов'язків; (обтяжливе) зловживання інсайдерською інформацією [1].

Також лише у травні 2021 р. уряд Фінляндії прийняв першу національну антикорупційну стратегію. Короткостроковою метою стратегії є посилення запобігання та протидії корупції. Метою Стратегії є посилення боротьби з корупцією в короткостроковій перспективі, а в довгостроковій – побудова суспільства, де корупція не матиме шансів на успіх [186, с. 151].

Одним із особливостей антикорупційної політики у Фінляндії є те, що фінське суспільство виховане в дусі поваги до законів, самоповаги й негативного сприйняття питань, пов'язаних з учиненням незаконних дій. Велику роль в ефективному сприянні протидії політичній корупції у Фінляндії відіграють освіта й виховання в дусі поваги до прав і свобод, законів і формування негативного ставлення до питань, які пов'язані з учиненням незаконних дій. Також велике значення має розвиток викривальної журналістики та відповідальності громадян щодо викриття корупційних схем політиків і чиновників [186, с. 151].

Незважаючи на відсутність спеціальних антикорупційних органів та законів, низку доволі непрозорих норм у законодавстві, що провокують ризик виникнення політичної корупції в системі державної служби, загальні принципи відкритості, транспарентності й гласності державного управління вважаються головними в діяльності публічних служб у Фінляндії [138].

3. Нова Зеландія.

Нова Зеландія має комплексну законодавчу базу для боротьби з корупцією та передбачає суворе покарання за корупційні дії. Два статuti криміналізують активний та пасивний підкуп: Закон про злочини 1961 р. [7] у державному секторі та Закон про таємні комісії 1910 р. [18] у приватному секторі. Жоден із законів не передбачає виплати за сприяння, але Закон про злочини 1961 р. передбачає звільнення, якщо правопорушення вчинено лише для забезпечення або прискорення виконання іноземним державним службовцем звичайної дії уряду, за умови, що вартість вигоди невелика. Відповідно до Закону про таємні комісії 1910 р., корпорація, визнана винною в правопорушенні, несе відповідальність у розмірі штрафу, що не перевищує 2000 новозеландських доларів (приблизно 1700 доларів США). Будь-яка інша особа засуджується до позбавлення волі на строк до двох років або штрафу в розмірі до 1000 новозеландських доларів [15].

Відповідно до Закону про злочини 1961 р. більшість злочинів, пов'язаних із хабарництвом, караються позбавленням волі на строк до семи років. Виняток

становить корупція в судовій системі та корупція і хабарництво міністра Корони або члена Виконавчої ради, які караються на строк позбавлення волі не більше 14 років. Цей Закон має частину 6 «Злочини, що впливають на здійснення закону та правосуддя. Хабарництво і корупція», який містить декілька статей, що передбачають відповідальність за: ст. 100 «Судова корупція», ст. 101 «Підкуп судового працівника тощо», ст. 102 «Корупція та хабарництво міністра корони», ст. 103 «Корупція та хабарництво депутата»; ст. 104 «Корупція та хабарництво правоохоронців»; ст. 105 «Корупція і хабарництво чиновників»; ст. 105 А «Неправомірне використання службової інформації»; 105 В «Використання або розголошення особистої інформації, розкритої з порушенням розділу 105 А»; 105 С «Підкуп іноземної посадової особи»; 105 D «Хабарництво за межами Нової Зеландії іноземного державного службовця»; 105 Е «Корупція іноземних посадових осіб»; 105 F «Торгівля впливом»; 106 «Обмеження щодо притягнення до кримінальної відповідальності». У випадках, коли хтось із Нової Зеландії дає хабар іноземному державному службовцю в іншій країні, цій особі загрожує максимальне покарання у вигляді позбавлення волі на строк до семи років відповідно до розділу 105 С [4].

Низка законодавчих змін останніх років ще більше посилила спроможність новозеландського суспільства опиратися корупційним проявам. У листопаді 2015 р. було прийнято Закон «Про організовану злочинність та антикорупційне законодавство», а 1 грудня 2015 р. країна ратифікувала Конвенцію ООН проти корупції [15]. Відповідно до цього закону, покарання за хабарництво та корупцію в приватному секторі узгоджуються зі злочинами, пов'язаними з хабарництвом у державному секторі, шляхом посилення покарання з максимального двох років позбавлення волі до максимального семи років позбавлення волі. Злочини щодо хабарництва за кордоном також посилено відповідно до рекомендацій Робочої групи ОЕСР з хабарництва. Крім того, важливим методом запобігання корупції у Новій Зеландії є просвіта громадян з питань своєчасного виявлення ознак корупційної поведінки та протидії їй [15].

4. Норвегія.

Норвегія входить до числа найменш корумпованих країн у світі. Кримінальний кодекс Норвегії (далі – КК Норвегії) [13] криміналізує активний та пасивний підкуп, шахрайство, зловживання впливом у користі, вимагання, зловживання довірою та відмивання грошей. Це стосується норвезьких державних службовців, компаній, громадян, іноземних компаній і громадян, які зареєстровані в Норвегії, незалежно від того, чи вчинено злочин у країні чи за кордоном. Так, у Главі 30 «Шахрайство» за ухилення від сплати податків та аналогічні економічні злочини передбачено відповідальність за такі корупційні діяння: ст. 387 «Корупція» карається штрафом або позбавленням волі на строк до 3 р., якщо будь-хто а) для себе чи інших вимагає, отримує або приймає пропозицію неправомірної вигоди під час виконання посади, служби чи виконання доручення, або б) надає або пропонує комусь неправомірну вигоду під час перебування на посаді, службі або виконання доручення; ст. 388 «Груба корупція»: за грубу корупцію передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 10 р. Вирішуючи, чи є корупція серйозною, особливий наголос повинен бути зроблений на діянні: а) вчинено державною посадовою особою або щодо неї з порушенням особливої довіри, пов'язаної з його посадою чи призначенням; б) якщо воно має або могло призвести до значної фінансової вигоди; с) чи існував ризик значної шкоди фінансового чи іншого характеру, а також д) якщо зареєстровано недостовірну бухгалтерську інформацію, складено неправильну бухгалтерську документацію або неправильно складено річну звітність [13].

Інші закони, пов'язані з корупцією, включають Закон про боротьбу з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму, який встановлює зобов'язання щодо фінансової звітності переважно у фінансовому секторі. Крім того, Закон про працю Норвегії гарантує захист викривачів працівникам на всіх посадах як у державному, так і в приватному секторах. Важливе значення надається тому, чи пов'язане діяння з порушенням службових повноважень, розміру економічної вигоди та чи була підготовлена неправдива бухгалтерська інформація

[16]. Норвегія є учасником Конвенції ОЕСР про боротьбу з хабарництвом, Конвенції ООН проти корупції, Цивільної та Кримінальної Конвенцій Ради Європи проти корупції та Групи держав проти корупції (GRECO). Як правоохоронна, так і правова база для боротьби з корупцією в Норвегії вважаються дуже міцними [16]. Норвезьке національне управління з розслідування і кримінального переслідування злочинів у сфері економіки й навколишнього середовища (ОКОКРІМ) працює з 1989 р., але повноваження щодо боротьби з корупцією Управління отримало в 1994 році. Цікаво, що орган входить до Національного директорату поліції, але в окремих випадках може підпорядковуватися Державній прокурорській службі. Таким чином, Управління й проводить розслідування, і пред'являє обвинувачення [208].

Крім того, у Норвегії найголовніше – це дієва взаємодія у «трикутнику»: неурядові громадські організації – преса і громадянське суспільство – уряд і промислові компанії. Норвегія строго дотримується стандартів ЕІТІ (Ініціатива прозорості добувних галузей) [205, с. 118].

Враховуючи викладене, варто підсумувати, що досвід Норвегії у протидії явищам корупції не зводиться тільки до протидії та попередженню корупції. Діяльність більшості норвезьких інституцій, в тому числі ОКОКРІМ, зводиться не тільки до процесу виявлення фактів порушення закону й розробки «антикорупційних» рекомендацій, а проводять заходи щодо зменшення причин та умов корупції: створюють сприятливі умови функціонування приватного сектору в бізнесі, що не сприяє корупції; розробляють програми з допомоги населенню, які опинилися в тяжких фінансових умовах; зменшується кількість податків – загалом створюють такі умови, за яких такий спосіб діяльності, як «корупція» або «хабар», у норвежців викликає відразу та зневагу [213, с. 251-253].

5. Швеція.

Кримінальний кодекс Швеції (далі – КК Швеції) передбачає кримінальну відповідальність за більшість форм корупції, і в країні існує міцне верховенство права (переклад зі шведської) [3]. Тому корупція не є серйозною перешкодою

для бізнесу в Швеції. КК Швеції криміналізує більшість форм публічної та приватної корупції. Так, глава 10 «Про розкрадання, іншу зраду та хабарництво» [3] передбачає відповідальність за такі дії:

- § 5 а. Будь-яка особа, яка є службовцем або виконує доручення та отримує, приймає обіцянку або вимагає неправомірної вигоди за виконання роботи чи доручення, карається за отримання хабара штрафом або позбавленням волі на строк не більше двох років. Те ж саме стосується будь-кого, хто є учасником або офіційною особою змагання, яке є предметом публічно організованих парі, і йдеться про неправомірну вигоду для виконання ним або нею завдань на змаганні;
- § 5 б. Кожен, хто дає, обіцяє або пропонує неправомірну вигоду у випадках, зазначених у § 5 а, карається за дачу хабара штрафом або позбавленням волі на строк не більше двох років;
- § 5 с. Якщо злочин, згаданий у § 5 а або 5 б, слід вважати тяжким, покаранням за серйозний (serious) підкуп або серйозне (serious) давання хабара є позбавлення волі на строк не менше шести місяців і не більше шести років;
- § 5 d. За зловживання впливом будь-яка особа, яка в інших випадках, крім згаданих у § 5 а або 5 б §, отримує, приймає обіцянку або вимагає неправомірної вигоди з метою вплинути на рішення іншої особи, карається штрафом. або позбавлення волі на максимальний строк до двох років або дії під час виконання повноважень чи публічних закупівель, або дає, обіцяє чи пропонує комусь неправомірну вигоду з метою вплинути на рішення чи дії іншої особи під час здійснення владних повноважень чи громадських закупівель;
- § 5 е Торговець, який надає гроші або інші активи особі, яка представляє торговця в певній справі, і таким чином через грубу недбалість сприяє дачі хабарів, дачі (gross giving of a bribe) грубих хабарів або торгівлі з впливом відповідно до § 5 d § 2 у цій справі є засудженим за недбале

фінансування хабара до штрафу або позбавлення волі на строк не більше двох років [3].

Розділ 6. Будь-яка особа, яка у випадку, відмінному від зазначеного в цій главі, шляхом зловживання повноваженнями для вчинення юридичної дії від імені іншої особи завдає шкоди цій особі або шляхом зловживання повноваженнями для примусового виконання векселів або такої дії вимагає що інші винні, карається за зловживання владою штрафом або позбавленням волі на строк не більше двох років. Те саме стосується випадків, коли хтось вимагає платіж або документ, який не був виданий, або борг, який уже є гульденом, або також вимагає доставку товару, який він уже отримав, або проти претензії посилається на квитанцію, яка не була видана [3].

Кодекс про подарунки, винагороди та інші переваги в бізнесі є доповненням до КК Швеції і розроблений під егідою Шведського антикорупційного інституту [6].

Варто зазначити, що інформатори й викривачі корупції на робочому місці захищені від покарання і переслідування з боку керівництва на рівні закону. Кожен чиновник має право будь-коли повідомляти відповідні органи про порушення закону або інших норм на робочому місці без наслідків для себе особисто. Незалежний поліцейський відділ – Special Investigations Department (SU) – має повноваження розпочати розслідування, керуючись даними, отриманими від інформаторів. Представники виконавчої влади не захищені професійним імунітетом і не мають привілеїв у процесі розгляду їхніх справ [229].

Важливою складовою антикорупційної політики Швеції, крім вищезазначеного, є таке: 1) обмеження готівкових розрахунків (Швеція хоче позбавити від готівки інфраструктуру країни та туристичні об'єкти, крім того, малий бізнес Швеції повністю перейшов на безготівкові розрахунки і навіть у церквах приймають банківські картки); 2) заборона особистих контактів чиновника та громадянина (ключовим елементом в антикорупційному механізмі Швеції є ефективний громадський контроль за діяльністю як чиновників, так і

бізнесменів; основну роль у здійсненні цього контролю відіграють шведські засоби масової інформації, які миттєво оприлюднюють будь-які випадки корупції, незважаючи на посади та становище в суспільстві причетних до них осіб); 3) обов'язкове декларування доходів (у Швеції обов'язок подавати декларацію про доходи поширюється на всіх громадян, зокрема державних службовців (без будь-яких винятків); 4) велику роль у протидії корупції відіграють церква й громадська думка, завдяки яким у цій країні з підозрою поставляться до будь-якого бізнесмена, який зумів за короткий період отримати дуже високий дохід, або до чиновника, доходи якого істотно нижчі за його витрати [73, с. 110-111].

6. Сінгапур.

Позитивним й ефективним досвідом у подоланні корупції славиться Сінгапур. Крім того, Сінгапур успішно впровадив комплекс заходів, спрямованих на зміцнення морально-етичних засад влади та підвищення професіоналізму апарату державного управління [19]. В Сінгапурі діє правова система, яка відповідає світовим стандартам, ефективна та прозора економічна система, а також в країні низькі показники злочинності та корупції порівняно з іншими країнами [257]. В основу антикорупційної політики в Сінгапурі покладені такі положення, як: зміцнення верховенства закону; створення і функціонування ефективного спеціального органу з протидії корупції – Бюро з розслідування випадків корупції з розширеними повноваженнями, що працює на принципі чесності та відданості своїй справі; спрощення процедур прийняття державно-управлінських рішень і вилучення будь-яких нечітких або двозначних положень у законодавстві; ліквідація зайвих адміністративних бар'єрів для розвитку економіки (скасовані практично всі дозволи і ліцензії для здійснення підприємницької діяльності); ліквідація всіх форм імунітету для депутатів, чиновників і суддів; захист осіб-інформаторів, які повідомляють про випадки корупції; чітке дотримання принципу відповідальності: корупція карається в адміністративному або кримінальному порядку (встановлення жорстких, суворих санкцій за корупцію: винні особи повинні бути позбавлені

волі, їхнє майно та доходи конфісковані. Родичі корупціонерів вносяться до спеціального реєстру, які втрачають право займати державні посади. Суворість у справах про корупцію стосовно високопоставлених урядовців підтримує моральний авторитет непідкупних політичних лідерів); вжиття покарання за факт хабарництва по відношенню до обох сторін: і до тих, хто дає хабаря, і до тих, хто його бере; проведення чіткої межі між державними обов'язками та особистими інтересами (допомагати своїй родині, родичам і друзям тільки із залученням власних, а не державних коштів); громадський осуд є невід'ємною частиною процесу покарання; систематичне проведення перевірок доходів і витрат чиновників та членів їхніх сімей; державні службовці зобов'язані заповнювати спеціальну декларацію щодо відсутності боргів, наявність яких має на увазі ризик піддатися корупції; гідна оплата праці, що зменшує стимул до здійснення корумпованих дій (встановлення високих зарплат мотивує до праці на державній службі. Так, заробітна плата державних службовців, які займають відповідальні посади, відповідає рівню топ-менеджерів приватних корпорацій (до 20-25 тисяч доларів на місяць)); підвищення якості підбору кадрового державного апарату; подання особистого прикладу бездоганної поведінки на найвищому рівні; запровадження елементів електронного урядування [181].

Основне антикорупційне законодавство Сінгапуру включає Кримінальний кодекс (далі – КК Сінгапуру) і Закон «Про запобігання корупції», які забороняють активний і пасивний підкуп, подарунки та винагороди за сприяння у державному та приватному секторах. Максимальне покарання включає штрафи до 100 000 сінгапурських доларів, тюремне ув'язнення до семи років, а в деяких випадках і те, й інше. Платежі за сприяння, хабарі та подарунки рідко зустрічаються в бізнес-операціях [19].

Окрім Закону «Про запобігання корупції» та КК Сінгапуру, в Сінгапурі діє інше антикорупційне законодавство: Закони: «Про Парламент (привілеї, імунітет і повноваження)»; «Про політичні пожертвування»; «Про митниці»; «Про корупцію, розповсюдження наркотиків та інші тяжкі злочини (конфіскація доходів)». Водночас, система боротьби з корупцією у Сінгапурі побудована на

принципах послідовності, строгості, логічності. Основним засобом боротьби є швидка, впевнена, тверда, справедлива дія. У Сінгапурі фундаментально змінилося ставлення спільноти до корупції, утвердилося психологічне несприйняття цього явища, тож корупцію в уряді суспільство сприймає як загрозу для народу. Більше того, звинувачення у корупції призводить до руйнування політичної діяльності та кар'єри [257, 112-116]. Протидія корупції розповсюджується на всіх громадян і корпорації та застосовується у випадку, якщо незаконна угода вчинена на території Сінгапуру або вчинена громадянами Сінгапуру в іншій державі світу [202].

На основі вищеописаного вважаємо, що безперечно, використання позитивного зарубіжного досвіду є хорошою передумовою вдосконалення чинного антикорупційного законодавства. Імплементация, наприклад, Сінгапурського досвіду викорінення корупції є значним поступом в практиці застосування національного антикорупційного законодавства, але повинна відбуватись вибірково. На нашу думку, не варто бездумно копіювати антикорупційні стратегії проаналізованих країн. Слід детально дослідити принципові відмінності між «індивідуалізмом» Заходу та соціальним «колективізмом» Сходу, роблячи опору на найбільш позитивних особливостях, так званих європейських цінностях (неприйнятність корупції і непотизму, «протестантська етика», індивідуальний розвиток і безпека, права людини) і, водночас, не відмовляючись від природних для Сходу «азійських цінностей» (колективізм, відчуття солідарності та єдності народу, «конфуціанська етика», принцип переваги безпеки соціуму над індивідуальною безпекою, трудоголізм, повага до старших тощо) [99, с. 71-72].

Дослідження зарубіжних стратегій (моделей) протидії корупції дало змогу констатувати, що зосереджуватися суто на репресивному підході в антикорупційній діяльності, посилюючи заходи кримінально-правового впливу, є не виправдано однобоким підходом. У зарубіжних країнах основні зусилля щодо протидії корупції і корупційним кримінальним правопорушенням зазвичай

спрямовують на реалізацію адміністративно-правових й організаційних заходів у сфері запобігання корупції.

Таким чином, запобігання обов'язково має спиратися і на сприяння доброчесності представників держави та її захист. Демократичні політичні режими та країни, де запроваджена потужна превентивна стратегія, вважаються менш корумпованими, аніж авторитарні країни, де такі стратегії відсутні. Превентивна політика вимагає наявності бази, що спирається на адміністративне та публічне право, яка спроможна нейтралізувати вразливі для корупції ділянки державних органів з випередженням, зберігаючи при цьому такі цінності, як ефективність та результативність належного функціонування системи державного управління. Саме цієї політики дотримуються такі країни, як Австралія, Сполучені Штати Америки, Німеччина, а особливо скандинавські країни. Вони роками, а деякі навіть століттями докладали зусиль для забезпечення прозорості державного управління з потужною системою стримувань і противаг, підзвітних управлінців та професійної й вільної від олігархічних впливів державної служби. Саме такими є найміцніші стовпи, на які спирається антикорупційна політика [11].

Також, вважаємо, що на низький рівень корупції впливає і високий рівень життя. Так, в Данії, де ВВП становить \$67 760 на душу населення і зростає на 4.1 % в рік [78], у Фінляндії ВВП становить \$54 010 на душу населення і зростає на 3.3 % в рік [246], у Новій Зеландії ВВП у 2021 р. становив \$ 40415 на душу населення і зростає на 2,2 % в рік [44], ВВП у Норвегії на душу населення є одним з найвищих у світі (77 тис дол. США, що підкріплюється десятиліттями успіху в нафтогазовому секторі та інших галузях світового класу, таких як судноплавство, суднобудування та аквакультура [193], за рейтингом Світового банку «Doing Business» Швеція посідає 10 місце серед 190 країн світу, а за індексом конкурентоспроможності економіки – 8 місце [194]. Крім того, ВВП Швеції у 2022 р. становив 60030 \$ і зростає на 4,8 % на рік [255], у Сінгапурі в 2021 р. ВВП становило 66176.39 \$ і зростає на 3,6 % на рік [25].

Зарубіжний досвід формування та реалізації антикорупційної політики засвідчує, що ефективність антикорупційних кримінально-правових засобів залежить, перш за все, від системності, обґрунтованості, прозорості законодавчих положень та ступеня їх дотримання. Водночас, перевагу надають заходам, притаманним вертикальній стратегії протидії корупції зі швидкими темпами результативності, наслідками якої є не повна ліквідація корупції, а досягнення хоча б певного прийняттого для суспільства рівня корупції. Перевага ж скандинавської моделі полягає в активному залученні громадськості, підвищенні рівня правової свідомості та правової культури населення, серед якого популяризовано нетерпимість до корупції. Україна здійснює спроби мінімізувати високий рівень корупції та протидіяти корупційним кримінальним правопорушенням, застосовуючи кримінально-правові засоби, які визнані як достатньо ефективні серед країн сінгапурської та скандинавської моделей протидії корупції.

Вважаємо, що у вищеописаних країнах, що займають лідерські позиції в рейтингу «Індекс сприйняття корупції», складеному організацією за 2022 р., низький рівень корупції зумовлений не тільки якістю антикорупційного законодавства, в тому числі кримінального, а й високим рівнем правосвідомості громадян, у яких активно формується усвідомлення критичного ставлення до корупції, що варто активно розвивати в Україні.

Рівень толерантності до корупції залежить від системного поєднання активної правослужняної поведінки, що є результатом поєднання якості кримінального законодавства та невідворотності покарання за вчинення корупційного діяння. Вважаємо, що саме таку «формулу» протидії ккп варто інтегрувати в національне антикорупційне законодавство.

Висновки до розділу I.

1. Стан розроблення досліджуваної проблеми було відображено в працях вчених-криміналістів, які лише дотично аналізували проблематику ефективності кримінально-правових засобів у протидії ккп. Однак тематика

протидії кримінально-правовим проявам корупції є однією з найбільш досліджуваних в кримінально-правовій науці. Більше того, питома вага дисертаційних досліджень за науковою спеціальністю «12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право», присвячених проблематиці ккп, за нашими підрахунками є чи не найбільшою. Разом з тим, наявний доробок дисертаційних досліджень не охоплює проблематику кримінально-правових засобів протидії ккп з урахуванням сучасних тенденцій кримінального та кримінального процесуального законодавства, відтак концепція протидії ккп засобами кримінального права в Україні потребує деталізованого, мультидисциплінарного та системного наукового дослідження з метою покращення ефективності протидії корупційній злочинності в Україні.

2. Аналіз правових засобів протидії ккп засвідчив, що в національному законодавстві є широкий спектр правових засобів протидії ккп (дисциплінарні засоби, адміністративно-правові засоби, цивільно-правові та кримінально-правові). Усі названі диференційовані засоби мають спільну підставу, соціальну зумовленість і мету, а тому в контексті протидії корупції в Україні має місце диференціація правового регулювання протидії корупції як єдиного явища та способу організації нормативного поля.

Автором запропоновано авторську класифікацію кримінально-правових засобів протидії ккп. Проаналізовані кримінально-правові засоби в сукупності мають важливе значення в контексті забезпечення як невідворотності кримінальної відповідальності за ккп, так і протидії ккп.

3. Найбільш сувора роль у системі протидії ккп відведена саме каральним кримінально-правовим засобам: покаранню та спеціальній конфіскації. Разом з тим, у чинному кримінальному законодавстві покарання не виступає й не може виступати єдиним засобом реагування держави на корупційне кримінальне правопорушення, що застосовується на підставі кримінально-правових норм.

4. Вивчення зарубіжних стратегій (моделей) протидії корупції та ккп дало змогу констатувати, що зосереджуватися суто на репресивному підході в

національній антикорупційній діяльності, посилюючи заходи кримінально-правового впливу, є невиправдано однобоким підходом. У зарубіжних країнах основні зусилля щодо протидії корупції та ккп зазвичай спрямовують на реалізацію адміністративно-правових й організаційних заходів у сфері запобігання корупції. Можна зробити висновок, що запобігання ккп обов'язково має спиратися і на формування доброчесності представників держави та її захист. Зарубіжний досвід формування та реалізації антикорупційної політики засвідчує, що ефективність антикорупційних кримінально-правових засобів залежить, перш за все, від системності, обґрунтованості, прозорості законодавчих положень та ступеня їх дотримання.

РОЗДІЛ II. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

2.1. Поняття та види корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України

Протидія корупції та її кримінально-правовим наслідкам залишається одним з актуальних викликів, що стоїть перед нашою державою, і є одним із напрямів сучасної політики в сфері боротьби зі злочинністю. Це викликано не лише взяттям Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері, а й передусім у зв'язку з тим, що корупція є головним стримувальним фактором соціально-економічного розвитку України. Актуальність дослідження зумовлена ще й необхідністю гармонізації чинного антикорупційного законодавства із положеннями міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих Україною. Ця проблема особливо актуалізувалась після затвердження влітку 2022 р. Антикорупційної стратегії на 2021-2025 рр., в якій серед сформульованих ключових проблем вказується на невідповідність положень чинного кримінального законодавства міжнародним стандартам у цій сфері.

Як доречно зазначив О.К. Марін, імплементація в кримінальне законодавства положень міжнародних конвенцій із протидії корупції розпочала перманентний процес удосконалення законодавства в частині кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Однак поява гучних кримінальних проваджень, «миттєве» реагування на актуальні проблеми кримінально-правового регулювання спричинило, як видається, виникнення негативного явища – поява в розділі XVII Особливої частини КК) України нових статей, які містять норми, більшості з яких не місце у цій структурній частині Особливої частини КК України [161, с. 239].

Відповідно до міжнародних стандартів з протидії корупції, демократичною і правовою може бути визнано лише державу, в якій реалізується ефективна антикорупційна політика. Однією з частин сучасної кримінально-правової

політики України є пеналізація кримінальних правопорушень [77, с. 32], що активно відображається на кількості змін і доповнень до чинного КК України. Одним із проявів вказаної тенденції стали зміни до КК України, які були внесені Законом України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції» (далі – Закон України «Про запобігання корупції») [125], що відзначились посиленням репресивної функції кримінального закону. Таким проявом стали обмеження можливості застосування низки пільгових кримінально-правових засобів щодо осіб, які вчинили ккп. Йдеться про деякі норми КК України, які присвячені звільненню від кримінальної відповідальності, звільненню від покарання та його відбування, призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, зняттю судимості та які на підставі Закону України від 14.10.2014 «Про Національне антикорупційне бюро України» доповнено абсолютним застереженням «крім корупційних злочинів».

Як стверджує О.О. Дудоров, благородна мета законодавця (скорочення масштабів корупційної поведінки через посилення кримінально-правової репресії) є зрозумілою і такою, що відповідає суспільним очікуванням. Водночас така новела ігнорує поділ кримінального права на Загальну та Особливу частини (а він вважається значним досягненням законодавчої техніки), означає «розмивання» Загальної частини КК як сукупності законодавчо визначених понять та інститутів, необхідних для всіх або переважної більшості положень Особливої частини КК, ламає усталений підхід до класифікації звільнення від кримінальної відповідальності на загальні і спеціальні види, є типовим прикладом фрагментарних, несистемних змін КК [101, с. 214].

Чинний КК України було прийнято ще 5 квітня 2001 р., однак перелік ккп було внесено лише у 2014 р. як результат імплементації положень міжнародних конвенцій щодо криміналізації корупції, а саме: (1) Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.01.2010); (2) Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 (ратифікована Україною 18.10.2006, набрала чинності для України 01.03.2010); (3) Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції

про боротьбу з корупцією від 15.05.2003 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.03.2010).

Особливістю нового антикорупційного законодавства стало визнання антикорупційної запобіжної діяльності пріоритетним напрямом протидії корупції на загальносоціальному рівні, на відміну від попереднього законодавства, в якому перевага надавалась адміністративній відповідальності за корупційні правопорушення. Також новелами можна вважати й законодавчі положення щодо відповідальності за вчинення ккп. Також положеннями Закону України «Про запобігання корупції» збагачено понятійний апарат. Це повною мірою стосується й ккп.

Крім того, кримінальний закон було доповнено приміткою, в якій наводиться перелік складів кримінальних правопорушень, які вважаються корупційними. Так, відповідно до цієї примітки «корупційними злочинами вважались, передбачені ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені ст.ст. 210, 354, 364, 364⁻¹, 365⁻², 368-369⁻² цього Кодексу. Однак, Законом України № 140-IX від 02.10.2019 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції» [117] примітку до ст. 45 КК України після цифр «365⁻²» доповнено цифрами «366⁻¹». Таким чином, обсяг поняття ккп було розширено.

У подальшому, Законом України № 524-IX від 04.03.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції»» [125] у примітці до ст. 45 цифри «368-369²» замінено цифрами «368, 368⁻³-369, 369⁻², 369⁻³». У зв'язку з цим, із переліку ккп виключено статтю 368⁻², та внесено в перелік ккп статтю 369⁻³.

01.07.2020 набув чинності Закон України № 2617-VIII від 22.11.2018 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» [119], яким у текст ст. 11 КК України на зміну родового поняття «злочин»

введено поняття «кримінальне правопорушення». Цим же Законом, серед іншого, внесено зміни до примітки у ст. 45 КК України, відповідно до яких перераховані у ній кримінально-протиправні діяння законодавець об'єднав терміном «ккп». Разом з тим, із вказаного переліку ккп виключено статтю 369-³ КК України:

21.07.2021 набув чинності Закон України № 1576-IX від 29 червня 2021 р. «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» [123], яким примітку до ст. 45 КК України доповнено новим абзацом і виділено нову категорію кримінально караних діянь – кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією, до яких відносяться два нових склади кримінальних правопорушень – ст.ст. 366-², 366-³ КК України.

За останні роки вітчизняне антикорупційне законодавство помітно змінилось й ускладнилось. Звичайно, його оновлення – необхідний етап процесу реформування всієї національної правової системи. Утім, часті зміни певним чином дезорієнтують суспільство, ускладнюють роботу практичних працівників та породжують непродуктивні дискусії в колі представників наукової спільноти [109, с. 78]. Як слушно зазначає професор О.О. Дудоров, «в результаті відповідні кримінально-правові норми, стаючи все більш репресивними і водночас заплутаними й складними для сприйняття навіть «вузьких» фахівців, створюють ґрунт для неоднозначного тлумачення та, як наслідок, суперечливого правозастосування» [101, с. 211]. Таким чином, зазначений у примітці ст. 45 КК України перелік ккп ставить більше запитань, ніж дає відповідей [97, с. 237-238].

Системний аналіз положень міжнародних Конвенцій та норм чинного КК України, які регламентують відповідальність за корупційні діяння, свідчать про гостру необхідність моніторингу національного кримінального антикорупційного законодавства в питанні його узгодженості з тими конвенційними нормами, на основі яких в чинному КК України передбачені ккп

[82, с. 430]. Це зумовлено необхідністю оцінки подальшої трансформації національного кримінального законодавства та його гармонізації з законодавством ЄС на основі міжнародних стандартів.

У зв'язку з цим, на нашу думку, є наукова необхідність розв'язати наукові проблеми, сформулювавши особисті наукові міркування та пропозиції щодо таких питань: 1) поняття ккп; 2) перелік ккп; 3) систематизація та вдосконалення ккп.

Про поняття «ккп». Одним із перших питань, що потребують ґрунтовного аналізу та висновків на предмет юридичної визначеності, є дефініція «ккп». Вважаємо, що важливим є науковий аналіз юридичної природи даного поняття та з'ясування питання про необхідність закріплення на законодавчому рівні визначення «ккп». Проведення наукових розробок цього питання обумовлене необхідністю всебічного дослідження його сутності з метою правильності його розуміння та подальшої практичної реалізації.

Чинне кримінальне законодавство України не містить визначення поняття «ккп». Проте, в Законі України «Про запобігання корупції» в ст. 1 міститься визначення «корупційне правопорушення» [125]. Відповідно, кримінальна відповідальність настає лише за вчинення діяння, яке є в переліку ккп, закріплених у примітці до ст. 45 КК України.

Якість застосування кримінального закону залежить від чіткості дефініцій. Слід відзначити, що в абз. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» зазначено, що наведені в ньому терміни вживаються у відповідному значенні саме в цьому Законі [125]. Це означає, що в інших законах вони можуть мати інше значення – навіть і тоді, коли створюватимуть колізії. Хоча, як зазначає М.І. Хавронюк, якщо в тому чи іншому законі згадані терміни вживаються без визначення їхньої дефініції, то вони мають той зміст, якими їх наділяє стаття 1 саме цього Закону, який є базовим у сфері запобігання та протидії корупції: згідно із його пунктом 3 Розділу XIII «Прикінцеві положення», до приведення у відповідність із цим Законом усі нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить йому [178, с. 11].

Також з приводу «автономності» аналізованих нормативних приписів М.І. Хавронюк чітко висловлюється, що «поняття «корупційне правопорушення» має значення для застосування Закону України «Про запобігання корупції», а поняття «корупційний злочин» – для застосування КК України. Тому складно погодитися з Н.А. Орловською, яка стверджує, що кримінально-правова дефініція, наведена у примітці до ст. 45 КК України, містить положення бланкетного характеру, що змушує їх тлумачити винятково у світлі Закону України «Про запобігання корупції» [107, с. 216-217]. У свою чергу, А.В. Савченко відзначає незвичність тієї обставини, що при визначенні корупційних злочинів у примітці до ст. 45 КК України не встановлено зв'язок із ключовим у такому разі терміном «корупція», про який йдеться у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції». Можна скільки завгодно і, до речі, цілком доречно критикувати законодавця за недосконалий перелік корупційних злочинів, наводити різні доктринальні визначення таких злочинів, проте, як зазначає М.І. Мельник, перевагою підходу, втіленого у примітці до ст. 45 КК України, є визначена юридична чіткість щодо розуміння корупційних злочинів, яка має забезпечити реалізацію принципу законності в правозастосовній діяльності [107, с. 216-217].

У зв'язку з цим варто погодитись з професором О.О. Дудоровим, що при визначенні співвідношення згаданих законодавчих положень слід враховувати застереження, зроблені відповідно в ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» і примітці ст. 45 КК України, згідно з якими визначення корупційного правопорушення і корупції вживаються у відповідному значенні «у цьому Законі», а певні злочини визнаються корупційними «відповідно до цього Кодексу». Крім того, у ч. 3 ст. 3 КК України однозначно сказано, що кримінальна протиправність діяння, його караність та інші кримінально-правові наслідки визначаються тільки цим Кодексом. Звідси випливає, що неузгодженості, які мають місце між дефініцією поняття корупційного правопорушення і переліком корупційних кримінальних правопорушень, про які йтиметься далі, *de lege lata* не повинні братись до уваги при визначенні кримінально-правових наслідків

вчинення того чи іншого ккп [105, с. 452]. Саме тому, поняття «корупційне правопорушення» має значення для застосування Закону України «Про запобігання корупції», а поняття «ккп» – для застосування КК України. Якщо ці поняття зустрічаються в інших законах (зокрема у КПК України), то аби не створювати колізії, їх треба розуміти так, як вони визначені відповідно в цьому Законі й у КК України [178, с. 23].

Як зазначає В. Міфтахутдінов, «характерним моментом для вітчизняного кримінального законодавства є відсутній системний підхід до розуміння корупційних злочинів та відповідальності за них. Так, корупційні злочини не поміщені до однойменного розділу КК України, що є абсолютно виваженим і правильним кроком з огляду на традицію формування структури кримінального закону та поширення корупційних проявів майже на всі сфери життєдіяльності суспільства» [175]. З такою позицією автора думки варто посперечатися, і в подальшому наведемо свої аргументи. Слід відзначити, що невідповідність примітки ст. 45 КК України з положеннями Закону України «Про запобігання корупції» зумовила діаметрально протилежні міркування вчених: від схвалення до критики такого стилю законодавчої техніки.

Так, Н.М. Ярмиш висловлює сміливу позицію, що «ця обставина відкриває широке поле діяльності для адвокатів, аби доводити, що злочин, який вчинив їх підопічний, попри те, що вказівка на нього як на корупційний міститься у КК України, насправді корупційним не є» [259, с. 161]. Зазначене твердження ставить під сумнів професор О.О. Дудоров і зазначає, що регулювання відносин, пов'язаних із кримінальною відповідністю за вчинений корупційний злочин і звільненням від такої відповідальності, є, так би мовити, винятковою прерогативою КК України. У зв'язку з цим шанси адвокатів «виграти справу», посилаючись на невідповідність примітки ст. 45 КК України визначенню поняття корупційного правопорушення, наведеному в ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції», вважає мінімальним (навіть з огляду на конституційне правило «усі сумніви – на користь обвинуваченого»). Учений стверджує, що можна скільки завгодно й цілком слушно критикувати законодавця за явно

недосконалий перелік корупційних злочинів, наводити різні доктринальні визначення таких злочинів, проте, як слушно зазначає М.І. Мельник, перевагою такого підходу, втіленого у примітці ст. 45 КК України, є визначена юридична чіткість щодо розуміння корупційних злочинів, яка має забезпечити реалізацію принципу законності в правозастосовчій діяльності. За таких обставин *de lege ferenda* зусилля мають спрямовуватись на узгодження понятійного апарату антикорупційного законодавства України загалом та уточнення переліку ккп зокрема [105, с. 452].

Теоретичні розробки поняття «корупційний злочин», а в теперішній час – «ккп», ведуться з дня внесення змін до ст. 45 КК України у 2014 р. та не вщухають досі. Зумовлено це двома, протилежними за своїм напрямом концепціями: прибічники однієї вважають, що в КК України має бути визначення поняття «ккп», а інші висловлюють думку, що достатньо лише переліку ккп.

Опрацьовуючи це питання, ми натрапили на думку Р.В. Кимлика, який зазначає, що одним із недоліків сучасного антикорупційного законодавства є відсутність визначення ккп в національному законодавстві [133, с. 263-265]. Схоже міркування висловлюють Т.Д. Лисько і Ю.Є. Репкіна, які зазначають, що значні прогалини в чинному кримінальному законодавстві в царині регулювання суспільних відносин з «корупційним елементом» прикро впливає на стан боротьби з ккп, породжує суттєві розбіжності в тлумаченні КК, який повинен відповідати принципу правової визначеності та термінологічної точності [157, с. 172]. Такі міркування, на нашу думку, є достатньо дискусійними. Цю гіпотезу підтверджує й Р. Сімех думкою, що «визначення у законодавстві України поняття ккп (злочину) є не настільки важливим, щоб вважати його недоліком законодавства», і вважає, що відсутність такого визначення не є перешкодою для правоохоронних органів вести боротьбу з корупцією [214, с. 167]. Відтак вважаємо, що відсутність у чинному законодавстві дефініції поняття «ккп» не впливає на ефективність антикорупційної боротьби уповноважених правоохоронних органів та стан

реалізації антикорупційного судочинства. Однак наявність у кримінальному законодавстві дефініції «ккп» могло б частково поглибити розуміння цієї правової категорії, стати предметом наукових дискусій, але точно не вплине на зростання показників виявлення ккп.

Кримінально-правова доктрина в сфері дослідження явища корупції в різних проявах налічує чималу кількість дефініцій поняття «корупційні злочини/ккп». Зазначимо, що в подальшому у зв'язку із змінами в антикорупційному законодавстві формулювання «корупційний злочин» було замінене на «ккп». І в цьому питанні хочеться підтримати думку О.Ф. Пасеки, який вказує про певну надмірність у кількості юридичних понять, які так чи інакше пов'язані із корупційними діяннями, що не лише не полегшує правозастосовну практику, а й, навпаки, зумовлює ряд проблем для відповідних правоохоронних і судових органів» [187, с. 197]. Зупинимось фрагментарно на деяких з них.

Так, В.І. Тютюгін та К.С. Косінова визначають корупційні злочини як «умисні суспільно небезпечні діяння, що володіють всіма ознаками корупційних правопорушень, вчинення яких пов'язане з використанням особою влади, службового становища чи можливостей, що з такого службового становища впливають всупереч інтересам служби, вичерпний перелік яких встановлено в законі про кримінальну відповідальність [231, с. 396]. У свою чергу, Т.С. Батраченко та Ю.С. Копійко, визначають, що корупційним злочином є суспільно небезпечне діяння, яке посягає на охоронювані кримінальним законом відносини у сфері надання публічних послуг, за вчинення якого суб'єкт злочину притягається до встановленої кримінальним законом відповідальності [29, с. 307]. О.К. Марін вважає, що корупційним є злочин, що вчиняється службовою особою, яка надає публічні послуги з використанням можливостей свого спеціального статусу з метою одержання неправомірної вигоди [161]. О. Л. Бусол зазначає, що під корупційним злочином законодавець розуміє передбачене в Особливій частині КК України суспільно небезпечне діяння, яке містить ознаки корупції та корупційного правопорушення. Якщо в злочинному діянні відсутня хоча б одна з таких ознак, його не можна вважати корупційним [39, с. 6]. Як

ззначає А.В. Савченко, в теоретичному плані під корупційними злочинами слід розуміти передбачені винятково КК України суспільно небезпечні та карані умисні діяння, що містять ознаки корупції та вчиняються спеціальними суб'єктами [211, с. 8]. Також учений вважає, що перелік цих діянь слід розширювати та уточнювати, при цьому корупційними слід визнати й ті злочини, які вчиняються «службовою особою з використанням службового становища» (а не тільки «шляхом зловживання службовим становищем») [211, с. 8].

Цікаву думку висловлює Є.В. Стрільченко, що «корупційний злочин» – це поняття конвенційне, тобто таке, що має відповідний нормативно-правовий зміст. Як і термін «корупційне правопорушення», воно вживається в такому міжнародному документі, як Конвенція про кримінальну відповідальність за корупцію, прийнята 4 листопада 1998 р. в місті Страсбург. Аналізоване поняття є загально визнаним у міжнародному праві, що дає можливість, по-перше, стверджувати про виділення такої групи злочинів загалом, а по-друге, використовувати згаданий термін для потреб національного права» [226, с. 198].

Про перелік ккп. Ще одним науковим «каменем спотикання» є перелік ккп, який міститься в примітці до ст. 45 КК України. Формулюючи у 2014 р. поняття корупційних злочинів, законодавець використав нетрадиційний спосіб визначення понять через рід і видову відмінність, вказуючи на ті ознаки, які мають бути притаманними всім діянням, що становлять вказану категорію, а спосіб перелічення всіх предметів і явищ, до яких застосоване це поняття [65, с. 48]. Відтак встановлений у примітці до ст. 45 КК України перелік ккп є вичерпним і розширеному тлумаченню більше не підлягає.

Як зазначено в Резюме до альтернативного звіту, з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики «не сформовано такого, що ґрунтується на ознаках корупції і корупційного правопорушення, визначених Законом України «Про запобігання корупції», переліку ккп. Перелік є недосконалим, оскільки суперечить ознакам корупційного правопорушення, як вони визначені у ст. 1 «Про запобігання корупції». Корупційними слід визнавати усі кримінальні правопорушення, вчинені особою, уповноваженою на виконання

функцій держави чи місцевого самоврядування, прирівняною до них особою шляхом використання влади, службових повноважень, становища або пов'язаних з ними можливостей і з метою одержання неправомірної вигоди» [204, с. 33].

Слід відзначити, що тематика переліку ккп в науці кримінального права є однією з найбільш обговорюваних і дискусійних, а також є питанням, в якому немає єдності поглядів щодо того, має бути перелік вичерпним чи невичерпним. Як зазначає М.І. Мельник, перевагою такого підходу, втіленого в примітці ст. 45 КК України, є визначена юридична чіткість щодо розуміння корупційних злочинів, яка має забезпечити реалізацію принципу законності в правозастосовній діяльності» [101, с. 217]. А.А. Вознюк вважає, що представлений у примітці до ст. 45 КК України перелік ккп має чимало недоліків, пов'язаних, з одного боку, з тим, що він не охоплює всі кримінальні правопорушення, які слід вважати корупційними, а з іншого – містить окремі кримінальні правопорушення, які не належать до корупційних [67, с. 25]. У свою чергу, Д.Г. Михайленко вважає що закріплення вичерпного переліку ккп у примітці ст. 45 КК України «має як перевагу (усуває можливі зловживання під час кваліфікації конкретного злочину як корупційного), так і недоліки (не охоплює всіх злочинів, які можуть бути корупційними (наприклад, ч. 4 ст. 160, ч. 2 ст. 189, ч. 2 ст. 201, ст.ст. 358, 365, 366, 369-3, ч. 3 ст. 371, ч. 2 ст. 375 КК України) передбачає кримінальні правопорушення, які можуть бути й не корупційними (наприклад, ст.ст. 210, 320 КК України))» [172, с. 80]. А.С. Політова вважає, що нормативне визначення ккп, з одного боку, полегшує виокремлення цих кримінальних правопорушень та дозволяє визначити їх динаміку, проте з іншого боку спостерігається їх висока латентність [190, с. 116].

Дуже обґрунтованою виглядає думка З. Загиней-Заболотенко та О. Гладуна про те, що вичерпні переліки, які використовуються в текстах будь-яких нормативно-правових актів, у тому числі й у КК України, є спорадично бажаними та мають використовуватися з метою недопущення індикаторів

корупціогенності під час формулювання кримінально-правових приписів [113, с. 242-255].

Надзвичайно цікавою з точки зору теорії права є думка Л. Богачової про те, що, з одного боку, використання вичерпних переліків у текстах нормативно-правових актів слугує їх юридичній визначеності. Однак, з іншого боку – переліки роблять відповідну норму негнучкою (*omnis definitio periculosa est*), оскільки не надають можливості правилу поведінки оперативно пристосовуватися до зміни суспільних відносин, які регулюються відповідними нормами. Окрім того, не слід забувати й практику ЄСПЛ, відповідно до якої визначеність закону не може бути абсолютною [34]. Наприклад, у рішенні «Гешмен і Герруп проти Сполученого Королівства» роз'яснюється: «...хоча визначеність у законі надзвичайно бажана, забезпечення її може призвести до надмірної ригідності, тоді як закон ніколи не повинен відставати від обставин, що змінюються. Ступінь чіткості, яку мають забезпечувати формулювання національних законів і яка в жодному випадку не може охопити всі непередбачувані обставини, значною мірою залежить від змісту певного документа, сфери, на яку поширюється закон, а також від кількості та статусу тих, кому він адресований» [216]. Також у п. 49 рішення «Санді Таймс проти Сполученого Королівства» [219] зазначено: «...передбачати закон з абсолютною точністю неможливо. Крім того, є велике прагнення до абсолютної чіткості викладення норми, це іноді зумовлює її негнучкість, тоді як закон має враховувати конкретні обставини. Саме тому тексти багатьох законів більшою чи меншою мірою нечіткі, а їх тлумачення і застосування залежать від практики» [219; 34].

Наукове розмаїття думок щодо тематики «переліку ккп», безперечно, додає цікавої дискусійності цій проблематиці. Разом з тим, наукова дискусія має сприяти подальшому ефективному правозастосуванню норми права. У зв'язку з цим вважаємо, що наявність переліку ккп та його вичерпність мають більше переваг для правозастосування, аніж коли б перелік міг бути «відкритим». Це обумовлено тим, що наявність вичерпного переліку сприяє існуванню «правової

визначеності» як складової фундаментального принципу верховенства права. Крім того, в Україні відповідно до ч. 1 ст. 8 Конституції України визнається й діє принцип верховенства права [143]. А одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлених такими обмеженнями [45].

На основі системного аналізу наукових міркувань, положень конституційного та кримінального законодавства України, а також вимог Конвенцій вважаємо, що наявність вичерпного переліку ккп сприяє ефективному правозастосуванню антикорупційних норм, ґрунтується на принципі верховенства права, зокрема на таких його складових, як ефективність мети і засобів правового регулювання, розумність та логічність закону [45].

З'ясовано, що перелік ккп не є прямою вимогою жодного міжнародного нормативно-правового акту, на основі якого імплементовані антикорупційні норми в чинний КК України. Проте сам факт наявності переліку ккп має перевагу в тому, що орієнтує, які ж статті кримінального закону є корупційними, а це передусім сприяє реалізації принципу юридичної визначеності. Однак чинний перелік ккп потребує суттєвого доопрацювання на предмет: по-перше, виключення з переліку статей, які сумнівно є корупційними; по-друге, внесення до переліку статей, які можна вважати корупційними з огляду на спосіб їх вчинення.

Як слушно зазначає А.В. Савченко, поняття «корупція», що існує в національному антикорупційному законодавстві, «переобтяжене» кримінально-правовими ознаками та не відбиває всього спектру сфер, на які може поширюватися це негативне явище [212, с. 165-166], а «ккп» повинні розглядатися як системо утворюючі компоненти корупції та одночасно мати типові риси суспільно небезпечних діянь, передбачених КК України» [211, с. 8]. Відтак має рацію В.А. Мисливий, на думку якого при подальшому пошуку оптимальної моделі корупційних злочинів треба враховувати, що корупція як

негативне і небезпечне явище стосується значно більшого сегмента суспільно небезпечних посягань (злочинів проти прав і свобод людини і громадянина, злочинів у сфері службової діяльності, злочинів проти правосуддя тощо), що має бути враховано кримінальним законом [168, с. 117].

Підсумовуючи міркування щодо необхідності наявності в чинному законі про кримінальну відповідальність переліку ккп, вважаємо, що це має ряд юридичних переваг:

- групування норм є допоміжним чинником у вирішенні питання кримінально-правової кваліфікації ккп;
- допомагає наданню правильної правової оцінки ккп та розмежуванню їх з іншими видами кримінальних правопорушень;
- сприятиме забезпеченню кримінально-правових обмежень за вчинення ккп;
- сприяє реалізації принципу юридичної визначеності як складової частини принципу верховенства права.

Про систематизацію статей КК України, які містять ознаки корупції. Станом на сьогодні згідно з переліком корупційним вважається 21 кримінальне правопорушення. Аналіз цього переліку засвідчив, що законодавець у перелік включив статті радше за принципами «схожості норм», «хаотичності», а не за принципами «юридичної логічності» та «відповідно до положень Конвенції». Хоча, як зазначає Р. Сімех, ккп не є таким, що містить єдиний склад, – це видове поняття. ККП – це певна група злочинів, об'єднаних характерними для них ознаками корупції» [214, с. 167].

Ккп, які перелічені в переліку, можна умовно структурувати на три групи за критерієм, вказаним в КК України. Проаналізуємо детальніше.

Група кримінальних правопорушень, які вважаються корупційними у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем (корупційні за умови), а саме: передбачені ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК України. Слід відзначити, що особливістю цієї групи є те, що «суб'єктом ккп» має бути лише службова особа. До цієї групи ккп належить ст. 320 КК

«Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» [151], яка в ч. 2 встановлює відповідальність за незаконні дії шляхом зловживання службовим становищем. Разом з тим, сутність «корупційної частини» цієї статті, як слушно вказує А.А. Вознюк, хоча й безпосередньо не полягає в заволодінні певним майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, однак опосередковано стосується цього [65, с. 25]. Ми підтримуємо висновок науковців [178, с. 22; 259, с. 160; 185, с. 16; 249, с. 124; 250, с. 195; 115, с. 3], які переконані в помилковості віднесення до числа ккп діяння, передбаченого ст. 320 КК України, а тому згадування про цю кримінально-правову заборону підлягає вилученню з примітки ст. 45 КК України [101, с. 226].

Група кримінальних правопорушень, які вважаються ккп без необхідності встановлення якихось додаткових юридичних ознак (корупційні без умови), а саме: передбачені ст.ст.: 210, 354, 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻³, 368⁻⁴, 368⁻⁵, 369, 369⁻². Особливістю цієї групи діянь є, по-перше, суб'єкт – ним може бути як загальний суб'єкт, так і спеціальний. Також привертає увагу факт, що 9 складів кримінальних правопорушень з 11 належать до групи кримінальних правопорушень з розділу XVII «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг». Це свідчить про наявність у них певної кількості схожих однорідних ознак.

Разом з тим варто звернути увагу на розташування в цій групі кримінальних правопорушень ст. 210 КК України «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням», яка, на нашу думку, потрапила в перелік ккп «помилково». Цю не просто наукову, а цілком практичну позицію підтримує численна група правників [67; 101; 115; 129], адже в ст. 210 КК України передбачено відповідальність за три форми кримінального правопорушення, які пов'язані з використанням службовою особою свого службового становища всупереч Бюджетному Кодексу чи закону про Державний бюджет України на відповідний рік: 1) нецільового використання бюджетних

коштів; 2) здійснення видатків бюджету без установлених бюджетних призначень; 3) надання кредитів з бюджету без установлених бюджетних призначень. Навіть елементарний юридичний аналіз статті засвідчує, що у ст. 210 КК України неправомірна вигода не згадана ні як предмет кримінального правопорушення, ані як мета злочинного діяння. Тому кримінальне правопорушення, передбачене ст. 210 КК України, не є корупційним у строгому смислі слова, і згадку про цю статтю із примітки до ст. 45 КК України слід виключити [129, с. 18-19].

Висловлюємо міркування, що ця кримінально-правова заборона могла була внесена в перелік ккп оскільки деякі положення диспозиції статті схожі з положеннями ст. 17 «Розкрадання, неправомірне привласнення або інше нецільове використання майна державною посадовою особою» Конвенції ООН проти корупції [141]. Конвенційна норма чітко вказує про мету злочинного діяння – «одержання вигоди», а в диспозиції ст. 210 КК України відсутня вказівка на таку обов'язкову ознаку суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

У науковій доктрині з дослідження корупційних правопорушень існують ще й міркування, що ст. 210 КК України могла б дійсно «стати корупційною» за умови внесення змін в її диспозицію. Таку думку висловлює О.О. Дудоров, а саме про визнання кваліфікованим видом цього діяння вчинення його з корисливих мотивів. Як зазначає вчений, така диференціація кримінальної відповідальності, крім часткового узгодження ст. 210 КК України зі ст. 17 Конвенції ООН проти корупції, дозволила б врахувати позицію судової практики, у межах якої фактична караність діяння, передбаченого ст. 210 КК України, залежить, зокрема, від мотиву дій винуватого [101, с. 227-228].

Відтак до моменту законодавчого приведення формулювання диспозиції ст. 210 КК України з урахуванням положень ст. 17 Конвенції ООН проти корупції, не можливо віднести ст. 210 КК України до переліку ккп. Це також підтверджує антикорупційна судова практика по ст. 210 КК України, яка буде проаналізована у п. 3.3. дисертації. Хочеться відзначити, що віднесення ст. 210

КК України до переліку ккп є швидше «законодавчою помилкою», про що йтиметься далі в тексті дисертаційного дослідження.

Група кримінальних правопорушень, які пов'язані з корупцією, а саме передбачені ст.ст. 366⁻², 366⁻³ КК України. Вважаємо, що формулювання, яке використано в КК України – «кримінальні правопорушення, які пов'язані з корупцією» – не відповідає змісту цих кримінально-правових заборон.

Обов'язок осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, щорічно до 1 квітня подавати декларації випливає із ст. 45 розділу «Фінансовий контроль» Закону України «Про запобігання корупції» [125].

На підставі Закону України № 1074-IX від 04.12.2020 [120] ст. 366⁻¹ було вилучено із КК України та замінено двома новими положеннями: ст.ст. 366⁻² та 366⁻³ КК України. Цим Законом України внесено зміни й до ст. 45 КК України, яка передбачає звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з «дійовим каяттям». Перелік корупційних правопорушень, які треба переслідувати навіть у разі «дійового каяття» правопорушника, доповнений ст.ст. 366⁻¹ та 366⁻² КК України. Як зазначено у Висновку Венеційської комісії [215, с. 14] «це позитивна зміна, оскільки створює додатковий стимул для державних службовців вчасно подавати декларації та декларувати достовірну інформацію.

На нашу думку, формулювання назви цієї групи правопорушень «кримінальні правопорушення, які пов'язані з корупцією» зовсім не відповідає змісту обов'язку, за порушення якого настає кримінальна відповідальність. Так, ч. 5 ст. 8 Конвенції ООН проти корупції [141] говорить, що «кожна Держава-учасниця прагне, у належних випадках і згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації, *inter alia*, про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб». Відтак вважаємо, що в цій

конвенційній нормі «декларування» розуміється як «захід чи система фінансового контролю».

Ще одним аргументом на підтвердження некоректності формулювання «кримінальні правопорушення, які пов'язані з корупцією» є авторський висновок на основі аналізу ст. 46 «Інформація, що зазначається в декларації» розділу «Фінансовий контроль» Закону України «Про запобігання корупції» [125]. Аналіз цієї норми дає можливість зробити висновок, що вона зобов'язує декларанта задекларувати, серед іншого, більшою мірою фінансові активи в різному вигляді, що тягне за собою наслідок – фінансовий контроль з боку уповноваженого органу – НАЗК.

Також про один із аспектів «декларування» згадується в пп. 2.4.1. п. 2.4. «Здійснення заходів фінансового контролю» розділу 2 «Підвищення ефективності системи запобігання і протидії корупції» Антикорупційної стратегії на 2021-2025 р.р., затвердженої Законом України від 20.06.2022 № 2322-IX [126]. Як видно, питання «декларування» в цьому документі вживається у контексті питання «заходи фінансового контролю».

На основі системного аналізу вищезгаданих норм вважаємо, що «декларування інформації» є правовим механізмом, суть якого полягає у фінансовому контролі, який має значну функцію – виявлення та запобігання корупції. Схоже міркування висловлює й Д.Ф. Волонець, який вважає, що «факт наявності цього виду фінансового контролю в нашій державі вже є значним здобутком, який вкрай важливо не втратити та не перетворити на фікцію» [68, с. 88]. Тобто автор щодо питання «декларування» також вживає формулювання «вид фінансового контролю». Схоже формулювання мети такого інструменту, як декларування, наводить й Голова НАЗК О. Новіков: «Відновлення декларування та звітності політичних партій є ефективними інструментами не лише для запобігання корупції, а й для виявлення фактів незаконного збагачення та інших корупційних правопорушень» [192].

Аналіз диспозиції ст. 366-² КК України свідчить, що декларування недостовірної інформації може виявлятися у злочинній формі «умисне внесення

завідомо недостовірних відомостей до декларації...», що на практиці може виражатись в таких діях, як «заниження вартості об'єкта нерухомості», «не зазначення права володіння (користування) рухомим чи не рухомим майном» тощо. Зазначені кримінально-протиправні дії за своєю суттю являються обманом з певною метою чи без мети, і за своєю правовою суттю порушують вимоги фінансового контролю. Також вони можуть мати різні причини, не пов'язані з корупцією (наприклад, ненадання достовірної інформації родичем декларанта з особистих причин).

У свою чергу, кримінально-протиправне діяння, передбачене ст. 366-³ КК України «Умисне неподання декларації», за своїм правовим змістом є пасивною злочинною поведінкою, яка випливає із обов'язку, передбаченого Законом України «Про запобігання корупції». Така пасивна злочинна поведінка декларанта направлена на уникнення фінансового контролю з боку НАЗК і може мати різні причини як корупційного, так і некорупційного характеру

Таким чином, системний аналіз диспозицій ст.ст. 366-² та 366-³ КК України і вимог ст.ст. 45-46 Закону України «Про запобігання корупції» щодо обов'язку декларування, а також положень Конвенції ООН проти корупції засвідчив, що вказані статті КК України за своєю юридичною суттю є кримінальними правопорушеннями в сфері фінансового контролю. При цьому вони дотичні до ккп, оскільки можуть вчинятися з корупційною метою чи з корупційних мотивів. Аналогічний за змістом висновок сформований у Висновку Венеціанської комісії, де вказано, що «треба враховувати і юридичні формулювання, які містяться у Конвенціях ООН, і зміст самих кримінально-правових заборон» [215, с. 14], а також, що «порушення, пов'язані з декларуванням активів, не слід розглядати як корупційні правопорушення, оскільки неточне або несвоєчасне декларування активів може мати інші причини, крім корупційної поведінки» [215, с. 14].

Вважаємо, що юридична філологія формулювання «кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією» буде більш конвенційно адаптована у формулюванні «кримінальні правопорушення у сфері фінансового контролю».

Таке формулювання буде відповідати міжнародним стандартам, яким має відповідати національне антикорупційне законодавство в контексті гармонізації чинного антикорупційного законодавства України з законодавством ЄС на підтвердження намірів України щодо підвищення стандарту боротьби з корупцією, як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС.

Підсумовуючи цей напрям наукової дискусії, резюмуємо, що відшукати чіткі критерії щодо віднесення того чи іншого складу кримінального правопорушення до категорії корупційного в чинному переліку, керуючись ознаками корупційного правопорушення, сьогодні не видається логічно можливим, оскільки не всі ккп відповідають своїм конвенційним прототипам. Також має місце законодавча прогалина, яка полягає в тому, що є кримінально-правові норми, які таким конвенційним ознакам відповідають, однак не належать до корупційних. Тому підтримуємо думку, висловлену О.Ф. Пасекою, що з огляду на такі прогалини чинний перелік ккп має бути переглянутий, змінений і доповнений [187, с. 202].

Розмаїття наукових міркувань сучасних дослідників про класифікацію ккп свідчить про відсутність узагальненої правової і наукової позиції в цьому питанні. Така ситуація є цілком зрозумілою з огляду на те, що термін «ккп» є багатоскладниковим за своєю суттю, тобто він об'єднує кримінальні правопорушення за різними юридичними критеріями – суб'єктом, предметом, способом вчинення, метою і мотивом тощо.

Підсумовуючи питання про визначення ккп, вважаємо, що на основі аналізу переліку ккп можна сформулювати наукове визначення поняття «ккп» як *«правопорушення, яке містить ознаки корупції і за вчинення якого настає кримінальна відповідальність»*.

Науковий пошук оптимальної моделі формулювання терміну «ккп» та чіткого переліку ккп призвів до міркування, що корупційні кримінальні правопорушення – це група кримінальних правопорушень, об'єднаних за критерієм «містять ознаку корупції», і які об'єднані в один розділ Особливої частини КК України. Вважаємо, що вирішити проблеми «відсутності єдності» та

«порушення систематизації» ккп могло б виокремлення в Особливій частині КК України Розділу XVII-I «Ккп та кримінальні правопорушення у сфері фінансового контролю».

Як доречно відзначає А.В. Савченко, «виділення такого виду злочинів як корупційні для потреб кримінально-правової науки та практики не лише можливе, але й доцільне з точки зору особливої правової сутності, спільності ознак злочинних діянь, які охоплюються поняттям «корупція». Ці злочини визначає те, що вони об'єднуються у відповідну групу не за формальним розташуванням у системі Особливої частини КК залежно від того, в якій главі містяться статті, які встановлюють відповідальність, а специфікою їх складу» [211, с. 8]. З таким міркуванням варто погодитись ще й з огляду на таке:

- по-перше, 18.10.2006 Україна ратифікувала Кримінальну конвенцію РЄ про боротьбу з корупцією від 27.01.1999. Саме в Преамбулі цієї Конвенції говориться про «злочини, пов'язані з корупцією», а в ст.ст. 15, 17-23, 25-27 міститься формулювання «кримінальні злочини», що за юридичною логікою дозволяє стверджувати про можливість вживання щодо цих корупційних дій формулювання «група кримінальних злочинів»;

- по-друге, виокремлення групи кримінальних правопорушень «Ккп та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю» повністю відповідає логіці побудови Особливої частини КК України за принципом поділу на Розділи за родовим (видовим) об'єктом – «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки», «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності» та інші;

- по-третє, логічність виокремлення окремого розділу кореспондується із положеннями Закону України «Про запобігання корупції». У цьому нормативно-правовому акті вживаються терміни «корупційне правопорушення», «корупція», «правопорушення, пов'язане з корупцією», що цілком обґрунтовано дозволяє стверджувати про доцільність виокремлення діянь за ознакою наявності корупції;

- по-четверте, у ч. 1 ст. 9 Конституції України вказано, що «міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана ВРУ, є частиною національного законодавства України» [143]. Відтак гармонізація кримінального антикорупційного законодавства з положеннями Конвенцій буде повністю відповідати Основному закону Держави;

- по-п'яте, сприятиме виконанню двох із очікуваних стратегічних результатів Антикорупційної стратегії на 2021-2025 р.р. Вважаємо, що саме «групування кримінальних правопорушень» сприяє узагальненню та виробленню процесуальної єдності, що передусім позитивно позначиться на якості антикорупційного законодавства та ефективності показників боротьби з корупцією;

- по-шосте, забезпечення відповідності національного антикорупційного законодавства європейським стандартам є однією з вимог до України на шляху до вступу в ЄС. Відтак «систематизація антикорупційних норм» буде одним із складових процесу гармонізації законодавства та стане свідченням наявності в Україні необхідного правового інструменту посилення боротьби з корупцією як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС;

- по-сьоме, виокремлення «ккп» в окремий розділ Особливої частини КК України допоможе вирішити проблему «якості та чіткості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [142], Конституції України та КПК України;

- по-восьме, запропоновані зміни щодо виокремлення сприятимуть ефективному розслідуванню ккп та належній правовій процедурі їх судового розгляду, що сприятиме формуванню позитивного іміджу України як демократичної держави, яка на найвищому (законодавчому) рівні здатна захищати демократичні цінності та вести активну боротьбу з корупцією.

2.2. Правова природа корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України та перспективи їх гармонізації з Конвенціями щодо криміналізації корупції, ратифікованими Україною

З часу виокремлення в КК України переліку ккп і до сьогоднішнього дня ведеться активна дискусія щодо його змісту на предмет невідповідності положенням Конвенцій, ратифікованих Україною, й у зв'язку з набранням чинності яких у КК України з'явився цей перелік. Хоча положення Конвенцій, ратифікованих Україною, не вимагають від держав-учасниць виокремлення в національному кримінальному законодавстві «ккп». Оскільки проблематика форми, змісту й доцільності переліку ккп була предметом наукового дискурсу в підрозділі 2.1. нашого дисертаційного дослідження, то в контексті продовження розгляду окресленої тематики вбачаємо за доцільне та необхідне розглянути й розв'язати інші проблемні питання, а саме: 1) про правову природу корупційних кримінальних правопорушень на стан їх відповідності міжнародному законодавству, на основі якого в КК України були виокремлені ккп; 2) пропозиції щодо гармонізації чинного антикорупційного кримінального законодавства з антикорупційними нормами Конвенцій, ратифікованих Україною.

Про правову природу корупційних кримінальних правопорушень та стан їх відповідності міжнародному законодавству, на основі якого в КК України були виокремлені ккп. Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» від 20.06.2022 № 2322-ІХ було затверджено Антикорупційну стратегію на 2021-2025 р. (далі – Антикорупційна стратегія), метою якої є досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування [126]. У змісті документу сформульовано ключові проблеми формування та реалізації державної антикорупційної політики, де, серед іншого, вказується про таку проблему, як: «Окремі положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за ккп, суперечать міжнародним стандартам у цій

сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону України «Про запобігання корупції». Як наслідок, у значній частині випадків особи, що вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання» [126].

На фоні збройної агресії росії проти України 23.06.2022 ознаменувався для України довгоочікуваною подією – Україна отримала статус країни-кандидата на вступ до ЄС. Водночас Єврокомісія дала Україні сім рекомендацій, виконання яких не прив'язане до вже ухваленого рішення, але від них залежать подальші етапи, пов'язані із членством у блоці [254]. Однією із рекомендацій Єврокомісії є «посилити боротьбу з корупцією, у тому числі на високому рівні, шляхом активних та ефективних розслідувань, а також забезпечити динаміку судових справ та винесених вироків» [254]. При цьому, як слушно зазначає Ю.В. Баулін, адаптація законодавства має враховувати традиції та принципи національної правової системи України [30].

Постановою КМУ від 04.03.2023 № 220 схвалено ДАП на 2023-2025 р. з виконання Антикорупційної стратегії. «Ухвалення ДАП – критично важливий крок для європейського та євроатлантичного майбутнього України. Якісна імплементація програми створить для громадян та бізнесу найкращі умови для розвитку саме в Україні, а також забезпечить вступ України до ЄС, НАТО, ОЕСР», – зазначає Голова НАЗК О. Новіков [46].

Проблематика запобігання та протидії корупції в Україні в контексті сучасної Антикорупційної стратегії, а також реалізації ДАП на 2023-2025 р., є надзвичайно актуальною для подальшого утвердження демократичних інститутів, верховенства права, наближення України до членства в ЄС як одного з основних євроінтеграційних векторів. Приведення національного кримінального антикорупційного законодавства до міжнародних стандартів забезпечить ефективну реалізацію сучасної антикорупційної політики України, що має велике значення для сучасного державотворення країни без корупції, розвитку української юридичної науки та практики.

У ч. 1 ст. 9 Конституції України вказано, що міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана ВРУ, є частиною національного законодавства України». Як слушно зазначає Н. Розенфельд, «ефективне застосування міжнародних актів неможливе без належної їх імплементації у внутрішнє законодавство і забезпечення їхньої реалізації на національному рівні. Відсутність належної імплементації ратифікованих міжнародних актів позбавляє їх можливості ефективно застосовувати в Україні, а неповна або неналежна імплементація зменшує таку ефективність» [209, с. 20]. З цим твердженням Н. Розенфельд важко не погодитись, адже «ефективність законодавства» в сфері протидії корупції прямо залежить від рівня імплементації Конвенції ООН, Кримінальної конвенції РЄ та Додаткового протоколу в національне законодавство [81, с. 19].

Це питання особливо актуалізувалось в Антикорупційній стратегії на 2021-2025 р., де серед очікуваних стратегічних результатів, *inter alia* вказується: «(1) усунуто розбіжності між положеннями КК України та Закону України «Про запобігання корупції» щодо визначення ккп; (2) санкції за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з ккп не належить до категорії кримінальних проступків; (3) слідча та судова практика притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні ккп, є сталою та передбачуваною, зокрема завдяки узагальненню правозастосування».

Стосовно необхідності «усунення розбіжностей між положеннями КК України і Закону України «Про запобігання корупції»» активний дискурс ведеться між науковцями та практиками ще з 2014 р., і, на жаль, цю проблему досі не усунуто. Залишається сподіватись, що необхідність виконувати взяті на себе зобов'язання в антикорупційній сфері змусить законодавця придивитись до наукового доробку сучасних вчених-криміналістів в цій галузі [101; 129; 36].

З приводу третього бажаного стратегічного результату Антикорупційної стратегії на 2023-2025 р. «про сталість та передбачуваність», висловлюємо

міркування, що це більш подібно на «юридичний міф», аніж на стратегічний результат. Обґрунтуємо.

З цього приводу професор О.О. Дудоров висловлює думку, що: «Наведене формулювання, по-перше, прозоро натякає на те, що відповідна правозастосовна практика нині не є ні сталою, ні передбачуваною, що, на жаль, відповідає дійсності, і, по-друге, змушує пригадувати висловлювання дореволюційного вченого І. Покровського, що право на визначеність правових норм – одне з найбільш невід’ємних прав людської особистості; без такої визначеності взагалі не може бути й мови про будь-яке право» [104, с. 636].

Подібне міркування розвинув і суддя ЄСПЛ від України М. Гнатовський. Він зазначив: «так, існує думка, що єдність і послідовність судової практики, по суті, є передумовою передбачуваності поведінки суду і довіри до суду, яка є критично необхідною. Аби здобути авторитет міжнародні судові установи мусять переконувати держави в тому, що вони їм потрібні. Бо інакше до них ніхто не звертатиметься, якщо вони будуть непередбачувані, а їх рішення – необґрунтованими». М. Гнатовський звернув увагу, що §1 ст. 6 Конвенції гарантує лише процесуальну справедливість. На практиці це означає змагальність провадження, для цього потрібно оцінювати все разом для того, щоб оцінити, чи був такий судовий розгляд справедливим. Адже певні порушення під час провадження ще не означають, що суд був несправедливим» [174].

На нашу думку, в судженнях М. Гнатовського є «зерно істини», що суди повинні відступати від попередніх висновків, якщо це необхідно для розвитку права. Але якщо говорити про підвищення ефективності антикорупційного судочинства, то, на наше переконання, йому більш сприятиме ситуація, коли має місце єдність судової практики. У цьому контексті варто підтримати думку С.Б. Боднара про те, що забезпечення єдності й стабільності судової практики є важливим елементом у реалізації завдань кримінального провадження і є одним із фундаментальних аспектів верховенства права [35, с. 15].

І завершити розмірковування про цей бажаний стратегічний результат від реалізації Антикорупційної стратегії на 2023-2025 р.р. хочеться словами Голови НАЗК з його інтерв'ю авторитетному британському виданню The Guardian (мовою оригіналу): «But Ukraine, with its application to join the EU already filed, has a chance to change. We've seen that if everyone agrees with all the measures in a state corruption programme, it is not a real state anti-corruption programme», що перекладається так: «Але Україна, яка вже подала заявку на вступ до ЄС, має шанс змінитися. Ми бачили, що якщо всі погоджуються з усіма заходами державної програми протидії корупції, то це не справжня антикорупційна програма» [17].

Стосовно такого стратегічного результату з Антикорупційної стратегії на 2023-2025 р., як «санкції за вчинення ккп є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з ккп не належить до категорії кримінальних проступків», то перспективи його досягнення, на нашу думку, є більш реалістичними. Розглянемо, чому ж виникла така стратегічна проблема, і спробуємо науково обґрунтувати можливості її розв'язання.

Так, 18.04.2013 було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією» [121]. Вважаємо, що імплементація конвенційних норм у національне законодавство – це законодавча майстерність, яка потребує глибоких юридичних знань і вмінь з юридичної техніки. А «важливість» Конвенцій підтверджується такими словами: «Конвенція ООН проти корупції є першим глобальним інструментом в галузі боротьби з корупцією, який має обов'язкову юридичну силу» [227].

Слушно зазначили О. Дудоров та Г. Зеленов: «Закон від 18.04.2013 був спрямований не тільки на приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, а й на врахування низки рекомендацій GRECO, частина з яких не знайшла відображення в Конвенції. Більше того: деякі зміни, внесені у кримінальне

законодавство України на підставі Закону від 18 квітня 2013 р., суперечать положенням Конвенції» [102]. Їхнє твердження в подальшому знайшли підтвердження в таких висновках:

- 24.05.2011 у звіті GRECO було зафіксовано невиконання Україною зобов'язань по боротьбі з корупцією та її невідповідність європейським стандартам у 13 сферах. Відповідно до звіту, Україна повністю виконала лише одну з попередніх 24 рекомендацій ОЕСР, прийнявши Закон «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» (втратив чинність у 2010 р.) [147];

- Як вказано в резюме-звіті, озвученому на Конференції держав-учасниць Конвенції ООН проти корупції 09.11.2012: «В останніх законодавчих ініціативах, вже підготовлених або ще обговорюваних, як видається, немає зв'язків з іншими розділами чинного законодавства та перехресних посилань. Група з огляду висловила стурбованість тим, що швидкість, з якою вносяться законодавчі зміни, може стати перешкодою для сталого розвитку антикорупційного законодавства, а також сприятиме виникненню правової невизначеності» [144] (2013 рік);

- «Україна ратифікувала ключові міжнародні документи у сфері боротьби з корупцією. Однак процес розвитку, ухвалення та імплементації національного антикорупційного законодавства в цілому відображав суперечливий та непослідовний характер національної політики у сфері боротьби з корупцією» (2016) [27, с. 7-8];

- «конвенційні вимоги виконано хоча й дещо неточно, але майже повно» [24, с. 220] (2019);

- «ступінь відповідності положень кримінального законодавства України та міжнародних антикорупційних конвенцій в аспекті криміналізації активного та пасивного підкупу в публічній сфері все ж не є абсолютним. Одні з таких невідповідностей не дозволяють говорити про невиконання Україною міжнародно-правових зобов'язань, інші – дозволяють. Оцінюючи виконання зазначених рекомендацій, можна констатувати, що Україна задовільно виконала

рекомендацію GRECO, однак українське кримінальне законодавство продовжує залишатися проблемним у світлі побоювань, висловлених Конференцією КООНПК. Санкції, передбачені КК за діяння, криміналізації яких вимагають міжнародні антикорупційні конвенції, в певних аспектах виглядають неузгодженими між собою. Втім, такі неузгодженості *per se* не свідчать про неналежне виконання Україною міжнародно-правових зобов'язань» [114];

- «стан імплементації у КК положень антикорупційних конвенцій щодо встановлення кримінальної відповідальності можна визнати задовільним». Водночас, існують певні вади криміналізації, визначення санкцій тощо. Конвенційні вимоги щодо застосування кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки ккп, виконано в Україні суперечливо. Так, ці санкції не в усіх випадках враховують ступінь небезпеки зазначених правопорушень, тобто не є пропорційними, а розміри встановлених в санкціях штрафів, громадських робіт, виправних робіт, арешту, обмеження волі, позбавлення волі не узгоджені між собою» [204, с. 33-34].

Отже, на основі цих послідовних висновків фахівців в антикорупційній сфері можна зробити висновок, що стан імплементації положень міжнародних конвенцій в антикорупційній сфері слід оцінити як «бажає покращання». Тому варто проаналізувати тексти Конвенцій, ратифікованих Україною щодо криміналізації корупції, аби зрозуміти, чого вони «вимагають» від держав, які ратифікували ці Конвенції. Також вважаємо, що потрібно з'ясувати, чи існують рекомендації з «технічного впровадження» положень Конвенцій в національне законодавство.

У ст. 15 Конвенції ООН проти корупції вказано, що «кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно», а ч. 1 ст. 19 Кримінальної конвенції РЄ передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у ст. 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і

заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції» [141]. Зміст цих норм свідчить, що Конвенції дають лише рекомендації щодо криміналізації певних діянь, вказаних у Конвенціях, а сам «зміст кримінально-правової заборони» визначає законодавець у кожній державі самостійно. Разом з тим формулювання змісту кримінально-правової заборони здійснюється за певними рекомендаціями, сформульованими у двох документах – «Рекомендаціях для законодавчих органів по реалізації Конвенції ООН проти корупції» [210] і «Технічних рекомендаціях для законодавчих органів по реалізації Конвенції ООН проти корупції» [227].

Аналіз рекомендацій для законодавчих органів засвідчив, що розділ про криміналізацію розділений на дві основні частини. У першій частині увага зосереджена на обов'язковій криміналізації, тобто на тих правопорушеннях, які держави обов'язково визнають кримінально караними. А друга частина розділу про криміналізацію присвячена правопорушенням, можливість визнання яких кримінально караними державам-учасницям ще потрібно розглянути [210].

Таким чином, можна зробити висновок, що Конвенція ООН проти корупції не встановлює чіткий перелік правопорушень, які держави-учасниці зобов'язані криміналізувати. Отже, Конвенція лише окреслює коло діянь, пов'язаних з корупцією, які підлягають криміналізації або можуть бути криміналізовані. Разом з тим визначення кола діянь, пов'язаних з корупцією, які будуть криміналізовані в національному законодавстві, є дискреційним правом Держави [83, с. 26].

Хочемо наголосити, що Конвенція ООН проти корупції вимагає, щоб держави-учасниці передбачали застосування таких санкцій, які враховують ступінь небезпечності злочину, хоча в Конвенції точно не встановлюється конкретна суворість санкцій [141]. Як зазначено в технічних рекомендаціях, «в Конвенції точно не встановлюється суворість санкцій. Оскільки суворість покарання відображає ступінь відхилення від національних традицій і політики, Конвенція визнає, що покарання за схожі правопорушення можуть бути різними

в різних юрисдикціях. Насправді, санкції за злочини, пов'язані з корупцією, повинні відповідати національним правовим нормам і традиціям та підходити до національної системи покарань, передбаченої кримінальним правом держави-учасниці». У цілому, для того щоб передбачити санкції, що враховують ступінь небезпечності правопорушення, кримінальні санкції за корупційні правопорушення, визнані такими відповідно до Конвенції, не повинні бути менш суворими, ніж санкції статей схожих економічних правопорушень [227].

Отже, на основі аналізу положень технічних рекомендацій можна зробити висновок, що питання встановлення суворості санкцій в національному законодавстві за вчинення ккп є дискреційними повноваженнями законодавця.

Підсумовуючи це питання, слід відзначити: 1) стан імплементації положень Конвенцій в національне законодавство потребує покращання і гармонізації з чинним антикорупційним кримінальним законодавством; 2) диспозиції кримінально-правових заборон, які передбачають відповідальність за ккп, не повністю відповідають змісту заборон, встановлених в Конвенціях; 3) суворість санкцій за ккп встановлюються законодавцем і мають бути переглянуті на предмет їх відповідності сучасним реаліям корупції в Україні та бути ефективним стримуючим чинником задля запобігання подальшим кримінальним корупційним проявам; 4) кримінальне антикорупційне законодавство потребує значного вдосконалення, особливо в питанні перегляду санкцій на предмет їх відповідності положенням Конвенції в бік посилення кримінальної відповідальності за ккп та посилення кримінально-правових засобів протидії ккп.

Перспективи гармонізації чинного антикорупційного кримінального законодавства з нормами Конвенцій, ратифікованих Україною. Стан імплементації положень Конвенції ООН контролюється, аналізуються прогалини і надаються рекомендації щодо покращання стану її імплементації. Так, стан імплементації Конвенції обговорюється на Конференції держав-учасниць Конвенції ООН проти корупції, за підсумками яких ухвалюються резолюції та рішення. Наприклад, на останній дев'ятій сесії, що проходила в Шарм-ель-Шейху (Єгипет) з 13 по 17 грудня 2021 р. [20], Конференція держав-

учасниць Конвенції ООН проти корупції прийняла певні резолюції та рішення з такими акцентами: закликає держави-учасниці запобігати можливостям державних посадових осіб використовувати свій статус, вплив або інсайдерські знання для отримання прибутку від процесів закупівель або розробки, розподілу чи управління заходами реагування на кризу та відновлення, вимагаючи від державних службовців розкривати потенційні конфлікти інтерес та забезпечувати відповідні механізми перевірки, управління та санкції відповідно до національного законодавства [20].

Це засвідчує, що питання реалізації антикорупційної політики кожної держави-учасниці повинні максимально відповідати положенням Конвенції ООН. Крім того, у кримінально-правовій доктрині вже практично ніхто не заперечує проти того, щоб у КК України знайшли закріплення його принципи. Як зазначає О.О. Житний, «саме через принципи кримінального права в нього має «каналізуватись» ідея підтримання національного правопорядку згідно зі стандартами, схваленими демократичним світовим товариством» [30, с. 156-158].

Ст. 55 КК України регламентує такий вид покарання, як «Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю», де вказано, що воно може бути призначене як основне покарання на строк від двох до п'яти років або як додаткове покарання на строк від одного до трьох років [151]. Вважаємо, що ця норма в такій редакції не зможе забезпечити сильний «антикорупційний ефект» покарання. Оскільки ккп, як правило, вчиняються особами, які перебувають на посадах в різних органах влади, то вважаємо, що цей вид покарання потребує перегляду його змісту.

Вважаємо, що позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за вчинення ккп має призначатися завжди як додаткове покарання на строк п'ять років. А за вчинення тяжкого чи особливо тяжкого ккп має призначатися заборона обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 15 до 25 р., наприклад до досягнення граничного віку перебування на державній службі – до 65 р. Це обґрунтовується тим, що за період

після призначеного покарання винна особа не змогла знову бути призначена на посаду, пов'язану з виконанням адміністративно-господарських чи організаційно-розпорядчих функцій, до досягнення нею пенсійного віку. При цьому, у вироку суду має бути чітко визначено коло посад, на які встановлюється заборона призначення, або вид діяльності, яким заборонено займатись. Така пропозиція повністю узгоджується з ч. 7 ст. 30 Конвенції ООН, яка передбачає, що «коли це є обґрунтованим, з урахуванням ступеня небезпеки злочину, кожна держава-учасниця тією мірою, якою це відповідає основоположним принципам її правової системи, розглядає можливість встановлення процедур для позбавлення на визначений строк, встановлений в її внутрішньому праві, за рішенням суду або за допомогою будь-яких інших належних засобів, осіб, засуджених за злочини, що визначені цією Конвенцією, права: а) займати державну посаду; та б) займати посаду на будь-якому підприємстві, яке цілком або частково перебуває у власності держави» [141].

Окрім того, запровадження цього кримінально-правового засобу має на меті реалізацію функції запобігання вчиненню нових ккп, як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в ч. 2 ст. 50 КК України. Також такий правовий механізм стане підтвердженням підвищення стандарту боротьби з корупцією як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС.

Тому пропонуємо викласти ст. 55 КК України в новій редакції (Додаток Г):

У ст. 59 КК України визначається правовий режим такого покарання, як конфіскація майна. Згідно з положеннями цієї норми покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються. Крім того, конфіскація майна встановлюється лише за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена

лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу [151].

Аналіз цієї норми засвідчує, що конфіскація майна як додаткове покарання може бути застосоване лише за деякі ккп, що не відповідає вимогам Конвенції ООН. Так, ч. 3 ст. 19 Кримінальної конвенції РЄ передбачає, що «кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам» [141]. Тому не буде вважатись порушенням конвенційних зобов'язань, якщо в чинному КК України передбачити, що «конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України, громадської безпеки, ккп незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу».

Також відповідно до ч. 3 ст. 30 Конвенції ООН «кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів» [141]. Відтак запровадження такого кримінально-правового засобу має на меті реалізацію функції запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в ч. 2 ст. 50 КК України. Вважаємо, що вдосконалення кримінального антикорупційного законодавства в цій частині посилить принцип невідворотності покарання і підтвердить дії України про реалізацію антикорупційної реформи як необхідної частини виконання вимог до України – кандидата на членство в ЄС.

Тому пропонуємо ст. 59 КК України викласти в новій редакції (Додаток Г).

Висновки до розділу II.

1. Автором встановлено, що перелік ккп не є вимогою жодного міжнародного нормативно-правового акту, на основі яких імplementовані антикорупційні норми в чинний КК України, однак його наявність сприяє реалізації принципу юридичної визначеності як складової принципу верховенства права. Чинний перелік ккп потребує суттєвого доопрацювання на предмет виключення з нього статей, які обґрунтовано не є корупційними.

2. Перелік ккп помилково відносить до числа корупційних кримінальні правопорушення, передбачені ст.ст. 210 і 320 КК України.

3. Вважаємо, що вирішити проблеми «відсутності єдності» та «порушення систематизації» ккп могло б виокремлення в Особливій частині КК України Розділу XVII-I «ККП та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю». Вважаємо, що саме «групування кримінальних правопорушень» сприяє узагальненню та виробленню процесуальної єдності, що передусім позитивно позначиться на якості антикорупційного законодавства та ефективності показників боротьби з корупцією.

4. Аналіз норм Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією та Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією і норм КК України, які встановлюють кримінальну відповідальність за ккп, дозволяє зробити висновок про певну термінологічну та функціональну неузгодженість статей Загальної та Особливої частини КК України. Зазначене обумовлює подальшу необхідність внесення змін до положень національного закону в частині посилення кримінально-правових засобів протидії ккп.

5. Сформульовано пропозиції про доповнення КК України ст. 11-¹ «Поняття ккп, перелік ккп та класифікація» і внесення змін до ст.ст 55, 59 КК України, які за своєю суттю є «посиленням» ролі каральних кримінально-правових засобів, спрямованих на протидію ккп.

РОЗДІЛ III. ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ

3.1. Застосування заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні

Як зазначено в Антикорупційній стратегії на 2021-2025 р.р. «результати аналізу стану корупції в Україні, ефективності антикорупційної політики попередніх років, міжнародних стандартів та найкращих світових практик у сфері запобігання та протидії корупції дали змогу сформулювати 5 основних принципів антикорупційної політики на 2021-2025 р.р. Серед них хочеться виділити четвертий принцип: «забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за ккп, що створює додатковий стримувальний ефект всіх суб'єктів правовідносин» і п'ятий принцип: «формування нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права» [126]. Цей принцип хочеться підкріпити цитатою з трактату Чезаре Беккарія «Про злочини і покарання», а саме: «краще протидіяти злочину, аніж наказувати» та «один із найефективніших засобів, що стримує злочини, полягає не в жорсткості покарання, а в їх невідворотності» [33, с. 3].

За своєю правовою суттю ккп є свідомими актами поведінки людини, яка розуміє, що вчиняє протиправне діяння, за яке передбачено покарання в національному законі про кримінальну відповідальність. Отже, щоб протидіяти людській протиправній корупційній діяльності, має діяти такий правовий механізм, метою якого має бути ефективність, спрямована, в першу чергу, на невідворотність відповідальності. А в другу чергу, цей правовий механізм повинен мати потужний «стримувальний ефект», щоб особа, яка на початковій стадії свого думання розмірковує чи вчиняти ккп, знала про суворість покарання й усвідомлювала його невідворотність. Вважаємо, що такий «стримувальний

ефект» може бути забезпечений лише поєднанням «достатньої суворості» санкцій кримінально-правових норм і невідворотності покарання для особи.

Розглядаючи це питання дисертаційного дослідження з метою формування відповідних правових висновків, варто розглянути такі питання в органічній правовій єдності: 1) баланс заохочувальних і каральних кримінально-правових засобів протидії ккп; 2) застосування звільнення від відбування покарання як заохочувального кримінально-правового засобу у ккп.

Баланс заохочувальних і каральних кримінально-правових засобів протидії ккп. Основним із кримінально-правових засобів, за допомогою якого закон про кримінальну відповідальність «реагує» на корупційні правопорушення, є кримінальна відповідальність в одній із її форм – покаранні. Інститут покарання є одним із основних кримінально-правових засобів, оскільки від його ефективності залежить уся політика в сфері боротьби зі злочинністю. Тому без перебільшення його можна вважати центральним в усій кримінально-правовій доктрині.

Як слушно розмірковує О.С. Перешивко, «останнім часом у кримінально-правовій науці набувають поширення намагання дослідників у справі протидії злочинності перемістити акцент із застосування кримінальної відповідальності та покарання як її найбільш поширеної форми реалізації на використання некаральних заходів кримінально-правового реагування. Однак, незважаючи на це, серед заходів захисту визначеного в законодавстві належного порядку здійснення особами професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, у межах наданих їм повноважень і в спосіб, передбачених законом, покарання залишається основним інструментом у руках держави» [188, с. 220].

Як слушно вказує Р.Ш. Бабанли, «кримінальне покарання є одним із правомірних способів обмеження основоположних прав людини, насамперед таких, як право на свободу та особисту недоторканість, право на мирне володіння майном, які гарантуються Конвенцією про захист основоположних прав і свобод людини. Разом з тим, очевидно, що право на такі обмеження має бути реалізоване в спосіб, передбачений законом, та не може бути надмірним. З іншого –

протилежного боку, держава має забезпечувати безпечну реалізацію прав іншими особами, для чого використовується сукупність засобів, до числа яких належить покарання» [28, с. 24]. У свою чергу П.В. Хряпінський стверджує, що заохочення і покарання є різними варіантами реагування держави на правові вчинки у процесі реалізації кримінальної відповідальності. Ці поняття є протилежними за механізмом правового впливу на суспільні відносини, соціальним змістом поведінки і її правовими наслідками [251, с. 54].

У цьому контексті хочеться підтримати думку А.В. Боровика про те, що «в умовах європейської інтеграції, яка є основою зовнішньополітичної ідентичності України, відбувається кардинальна модернізація держави, формується ефективна та дієва система державного управління, здатна до впровадження системних і послідовних рішень. Тому особливої ваги набуває кримінальна політика як результат компромісу позицій (нерідко діаметрально протилежних) усіх гілок влади, політичних партій, інших об'єднань громадян, науковців щодо прийняття кримінальних законів, а також підзаконних актів, спрямованих на боротьбу зі злочинністю і насамперед із таким її проявом, як корупція» [37, с. 17].

Оскільки ми розглядаємо питання дієвості кримінально-правових засобів протидії саме ккп як специфічній групі кримінальних правопорушень, пов'язаних з корисливою метою – збагаченням, то варто проаналізувати ще й дискусійне твердження про ефективність застосування заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії ккп, адже нормативне закріплення кримінально-правової заборони ще не означає запобігання кримінально-протиправній корупційній діяльності особи.

Відомий український вчений О.М. Костенко, засновник теорії соціального натуралізму, стверджує, що відповідно до новітньої доктрини кожна особа, що вчинила злочин, має бути притягнута до відповідальності, але в передбачених законом випадках. Мета кримінального права може досягатися шляхом звільнення притягнутої особи від кримінальної відповідальності чи від покарання. Досягти мети покарання можна різними правовими засобами, які

мають бути максимально індивідуалізовані до конкретної особи-злочинця та обставин вчинення нею ккп [146, с. 109].

У зв'язку з цим вважаємо, що наявність інституту звільнення від відбування покарання при укладенні угоди про визнання вини за вчинення ккп є методом для досягнення балансу в системі кримінально-правових засобів протидії ккп, незважаючи на те, що жорсткість кримінально-правового впливу залишається основною тенденцією державного контролю над злочинністю [37, с. 24]. Прихильником цього підходу можна вважати й Р.Ш. Бабанли, який вказує, що «правова система держави має забезпечувати баланс між суворістю та м'якістю заходів реагування на порушення найбільш суворих – кримінально-правових заборон. Поряд із забезпеченням такого балансу, покарання, яке призначається особі, має бути справедливим» [28, с. 25].

Як вказано в п.п. 4.3.1.Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки, серед питань, що стосуються «забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію» існує проблема: «окремі положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за ккп, суперечать міжнародним стандартам у цій сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону. Як наслідок, у значній частині випадків особи, що вчинили ккп, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання» [126]. Разом з тим, у ДАП в розділі «Очікуваний стратегічний результат 3.3.1.2 «санкції за вчинення ккп є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з ккп не належить до категорії кримінальних проступків» в абзаці 3 передбачено такий захід із вирішення проблемного питання: «чітко та однозначно передбачена можливість звільнення від відбування покарання з випробуванням у разі укладення угод про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо ккп, віднесених до підслідності НАБУ» [198].

Зазначене дозволяє ствердно говорити про те, що дискусія, яка багато років точилась як в наукових колах, так і серед юристів-практиків щодо питання можливості/неможливості застосування звільнення від відбування покарання з

випробуванням у разі укладення угод про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо ккп, отримає «крапку над і» і буде нормативно врегульована. Це питання почало набувати ознак дискусійного з часу укладення угод про визнання винуватості в кримінальних провадженнях по ккп.

Як слушно зазначає Д.Г. Михайленко, «зазначене зумовлюється новизною інституту угоди про примирення або про визнання вини у правовій системі України, відсутністю достатнього масиву наукових праць та судової практики щодо розуміння змісту окремих положень цього інституту та їх застосування» [171, с. 26-37]. У подальшому вчені поділились на два «правові табори» з різними правовими позиціями в питанні про можливість/неможливість звільнення від відбування покарання з випробуванням у разі укладення угод про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо ккп. Прихильниками підходу про неможливість застосування даного інституту висловлювались такі думки з обґрунтуванням. Так, О.К. Марін вважав, що «особливо кмітливі правозастосовувачі можуть запропонувати звільняти від відбування покарання з випробуванням за вчинення ккп за угодою про визнання вини, оскільки ч. 2 ст. 75 КК України прямо не передбачає обмежень використання цієї підстави щодо ккп. Проте таке вирішення проблеми видається неправомірним, оскільки обумовлене в угоді звільнення повинне відповідати загальним підставам, визначеним у ч. 1 ст. 75 КК України, а отже, щодо ккп таке звільнення не застосовується» [161].

У свою чергу В.О. Мартиненко зазначає, що «у випадку затвердження угоди про визнання винуватості особи у вчиненні ккп порушується перша умова, які повинен перевірити суд під час отримання угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо ккп, а саме про відповідність угоди закону, а отже таку угоду не може бути затверджено судом» [163, с. 15].

У свою чергу О.П. Горох робить висновок, що засудження за ккп, вчинений після 25 січня 2015 р., зокрема у разі затвердження угоди про примирення або про визнання вини, виключає можливість звільнення засудженого від відбування покарання з випробуванням. Переглядати положення національного законодавства про вилучення зі сфери застосування норм про звільнення від

відбування покарання з випробуванням за ккп з урахуванням рівня корупції в Україні, на чому наголошують окремі експерти, наразі видається недоцільним [74, с. 183-184].

Неможливість застосування аналізованого інституту обстоює й В.М. Бурдін, який вказує, що «хоча у ч. 2 ст. 75 КК не міститься прямої заборони застосовувати звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання вини при засудженні за ккп, проте законодавець обмежує можливість застосування такого звільнення на підставі угоди про визнання винуватості щодо осіб, які вчинили ккп» [38, с. 241-243].

Цікаві міркування з цього приводу висловили Г.М. Зеленов та О.О. Кваша, які пишуть: «практику, що склалась у цій сфері, можна розглядати як результат судової дискреції. У першу чергу маються на увазі зміни, внесені 15 січня 2015 р. до ч. 1 ст. 75 КК України Законом України «Про НАБУ». Відповідно до цих змін законодавець позбавив суд права звільняти осіб, винних у вчиненні ккп, від відбування покарання з випробуванням на підставі ст. 75 КК України. Не можна, на нашу думку, вважати положення ч. 2 статті 75 КК України *lex specialis* (спеціальним законом), який покликаний регламентувати матеріальні аспекти звільнення від відбування покарання з випробування» [131].

У цій ситуації спробу остаточно вирішити правову проблему намагався Верховний Суд, який забезпечує сталість та єдність судової практики в порядку та спосіб, визначені процесуальним законом. Так, Верховний Суд в постанові від 05.08.2020 у справі № 734/631/19 висловив свою позицію щодо неможливості застосування ст. 75 КК під час призначення покарання особам, визнаним винними у вчиненні ккп [197].

Проте варто погодитись з Г.М. Зеленовим та О.О. Квашою, що «крапку в цій дискусії мав би поставити Верховний Суд під час перегляду відповідного кримінального провадження в касаційному порядку та формування у процесуальний спосіб правової позиції, в частині застосування положень ч. 2 ст. 75 КК України до ккп. Втім, чинне кримінальне процесуальне законодавство містить об'єктивні перепони для вирішення ситуації у такий спосіб. Мається на

увазі те, що вирок на підставі угоди має дуже обмежені підстави для касаційного оскарження» [131].

Крім того, чітка заборона застосування ст. 75 КК України за ккп після ухвалення постанови Верховного Суду від 05.08.2020 у справі № 734/631/19 повинна була однозначно спрямувати правозастосовну практику. Однак суди в багатьох випадках ігнорують цю заборону про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку укладення угоди про визнання винуватості за вчинення ккп. Спробуємо з'ясувати чому саме при укладенні угоди про визнання винуватості за вчинення ккп суди звільняють осіб від відбування покарання.

Кримінальне провадження на підставі угоди, укладеної між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості (ст. 468 КПК України), є однією з новел у кримінальному процесуальному законодавстві України. Цікавою з позиції правозастосування є ст. 475 КПК України, яка регламентує ухвалення вироку на підставі угоди. Варто додати, що ухвалення такого вироку є цілком допустимим і законним навіть у випадку засудження особи за вчинення ккп [88, с. 290].

Як слушно зазначають О.О. Житний та А.М. Ключко, угода є певним компромісом, взаємними поступками сторін (суб'єктів кримінально-правових відносин). Тому вид і розмір покарання, звільнення від його відбування визначаються саме угодою (домовленістю, досягнутою з урахуванням вимог законодавства), яка виступає в цьому разі винятковою підставою для визначення державою форми кримінально-правового впливу щодо правопорушника [111, с. 112-113].

Аналіз судової практики ВАКС стосовно обвинувальних вироків на підставі угоди про визнання винуватості обвинуваченим свідчить про часте застосування інституту звільнення від відбування покарання з випробуванням на підставі ч. 2 ст. 75 КК України. Також можна сформулювати різні правові позиції колегій суддів ВАКС у питанні тлумачення ч. 2 ст. 75 КК України при затвердженні/відмові в затвердженні угоди про визнання винуватості обвинуваченим, а саме:

Правова позиція 1. Суд затверджує угоду про визнання винуватості обвинуваченим, відповідно до якої він визнається винним в інкримінованому йому ккп, а також на підставі ч. 2 ст. 75 КК України суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням і покладає на обвинуваченого обов'язки, передбачені ст. 76 КК України. Така правова позиція є переважною і, серед іншого, обґрунтовується так. Наприклад, у вироку ВАКС від 16.07.2021 по справі № 991/9969/20 вказано: «1) суд вважає, що умови угоди, з урахуванням тяжкості інкримінованого злочину та передбаченого за його вчинення покарання, відповідають інтересам суспільства, які полягають у забезпеченні можливості справедливого та в розумні строки найскорішого вирішення кримінального провадження при мінімальних витратах державних ресурсів, а також зменшення навантаження на органи досудового розслідування, прокуратури і суди; 2) укладення угод про визнання винуватості стимулюватиме інших підозрюваних чи обвинувачених укладати такі угоди з метою сприяння у проведенні кримінального провадження та отримання для себе більш м'якого покарання чи звільнення від його відбування тощо, що сприятиме виправленню обвинуваченого та запобіганню вчиненню ним нових кримінальних правопорушень, а також впливатиме на усвідомлення іншими особами неминучої караності протиправних діянь та формування несприйняття корупційної поведінки» [59]. Варто додати, що така судова тенденція є найпоширенішою.

Правова позиція 2. Наявність окремої думки щодо можливості звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості обвинуваченим за вчинення ккп. Наприклад, в окремій думці до вироку ВАКС від 23.09.2020 суддя-член колегії вказує, що КК України забороняє застосування ч. 2 ст. 75 КК України до осіб, визнаних винними у вчиненні ккп на підставі угоди про визнання винуватості, оскільки ч. 2 ст. 75 КК України не є спеціальною нормою, а є похідною від ч. 1 ст. 75 КК України, у зв'язку з чим не може бути застосована судом окремо від положень ч. 1 ст. 75 КК України [182].

Варто зазначити, що в практиці ВАКС були і відмови в затвердженні угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором і обвинуваченим [42; 189]. У зв'язку з цим, як слушно зазначає О.С. Стеблинська, аналіз окремих рішень суддів ВАКС засвідчив неоднакове тлумачення положень ч. 2 ст. 75 КК України і можливість її застосування у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором та обвинуваченим [223, с. 124]. Відсутність єдності правових думок лише підтверджує факт відсутності критерію «правової визначеності» кримінально-правової норми в цьому питанні. Однак варто підтримати О.О. Книженко в наступному: аналіз тексту ст. 75 КК України засвідчує, що норму сформульовано таким чином, що особа не в змозі, навіть за допомогою фахівців передбачити заходи можливого кримінально-правового реагування щодо неї в разі укладення угоди. Це свідчить про низьку якість законодавства. Тому в такому разі держава не повинна за рахунок потурання прав людини притягувати особу до кримінальної відповідальності. Якісний закон – це обов'язок держави [134, с. 21-22].

На нашу думку, інститут угод про визнання винуватості є дієвим механізмом здійснення правосуддя, який здатен повною мірою забезпечити виконання завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України, а також досягти економії ресурсів кримінального судочинства завдяки проведенню судового провадження в спрощеному порядку. При цьому звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості можливе і доцільне з декількох причин:

- *по-перше*, у нормах ст.ст. 468-476 глави 35 КПК України «Кримінальне провадження на підставі угод» відсутні будь-які обмеження на укладення угоди щодо ккп. Також питання призначення покарання та звільнення від відбування покарання повинні вирішуватись з урахуванням мети покарання як такої, що включає не лише кару, а й виправлення засуджених та запобігання вчиненню кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, відповідно до ч.2 ст. 50 КК України.

Це питання є винятково дискрецією суду в кримінальному провадженні й охоплює повноваження суду (права та обов'язки), надані йому державою, обирати між альтернативами, кожна з яких є законною, та владну діяльність суду з вирішення у визначених законом випадках спірних правових питань, виходячи із цілей та принципів права, загальних засад судочинства, конкретних обставин справи, даних про особу винного, справедливості й достатності обраного покарання тощо.

Дискреційні повноваження суду визнаються і ЄСПЛ. Так, у п. 113 рішення ЄСПЛ в справі «Коваль проти України» від 19.10.2006 [217] наголошено, що основна мета ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод у рамках кримінального провадження є забезпечення справедливого розгляду справи судом, який встановить обґрунтованість будь-якого кримінального обвинувачення. Також у п. 33 рішення ЄСПЛ від 19.02.2009 у справі «Христов проти України» [220] суд зазначив, що право на справедливий судовий розгляд, гарантоване ч. 1 ст. 6 Конвенції, слід тлумачити в контексті преамбули Конвенції, яка, зокрема, проголошує верховенство права як складову частину спільної спадщини Договірних держав. Також у своїй практиці ЄСПЛ неодноразово покликався на принцип пропорційності, коли призначене особі покарання вважалося непропорційним втручанням держави у права людини, наприклад справа «Швидка проти України» [221].

- *по-друге*, ч. 2 ст. 75 КК України визначає, що «суд приймає рішення ...» [151]. А в ч. 3 ст. 75 КК України вказано про те, що у випадках, передбачених ч.ч. 1, 2 цієї статті, суд ухвалює звільнити засудженого від відбування покарання з випробуванням. Отже, в ч. 2 ст. 75 КК України визначено підстави звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, яка не містить обмежень щодо такого звільнення при засудженні особи за ккп, на відміну від частини 1 цієї статті. Підставою звільнення від відбування покарання за ч. 1 ст. 75 КК України є висновок суду про можливість виправлення засудженого без відбування покарання.

Таким чином, у ст. 75 КК України обмеження щодо звільнення від відбування покарання з випробуванням при засудженні особи за ккп поширюються виключно на випадки, передбачені частиною першою цієї статті. Відтак вважаємо, що норми як КК України, так і КПК України передбачають можливість звільнення від відбування покарання з випробуванням при затвердженні угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях по ккп [85, с. 31].

Ми повністю підтримуємо думку Д.Г. Михайленко, що редакція ч. 2 ст. 75 КК України, за якої не передбачається обмеження її застосування при засудженні за ккп, скоріше за все передбачалася законодавцем та не є прогалиною КК України, що утворена прорахунками законодавця логіко-формального і внутрішньо системного характеру [171, с. 26-37].

- *по-третє*, згідно з вимогою ч. 2 ст. 50 КК України суд має призначати покарання конкретній особі за конкретне кримінальне правопорушення, максимально індивідуалізуючи покарання, яке має бути необхідним і достатнім для виправлення засуджених, а також для запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень. Як зазначено в ч. 2 ст. 65 КК України «більш суворий вид покарання з числа передбачених за вчинене кримінальне правопорушення призначається лише у разі, якщо менш суворий вид покарання буде недостатній для виправлення особи та попередження вчинення нею нових кримінальних правопорушень» [151]. У контексті цієї вимоги про індивідуалізацію покарання варто згадати про цілі та завдання сталого розвитку ООН на період до 2030 р., які вимагають у держав-членів суттєвих соціально-економічних, освітянських, безпекових, а також кримінально-правових перетворень, спрямованих на гуманізацію стосунків між людиною, державою та суспільством [253]. Як слушно зазначає Л.Ю. Тімофєєва, «розвиток суспільних відносин в Україні супроводжується динамічними і не завжди системними змінами кримінального законодавства України. У результаті виникає потреба інтерпретації класичних форм протидії злочинності за допомогою абсолютно нових або осучаснених методологічних підходів» [228, с. 8].

На основі вищевикладеного вважаємо, що застосування звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором та обвинуваченим, повністю кореспондується з гуманістичною концепцією покарання та наближає національне законодавство до утвердження європейських цінностей.

- *по-четверте*, застосування звільнення від відбування покарання в цій категорії справ має численні переваги, наприклад: 1) досягається баланс юридичних та суспільних інтересів: особа притягнута до кримінальної відповідальності, що забезпечує невідворотність покарання (юридичний аспект) але особа не ізольована від суспільства, є платником податків та займається соціально-корисною діяльністю (соціальний аспект); 2) у період іспитового строку кожна засуджена особа перебуває в полі зору уповноважених органів з питань пробації, і вчинення такою особою навіть адміністративного правопорушення матиме наслідок – направлення засудженого для реального відбування покарання (ч. 2 ст. 78 КК України) [87, с. 39]; 3) звільнення від відбування покарання винної особи може відбуватись поряд з умовою сплати грошових коштів на потреби Збройних сил України, що має значний економічний ефект (цей обов’язок не регламентований нормами КК України чи КПК України, однак таке має місце в судовій практиці з розгляду ккп в період після 24 лютого 2022);

На підставі системного правового аналізу ст. 75 КК України та ст. 30 Конвенції ООН вважаємо за необхідне внести пропозиції до законодавства щодо внесення змін в ч. 2 ст. 75 КК України, яку пропонуємо викласти в новій редакції (Додаток Г).

Вважаємо, що зазначені зміни остаточно вирішують проблему «якості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Також такий правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню ккп, оскільки передбачає обов’язкову умову – викриття підозрюваним злочинних дій інших учасників кримінального правопорушення, якщо повідомлена

інформація буде підтверджена доказами. Наявність цього кримінально-правового засобу, передбаченого в ч. 2 ст. 75 КК України, повністю відповідає очікуваному стратегічному результату, сформульованому в ДАП, з метою вирішення проблеми, окресленої в Антикорупційній стратегії на 2021-2025 рр.

Реформування чинного кримінального законодавства в цій частині стане свідченням наявності в Україні необхідних правових інструментів боротьби з корупцією, що є умовою імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС. Висловлюємо впевненість, що запропоновані правові механізми сприятимуть ефективному застосуванню кримінально-правових засобів з метою швидкого, повного і неупередженого розслідування ккп та належній правовій процедурі їх судового розгляду, що сприятиме підвищенню довіри до ВАКС як інституції. Також реформування законодавства в цій частині є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей, відтак внесені зміни стануть свідченням здатності України як демократичної держави на найвищому рівні захищати демократичні цінності.

3.2. Застосування каральних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні

Беззаперечним досягненням КК України є встановлення кримінальної відповідальності за ккп, при цьому каральні кримінально-правові засоби поруч з охоронною функцією найбільш важливих суспільних відносин відіграють значну превентивну роль у системі боротьби з корупційними проявами [91, с. 346]. Не викликає жодного заперечення теза, висловлена В.О. Навроцьким про те, що КК України за своїм значенням в житті суспільства далеко виходить за межі пересічного кодифікованого правового акта. Якщо на вершині законодавчої системи держави перебуває її конституція, то кримінальний кодекс, перефразовуючи слова одного вже напівзабутого політичного діяча, «якщо не перший, то і не другий» [177]. Однак якщо говорити про систему законодавчих

актів в сфері охорони прав і свобод людини і громадянина, а також протидії корупційним правопорушенням, то роль норм КК України є вельми значною. У зв'язку з цим, заслуговує на підтримку думка, висловлена М.І. Хавронюком про те, що КК України є важливою частиною нашої політичної та правової культури. Положення КК України мають бути достатньо визначеними, аби у влади не виникало спокуси та можливостей використовувати їх довільно, а кожна людина заздалегідь могла зіставити плановані нею дії чи бездіяльність з кримінально караними і стриматися від вчинення останніх. КК України має відповідати вимогам пропорційності та гуманізму – без цього неможливе справедливе вирішення кримінально-правових конфліктів [248]. Розглядаючи питання, чи впливають приписи КК України на поведінку людей, які утримаються від вчинення кримінальних правопорушень, Ю.В. Баулін висловлює думку, що саме існування КК України з переліком видів кримінальних правопорушень та покарань за них, діяльність органів кримінальної юстиції щодо розкриття, досудового розслідування, судового розгляду фактів вчинення кримінальних правопорушень, обвинувальні вироки суду і практика виконання/відбування покарання, діяльність засобів масової інформації щодо інформування населення стосовно караності певних видів кримінальних правопорушень, робота інших державних і недержавних організацій щодо роз'яснень положень КК України і практики його застосування дійсно впливають на законослухняну поведінку певного числа суб'єктів кримінального права. Тим самим зазначені та інші чинники також упорядковують (впливають на) поведінку цих суб'єктів. Але назвати таке впорядкування кримінально-правовим регулюванням суспільних відносин навряд чи можливо, адже правове регулювання здійснюється лише правовими засобами [31].

Продовжуючи розглядати питання про роль кримінально-правових засобів у протидії ккп, слід відзначити, що генеза кримінальної відповідальності за ккп свідчить про систематичні зміни й доповнення КК України в цій сфері, що не найкращим чином відобразились на якості кримінально-правових норм, неузгодженості системи кримінально-правових засобів та ефективності

правозастосування антикорупційних положень КК України. У цьому контексті слушною є позиція В.Я. Тація і Ю.В. Бауліна про те, що очевидно, ці зміни вносилися ВРУ кількох скликань, часто без врахування закладених в КК України концептуальних положень (як кажуть, «на потребу дня»), без врахування наробок вітчизняної кримінально-правової науки, при відсутності соціальної обумовленості змін, з порушенням правил криміналізації, законодавчої техніки тощо. Усі ці зміни й доповнення призвели до того, що чинний КК України перестав бути системним нормативно-правовим актом; у ньому з'явилися протиріччя й неузгодженості, а також помилкові положення; він занадто перевантажений спеціальними складами злочинів, що породжує непотрібну і неузгоджену конкуренцію кримінально-правових норм; цей акт не в усьому відповідає міжнародним зобов'язанням України, не враховує появу нових форм злочинності у сфері суспільних комунікацій, можливості штучного інтелекту тощо [32].

Разом з тим, з огляду на відсутність законодавчого регулювання та практичної реалізації кримінологічного моніторингу програм соціально-економічних перетворень (експертизи проектів законодавчих та нормативно-правових актів), майже повну відсутність профілактичної діяльності як з боку органів кримінальної юстиції, так і громадськості, неспроможність системи виконання покарань перевиховувати винних, каральні засоби кримінально-правового впливу на осіб-корупціонерів сьогодні є найбільш часто застосовуваними у системі протидії корупційній злочинності.

Як зазначено в пояснювальні записці до ДАП на 2023-2025 р. [198], метою якої є досягнення значного прогресу в запобіганні та протидії корупції, забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх державних органів та органів місцевого самоврядування, а також належного процесу післявоєнного відновлення України: 1) однією із широко відомих та нерозв'язаних протягом тривалого часу проблем у правовій системі України є частота внесення законодавчих змін, їх безсистемність та неналежна якість; 2) загальна низька якість нормативно-правових актів в Україні зумовлена

передусім відсутністю закріплення на законодавчому рівні загальних засад та порядку здійснення нормотворчої діяльності в Україні, а також відсутністю законодавчо визначених правил подолання різних видів колізій та складних форм конкуренції правових норм; 3) численні наукові, практичні та аналітичні дослідження і звіти, а також офіційна статистика досудового розслідування і судового розгляду кримінальних проваджень про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення змушують констатувати існування проблеми, яка полягає у тому, що станом на сьогодні законодавство у зазначеній сфері є незбалансованим, містить термінологічні неузгодженості, колізії та прояви невиправданої конкуренції між нормами; 4) формулювання складу ккп підлягає уточненню відповідно до змісту міжнародних конвенцій [46].

Як видно з аналізу змісту цих питань, незважаючи на численність положень національного законодавства про боротьбу з ккп, нині має місце проблема низької ефективності санкцій кримінально-правових норм, які передбачають кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення.

Кожна правова держава, визначивши одним із пріоритетів боротьбу з ккп, повинна передусім забезпечити належні кримінально-правові засоби для такої діяльності, а саме, достатньо ефективне покарання. Доречно зазначити, що такі правові явища, як кримінальне правопорушення і покарання, є невід'ємними явищами соціальної дійсності будь-якого утворення людей, яке коли-небудь існувало. Як слушно вказує М.Р. Мергель, «злочин (сьогодні – кримінальне правопорушення) та покарання є одвічними та перманентно існуючими явищами незалежно від історичного етапу становлення будь-якої держави та рівня її соціально-економічного, культурного розвитку. Вони виступають фундаментальними (засадничими) категоріями кримінального права» [165, с. 107]. Відтак і питання: «Яке ж покарання є достатньо ефективним за вчинення кримінального правопорушення» – є відкритим досі та є мультидисциплінарним. Ефективність покарання слід розглядати з точки зору права, психології, соціології та філософії, оскільки його сутнісна складова зачіпає вольову сферу людини: робити чи не робити, що для кожного індивідуума є особистим вибором.

Більш філософський і психологічний зміст характеризує таке поняття, як «ефективне покарання», оскільки ефективність – це виключно суб'єктивний критерій. Так, за одержання неправомірної вигоди в сумі 30000 грн. для однієї особи достатньо ефективним покаранням стане штраф, наприклад, в сумі 100000 грн. і матиме належний превентивний ефект на майбутнє, а для іншої особи цей вид покарання стане лише «фінансовою відплатою за вчинене», що буде супроводжуватись подальшою кримінальною поведінкою.

Тому якщо говорити про ккп і відповідальність за них, то покарання як кримінально-правових засіб боротьби з цими проявами має бути передусім «достатнім» для винного і потерпілого як міра кари за вчинене, а по-друге, мати потужний стримувальний ефект самим фактом наявності такої суворості санкції, при якому особа боялась би застосування певного покарання у випадку вчинення нею ккп. Відтак питання караності як властивості покарання у вигляді основного кримінально-правового засобу протидії ккп є мірилом ефективності застосування каральних кримінально-правових засобів.

Як слушно зазначає Ю.А. Пономаренко, саме караність стоїть на першому місці при врегулюванні відносин між державою і кримінальним правопорушником [191, с. 9]. Також автор цього міркування вважає, що караність кримінальних правопорушень – це така їхня властивість, яка полягає у встановленні в кримінальному законі покарання як потенційного кримінально-правового засобу-установлення за їх вчинення. У цьому сенсі караність і сама є кримінально-правовим засобом – потенційним покаранням, визначеним у кримінальному законі [191, с. 297].

Розглядаючи генезу питання кримінальної відповідальності і покарання за чинні ккп, звертає на себе увагу факт як пеналізації, так і депеналізації таких правопорушень, що, на нашу думку, не відображає належним чином усіх потреб стану протидії сучасним викликам корупції і її кримінально-правовим проявам. Висловлене міркування підтверджується й висновком в розділі 3.3. ДАП на 2023-2025 р. «Кримінальна відповідальність», а саме: «численні наукові, практичні та аналітичні дослідження і звіти, а також офіційна статистика досудового

розслідування і судового розгляду кримінальних проваджень про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення змушують констатувати існування проблеми, яка полягає у тому, що на сьогодні законодавство у зазначеній сфері є незбалансованим, містить термінологічні неузгодженості, колізії та прояви невиправданої конкуренції між нормами» [198].

Вважаємо, що ефективність політики в сфері боротьби з корупційною злочинністю багато в чому залежить від якості криміналізації певних діянь особи, адже це і є тією лінією табу, перейшовши яку особа зазнає впливу кримінально-правових засобів: покарання, визначеного в санкції статті та інших засобів-наслідків.

Розглядаючи питання пеналізації ккп з точки зору загальних принципів пеналізації, цікавою видається думка О.О. Дудорова, що проблематика пеналізації є «вічною» – протягом історії свого розвитку людство наполегливо шукає оптимальний (кращий) варіант покарання для порушників кримінально-правових заборон. Багато вчених та мислителів різних часів і народів намагались і намагаються вирішити цю проблему з різних ракурсів – філософії, права, етики, культурології, математики тощо [106, с. 113-118]. Також учений стверджує, що наукова обґрунтованість побудови санкції кримінально-правової норми має не менше значення, ніж правильне конструювання її диспозиції; чинному КК України бракує виваженого, кваліфікованого підходу до побудови санкцій і погоджується з Ю.А. Пономаренком, який пише, що законодавець часто встановлює санкції, керуючись поза правовими міркуваннями, інколи інтуїтивно, «на око» [106, с. 113-118].

Попри певний прогрес в усуненні суперечностей, прогалин та неузгодженостей національного антикорупційного законодавства, які мають місце на сучасному етапі, в чинному КК України все ж таки передбачено доволі широку систему покарань як каральних засобів протидії ккп. Оскільки кримінально-правові засоби встановлюються і застосовуються для протидії ккп, відтак про їхню якість та ефективність варто говорити з точки зору судового правозастосування, адже роль судової влади в протидії корупційним діянням є

високою. Як визначено у ст. 11 Конвенції ООН проти корупції, відзначається «вирішальна роль в боротьбі з корупцією» судової влади [141].

Аналіз здійснення правосуддя колегіями суддів ВАКС свідчить про стійку позитивну динаміку розгляду справ і матеріалів по ккп. Так, станом на 01.08.2023 колегіями суддів ВАКС ухвалено 133 вироки, з яких: 15 – виправдувальних, 118 – обвинувальних, з них 41 – обвинувальних вироків на підставі угоди про визнання винуватості. З метою проведення аналізу застосування каральних кримінально-правових засобів під час розгляду колегіями суддів ВАКС справ по ккп нами було сформовано таблицю-узагальнення щодо призначених у вироків покарань як основних каральних кримінально-правових засобів (Додаток В). Однак в таблицю-узагальнення увійшли справи, розгляд яких завершився в АП ВАКС або вирок по яких не оскаржувався до АП ВАКС.

Розглянемо детальніше судову практику ВАКС призначення покарання по окремих ккп.

1. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 191 КК України.

Аналіз практики призначення покарання за це ккп засвідчує дискреційні повноваження суду при визначенні як основного, так і додаткового покарання (Додаток Б).

Приклад 1. Вироком ВАКС від 06.08.2020 у справі № 910/398/19 особу визнано винуватим у вчиненні ккп, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, і призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 8 р., додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатись певною діяльністю строком на 3 р. При визначенні основного покарання і його строку колегія суддів виходила із загальних засад призначення та індивідуалізації покарання, зважаючи на небезпеку вчиненого ккп, об'єкту посягання, розміру завданих збитків та інших обставин кримінального провадження. Відтак зробила висновок, що покарання в максимальному розмірі санкції частини статті буде очевидно несправедливим через його надмірну суворість. У той же час, враховуючи розмір шкоди, яка у вісімнадцять разів перевищує поріг особливо

великих розмірів ($8\ 600\ 000/(800*600) = 18$), характер умислу та корисливий мотив, колегія суддів зробила висновок, що призначення ОСОБА_1 покарання на рівні мінімальної межі санкції частини статті також не буде достатнім для його виправлення та попередження вчинення ним нових кримінальних правопорушень [54].

Санкцією ч. 5 ст. 191 КК України передбачено, окрім основного, також і обов'язкове призначення додаткового покарання у виді конфіскації майна. Відтак в цій справі колегія суддів, виходячи з основних засад призначення покарання, майнового стану обвинуваченого, перебування на його утриманні малолітньої дитини, а також враховуючи те, що виведені із обороту підприємства грошові кошти були відшукані та будуть повернуті законному володільцю, вважає, що для виправлення ОСОБА_1 та досягнення справедливості слід застосувати як обов'язкове і додаткове покарання у виді конфіскації частини його майна, а саме автомобіля [54].

Приклад 2. Вироком ВАКС від 02.03.2023 у справі № 991/15/73/23 затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором і 5 особами, які обвинувачувались у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України. Усім обвинуваченим призначено покарання: 5 р. позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, строком на 1 р. Також на підставі ч. 2 ст. 75 КК України обвинувачених звільнено від відбування основного покарання у виді 5 р. позбавлення волі з випробуванням, встановивши іспитовий строк 1 р [50].

Аналіз цього рішення засвідчив таке: 1) у судовому засіданні усі 5 обвинувачених підтвердили добровільність укладених угод про визнання винуватості, відповідність угоди їх інтересам, щиро розкаялись у вчиненому, повністю визнали себе винуватими у вчиненні ккп; 2) прокурором було зазначено, що в контексті цього кримінального провадження суспільний інтерес полягає в запобіганні на майбутнє, в перспективі існування такого ганебного явища, як розтрата чужого майна шляхом зловживання службовою особою своїм

службовим становищем у великих розмірах, вчиненій за попередньою змовою групою осіб в умовах воєнного стану; 3) затвердження угод про визнання винуватості матиме вплив на усвідомлення іншими особами караності злочинних діянь, сприятиме прагненню суспільства до правослухняної поведінки, гарантуватиме невідворотність покарання, а також забезпечить справедливе та в розумні строки вирішення кримінального провадження, досягнення цілей та завдань кримінального провадження при мінімальних витратах державних ресурсів, особистих ресурсів учасників кримінального провадження, а також зменшить навантаження на прокуратуру, адвокатів і суд; 4) затвердження угод сприятиме запобіганню повторному вчиненню кримінальних правопорушень як даними обвинуваченими, так і іншими особами; 5) за наявності в сукупності таких обставин та на підставі ч. 2 ст. 75 КК України суд вважає за можливим у випадку затвердження угоди про визнання винуватості у вчиненні ккп звільнити обвинувачених від відбування покарання з випробуванням, встановивши їм іспитовий строк. Також згідно умов угоди один із обвинувачених зобов'язується перерахувати на підтримку Збройних Сил України грошові кошти в сумі 2 000 000 грн. Як слушно вказано в судовому рішенні, виконання відповідного обов'язку в умовах повномасштабної військової агресії на території України з боку рф безпосередньо пов'язане із благополуччям, стабільністю та безпекою українського суспільства [50].

Висновок: практика призначення покарання за ст. 191 КК України свідчить про дотримання колегіями суддів ВАКС загальних засад призначення покарання за це ккп і не допускає призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України). Також колегії суддів враховують як пом'якшуючі, так і обтяжуючі обставини при призначенні покарання.

2. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 210 КК України.

У судовій практиці ВАКС ухвалено лише 1 вирок по цьому ккп. Так, вирок від 18.11.2020 у справі № 991/8982/20 затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором і обвинуваченим за ч. 1 ст. 210 КК

України. Обвинуваченому було узгоджено покарання у виді штрафу в розмірі трьохсот н.м.д.г., що становить 5 100 грн. [61]. Також у судовому рішенні зазначено, що «при узгодженні покарання сторонами угоди про визнання винуватості враховані вимоги ст. ст. 50, 53, 65 КК України, а також ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особа підозрюваного, обставини, які пом'якшують покарання, відсутність обставин, які обтяжують покарання, що відображено у її змісті, у зв'язку з чим суд вважає, що узгоджене її сторонами покарання відповідає загальним засадам його призначення, які встановлені законом України про кримінальну відповідальність та знаходиться у межах санкції ч. 1 ст. 210 КК України (у редакції, яка діяла станом на час вчинення кримінального правопорушення, тобто у редакції Закону України № 2457-VI від 08 липня 2010 р.)». Також за умовами угоди про визнання винуватості обвинувачений беззастережно визнав свою винуватість у вчиненні кримінального правопорушення, узгодив з прокурором покарання у виді штрафу у розмірі 300 н.м.д.г. (5100 грн.) та надав згоду на його призначення судом. Додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, яке не передбачене санкцією ч. 1 ст. 210 КК України як факультативне (у редакції, яка діяла станом на час вчинення кримінального правопорушення), сторонами узгоджено не було [61].

Висновок: застосування каральних кримінально-правових засобів при призначенні покаранні за ст. 210 КК України здійснюється судом відповідно до загальних засад призначення покарання, встановлених в Загальній частині КК України.

3. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 211 КК України.

У практиці ВАКС має місце єдине судове рішення – виправдувальний вирок для особи, яка обвинувачувалась у вчиненні діяння за ст. 211 КК України. Так, 18.10.2021 у справі 991/9129/20 ухвалено визнати обвинуваченого невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 211 КК України, та виправдати у зв'язку з відсутністю у його діях складу кримінального

правопорушення [60]. Оскільки це судове рішення зарезультатом касаційного перегляду залишено без змін, то не можна зробити висновок про наявність судової практики застосування каральних кримінально-правових засобів по цьому ккп.

4. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 364 КК України.

Приклад 1. Вироком від 07.07.2020 у справі № 766/16775/17 обвинуваченого визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, і призначено основне покарання у виді позбавлення волі на строк 5 р., і додаткове покарання – позбавлення права обіймати посади на підприємствах, установах та організаціях державної чи комунальної форми власності, пов'язані з розпорядженням товарно-матеріальними цінностями та фінансовими ресурсами строком на 3 р. та штраф в розмірі 17000 грн. [55]. У судовому рішенні вказано, що визначаючи обвинуваченому такий вид та міру покарання, суд враховує «розмір шкоди, завданої злочинними діями обвинуваченого, який впливає на ступінь суспільної небезпеки його дій. Внаслідок вчинення обвинуваченим тяжкого корупційного злочину завдано майнову шкоду у розмірі 8785000 грн., який більше ніж у 144 рази перевищує мінімальний розмір шкоди, необхідної для відповідальності за ст. 364 КК України та більш ніж у 57 разів перевищує мінімальний розмір шкоди, необхідної для відповідальності за ч. 2 цієї статті» [55]. Крім того, суд врахував обставини про особу обвинуваченого, його вік і стан здоров'я, ставлення до наслідків вчиненого злочину, а також положення ст. 50, ч. 2 ст. 65 КК України. На основі вищевказаного, враховуючи суспільну небезпечність вчиненого ккп, розмір завданої ним шкоди, суд зробив висновок, що виправлення обвинуваченого можливе лише за умов його тривалої ізоляції від суспільства. Відтак призначив йому покарання у виді позбавлення волі в межах санкції ч. 2 ст. 364 КК України на строк, наблизений до максимального.

Як слідує із цього вироку, обвинувачений вчинив кримінальне правопорушення із використанням займаної ним посади на державному

підприємстві. Тому суд зробив висновок, що 1) враховуючи всі обставини справи, особу обвинуваченого, 2) з метою спеціально-профілактичного впливу на обвинуваченого, йому необхідно призначити додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати посади на підприємствах, установах й організаціях державної чи комунальної форми власності, пов'язані з розпорядженням товарно-матеріальними цінностями та фінансовими ресурсами; 3) строк додаткового покарання має бути максимальним, який передбачений санкцією ч. 2 ст. 364 КК України» [55].

Приклад 2. Вироком від 05.03.2021 у справі 991/9143/20 [53] затверджено угоду про визнання обвинуваченого винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 364 КК України. Також призначено узгоджене сторонами угоди покарання у виді позбавлення волі на строк 3 р. з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями, строком на 1 р. 6 міс., та штраф в розмірі 500 н.м.д.г., що становить 8500 грн. Також на підставі ч. 2 ст. 75 КК України обвинуваченого звільнено від відбування основного покарання у виді 3 р. позбавлення волі з випробуванням і встановлено іспитовий строк 2 роки. Аналіз цього вироку свідчить про те, що в угоді визначено істотні обставини, які враховані прокурором при вирішенні питання про її укладення, а саме: 1) ступінь та характер сприяння обвинуваченого у кримінальному провадженні щодо нього та інших осіб – надання ним детальних та правдивих показань, беззаперечне визнання ним своєї винуватості в інкримінованих йому кримінальних правопорушеннях, його належна процесуальна поведінка тощо; особу підозрюваного, який раніше не судимий та характеризується позитивно; 2) наявність суспільного інтересу в швидкому досудовому розслідуванні та судовому провадженні, яке забезпечить справедливе, своєчасне та невідворотне покарання обвинуваченого за вчинення ккп, викритті інших осіб у вчиненні цих та інших кримінальних правопорушеннях; 3) наявність обставин, які пом'якшують покарання, а саме: щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину, наявність на утриманні особи з інвалідністю літнього віку та дитини

малолітнього віку [53]. Як слідує з цього судового рішення, сторони угоди також погодили обов'язки обвинуваченого щодо співпраці у викритті кримінальних правопорушень, вчинених іншими особами, зокрема у вчиненні злочинів, віднесених до підслідності НАБУ, якщо інформація щодо вчинення особами злочинів буде підтверджена доказами, а також злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою злочинів, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами [53].

Висновок: судова практика призначення покарань за ст. 364 КК України свідчить про дотримання судом як загальних засад призначення покарання за дане ккп і не допускає призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України), так і дотримання вимог статей 469-470, 472, 475 КПК України, які регламентують питання ухвалення вироку на підставі угоди про визнання винуватості. Також суд застосовує заохочувальний кримінально-правовий засіб протидії ккп – звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 75 КК України), якщо переконається у доцільності застосування такого. Разом з тим, як доречно вказує О.О. Дудоров, у судовій практиці по даному кримінальному правопорушенню має місце неоднаковість застосування кримінального закону про відповідальність за ккп і суміжні до них посягання, про наявність своєрідної лакуни у вигляді справедливого кримінально-правового реагування на зловживання гарантіями діяльності публічних службових осіб [107, с. 367-374].

5. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-¹ та ст. 366-² КК України.

Слід відзначити, що судова практика по цих кримінальних правопорушеннях є найбільш непослідовною і має такі тенденції:

- по-перше, винесення обвинувального вироку судом 1 інстанції та залишення його без змін ухвалою Ап ВАКС. Однак у подальшому постановою ККС ВС вирок ВАКС та ухвала Ап ВАКС скасовується, а кримінальне провадження закривається. Так, наприклад, вироком від 28.05.2020 [64] Особу_1 визнано винуватою за ст. 366-¹ КК України та призначено їй покарання у виді

штрафу в розмірі 3000 н.м.д.г., що становить 51000 тис. грн., з позбавленням права обіймати посаду судді строком на 2 р. У результаті апеляційного перегляду вирок від 28.05.2020 залишено без змін. Але Постановою ККС ВС від 19.05.2021 вирок ВАКС й ухвалу АП ВАКС скасовано, а кримінальне провадження закрито на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України (втрата чинності в цілому статтею або частиною статті Особливої частини КК України, яка встановлювала кримінальну відповідальність за певне діяння, внаслідок визнання її неконституційною КСУ) [195];

- по-друге, винесення виправдувального вироку колегією суддів ВАКС [52], у подальшому – скасування вироку колегією суддів АП ВАКС [47] і визнання особи винуватою в інкримінованому діянні, а пізніше – скасування вироку ВАКС та ухвали АП ВАКС постановою колегії суддів ККС ВС та рішення про закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України;

- по-третє, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності на підставі ст. 49 КК України і закриття кримінального провадження [240].

Описані ситуації зумовлені двома правовими проблемами. Перша полягає в тому, що ст. 366⁻¹ КК України була виключена з КК України на підставі Закону України № 1074-IX від 04.12.2020 [120] у зв'язку з ухваленням КСУ 27 жовтня 2020 р. рішення №13-р/2020 в справі №1-24/2020(393/20) [206]. Після цього вирок, ухвалений за обвинуваченням по ст. 366⁻¹ КК України, переглядались за виключними обставинами в порядку п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України і закривались на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України. Друга правова проблема полягає в тому, що матеріали кримінального провадження на розгляд ВАКС надходять незадовго до закінчення строків давності (ст. 49 КК України). Тому часто під час судового розгляду такого провадження сторона захисту заявляє клопотання про закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності. Оскільки ця підстава для закриття кримінального провадження є імперативною, то суд зобов'язаний розглянути таке клопотання і закрити кримінальне провадження на підставі п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК України.

Відтак пропозиції щодо подолання цієї правової проблеми нами описані в підрозділі 3.3. дисертаційного дослідження

6. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 368 КК України.

Приклад 1. Вироком ВАКС від 22.07.2020 у справі № 487/5684/19 обвинуваченого визнали винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, та призначили основне покарання у виді позбавлення волі на строк 7 р., і додаткове покарання – позбавлення права обіймати посаду судді та будь-які посади в правоохоронних органах на строк 3 р. з конфіскацію всього належного йому майна [63].

Колегія суддів при визначенні основного покарання у виді позбавлення волі врахувала вік обвинуваченого як обставину, що істотно знижує його суспільну небезпечність. Однак на противагу цьому, суд врахував, що діями обвинуваченого завдано значної шкоди авторитету судової влади. Тому з урахуванням інших досліджених даних про особу обвинуваченого та вчиненого ним діяння суд прийшов до переконання щодо необхідності призначення йому основного покарання у виді саме позбавлення волі на строк 7 р. Як встановлено у судовому рішенні, обвинувачений отримав неправомірну вигоду з використанням займаної ним посади судді. Відтак колегія суддів зробила висновок, що зважаючи на вищевказані обставини, він не має права займати посаду судді та посади у правоохоронних органах впродовж максимально можливого терміну – протягом 3 р. Також суд призначив додаткове покарання – конфіскацію усього майна, яке належить обвинуваченому.

Варто додати, що за результатом апеляційного перегляду цього вироку засудженому пом'якшено призначене основне покарання до 5 р. позбавлення волі [235]. Своє рішення колегія суддів АП ВАКС мотивувала тим, що «суд першої інстанції призначив справедливе покарання на підставі наявних у провадженні даних, зокрема, стосовно особи обвинуваченого. З огляду на надані до суду апеляційної інстанції документи щодо стану здоров'я обвинуваченого, розмір призначеного судом першої інстанції основного покарання позбавлення

волі на строк 7 р. не відповідає особі обвинуваченого та є явно несправедливим у зв'язку з його суворістю. Тому суд вважає, що буде достатнім для виправлення обвинуваченого основне покарання в мінімальному розмірі, визначеному санкцією ч. 3 ст. 368 КК України, тобто позбавлення волі на строк 5 р.» [63].

Приклад 2. Вироком ВАКС від 07.10.2020 у справі № 385/619/16-к обвинуваченого визнано винуватим у вчиненні ккп, передбаченого ч. 5 ст. 368 КК України (у редакції Закону України від 18.04.2013 № 221-VII), та призначено основне покарання у виді позбавлення волі на строк 9 р., додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати посади судді та права постійно чи тимчасово здійснювати функції представника влади строком на 3 р. з конфіскацію всього майна, що належало йому на праві власності [56].

Аналіз цього вироку засвідчив, що: 1) призначене обвинуваченому покарання у виді позбавлення волі на строк 9 р. тому, що, на думку суду, виправлення і перевиховання обвинуваченого можливе лише в умовах ізоляції від суспільства, тому таке покарання є необхідним і достатнім для виправлення обвинуваченого та попередження вчинення ним нових кримінальних правопорушень; 2) застосування менш суворого покарання не забезпечить мети покарання, визначеної у ч. 2 ст. 50 КК України; 3) оскільки на момент вчинення кримінального правопорушення обвинувачений займав посаду судді, то відповідно до санкції ч. 5 ст. 368 КК України йому слід призначити покарання у виді позбавлення права обіймати посади судді та посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади строком на 3 р.; 4) враховуючи, що обвинувачений отримав неправомірну вигоду в особливо великому розмірі, суд вважає, що пропорційним та справедливим додатковим покаранням буде конфіскація майна, яке належить обвинуваченому на праві власності.

Приклад 3. Вироком ВАКС від 03.03.2023 у справі 991/175/23 затверджено угоду про визнання винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, і призначено узгоджене сторонами угоди покарання у виді позбавлення волі на строк 5 р. з позбавленням права займатися адвокатською діяльністю на строк 2 р. без конфіскації майна.

Також на підставі ч. 2 ст. 75 КК України обвинуваченого звільнено з випробуванням від відбування узгодженого сторонами основного покарання – позбавлення волі на строк 5 р., і встановлено іспитовий строк тривалістю 3 р. [51].

Аналіз цього вироку засвідчує врахування таких обставин: 1) належну процесуальну поведінку, характеризуючі дані, а саме: притягується до кримінальної відповідальності вперше, на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебуває, за місцем проживання та місцем роботи характеризується позитивно, є інвалідом 3 групи та ветераном війни – учасником бойових дій; 2) судом встановлено наявність пом'якшуючих обставин, а саме: щире каяття та активне сприяння розкриттю ккп; 3) суспільна небезпека вчиненого ккп є значною, що полягає в посяганні на авторитет судової влади України. Тому з урахуванням суспільної небезпеки ккп, підриву авторитету судової системи в суспільстві колегія суддів вважала за необхідне визначити обвинуваченому строк звільнення від відбування покарання з випробуванням на максимально можливий – 3 р.; 4) враховуючи роль обвинуваченого у вчиненні ккп і використання ним його статусу адвоката для вчинення ккп, а також для ефективного запобігання вчиненню ним нових ккп після відбуття основного покарання з випробуванням, суд вважав за необхідне призначити йому узгоджене сторонами додаткове покарання у виді позбавлення права займатися адвокатською діяльністю на строк 2 р. [51].

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що аналіз практики ВАКС з призначення покарань за ст. 368 КК України в цілому свідчить про дотримання судом загальних засад призначення покарання. Також колегії суддів не допускають призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України). Крім того, у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, колегії суддів дотримуються імперативних вимог ст.ст. 469-470, 472, 475 КПК України, які встановлюють правові вимоги до ухвалення вироку на підставі угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором і обвинуваченим. Також суд в поодиноких випадках застосовує заохочувальний

кримінально-правовий засіб протидії ккп – звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 75 КК України) за наявності підстав для застосування такого.

7. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 369 КК України.

Приклад 1. Вироком ВАКС від 01.06.2022 у справі 991/722/21 обвинуваченого визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 4 ст. 369 КК України і призначено за сукупністю кримінальних правопорушень (ст. 70 КК України) остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 10 р. з конфіскацією всього майна [49].

При ухваленні рішення колегія суддів врахувала, що: 1) обвинувачений вчинив кримінальні правопорушення, зокрема корупційні, обіймаючи посаду заступника міністра з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України у період збройної агресії російської федерації. Зазначені обставини, на переконання Суду, вказують на виняткову зухвалість вчинених обвинуваченим кримінальних правопорушень та їх підвищену суспільну небезпеку; 2) досліджуючи дані про особу обвинуваченого, суд бере до уваги, що обвинувачений, має задовільний стан здоров'я, одружений, має вищу освіту, є багатодітним батьком, обіймав посаду народного депутата України, на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебував, має нагородні відзнаки Міністерства внутрішніх справ України та української секції міжнародної поліцейської асоціації, до кримінальної відповідальності притягується вперше [49].

Приклад 2. Вироком ВАКС від 22.02.2023 у справі № 991/6614/22 затверджено угоду про визнання винуватості особи, обвинуваченої у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України, і призначено основне покарання у виді штрафу в розмірі 4000 н.м.д.г., що становить 68000 грн [62].

У цьому судовому рішенні вказано, що за змістом угоди обвинувачений: 1) зобов'язався беззастережно визнати свою винуватість в обсязі висунутого обвинувачення під час судового провадження; 2) протягом 30 днів після затвердження угоди перерахувати 6 000 000 грн. на офіційний рахунок, відкритий Національним банком України на підтримку Збройних сил України. Крім того, судом встановлено, що: 1) інкримінованим ккп шкода завдана винятково державним та суспільним інтересам, а потерпілі відсутні. Відтак не завдано і не могло бути завдано шкоди правам та інтересам окремих громадян та/або інтересам юридичних осіб, а також матеріальних збитків; 2) у разі затвердження угоди про визнання винуватості обвинувачений зобов'язується перерахувати на користь Збройних сил України на визначений рахунок грошові кошти у сумі 6 млн грн.; 3) наданими до суду документами підтверджується активна благодійна та волонтерська діяльність обвинуваченого в період введеного воєнного стану в Україні; 4) враховуючи наявність стійких соціальних зв'язків, обов'язків щодо утримання малолітніх дітей, активну громадську діяльність, виправлення обвинуваченого можливе без ізоляції його від суспільства [62].

Аналіз практики призначення покарань за вчинення ккп, передбачених ст. 369 КК України, засвідчує неухильне дотримання судом загальних засад призначення покарання та вимог статті 70 КК України про призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Також колегії суддів не допускають призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України). Однак мають місце випадки затвердження угоди про визнання винуватості, і в такому випадку колегії суддів дотримуються імперативних вимог ст.ст. 469-470, 472, 475 КПК України, які встановлюють правові вимоги за такою правовою процедурою. У деяких випадках суд застосовує заохочувальний кримінально-правовий засіб протидії ккп – звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 75 КК України), за наявності дотримання правових підстав для його застосування.

8. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 369-2 КК України.

Приклад 1. Вироком ВАКС від 10.06.2021 у справі 454/2576/17 обвинуваченого визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України (у редакції від 26.11.2015), та призначено покарання у виді штрафу у розмірі 1500 н.м.д.г., що становить 25500 грн. з позбавленням права обіймати посаду судді на строк 3 р. Санкція цього злочину в редакції, що діяла на час вчинення злочину, передбачала, що діяння карається штрафом від 750 до 1500 н.м.д.г. або позбавленням волі на строк від 2 до 5 р. [58].

При ухваленні такого вироку і призначенні покарання, колегія суддів зробила такі висновки: 1) не встановлено обставин, що обвинуваченому пом'якшують та/або обтяжують покарання; 2) враховано наявність стійких соціальних зв'язків, обов'язків щодо утримання ним малолітньої дитини і догляд за батьком похилого віку, який має інвалідність; 3) враховуючи стан здоров'я обвинуваченого, який потребує систематичного лікування та нагляду з боку лікарів вузької спеціалізації, що є ускладненим в пенітенціарних установах, покарання у виді позбавлення волі буде непропорційно обтяжливим як особисто для обвинуваченого, так і для членів родини обвинуваченого, та може суттєво порушити звичний для останніх уклад життя, що було б надмірним; 4) враховано позитивну характеристику обвинуваченого як за місцем роботи, так і за місцем його проживання, а також враховуючи висновки, викладені в досудовій доповіді, колегія суддів вважала, що виправлення обвинуваченого можливе і без ізоляції обвинуваченого від суспільства, а тому достатнім буде покарання у виді штрафу; 5) суд врахував, що кримінальне правопорушення обвинувачений вчинив, перебуваючи на посаді судді, що істотно впливає на ступінь усвідомлення ним суспільної небезпечності вчиненого та свідчить про його умисне нехтування вимогами антикорупційного законодавства та правилами суддівської етики; 6) вказане обґрунтовує необхідність призначення обвинуваченому покарання у виді штрафу в максимальному розмірі, передбаченому санкцією ч. 2 ст. 369-2 КК України, що становить одну 1500 н.м.д.г. [58].

Варто додати, що цей вирок було оскаржено до АП ВАКС, і за результатом його апеляційного перегляду скасовано в частині призначеного покарання та ухвалено новий вирок. Так, вироком колегії суддів АП ВАКС від 09.02.2022 засудженому призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 2 р. з позбавленням права обіймати посаду судді на строк на 3 р. Колегія суддів АП ВАКС у новому вирокі зазначила, що: 1) не погоджується з висновком суду щодо обраного виду покарання, оскільки він належним чином не враховує особу винного, внаслідок чого призначене обвинуваченому покарання у виді штрафу, навіть у максимальному розмірі, що складає 25500 грн., а не позбавлення волі на певний строк, є явно несправедливим, занадто м'яким, недостатнім для його виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень [48]. Крім того, за результатом касаційного перегляду рішення АП ВАКС залишено без змін [199].

Аналіз практики призначення покарань за вчинення ккп, передбачених ст. 369-2 КК України, засвідчує дотримання судом загальних засад призначення покарання. Також колегії суддів не допускають призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України). Слід зазначити, що в цій категорії кримінальних проваджень суд не застосовує заохочувальний кримінально-правовий засіб протидії ккп – звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 75 КК України).

Як висновок у питанні практики застосування ВАКС карального кримінально-правового засобу протидії ккп – покарання, хочеться зазначити наступне:

- колегії суддів ВАКС у вироках завжди враховують пом'якшуючі обставини при призначенні виду й розміру остаточного покарання. Хоча, як слушно зазначає Л.М. Федорак, питання призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, та відсутності обставин, що його обтяжують, на сьогодні в теорії кримінального права має різні шляхи вирішення. На основі їх ґрунтовного аналізу та практики призначення покарання слід визначити, що процес врахування пом'якшуючих покарання обставин повинен

бути виключно індивідуалізованим [245, с. 168]. «Ціна» обставини, що пом'якшує покарання, має визначатись у кожній конкретній справі судом. В іншому разі призначене покарання не забезпечуватиме досягнення його мети. Як впливає з аналізу деяких обвинувальних вироків, суд врахував декілька пом'якшуючих покарання обставин й ухвалив вирок, який за результатами апеляційного перегляду був змінений в сторону посилення виду або строку покарання;

- наявність значної кількості пом'якшуючих обставин враховується судом при затвердженні угоди про визнання винуватості, укладеної між обвинуваченим (обвинуваченими) і прокурором. Також це є підставою для прийняття судом рішення про звільнення особи від відбування реального покарання на підставі ч. 2 ст. 75 КК України;

- обтяжуючі обставини за відсутності пом'якшуючих враховуються судом при призначенні виду покарання і його строку чи розміру. Однак, як засвідчив аналіз вироків, у таких випадках колегії суддів не призначають максимальний строк найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією інкримінованої статті;

- при визначенні виду покарання і його строку чи розміру та подальшому призначенні остаточного покарання за вчинення ккп, колегії суддів в переважній більшості призначають максимально індивідуалізоване покарання з метою досягнення мети покарання – кари, виправлення засудженого та запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як корупційних, так і інших.

На основі аналізу правозастосування ВАКС каральних кримінально-правових засобів протидії ккп вважаємо за необхідне сформулювати пропозиції щодо покращання застосування таких каральних кримінально-правових засобів, а саме:

1. Санкції ккп. Зважаючи на сучасні тенденції корупційної злочинності в Україні та у зв'язку зі зростанням зареєстрованих ккп, вважаємо, що санкції кримінально-правових заборон в чинній редакції не є спроможними забезпечити належний стримуючий ефект і бути ефективним запобіжним фактором. Хоча за даними Transparency International Україна в 2022 р. набрала

33 бали (+ 1 бал), але це так само як і Алжир, Ангола, Замбія, Монголія, Сальвадор та Філіппіни [132].

Сучасне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій ккп [90, с. 32]. Як свідчать статистичні дані звіту ВАКС про оперативність розгляду справ у 2022 р., на кінець звітнього періоду у 95 справах розгляд тривав понад 2 р. [130]. Також викликає стурбованість значна кількість відкладень судових засідань – 1778 разів. Так, через неприбуття обвинуваченого або захисників засідання відкладалися 332 рази, через неприбуття прокурора – 4 рази. Ще понад 1300 разів розгляд відкладався з інших причин. І це вже стає певною тенденцією [43].

Не є секретом, що тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. Тому чинні санкції ккп потребують посилення в частині строків позбавлення волі, що повністю узгоджується як з Конвенцією ООН проти корупції, так і з Кримінальною Конвенцією РЄ про боротьбу з корупцією. Наприклад, ч. 1 ст. 30 Конвенції ООН визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину [141]. Також, ч. 1 ст. 19 Кримінальної конвенції РЄ передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у ст.ст. 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції» [148].

Системний аналіз цих норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить, що визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією як засобу превентивного стримування. Також

це стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також й українських компаній, до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.

Як слушно зазначає професор О.О. Книженко, «ефективність покарання та інших заходів кримінально-правового впливу, як правило, знижується через недоліки в конструюванні кримінально-правових санкцій. Від санкцій також залежить широта розсуду в межах судового розгляду, тому питання побудови кримінального закону – питання не лише юридичної техніки, а й кримінальної політики» [136, с. 13].

Тому пропонуємо викласти санкції ст.ст. 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵, 369, 369⁻² Особливої частини КК України в новій редакції (ДОДАТОК Г):

3.3. Тенденції судової практики при розгляді справ по корупційних кримінальних правопорушеннях (на прикладі ВАКС)

Чинний КПК України не визначає спеціального правового режиму провадження у справах по ккп, відтак процедура розгляду судом цієї категорії кримінальних проваджень здійснюється в загальному процесуальному порядку. Разом з тим, судова практика по ккп має притаманні їй процесуальні особливості, що пропонується проаналізувати. Аналіз судової практики при розгляді справ по ккп дозволяє побачити, що поруч з ухваленням вироків (виправдувальних і обвинувальних) можна спостерігати інші результати судової діяльності слідчих суддів та колегій суддів ВАКС, що дозволяє виокремити певні тенденції судової практики, які мають правове значення, а саме: 1) перегляд судових рішень за виключними обставинами у зв'язку зі встановленням КСУ неконституційності

закону; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку з закінченням строків давності; 3) тенденції судової практики ВАКС у період дії воєнного стану в Україні.

Разом з тим, як слушно зазначає Михайленко Д.Г., судді ВАКС та АП ВАКС у своїй практиці не залишають поза увагою й інші складні питання застосування як норм кримінального процесуального законодавства, так і закону про кримінальну відповідальність як на досудовому розслідуванні, так і під час розгляду ккп по суті, які застосовуються суддями не одноставно та знаходяться в процесі знаходження оптимального і стабільного підходу до їх вирішення [173, с. 108].

На основі аналізу цих тенденцій спробуємо сформулювати пропозиції до законодавства з метою покращання судового розгляду у справах по ккп.

1. Перегляд судових рішень за виключними обставинами у зв'язку з встановленням КСУ неконституційності закону.

27.10.2020 КСУ ухвалив рішення №13-р/2020 в справі №1-24/2020(393/20) [206], яке вплинуло на всю антикорупційну систему в державі, визнавши неконституційними окремі положення Закону України «Про запобігання корупції» та ст. 366-¹ КК України «Декларування недостовірної інформації», які втратили чинність в день ухвалення судом цього рішення. Коментуючи це рішення, НАЗК на своєму офіційному сайті зазначив, що «рішення КСУ суттєво підірвало досягнення у сфері протидії корупції в Україні та унеможливило ефективну роботу НАЗК» [258].

Оцінюючи ст. 366-¹ КК України, яка передбачала відповідальність за неправдиве декларування, КСУ заявив, що встановлене покарання є надмірним за вчинення цих правопорушень, а також, що негативні наслідки, яких зазнає особа, притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів, передбачених ст. 366-¹ КК України, непропорційні шкоді, яка настала або могла настати у разі вчинення відповідних діянь. Таким чином, наведене свідчить, що законодавець не дотримав принципів справедливості та пропорційності як

елементів принципу верховенства права, а отже, ст. 366-¹ КК України суперечить частині 1 ст. 8 Основного Закону України.

Аналізуючи зміст цього рішення, Гацелюк В.О. висловлює цікаву думку про те, що КСУ ототожнює критерії криміналізації та її підстави, а також синонімічно використовує поняття «суспільна небезпека» діяння та «суспільна шкода», яка йому притаманна. Далі суд доволі неконкретно зазначає, що внаслідок цього створюються законодавчі основи для безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності (тобто створюються підстави для безпідставного процесу) за діяння, за яке настає менш сувора юридична відповідальність, і це порушує конституційний принцип верховенства права [70, с. 26].

Відповідно до ст. 151-² Конституції України, рішення та висновки, ухвалені КСУ, є обов'язковими, остаточними і не можуть бути оскаржені. З наведеного вище очевидно, що рішення КСУ не може мати зворотної (ретроспективної) дії у часі, яка реалізується виключно через зміну чи скасування норм КК України шляхом прийняття ВРУ певного закону. Відтак аналіз змісту положень ч. 2 ст. 152 Конституції України дає підстави для висновків, що законодавець на конституційному рівні не передбачив зворотню дію в часі рішення КСУ та, відповідно, втрату чинності законів, що визнані неконституційними у ретроспективі.

Ця думка підтверджується і позицією колегії суддів ВАКС у справі №991/1328/20, де зазначено про неможливість зворотної дії – *ex tunc* – рішення КСУ, якщо про це в ньому не зазначено. На це вказував і Верховний Суд (ухвали від 27.06.2019 в справі № 686/6153/19, від 02.07.2019 в справі № 710/49/19). Таким чином, КК України в частині ст. 366-¹ мав юридичну силу до дня ухвалення КСУ Рішення № 13-р/2020 – тобто до 27.10.2020 [243].

Однак вважаємо, що аналізоване рішення КСУ породило ще одну виключну правову ситуацію, коли не законом, а рішенням КСУ скасовано норму про кримінальну відповідальність. Це твердження також підтверджується і висловленими позиціями в ухвалях суддів ВАКС [241; 243]. Відтак правовою

проблемою в цьому питанні є правозастосування ч. 2 ст. 152 Конституції України у взаємозв'язку з п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України, в контексті можливості застосування судом ретроспективної дії рішень КСУ під час перегляду судових рішень у кримінальному провадженні [96, с. 77-78].

Велика Палата Верховного Суду в постанові від 18.11.2020 у справі №4819/49/19 про перегляд ухвали ККС ВС за виключними обставинами зазначила, що рішення КСУ поширюється на правовідносини, які виникли після його ухвалення, а також на правовідносини, які виникли до його ухвалення, але продовжують існувати (тривають) після цього. Водночас, чинним законодавством визначено, що КСУ може безпосередньо у тексті свого рішення встановити порядок і строки виконання ухваленого рішення [196].

На нашу думку, це означає, що аналізоване рішення КСУ може поширюватись лише на такі правовідносини між державою та засудженою особою, які ще тривають (відбування покарання, слухання справи у суді, досудове розслідування). У жодному разі не може мати ретроспективний вплив аналізоване рішення КСУ на випадки, коли між особою та державою припинені кримінально-правові наслідки (відбуто не майнове покарання чи сплачено штраф). Зазначена позиція також знайшла відображення в ухвалі колегії суддів ВАКС у справі №991/1328/20, де адвокат засудженого просить повернути засудженому суму сплаченого штрафу. На переконання колегії суддів, 27.10.2020 ст. 366⁻¹ КК України втратила чинність, а відтак тоді ж і припинилися кримінально-правові відносини між засудженим і державою, а саме: відносини стосовно виконання невідбутого в повному обсязі покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, відносини відносно судимості. Таким чином, вирок ВАКС від 26.02.2020, яким засудженому призначено покарання у виді штрафу, підлягає перегляду у зв'язку з наявністю кримінально-правових наслідків вчиненого діяння, що продовжують існувати на момент розгляду справи за виключними обставинами. Обґрунтованість вищенаведеного висновку суду підтверджується і підходом законодавця до врегулювання питання про відшкодування шкоди, завданої

незаконними діями сторони обвинувачення. Зокрема, не підлягає відшкодуванню шкода, завдана громадянину внаслідок його притягнення до кримінальної відповідальності на підставі закону, визнаного неконституційним. [243].

Крім того, Велика Палата Верховного Суду звернула увагу на те, що встановлена КСУ неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, має значення передусім як рішення загального характеру, яким визначається правова позиція для вирішення наступних справ, а не як підстава для перегляду справи із ретроспективним застосуванням нової правової позиції і зміни таким чином стану правової визначеності, вже встановленої остаточним судовим рішенням [196].

З моменту набрання чинності рішення КСУ від 27.10.2020 одразу почало позначатись на правозастосуванні кримінального процесуального закону при розгляді справ про перегляд судових рішень за виключними обставинами у справах по ккп та почала формуватися нова судова практика ВАКС, яка була релевантна з постановою Великої Палати Верховного Суду від 18.11.2020 у справі № 4819/49/19 [196].

Так, уже 02.11.2020 ВАКС змушений був постановити ухвалу про відкриття провадження за заявою про перегляд судового рішення за виключними обставинами [236], а ухвалою ВАКС від 19.11.2020 за результатом розгляду цієї заяви було постановлено: (1) скасувати вирок ВАКС від 07.05.2020 у справі, яким особу визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-¹ КК України, на підставі затвердженої угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором САП та обвинуваченим; (2) закрити кримінальне провадження щодо обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-¹ КК України [242].

Також й іншими ухвалами ВАКС було відкрито провадження за заявою про перегляд судового рішення за виключними обставинами на підставі п.1 ч.3

ст. 459 КПК України і відповідно за результатом розгляду закрито провадження у справі по обвинуваченню особи за ст. 366-¹ КК України [26].

Як слушно зазначено в ухвалі колегії суддів ВАКС у справі № 760/4297/18, «попри те, що нормами кримінального процесуального закону відповідну ситуацію (закриття кримінального провадження з підстав визнання неконституційності закону про кримінальну відповідальність) прямо не передбачено як підставу для закриття провадження у справі, суд вважає за необхідне й можливе застосувати аналогію права. Зазначена можливість встановлена ч. 6 ст. 9 КПК України, згідно з якою коли положення цього Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються встановлені частиною першою ст. 7 КПК України загальні засади кримінального провадження» [241].

Таким чином, правозастосування рішення КСУ від 27.10.2020 №13-р/2020 спричинило правову ситуацію коли кримінальне переслідування було зупинене в багатьох кримінальних провадженнях, у яких було проведено значний обсяг слідчих дій на стадії досудового розслідування, проведена значна кількість судових засідань по встановленню винуватості осіб, які в деклараціях або не вказали відомості про значні суми, або взагалі не подали декларацій, а принцип «невідворотності покарання» за ккп фактично було нівельовано. Це все призвело до того, що правопорушники уникнули кримінальної відповідальності за процедурою закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України (набрання чинності закону, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою), як результат розгляду заяви про перегляд рішення за виключними обставинами на підставі п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України.

Вважаємо, що це призвело до порушення засади «*res judicata*» – остаточності рішень суду, і порушення балансу між інтересом щодо відновлення порушених прав та обов'язком забезпечувати правову сталість судових рішень. Як слушно зазначено в окремій думці суддів Великої Палати Верховного Суду, «реальне існування правової визначеності зумовлює довіру суспільства до

діяльності держави, до судової системи, належне ставлення до права та закону. Відсутність правової визначеності, навпаки, спричиняє порушення прав, свобод та законних інтересів осіб, руйнує основи правової системи» [183].

Завершуючи свої наукові міркування з цього приводу, вважаємо судову практику, породжену рішенням КСУ від 27.10.2020 № 13-р/2020 такою, що не сприяє протидії вчиненню ккп та є вкрай неефективним кримінально-правовим засобом у системі протидії корупції. Такі правові рішення не сприяють реформі антикорупційного законодавства та ефективній практиці його застосування, містять значні недопрацювання і є, на нашу думку, непрогресивним кроком у боротьбі з корупцією в Україні. Також зміни в кримінальному законодавстві щодо відповідальності за недостовірне декларування є не логічними, не до кінця продуманими й не послідовними.

Норми чинного кримінального процесуального законодавства, які регламентують порядок провадження за виключними обставинами, у цілому відповідають реаліям сучасної правової політики держави, одним із напрямів якої є гуманізація кримінального процесу. Однак проаналізовані законодавчі «наслідки» мають негативне значення для застосування антикорупційного законодавства і не зовсім кореспондуються з реалізацією антикорупційної політики, одним із принципів якої є невідворотність покарання. Вважаємо такі тенденції антикорупційної політики України такими, що явно суперечить поняттю «якість закону» як складовій принципу верховенства права та призводить до застосування судом найбільш сприятливого для особи тлумачення закону.

2. Закриття кримінального провадження у зв'язку з закінченням строків давності. Прийнятий у 2012 р. КПК України містить чимало процесуальних новел, які начебто наблизили українське кримінальне судочинство до європейських та міжнародних стандартів. Також таке судочинство спрямоване на забезпечення належного рівня захисту прав і свобод людини і громадянина, створення додаткової системи гарантій забезпечення конституційних прав та свобод особи. Зазнав нововведень й інститут закриття кримінального

провадження судом, оскільки було розширено коло підстав для закриття кримінального провадження й змінено порядок їх застосування судом.

Аналіз судової практики ВАКС свідчить про наявність багатьох прикладів закриття кримінальних проваджень щодо осіб, обвинувачених у ккп як до 24.02.2022, так і в період введеного в Україні воєнного стану. Така тенденція є невтішною і має негативні наслідки, оскільки закриття кримінального провадження є обов'язком суду, і в цьому випадку особа уникає відповідальності за кримінальне правопорушення, яке не втратило суспільної небезпеки внаслідок декриміналізації.

У кримінально-правовій доктрині прийнято вважати, що зі спливом певного часу (строків давності) як особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, так і кримінальне правопорушення, вчинене нею, втрачають суспільну небезпечність. Це міркування є достатньо суперечливим і містить певні негативні прояви на прикладі ккп:

- по-перше, надходження справи до ВАКС напередодні спливу строків давності в кримінальному проступку. У період введеного в Україні воєнного стану сформувалась негативна тенденція у справах по деяких ккп, а саме ст.ст. 366-²; 366-³ КК України. Так, на адресу ВАКС скеровуються справи по цій категорії за декілька місяців до закінчення строків давності. Цю ситуацію розуміють обвинувачені та їх захисники, відтак різними методами намагаються розтягнути розгляд справи в часі аж до дати, коли закінчиться строк давності, що в подальшому має правову ситуацію – обов'язок суду закрити кримінальне провадження у зв'язку із закінченням строків давності.

Так, наприклад, 13.03.2023 колегія суддів ВАКС задовольнила клопотання захисника про звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка обвинувачувалась у вчиненні кримінального проступку, передбаченого ч.1 ст. 366-² КК України. Суд закрити це кримінальне провадження на підставі ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строку давності [41]. Важливим і тривожним моментом у цій ситуації є те, що справа надійшла на розгляд до ВАКС 03.02.2023, а за версією органу досудового розслідування проступок був

вчинений 06.03.2021, а строк давності у цьому кримінальному проступку – два роки.

Вважаємо, що ситуація з надходженням справ до ВАКС в такі строки зумовлена певними об'єктивними чинниками, пов'язаними з питанням отримання висновку від НАЗК, який формується часто протягом тривалого строку, оскільки майно, яке незадеклароване, може знаходитися за межами України, а інформацію про це майно потрібно отримувати в порядку міжнародної правової допомоги, яка є тривалою в часі. Також переважну більшість кримінальних проваджень було розпочато в 2021 р. після проведення НАЗК повних перевірок декларацій. Після цього такі матеріали перевірок надсилали до НАБУ, яке уже й вносило відомості до ЄРДР, і детективи проводили досудове розслідування. Але повномасштабна збройна агресія РФ забрала декілька цінних місяців у виді процесуальних строків. І лише наприкінці 2022 р. – на початку 2023 р. матеріали кримінальних проваджень почали скеровуватись до суду.

З цього приводу слушною є правова позиція, сформована у Висновку Венеційської комісії про те, що антикорупційні органи в Україні (НАЗК та НАБУ) відносно нові і їм може не вистачати ресурсів та досвіду. У 2020 р. їхня робота була порушена пандемією та рішеннями КСУ. За таких обставин можна стверджувати, що необхідне подальше виняткове продовження строку давності, щоб допомогти НАЗК та НАБУ впоратися з напливом справ [215, с. 12].

- по-друге, уповільнений розгляд справ. Тривалий розгляд справ по ккп має негативні прояви, так-от: у листопаді 2021 р. суд визнав особу винною у вчиненні ккп, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України, і призначив покарання у виді позбавлення волі на строк 3,5 р., однак звільнив від кримінальної відповідальності у зв'язку з закінченням строків давності [57]. За схожою схемою уник відповідальності й колишній посадовець Генеральної прокуратури України, оскільки ВАКС його визнав винним у наданні неправомірної вигоди в сумі у 5 000 доларів США, але в подальшому звільнив від покарання у зв'язку із

закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності [234].

- по-третє, кримінальні провадження, відомості по яких внесені до ЄРДР до початку процесуальної діяльності ВАКС, закриваються за строками давності.

З 22.09.2019 у національному законодавстві з'явилась правова визначеність у розмежуванні юрисдикції щодо ккп між ВАКС та місцевими загальними судами. Відтепер до підсудності ВАКС віднесено лише ті кримінальні провадження щодо ккп, відомості за якими внесено до ЄРДР, починаючи з 22.09.2019. Також юрисдикція ВАКС поширюється на кримінальні провадження, за якими досудове розслідування здійснювалось НАБУ та закінчено прокурорами САП незалежно від дати внесення відомостей до ЄРДР. Решта критеріїв для визначення підсудності ВАКС залишилась без змін [98, с. 16].

Судовий розгляд справ по ккп до початку процесуальної діяльності ВАКС здійснювався іншими судами м. Києва. Однак у зв'язку зі стартом процесуальної діяльності ВАКС такі судові справи передавались до ВАКС, як того вимагав Закон України від 18.09.2019 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи ВАКС» [122]. Ця ситуація відобразилась на строках давності, оскільки на час початку розгляду колегією суддів кримінального провадження могло пройти декілька років з часу вчинення ккп. Так, наприклад, наприкінці 2019 року до ВАКС надійшов обвинувальний акт разом із матеріалами судового провадження від 21.02.2018. Це означає, що судовий розгляд цієї судової справи розпочнеться з моменту початку підготовчого судового засідання у ВАКС, що негативно впливе на перебіг строків давності.

Для прикладу можна навести ситуацію, яка склалась у кримінальному провадженні, внесеному до ЄРДР 07.11.2013. Дана судова справа надійшла до ВАКС 01.10.2019. Судовим розглядом 23.11.2022 встановлено, що минуло 5 р. з дня інкримінованого злочину, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України і 10 р. з моменту вчинення інкримінованого діяння, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України. Тому колегія суддів закрила кримінальне провадження, звільнивши від

кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності за ст. 49 КК України щодо трьох осіб, які обвинувачувались у вчиненні зловживання службовим становищем групою осіб і в службовому підробленні [244].

Вищеописане дозволяє зробити висновок про те, що закриття кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності – це механізм уникнення кримінальної відповідальності, який породжує негативні наслідки для протидії ккп.

3. Окремі тенденції судової практики ВАКС у період дії воєнного стану в Україні. Виклики і загрози, які постали перед Україною з початку російського вторгнення в Україну, зумовили необхідність екстреної трансформації державної політики у сфері національної безпеки, особливо в частині правової регламентації боротьби зі злочинністю [156, с. 3]. Узятий у попередні роки Україною курс на подолання корупції визначався стійкістю, послідовністю і засвідчив неухильне дотримання раніше узятих Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері та високі показники ефективної боротьби з корупцією НАЗК, НАБУ, САП та ВАКС.

Кримінальне процесуальне судочинство в справах по ккп з моменту запровадження воєнного стану зазнало певних змін як суто в процедурному порядку здійснення судочинства, так і законодавчих змін, що вплинули на зміст судових рішень та їх обґрунтованість. Все це відобразилось на застосуванні правових норм в умовах воєнного стану, коли потрібно дотримуватись балансу між основоположними правами людини, серед яких забезпечення життя та здоров'я усіх учасників судочинства, та конституційно-процесуальними принципами – верховенство права, забезпечення права на захист, доступ до правосуддя, розумність строків.

З огляду на таке з'явилась потреба термінової адаптації кримінального процесуального законодавства до умов надзвичайного стану. Сьогодні норми, які передбачають здійснення правосуддя в надзвичайних правових режимах, частково врегульовані й розміщуються у розділі IX-1 «Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі

проведення антитерористичної операції» КПК України, який складається з трьох статей, хоча окремі положення розміщуються у Законі України від 15.04.2014 №1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [124], Законі України від 12.05.2015 №389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» [127], Законі України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» [128] та інших законодавчих актах.

Варто зауважити, що конституційні права та свободи людини і громадянина, що піддалися обмеженням з огляду на воєнний стан в Україні, одразу ж відобразились на стані здійснення антикорупційного судочинства в Україні.

Так, процесуальним нововведенням стала ст. 245⁻¹ КПК України, яка передбачає зняття показань з технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису. Раніше такі відомості органи досудового розслідування отримували у відповідь на запит згідно зі ст. 93 КПК України чи під час обшуку, реалізуючи тимчасовий доступ до речей і документів, однак часто механізм одержання таких записів викликав сумніви про законність їх використання як доказів у суді. Очевидно, що запровадження цієї слідчої дії стало розширенням процесуальних можливостей слідчого, прокурора в здобутті доказів, необхідних для встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження. Слід відзначити, що відповідно до ч. 4 ст. 245⁻¹ КПК України, постанова видається слідчим, прокурором і зі змісту цієї статті очевидно, що вона не вимагає вказівки на обґрунтованість і мету такої слідчої дії.

Аналіз цієї норми дозволяє зробити висновок про її низьку кореляцію зі ст. 8 Конвенції «Право на повагу до приватного і сімейного життя», визначальною метою якої є «захист від свавільного втручання у приватне та сімейне життя, житло та кореспонденцію» [142]. Хоча в деяких випадках стаття дозволяє втручання, якщо воно відповідає вимогам п. 2 ст. 8, а саме здійснюється згідно із законом. Так, ЄСПЛ у своїй практиці неодноразово стверджував, «що будь-яке втручання державного органу у право особи на повагу до приватного життя та

кореспонденції має здійснюватися у відповідності до закону» [5]. Як вказано у рішенні по справі *Halford v. the United Kingdom* від 25.06.1997, § 49), «ця вимога не лише вимагає дотримання внутрішнього законодавства, але також стосується якості цього закону, вимагаючи його сумісності з принципом верховенства права. У контексті таємних заходів спостереження або перехоплення повідомлень публічними владами, через відсутність громадського контролю та ризику зловживання владою, національне законодавство має забезпечити захист особи від свавільного втручання в права, передбачені статтею 8» [5].

Права на свободу слова та приватність визнаються основними правами людини, які не суперечать один одному, але є нематеріальними, притаманними кожній людині. Водночас такі права не можуть бути абсолютними і необмеженими. Наше право закінчується там, де починається право іншої людини [2, с. 648]. Отже, у разі санкціонованого втручання в ці права державі необхідно враховувати досягнення справедливого балансу конкуруючих інтересів, аби це не спричинило порушення прав людини навіть задля забезпечення інтересів національної безпеки в умовах воєнного стану в Україні.

Вивчення міжнародно-правових вимог до належного права на порядок досудового розслідування кримінального провадження під час дії надзвичайного правового режиму дозволяє сформулювати висновок про те, що забезпечення прав людини в національному кримінальному провадженні в умовах війни, надзвичайної ситуації або в районі проведення операції Об'єднаних сил на сході України є важливим вектором розвитку правової політики, однак має базуватися на дотриманні розумного балансу інтересів суспільства і держави, а також ефективному дотриманні прав людини і громадянина в контексті вимог світової спільноти [12, с. 526].

Також антикорупційне судочинство в період воєнного стану стикнулось з проблемою, що потребує нагального вирішення – уповільнення темпів розгляду судових проваджень. Очевидно, що неприбуття обвинувачених, потерпілих, свідків, захисників, сторони обвинувачення у судові засідання навіть з поважної причини (ст. 138 КПК України), ставить під обґрунтований сумнів питання про

дотримання однієї із засад судочинства – розумність строків [86, с. 147-148]. Спроби частково врегулювати цю ситуацію можна прослідкувати шляхом внесення змін до ч. 2 ст. 336 КПК України [153]. Очевидно, що ця норма діє в умовах воєнного стану. Слушно зазначають І.В. Гловюк та В.А. Завтур, що «вочевидь, таке рішення є виправданим, лише якщо іншим способом неможливо забезпечити участь обвинуваченого і немає проблем із якістю інтернет-з'єднання» [72]. Однак, ця норма ефективна лише у разі можливості повідомити обвинуваченого та його захисника про дату, час, місце судового засідання та технічну можливість долучитись до участі в судовому засіданні у режимі відеоконференції.

14.04.2022 були внесені істотні зміни та доповнення до КПК України, що набули чинності з 01.05.2022, серед яких є і положення щодо зупинення досудового розслідування і судового провадження. Так, призов обвинуваченого для проходження військової служби під час мобілізації в особливий період нині є підставою для зупинення судового провадження до звільнення з військової служби (ч. 1 ст. 335 КПК України). Але судова практика в цьому питанні є не однаковою.

Так, ухвалою колегії суддів ВАКС від 03.06.2022 постановлено зупинити кримінальне провадження щодо обвинуваченого до припинення обставин, якими обумовлено зупинення судового провадження [237]. І в цьому випадку хочеться зробити важливий акцент, оскільки положення ст. 335 КПК України передбачають зупинення судового провадження «у разі якщо обвинувачений був призваний для проходження служби військової служби за призовом під час мобілізації...». У цій ухвалі зазначено, що «обвинувачений проходить військову службу за контрактом у військовій частині». Але як свідчить аналіз цієї ухвали, в матеріалах судової справи не було відомостей, які б свідчили саме про те, що обвинувачений був призваний для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період та наявність відомостей щодо проходження ним військової служби за контрактом з 2019 року, а також те, що після введення воєнного стану в Україні з 24.02.2022 він у складі військової

частини безпосередньо бере участь у бойових діях та забезпечує проведення заходів з національної безпеки та оборони, відсічі та стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах бойових дій, і не може брати безпосередню участь у судових засіданнях» [237]. Разом з цим суд зробив висновок про необхідність зупинення судового провадження стосовно нього до припинення обставин, якими обумовлено зупинення судового провадження, тобто до закінчення воєнного стану.

Протилежним є рішення колегії суддів ВАКС, постановлене ухвалою від 06.10.2022, згідно з якою відмовлено у задоволенні клопотання захисника про зупинення провадження щодо обвинуваченого, який, як стверджується, призваний на посаду командира взводу охорони роти охорони першого відділу. Суд зробив висновок, що конструкція ст. 335 КПК України дозволяє прийти до висновку, що зупинення судового провадження можливе за наявності об'єктивних перешкод для його продовження. Наприклад, у випадку ухилення обвинуваченого від явки до суду суд може прийняти рішення щодо приводу обвинуваченого (ст. 140 КПК України), накладення на нього грошового стягнення (ст. 139 КПК України) або ж звернення застави в дохід держави (ст. 182 КПК України). Зупинення провадження з підстав захворювання обвинуваченого на психічну чи іншу тяжку тривалу хворобу можливе в тих випадках, коли ця хвороба виключає його участь у судовому провадженні. Ці висновки щодо тлумачення положень ст. 335 КПК України забезпечують дотримання належної правової процедури та з урахуванням диференціації процесуальної форми дозволяють уникнути надмірного формалізму у правозастосуванні [238]. Вважаємо, що це рішення є законним і цілком обґрунтованим, а положення ст. 335 КПК України імперативно встановлюють як одну з підстав для зупинення провадження «у разі якщо обвинувачений був призваний для проходження служби військової служби за призовом під час мобілізації...», що вимагає як в суду, так і в сторони обвинувачення з'ясування фактів як призову особи для проходження військової служби саме за призовом під час мобілізації, так і факту повної неможливості участі особи в судових

засіданнях в режимі відеоконференції у зв'язку з проходження служби в зоні бойових дій.

Така тенденція судового розгляду проваджень по ккп потребує врегулювання питання урівняння процесуального аспекту «зупинення судового провадження» та матеріальної підстави «зупинення строків давності» з метою досягнення балансу принципів матеріального і процесуального права.

Особливої актуальності та необхідності процесуального реагування на дотримання принципу розумності строків кримінального провадження набуло в зв'язку з ухваленням ЄСПЛ 24.02.2022 остаточного рішення у справі «Романов та інші проти України (заява № 5159/21 та 2 та інші заяви), у якій констатував «порушення п. 1 ст. 6 та ст. 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінальних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного юридичного захисту» [218]. А відповідно до п. 1 ст. 46 Конвенції ці положення є обов'язковими для виконання.

Вищезазначене свідчить про те, що питання дотримання в антикорупційному судочинстві процесуального принципу «розумність строків» ставатиме гострішим з кожним місяцем спротиву України військовій агресії російської федерації.

Прийняття комплексу змін та доповнень до КПК України, спрямованих на врегулювання порядку здійснення досудового розслідування в нових воєнних умовах відсічі і стримування збройної агресії з боку російської федерації, мало позитивну мету і забезпечило низку важливих результатів. Хоча ці зміни і мають ознаки обмеження кримінальних процесуальних гарантій прав людини у кримінальному процесі та певні ознаки спрощення порядку кримінального процесуального судочинства, це є цілком допустимим в умовах воєнного стану. Проте поспішність законодавчих змін і доповнень призвела до певної фрагментарності й неповноти механізму правового регулювання, до порушення правової цілісності окремих кримінальних процесуальних інститутів, що у зв'язку з порушенням принципу якості закону може призвести до відсутності єдності правових позицій, зокрема й в антикорупційному судочинстві.

Отже, протягом своєї процесуальної діяльності ВАКС ухвалив 133 вироки. Це доволі переконливий показник ефективності діяльності суду. Поряд з цим, як слушно зазначив М.В. Галабала, слід негайно підвищувати ефективність ВАКС, і це можна зробити як шляхом внесення змін до законодавства – часткове скасування колегіального розгляду справ, так і шляхом збільшення кількості суддів [69, с. 43].

Також на основі вищеописаних тенденцій судової практики ВАКС із розгляду кримінальних проваджень по ккп вважаємо за доцільне сформулювати деякі пропозиції до чинного кримінального процесуального законодавства щодо вдосконалення судового розгляду справ і його оптимізації за такими напрямками:

1. Строки давності. У цьому контексті слушними є ті положення Спільного висновку Венеційської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи, які говорять про те, що з погляду боротьби з корупцією, продовження строку давності є позитивним зрушенням. Також комісія вважає, що було б більш розумно переглянути тривалість строку давності, виходячи з практики, зокрема, враховуючи можливу кількість справ, у яких не вдалося ухвалити остаточного рішення через строк позовної давності [215, с. 12].

Відтак вважаємо за необхідне внести зміни до ст. 49 КК України і викласти її в новій редакції (ДОДАТОК Г).

2. Щодо процедури розгляду справ по ккп у суді.

2.1. Колегіальний розгляд справ. Побутує думка, що колегіальний розгляд справ є єдиною гарантією найбільш об'єктивного, всебічного, повного, неупередженого, а головне – позбавленого свавілля розгляду справ. Також є думка, що саме колегіальний аналіз при вирішенні питання про належність, допустимість і достовірність доказів буде найбільш відповідати вимогам ст. 94 КПК України. Дійсно, при розгляді справ, буває доречною порада судді-члена колегії, особливо коли у засіданні декілька обвинувачених, захисників та інших сторін. Також приймаючи рішення в нарадчій кімнаті колегіально по

дискусійному правовому питанню, можна за допомогою порад колег «виключити» процесуальні помилки [93, с. 67-68].

Як зазначено в ч. 3 ст. 28 КПК України, одним із критеріїв для визначення розумності строків є 1) складність кримінального провадження, яка визначається з урахуванням кількості підозрюваних, обвинувачених та кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється провадження, обсягу та специфіки процесуальних дій; 2) поведінка учасників кримінального провадження; 3) спосіб здійснення слідчим, прокурором і судом своїх повноважень. Існує й ряд чинників, коли колегіальний розгляд об'єктивно «стримує» кримінальний процес і призводить до порушення одного з процесуальних засад – розумність строків.

Аргументуємо: по-перше, колегіальний розгляд перешкоджає тому, щоб суддя міг щодня слухати справи, у яких він головує. Це зумовлено тим, що суддя повинен бути присутнім як член колегії на інших засіданнях. Змоделюємо ситуацію: Суддя 1 – головує, призначив засідання, наприклад, на 9.00 год 01.10.2022. Суддя 2 – член-колегії і Суддя 3 – член колегії справи, де вони головує, в цей час слухати не можуть! Дати і час засідання визначаються завчасно. 01.10.2022 Суддя 2 почувається погано, відкриває листок непрацездатності на декілька днів. До чого це призводить? До ситуації, коли в цій колегії не буде засідань впродовж усього часу перебування судді на лікарняному, а це може бути від кількох днів до кількох тижнів.

Або інша ситуація: Суддя 1 – головує, призначив засідання, наприклад, на 12.00 год 01.10.2022. Суддя 2 – член-колегії і Суддя 3 – член колегії справи, де вони головує в цей час слухати не можуть! За день до засідання надходить клопотання від обвинуваченого або його захисника про відкладення у зв'язку з хворобою одного із них. Як результат, колегія суддів відкладає засідання на не визначений строк, Суддя 1 – не проводить засідання, а Суддя 2 і Суддя 3 – могли на цю дату і час призначити та провести розгляд іншої справи, однак за правилами ч. 9 ст. 135 КПК це не можливо, оскільки обвинувачений, його захисник, потерпілий, його представник мають отримати повістку про виклик до

суду або бути повідомленою іншим шляхом не пізніше ніж за три дні до дня, коли вона зобов'язана прибути за викликом. Також якщо Суддя 1 є членом іншої колегії, то здійснювати розгляд справ з цими «змішаними» колегіями вкрай складно, а ще складніше визначити дату і час засідання наперед. А навіть якщо вона і визначена, орієнтовно раз в місяць, то перед засіданням може захворіти або обвинувачений, або захисник, або прокурор, або суддя. І справа переноситься на тривалий час. Чи є це дотриманням принципу про розумність строків?

А таких варіантів «ситуацій» є декілька, це пов'язано і з відпустками, і з відрядженнями, і з хворобами (а їх перебачити неможливо). Також право на відпустку мають прокурори, захисники, обвинувачені, якщо вони мають трудові відносини. Тому, на наше переконання, колегіальний розгляд справ по ккп не призводить до розгляду справ у розумні процесуальні строки, що закінчиться в багатьох випадках закриттям кримінального провадження за строками давності і уникненням для обвинуваченого кримінальної відповідальності.

У зв'язку з цим пропонується, щоб одноособовий розгляд справ по ккп здійснювався одноособово у випадку, якщо ккп належить до категорії кримінального проступку, нетяжкого злочину, тяжкого злочину.

На основі вищезазначеного пропонується внести зміни до ст. 33-¹ КПК України і викласти її в новій редакції (ДОДАТОК Г).

2.3. Щодо процедури підготовчого судового засідання. Досудове розслідування ккп в переважній більшості випадків закінчується складенням обвинувального акта та направленням його до суду. При цьому, відповідно до положень ст. 290 КПК України, сторона обвинувачення зобов'язана надати доступ до матеріалів досудового розслідування, у тому числі будь-які докази стороні захисту. Крім того, згідно зі ст. 291 КПК України забороняється надання суду інших документів, крім обвинувального акта до початку судового розгляду. Таким чином, КПК України встановив імперативну норму, яка позбавляє можливості суд вивчати та оцінювати докази до початку судового провадження.

Отримання судом будь-яких матеріалів під час підготовчого засідання,

окрім передбачених ч. 4 ст. 291 КПК України, грубо порушує основоположний принцип, визначений у ст. 23 КПК України «безпосередність дослідження доказів». Цей принцип покликаний виключити можливість формування переконань суду до початку судового розгляду. Іншими словами, безпосередність дослідження доказів означає, що процес пізнання відбувається в судовому засіданні, і суд не перевіряє факти та обставини, які йому стали відомі до початку судового розгляду (з матеріалів, що йому надали сторони), а повноцінно досліджує докази, які одержує вперше. Оцінка доказів, наданих суду під час судового розгляду, займає тривалий період часу, що призводить до порушення розумних строків кримінального провадження.

На нашу думку, цей принцип об'єктивно «заважає» реалізації завданню кримінального провадження – швидкому судовому розгляду та реалізації засади кримінального провадження «розумність строків», що в кінцевому результаті призводить до тривалого розгляду справ і закінчується закриттям кримінального провадження у зв'язку із закінченням строків давності.

Для встановлення дотримання розумності строку розгляду конкретної справи у національних судових органах ЄСПЛ з прав людини виробив у своїй практиці кілька взаємопов'язаних критеріїв: 1) складність справи; поведінка заявника (тобто особи, яка звернулася до ЄСПЛ); 2) поведінка судових та інших державних органів; 3) важливість предмету розгляду для заявника. У разі необхідності особа, яка звертається до ЄСПЛ із заявою про визнання розгляду справи необґрунтовано довгим, має довести, що вона особисто не вчиняла дій, спрямованих на затягування процесу [155, с. 329]. Тобто ЄСПЛ кожного разу оцінює поведінку заявника та її вплив на тривалість розгляду справи. Однак, аналізуючи одну зі справ про кримінальне обвинувачення, ЄСПЛ зазначив, що неможливо вимагати від особи, щоб вона сприяла суду у розгляді справи, якщо таке сприяння призведе до її засудження. Яскравим прикладом, коли поведінка заявників стала однією з причин тривалого розгляду спору, є справа *Chirikosta and Viola against Italy*, де 15-річний строк розгляду було визнано виправданим, оскільки самі заявники сімнадцять разів зверталися з проханням про

відстрочення процесу і не заперечували проти шістьох перенесень розгляду, здійснених на підставі заяви іншої сторони у справі [155, с. 329]. Крім поведінки заявника, при встановленні дотримання розумності строків розгляду справ, ЄСПЛ аналізує й поведінку органів влади.

На основі вищенаведеного пропонуємо внести зміни і доповнення до ст.ст. 314, 316 і 317 КПК України і викласти їх в новій редакції (ДОДАТОК Г).

2.4. Щодо неприбуття обвинуваченого і захисника в судове засідання. У практиці ВАКС присутня практика неприбуття обвинуваченого в судове засідання з певних причин, у зв'язку з чим судове засідання відкладається. Таких відкладень може бути багато, що призводить до порушення процесуального принципу про розгляд справ у «розумні строки». Також непоодинокими є випадки, коли захист обвинуваченого забезпечує не один, а група адвокатів, при цьому один з них не може з'явитись до суду з поважних причин, а інші адвокати наполягають на відкладенні розгляду справи або ж взагалі не з'являються в засідання. У цьому контексті варто погодитись з Є.В. Круком, що, розглядаючи один із таких випадків Ап ВАКС звернула увагу, що про неможливість прийняти участь в судовому засіданні заявили лише двоє із шести адвокатів, при цьому суду не було надано доказів неможливості такої участі інших чотирьох адвокатів, у зв'язку з чим суд визнав неповажними причини їх неявки [154, с. 38]. У зв'язку з цим Є.В. Крук робить висновок, що відсутній універсальний механізм визначення поважності причин неявки учасників судового провадження, в кожному конкретному випадку суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ поважності неприбуття адвоката чи прокурора в судове засідання з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення [154, с. 39].

Незважаючи на численні позитивні висновки щодо КПК України, прийнятого у 2012 р., якість цього процесуального закону потребує

вдосконалення. На нашу думку, практика застосування кримінального процесуального законодавства по ккп потребує змін та вдосконалення задля досягнення завдань кримінального провадження. На наше переконання, надання доказів разом з обвинувальним актом надасть можливість як ознайомлення з ними, так і надасть можливість швидше розглядати кримінальне провадження. При цьому жодним чином не вплине на всебічне, повне та неупереджене дослідження всіх обставин кримінального провадження [84, с. 207].

Так, аналіз ст. 83 ЦПК України [252], ст. 80 ГПК України [75] та ст. 79 КАС України [140] дає можливість зробити висновок, що законодавець у цих нормах встановив однаковий порядок подання доказів до суду. Привертає на себе увагу і вимога цих норм про необхідність подання позивачем (ст. 83 ЦПК України) чи особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, доказів разом з поданням позовної заяви. При цьому обов'язок подати суду докази разом з поданням відзиву або письмових пояснень третьої особи має і відповідач чи третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору. Варто зазначити, що в ГПК України, ЦПК України, КАС України та КПК України не відрізняється і підхід щодо оцінки доказів судом. Так, згідно з вимогами національного процесуального законодавства (ст. 86 ГПК України, ст. 89 ЦПК України, ст. 90 КАС України та ст. 94 КПК України) суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Жодні докази не мають для суду заздальгідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), що міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів). Також такі принципи, як змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі, розумність строків розгляду справи судом є засадами усього національного процесуального законодавства [75; 140; 153; 252].

Таким чином, для вдосконалення правозастосування кримінального процесуального законодавства варто внести зміни в порядок надання документів (письмових доказів) суду за аналогією з нормами інших процесуальних кодексів (за винятком порядку надання речових доказів). Однак задля збереження балансу між принципами «змагальність сторін», «безпосередність дослідження показань й речей», а також «рівність перед законом та судом», окремі докази (наприклад, показання у письмовій формі) можуть подаватись лише після проведення підготовчого засідання.

З метою вдосконалення процедури розгляду справ по ккп пропонуємо внести зміни до ст.ст. 323 і 349 КПК України (пропоновані редакції описані в ДОДАТКУ Г). Вважаємо, що висловлені пропозиції щодо покращання практики застосування КПК України у справах по ккп здатні позитивно вплинути на ефективність судового розгляду цієї категорії кримінальних проваджень та покращити реалізацію завдань кримінального судочинства.

Висновки до розділу III.

1. Застосування заохочувальних кримінально-правових засобів протидії ккп в Україні в практиці ВАКС є однією з тенденцій судового розгляду у цій категорії справ та ефективним методом для досягнення балансу в системі кримінально-правових засобів протидії ккп. Затвердження угод про визнання винуватості, укладених між прокурором та обвинуваченим, є однією з тенденцій здійснення правосуддя судьями ВАКС, яка забезпечує ефективне досягнення завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України.

2. Правовий аналіз положень ст. 30 Конвенції ООН проти корупції засвідчив, що вона передбачає можливість застосування дострокового або умовного звільнення осіб, засуджених за ккп. Відтак на основі системного аналізу ст. 75 КК України та ст. 30 Конвенції ООН проти корупції запропоновано внести пропозиції до законодавства щодо законодавчого закріплення в ч. 2 ст. 75 КК України можливості звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання вини у випадку вчинення ккп.

3. Автором зроблено висновок, що, незважаючи на різноманітність положень національного законодавства про боротьбу з ккп, сьогодні має місце проблема низької ефективності санкцій кримінально-правових норм, які передбачають кримінальну відповідальність за ккп. Тому в контексті саме відповідальності за ккп покарання як кримінально-правовий засіб боротьби з цими діяннями, проявами має бути насамперед «достатнім» для винного як міра кари за вчинене, а по-друге, мати «достатній» стримувальний ефект самим фактом наявності такої суворості санкції, при якому особа боїться застосування певного покарання у випадку вчинення нею ккп. Відтак питання караності як властивості покарання у ролі основного кримінально-правового засобу є мірилом ефективності застосування каральних кримінально-правових засобів у протидії ккп.

Попри певний прогрес в усуненні суперечностей, прогалин та неузгодженостей актикорупційного законодавства, які мають місце на сучасному етапі, в чинному КК України все ж таки передбачено широкий спектр покарань як каральних кримінально-правових засобів протидії ккп. Оскільки кримінально-правові засоби встановлюються і застосовуються для протидії ккп, про їхню якість та ефективність варто говорити лише з точки зору судового правозастосування.

4. Автором проаналізовано практику ВАКС щодо призначення покарань у вироках по справах щодо ккп і виокремлено основні тенденції судової практики, які мають правове значення, а саме: 1) перегляд судових рішень за виключними обставинами у зв'язку з встановленням КСУ неконституційності закону; 2) закриття кримінального провадження у зв'язку з закінченням строків давності; 3) тенденції судової практики ВАКС в період дії воєнного стану в Україні.

На основі вищеописаних тенденцій судової практики ВАКС сформульовано пропозиції до чинного кримінального процесуального законодавства щодо вдосконалення процедури судового розгляду справ і його оптимізації, а саме до: ст.ст. 33-¹, 314, 316, 317, 323, 349 КПК України, що перебуває у повній

відповідності з приписами ч. 1 ст. 30 Конвенції ООН та ч. 1 ст. 19 Кримінальної конвенції РЄ (Додаток Г).

Запропоновані зміни мають такі цілі: 1) внесення змін до національного кримінального законодавства вирішить проблему «якості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; 2) реформування кримінального та кримінального процесуального законодавства стане свідченням наявності в Україні необхідного правового інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС; 3) оптимізація судового розгляду справ по ккп сприятиме швидшому й неупередженому розгляду справ, що стане свідченням ефективної реалізації Україною антикорупційної реформи як умови для вступу України до ЄС; 4) запропоновані правові механізми сприятимуть здійсненню належної правової процедури, ефективному, швидкому, повному й неупередженому судовому розгляду справ по ккп, що сприятиме підвищенню довіри до ВАКС як інституції; 5) реформування законодавства в цій частині є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей, відтак внесені зміни стануть свідченням здатності України як демократичної держав, на найвищому рівні захищати демократичні цінності.

5. На основі аналізу застосування каральних кримінально-правових засобів протидії ккп сформульовано пропозиції щодо покращання застосування каральних кримінально-правових засобів, а саме: до ст.ст. 49, 55, 59, 364, 364⁻¹, 365⁻², 368, 368⁻⁵, 369, 369⁻² КК України, що повністю узгоджується з приписами ч. 1 ст. 30 Конвенції ООН проти корупції та ч. 1 статті 19 Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією.

ВИСНОВКИ

1. Запропоновано авторське бачення системи кримінально-правових засобів протидії ккп, яка є авторською візією автора наукового дослідження стосовно функціонального призначення конкретної кримінально-правової норми, котрасо може бути застосована чи застосовується до особи, визнаної винною у вчиненні ккп. Сформульовано визначення «кримінально-правові засоби протидії ккп – це сукупність положень закону про кримінальну відповідальність, що застосовуються винятково до ккп як інструментів кримінально-правового регулювання протидії їх вчиненню».

2. Класифіковано кримінально-правові засоби протидії ккп на такі: засоби-антецеденти (основні кримінально-правові засоби впливу, які породжують правові наслідки); засоби-консеквенти (кримінально-правові засоби, які виступають наслідками у зв'язку із застосуванням основних кримінально-правових засобів); засоби-рефлекси (кримінально-правові засоби, якими суд зобов'язаний відреагувати у зв'язку із настанням невідворотних правових підстав); засоби-заборони (кримінально-правові засоби, які заборонено застосовувати судом в кримінальних провадженнях по ккп). Специфічність цієї класифікації полягає саме в об'єкті класифікації – ккп, які характеризуються застосуванням до них спеціального правового режиму – наявністю норм КК, дія яких не поширюється або поширюється з особливостями саме до ккп. Оригінальність такої системи зумовлена тим, що вона дозволяє наочно зобразити систему кримінально-правових засобів протидії винятково ккп, які містяться в різних розділах Загальної й Особливої частин КК України та перебувають у юридичному взаємозв'язку.

3. На основі системного аналізу чинного переліку ккп сформульовано наукове визначення поняття переліку ккп, під яким пропонується розуміти «група кримінальних правопорушень, що містять ознаки корупції, які вчиняються суб'єктом корупційного правопорушення і за яке встановлено кримінальну відповідальність».

4. На основі аналізу чинного переліку ккп, сформульовано його авторське визначення, під яким пропонується розуміти «група кримінальних правопорушень, об'єднаних за видовим об'єктом «корупція», і які мають бути об'єднані в один розділ Особливої частини КК України». Запропоновано виокремлення в Особливій частині КК України Розділу XVII-I «Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю», що сприятиме дотриманню та реалізації принципу юридичної визначеності, який гарантує забезпечення принципу верховенства права.

5. На основі аналізу Конвенції ООН проти корупції та форм об'єктивної сторони зроблено висновок про помилковість віднесення до числа ккп, діянь, передбачених ст.ст. 210 і 320 КК України, які й підлягають виключенню з примітки ст. 45 КК України.

6. Зроблено висновок про те, що перелік ккп не є прямою вимогою жодного міжнародного нормативно-правового акту, на основі якого імплементовані антикорупційні норми в чинний КК України. Проте сам факт наявності переліку ккп має перевагу в тому, що орієнтує, які ж кримінальні правопорушення Особливої частини КК України є корупційними, а це в свою чергу сприяє реалізації принципу юридичної визначеності. Пропонується доповнити КК України ст. 11-¹ «Поняття корупційного кримінального правопорушення, їх перелік та класифікація», змінивши формулювання «кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією», яке міститься у примітці ст. 45 КК України, на формулювання «кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю» (Додаток Г).

7. Системний аналіз антикорупційних положень КК України і КПК України на предмет їх відповідності нормам Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003, Кримінальної конвенції РЄ про боротьбу з корупцією від 27.01.1999, Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15.05.2003 засвідчив такі висновки: а) стан імплементатії положень Конвенцій в національне законодавство потребує покращання і гармонізації з чинним

антикорупційним кримінальним законодавством, яке не є достатньо гармонізованим; б) диспозиції кримінально-правових заборон, які передбачають відповідальність за ккп, не повністю відповідають змісту заборон, описаних в Конвенціях, ратифікованих Україною; в) суворість санкцій за ккп має бути переглянута на предмет відповідності сучасним реаліям протидії корупційній злочинності в Україні та бути ефективним стримуючим чинником задля запобігання кримінальним корупційним проявам; г) кримінальне антикорупційне законодавство потребує вдосконалення, особливо в питанні перегляду санкцій на предмет їх відповідності положенням Конвенції, в сторону посилення кримінальної відповідальності за ккп та посилення кримінально-правових засобів протидії ккп; д) кримінальне процесуальне законодавство потребує оптимізації судового розгляду справ по ккп з метою підвищення ефективності процедури судового розгляду та досягнення завдань кримінального судочинства (Додаток Г).

8. Застосування інституту звільнення від відбування покарання при укладенні угоди про визнання вини за вчинення ккп є ефективним методом для досягнення балансу в системі кримінально-правових засобів протидії ккп. Інститут угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором і обвинуваченим, є дієвим механізмом в системі протидії ккп, який здатен повною мірою забезпечити виконання завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України, а також досягти економії ресурсів кримінального судочинства завдяки проведенню судового провадження в спрощеному порядку. Більше того, застосування звільнення від відбування покарання у випадку затвердження угоди про визнання винуватості, укладеної між прокурором та обвинуваченим, повністю кореспондується з гуманістичною концепцією покарання та наближає національне законодавство до утвердження європейських цінностей.

9. З урахуванням сучасних тенденцій корупційної злочинності в Україні та зростання кількості зареєстрованих ккп, ефективність політики в сфері боротьби з корупційною злочинністю потребує посилення карального

вектора. Санкції кримінально-правових заборон в чинній редакції не є спроможними забезпечити достатній стримуючий ефект і бути ефективним запобіжним фактором, відтак потребують змін. З метою вдосконалення системи каральних кримінально-правових засобів протидії ккп сформульовано пропозиції до ст.ст. 49, 55, 59, 75, 364, 364-¹, 365-², 368, 368-⁵, 369, 369-² КК України, які пропонується викласти в новій редакції, якими, серед іншого, вирішуються правові проблеми: стороків давності звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення ккп; застосування додаткових видів покарань за вчинення ккп; можливості застосування звільнення від відбвання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання вини за вчинення ккп; підвищення ролі покарання як одного з кримінально-правових засобів протидії ккп тощо (Додаток Г).

10. Аналіз практики ВАКС про призначення колегіями суддів покарань за вчинення ккп засвідчив такі висновки: дотримання судом загальних засад призначення покарання як щодо меж санкції частини статті Особливої частини КК України, так і щодо врахування інформації про ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, даних про особу винного та наявність/відсутність обставин, що пом'якшують/обтяжують покарання; суд не допускає призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК України); суд дотримується вимог ст.ст. 469-470, 472, 475 КПК України, які регламентують питання ухвалення вироку на підставі угоди про визнання винуватості; суд застосовує заохочувальний кримінально-правовий засіб протидії ккп – звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч. 2 ст. 75 КК України), якщо переконується у доцільності застосування такого; обтяжуючі обставини за відсутності пом'якшуючих враховуються судом при призначенні покарання виду і його строку чи розміру, але в таких випадках колегії суддів не призначають максимальний строк найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією інкримінованої статті; при призначенні покарання (виду і його строку чи розміру) колегії суддів призначають максимально індивідуалізоване

й справедливе покарання з метою досягнення мети покарання, зазначеної в ч. 2. ст. 50 КК України.

11. Для підвищення ефективності процедури розгляду справ у суді по ккп пропонується викласти ст.ст. 33-¹, 182, 314, 316, 317, 323, 349 КПК України в новій редакції, що спрямовано на усунення проблем: тривалості судового розгляду проваджень стосовно ккп; підвищенню ролі застави, як запобіжного заходу; граничного процесуального строку для подання будь-яких клопотань, скарг та інших заяв; удосконаленню процедури надання доказів до суду та порядку їх дослідження; процедури подання письмових заперечень та пояснень на подані до суду докази; можливості проведення судового засідання за відсутності обвинуваченого або його захисника тощо (Додаток Г).

12. Запропоновані зміни до КК України і КПК України, які стосуються вдосконалення системи кримінально-правових засобів протидії ккп та покращанню процедури їх розгляду в суді повністю відповідають положенням Антикорупційної стратегії на 2021-2025 рр. та ДАП на 2023-2025 рр.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Anti-Corruption.fi. URL: <https://korrupciontorjunta.fi/en/national-legislation>.
2. Bevz S. Confidential information and the right to freedom of speech / S. Bevz. *International Journal of Criminology and Sociology*. 2021. Vol. 10. P. 648-651.
3. Brottsbalk (1962:700). URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700#K10
4. Business ethics and anti-corruption. Asia Pacific laws. URL: <https://docplayer.net/4390196-Business-ethics-and-anti-corruption.html>
5. Case of Halford v. The United Kingdom (Application no. 20605/92): Judgment of the European Court of Human Rights of 25 June 1997. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-58039>
6. Code of Gifts, Rewards, and other Benefits in Business. URL: http://www.institutetmotmutor.se/wp-content/uploads/2015/11/141120-IMM_Code_of_Business_Conduct_.pdf
7. Crimes Act 1961. URL: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1961/0043/latest/DLM328728.html>
8. Denmark Anti-corruption Guide 2022. URL: <https://www.theworldlawgroup.com/news/denmark-anti-corruption-guide-2022>
9. Denmark Overview of corruption and anti-corruption. URL: <https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Country-profile-Denmark-2018-PR.pdf>
10. Denmark risk report. URL: <https://ganintegrity.com/country-profiles/denmark/>
11. Guides to good governance. URL: www.cids.no
12. Teteriatnyk H. International standards for criminal proceedings in emergency legal regimes. *Cuestiones Políticas*. 2022. Vol. 40, No. 72. P. 509-530.
13. Lov om straff (straffeloven). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28>

14. Ministry of foreign affair of Denmark. Anti-corruption policy. URL: <https://um.dk/en/danida/anti-corruption>
15. New Zealand risk report. URL: <https://ganintegrity.com/country-profiles/new-zealand/>
16. Norway risk report. URL: Режим доступу: <https://ganintegrity.com/country-profiles/norway/>
17. Novikov O. No return to the past': the man leading Ukraine's fightback against corruption. URL: https://www.theguardian.com/world/2023/jan/25/oleksandr-novikov-leading-ukraine-fightback-against-corruption?fbclid=IwAR0xn5J5IBh4DdtOYIKwMVWeRRNHmmZt6t1NOQmot1LCHR06n57rrlbY_xM
18. Secret Commissions Act 1910. URL: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1910/0040/latest/DLM177643.html>
19. Singapore risk report. URL: <https://ganintegrity.com/country-profiles/singapore/>
20. Strengthening the implementation of the United Nations Convention against Corruption at regional levels. URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/COSP/session9-resolutions.html#Res.9-4>
21. The Criminal Code of Denmark. URL: <https://www.globalwps.org/data/DNK/files/Danish%20Criminal%20Code.pdf>
22. Transparency International. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2022. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/ukr>
23. Vozniuk A., Kamensky D., Dudorov O., Movchan R., Andrushko A. Unconstitutionality of criminal liability for filing inaccurate information in Ukraine: Critical legal analyses. *Questiones Politicas*. 2021. Vol. 39. No. 69. P. 133-145.
24. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. В. Калітенко, Д. О. Калмиков, І. Б. Коліушко та ін.; за заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: ФОП Москаленко О. М., 2019. 366 с.

25. Аналітики підвищили прогноз зростання ВВП Сінгапуру в 2022 році до 3,6% з 3,5%. URL: <https://itta.info/analitiki-pidvishhili-prognoz-zrostannya-vvp-singapuru-v-2022-roci-do-36-z-35/>
26. Антикорсуд скасував ще один вирок за декларування недостовірної інформації. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/pres-centr/news/1025732/>
27. Антикоруційні заходи в Україні після Революції Гідності: Ключові законодавчі аспекти, 2016. Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння, Київ, 2016. 224 с.
28. Бабанли Р.Ш. Досягнення балансу при призначенні покарання. *Забезпечення прав і свобод людини в умовах судово-правової трансформації в Україні: II Київський полілог*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27 грудня 2018 року). Київ, 2019. С. 23-26.
29. Батраченко Т.С., Копійко Ю.С. Особливості кримінального законодавства у сфері корупційних злочинів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 305-308.
30. Баулін Ю.В. «Європеїзація Загальної частини КК України». URL: <https://newcriminalcode.org.ua/article/evropeyizatsiya-zagalnoyi-chastyny-proektu-kk-ukrayiny-i61>
31. Баулін Ю.В. Фундаментальні проблеми кримінальної відповідальності. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/27/baulin-yu-v-fundamentalni-problemy-kryminalnoyi-vidpovidalnosti.pdf>
32. Баулін Ю.В., Тацій В.Я. Завдання вітчизняної кримінально-правової науки в умовах реформування кримінального законодавства України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/article/zavdannya-vitchyznyanoyi-kryminalno-pravovoyi-nauky-v-umovah-reformuvannya-kryminalnogo-i59>
33. Беккарія Чезаре. Про злочини і покарання: пер. з італ. / Чезаре Беккарія. К.: Ін Юре, 2014. 240 с.
34. Богачова Л. Принцип правової визначеності в європейському і національному праві (змістовна характеристика). *Теорія і практика*

правознавства. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tipp_2013_2_74.pdf. С. 1-13.

35. Боднар С.Б. Оголошення в міжнародний розшук та видача осіб, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. С. 15-19.

36. Бондаренко О.С. Концепція кримінально-правової протидії корупції: монографія. Суми, 2021. 472 с.

37. Боровик А.В. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 253 с.

38. Бурдін В.М. Звільнення від відбування покарання із випробуванням за корупційні злочини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С.233-244.

39. Бусол О. Ю. Концепція існуючих корупційних можливостей. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 61. С. 4-12.

40. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у контексті сучасної антикорупційної стратегії: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2015. 38 с.

41. ВАКС заклав кримінальне провадження щодо недостовірного декларування народним депутатом. URL: <https://first.vaks.gov.ua/publications/vaks-zakryv-kryminalne-provadhennia-shchodo-nedostovirnogo-deklaruvannia-narodnym-deputatom/>

42. ВАКС пояснив чому не затвердив угоду між САП і ДІФКУ. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/25/novyna/ekonomika/vaks-poyasnyv-chomu-ne-zatverdyl-uhodu-mizh-sap-ekskeryvnykom-difku>

43. Валько В. Без гучних посадок: якими були перші сто вироків Антикорсуду і чи варто чекати на «велику рибу». URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/27/7391156/>

44. ВВП Нової Зеландії. URL: <https://take-profit.org/statistics/gdp/new-zealand/>
45. Верховенство права. Офіційний вебсайт Конституційного суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/34-verhovenstvo-prava>
46. Виконання затвердженої сьогодні Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки дасть відповідь на гострий суспільний запит на справедливість. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/vykonannya-zatverdzhenoji-sogodni-derzhavnoyi-antykoruptsijnoyi-programy-na-2023-2025-roky-dast-vidpovid-na-gostryj-suspilnyj-zapyt-na-spravedlyvist/#:~:text=%C2%AB%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%20%E2%80%93%D1%86%D0%B5%20%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9,%D0%B7%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B8%D0%B2%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9D%D0%90%D0%97%D0%9A%20%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2> .
47. Вирок АП ВАКС від 05.10.2020 у справі № 760/22550/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91998357>
48. Вирок АП ВАКС від 09.02.2022 у справі № 454/2576/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103072540>
49. Вирок ВАКС від 01.06.2022 у справі 991/722/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104570166>
50. Вирок ВАКС від 02.03.2023 у справі № 991/15/73/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109350528>
51. Вирок ВАКС від 03.03.2023 у справі 991/175/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109350554>

52. Вирок ВАКС від 03.06.2020 у справі № 760/22550/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89620139>
53. Вирок ВАКС від 05.03.2021 у справі 991/9143/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95385343>
54. Вирок ВАКС від 06.08.2020 у справі № 910/398/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90820838>
55. Вирок ВАКС від 07.07.2020 у справі № 766/16775/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90253351>
56. Вирок ВАКС від 07.10.2020 у справі № 385/619/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92065493>
57. Вирок ВАКС від 09.11.2021 у справі № 761/11536/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100938324>
58. Вирок ВАКС від 10.06.2021 у справі 454/2576/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97548253>
59. Вирок ВАКС від 16.07.2021 по справі № 991/9969/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98381127>
60. Вирок ВАКС від 18.10.2021 у справі 991/9129/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100375393>
61. Вирок ВАКС від 18.11.2020 у справі № 991/8982/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92942795>
62. Вирок ВАКС від 22.02.2023 у справі № 991/6614/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109173904>
63. Вирок ВАКС від 22.07.2020 у справі № 487/5684/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90537916>
64. Вирок ВАКС від 28.05.2020 у справі № 200/3009/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89498404>
65. Відповідальність за корупційні правопорушення: навч. посіб. / Є.О. Алісов, В.В. Мартиновський, В.Я. Настюк, О.М. Шевчук. Х.: Юрайт, 2017. 168 с.

66. Водянніков О.Ю. Антикоруційний принцип Конституції. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. С. 7-15.

67. Вознюк А.А. Коруційні кримінальні правопорушення: концептуальні проблеми в контексті реформування кримінального законодавства України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (20). С. 21-32.

68. Волонець Д.Ф. Кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2021, Дніпро, 2021. 229 с.

69. Галабала М.В. Два роки антикорупційному суду: виклики і загрози. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.), Київ: ВАІТЕ, 2021. С. 43-44.

70. Гацелюк В.О. (Де)криміналізація декларування недостовірної інформації: аргументи та наслідки. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. С. 25-28.

71. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 4. Електронне видання. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. Станом на 30 грудня 2022. 82 с.

72. Гловюк І., Завтур В. Зміни у кримінальному провадженні від 14 квітня 2022 року. *Юридична практика*. URL: <https://pravo.ua/zminy-u-kryminalnomu-provazhenni-vid-14-kvitnia-2022-roku/>

73. Глушкова Д.В. Шведський досвід боротьби з корупцією. URL: [https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11236/Shvedskyi%20dosvid Hlushkova 2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11236/Shvedskyi%20dosvid%20Hlushkova%202021.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

74. Горох О.П. Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України: дис... докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2019. 697 с.
75. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
76. Гуторова Н.О. Проблеми кримінально-правової охорони державних фінансів України: дис... докт. юрид. наук: 12.00.08. Х., 2002. 429 с.
77. Гуторова Н.О., Пономаренко Ю.О. Пеналізація злочинів як напрямок кримінально-правової політики. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2013. № 1. С. 32-49.
78. Данія. Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: <https://export.gov.ua/country/81-daniia>
79. Денисова Т. А. Кримінальне покарання та реалізація його функцій: автореф. дис... докт. юрид. наук: 12.00.08., 2010. 38 с.
80. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 р. № 220. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-antikoruptsiinoi-prohramy-na-20232025-t40323>
81. Дубас В.М. Антикорупційне судочинство в період воєнного стану: аналіз кримінальних процесуальних змін. *Київський часопис права*. 2022. № 3. С. 127-134.
82. Дубас В.М. Гармонізація кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень згідно з Конвенціями ООН та законодавством ЄС. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: збірник матеріалів VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 09 грудня 2022 р.): ЛьвДУВС, 2022. С. 428-423.*
83. Дубас В.М. Гармонізація/дисгармонізація кримінального антикорупційного законодавства із законодавством ЄС. *Україна-ЄС: питання гармонізації кримінального та кримінального процесуального законодавства:*

збірник матеріалів круглого столу (м. Львів, 22 червня 2023 р.). ЛьвДУВС, 2023. С. 26-28.

84. Дубас В.М. Деякі питання вдосконалення судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів. *Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні*: матеріали науково-практичного семінару (м. Львів, 22 травня 2020 р.). ЛьвДУВС, 2020. С. 203-209.

85. Дубас В.М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.). Київ, 2020. С. 28-32.

86. Дубас В.М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи*: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року). ЛьвДУВС, 2022. С. 147-148.

87. Дубас В.М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи*: матеріали круглого столу (м. Львів, 11 червня 2021 р.). ЛьвДУВС, 2021. С. 35-40.

88. Дубас В.М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 грудня 2020 р.). ЛьвДУВС, 2020. С. 290-293.

89. Дубас В.М. Класифікація кримінально-правових засобів в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Правова позиція*. 2023. № 2 (39). С. 54-60.

90. Дубас В.М. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в міжнародних актах, ратифікованих Україною. *Ампаро*. 2022. № 4. С. 27-33.

91. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.). ЛьвДУВС, 2019. С. 345-350.

92. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique*: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. С. 72-73.

93. Дубас В.М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.). Київ, 2021. С. 27-30.

94. Дубас В.М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні. *Sectoral research XXI: characteristics and features*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. С. 104-106

95. Дубас В.М. Правові підстави притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення. *Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.). Одеса: Фенікс, 2021. С. 284-288.

96. Дубас В.М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами у корупційних кримінальних правопорушеннях. *KELM*. 2020. № 5(33). С. 76-83.

97. Дубас В.М. Щодо належності державного реєстратора до суб'єктів корупційного кримінального правопорушення, передбаченого статтею 365-2 Кримінального кодексу України. *Теоретико-прикладні проблеми правового*

регулювання в Україні: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 10 грудня 2021 р.). ЛьвДУВС, 2021. С. 237-242.

98. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Антикоруційне судочинство України. *Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні: матеріали Загальнонаціонального юридичного форуму (Сєверодонецьк, 12 грудня 2019 р.). Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. С. 12-16.*

99. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 грудня 2019 р.): у 2 ч., Київ: НАВС, 2019. Ч. 1. С. 68-72.*

100. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 127-131.*

101. Дудоров О.О., Коломоець Т.О., Кушнір С.М., Макаренков О.Л. Загальнотеоретичні, адміністративно- та кримінально-правові основи концептуалізації антикорупційної реформи в Україні: колективна монографія. Запоріжжя, 2019. 476 с.

102. Дудоров О., Зеленов Г. Відповідальність за корупційні злочини. Огляд основних новел кримінального законодавства. *Юридичний вісник України*. 28 вересня – 4 жовтня 2013 р. № 39; 5 – 11 жовтня 2013 р. № 40; 12 – 18 жовтня 2013 р. № 41; 19 – 25 жовтня 2013 р. № 42.

103. Дудоров О.О. Відгук офіційного опонента на дисертацію Михайленка Д. Г.: «Концепція кримінально-правової протидії корупційним злочинам в Україні», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. URL:

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9929/%d0%92%d1%96%d0%b4%d0%b3%d1%83%d0%ba%20%d0%86%d0%86%d0%86%20%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bd%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%84.%20%d0%94%d1%83%d0%b4%d0%be%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%9e.%d0%9e.%20%281%29.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

104. Дудоров О.О. Зловживання впливом: оцінка правозастосовного орієнтиру, сформульованого Верховним Судом, у контексті визначення перспектив щодо кримінально-правової заборони щодо «фонові» корупції». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 635-645.

105. Дудоров О.О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ: Ваіте, 2022. 632 с.

106. Дудоров О.О. Оптимізація караності корупційних злочинів (на прикладі частини 1 статті 368 Кримінального кодексу України). *Актуальні проблеми кримінального права: матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П.П. Михайленка* (Київ, 30 листоп. 2022 р.). Київ: НАВС, 2022. С. 113-118.

107. Дудоров О.О. Проблеми кваліфікації зловживання владою або службовим становищем (на прикладі кримінально-правової оцінки безпідставного отримання народним депутатом України компенсації вартості оренди (винайму) житла). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 367-374.

108. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 944 с.

109. Житний О.О. Кримінально-правове заохочення в сфері протидії корупції (новели, проблеми, перспективи). Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: збірник тез доповідей V міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 2017. С. 78-79.

110. Житний О.О., Гусаров С.М. Міра покарання: деякі проблеми визначення та встановлення в кримінальному праві України. *Вісник Харківського*

національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО». Випуск 27, 2019. С. 78-86.

111. Житний О.О., Клочко А.М. Деякі проблеми звільнення від відбування покарання з випробуванням особи, яка засуджується за корупційний злочин. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. Вип. 24, 2017. С. 111-114.

112. Загиней З.А. Основні недоліки нормотворчої техніки інституту застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 58-78

113. Загиней-Заболотенко З., Гладун О. Поняття чи перелік корупційних кримінальних правопорушень: чого потребує Кримінальний кодекс України? *Право України*. 2020. № 9. С. 242-255.

114. Задоя К.П. Висновок щодо стану імплементації положень міжнародних антикорупційних конвенцій у законодавство України в аспекті кримінальної відповідальності за корупційні злочини. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/07/22/vysnovok-shhodo-stanu-implementatsii-polozhen-mizhnarodnyh-antykoruptsiy-nyh-konventsiiy-u.pdf>

115. Задоя К.П. Висновок щодо узгодженості між собою положень Кримінального кодексу України, Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення в аспекті кримінальної відповідальності за корупційні злочини. URL: <https://pravo.org.ua/books/vysnovok-shhodo-uzgodzhenosti-mizh-soboyu-polozhen-kryminalnogo-kodeksu-ukrayiny-zakonu-ukrayiny-pro-zapobigannya-koruptsiyi-kryminalnogo-protsesualnogo-kodeksu-ukrayiny-ta-kodeksu-ukrayiny-pro-admini/>

116. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для

України» від 13 травня 2014 року № 1261-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1261-18#n98>

117. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції» від 02.10.2019 № 140-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-20#Text>

118. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції»» від 04.03.2020 № 524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-20#Text>

119. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>

120. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» від 04.12.2020 № 1074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1074-20#Text>

121. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18.04.2013 № 221-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-18#Text>

122. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду» від 18.09.2019 № 100-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-IX#Text>

123. Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на

виконання функцій держави або місцевого самоврядування» від 29.06.2021 № 1576-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-20#Text>

124. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

125. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

126. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>

127. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

128. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

129. Запобігання корупції: методичні рекомендації для місцевих активістів / Д. О. Калмиков, Д. В. Сінченко, О. О. Сорока, М. І. Хавронюк, Г. Л. Шведова. К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. 242 с.

130. Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду судових справ за 2022 рік. URL: <https://first.vaks.gov.ua/wp-content/uploads/sites/2/2023/01/Forma-1-O-VAKS.pdf>

131. Зеленов Г.М., Кваша О.О. Недоліки судової практики в частині звільнення від відбування покарання з випробуванням за вчинення корупційних злочинів. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1049114/>

132. Індекс сприйняття корупції-2022. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>

133. Кимлик Р.В. Склад злочинів, пов'язаних з корупцією. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 1. С. 263-265.

134. Книженко О.О. Новий погляд на звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні кримінальні правопорушення. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2021. № 2(16). С. 17-23.

135. Книженко О.О. Обмежувальні заходи щодо звільненого від відбування покарання з випробуванням. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 1 (11). С. 73-80.

136. Книженко О.О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві: монографія. Х.: Акта. 384 с.

137. Книженко О.О. Щодо якості закону про кримінальну відповідальність як однієї з умов забезпечення реалізації прав людини і основоположних свобод. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19043/1/%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%97%D0%90%D0%A5%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%A3%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92_p106-109.pdf

138. Ковалевська О.В. Особливості механізму протидії політичній корупції у Фінляндії. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5558/1/7.pdf>

139. Ковітіді О.Ф. Звільнення від кримінальної відповідальності за нормами Загальної частини КК України: навчальний посібник. Сімферополь: Квадранал, 2005. 224 с.

140. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.20215 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/ed20170803#Text>

141. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003, ратифікована Україною 18.10.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

142. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

143. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

144. Конференція держав-учасниць Конвенції ООН проти корупції. URL: <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1257232r.pdf>

145. Концепція реформування кримінального законодавства України.
URL: <https://newcriminalcode.org.ua/concept>
146. Костенко О.М. Невідворотність покарання. Юридична енциклопедія: в 6 т. Київ: Укр. енцикл., Т. 4: 2002. С. 109.
147. Кохан Г. Звіт організацій громадянського суспільства щодо реалізації Конвенції ООН проти корупції. URL: <https://uncaccoalition.org/files/cso-review-reports/year1-ukraine-report-ukranian.pdf>
148. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27.01.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
149. Кримінальне право і законодавство України. Частина загальна / за ред. М. Й. Коржанського. К.: Атіка, 2001. 432 с.
150. Кримінальний кодекс Данії (данською мовою). URL: <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2012/1007>
151. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
152. Кримінальний кодекс Фінляндії. URL: https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/1889/en18890039_20210433.pdf
153. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
154. Крук Є.В. Неявка захисника та прокурора у кримінальному провадженні: відкласти розгляд справи – не можливо слухати чи відкласти розгляд чи не можливо – слухати. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду*: матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. С. 37-40.
155. Лагута В.О. Критерії визначення розумних строків. *Форум права*. 2013. № 3. С. 328-332.
156. Лазукова О.В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: монографія. Харків: Право, 2018. 278 с.

157. Лисько Т.Д., Репкіна Ю.Є. Проблеми правової визначеності юридичних дефініцій корупційних кримінальних правопорушень: деякі теоретичні та правозастосовчі аспекти. *Юридичний вісник*. 2020. № 4 (57). С. 169-174.

158. Литвинов О., Харитонов С., Яценко А. Конфіскація майна і спеціальна конфіскація майна як заходи кримінально правового впливу на суспільно-небезпечні посягання з боку фізичних осіб. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/konfiskatsiya-majna-ta-spetsialna-konfiskatsiya-yak-zahody-kryminalno-pravovogo-vplyvu-na-suspilno-nebezpechni-posyagannya-z-boku-fizychnyh-osib/>

159. Лісіцина Ю.О. Кримінально-правові засоби у системі протидії підрозділами Національної поліції незаконним діям щодо анатомічних матеріалів людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020 № 1. С. 227-229.

160. Марін О. К. Антикорупційні новели кримінального законодавства. URL: <http://www.gromada.lviv.ua/analytic/936>.

161. Марін О.К. «Новітні» форми зловживання можливостями спеціального статусу в Розділі XVII Особливої частини Кримінального кодексу України. *Юридичний науковий електронний журнал*. URL: <http://www.gromada.lviv.ua/analytic/936>.

162. Мартиненко В.О. Вітальне слово. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 груд. 2019 р.): у 2 ч. НАВСУ, 2019. Ч. 1. С. 18-19.

163. Мартиненко В.О. Дискусійні питання затвердження угоди про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо вчинення корупційних злочинів. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 14-15.

164. Мельник М.І. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції: автореф. дис.... докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2002. 26 с.

165. Мергель М.Р. Покарання: поняття та міжгалузевий характер. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 6. С. 107-112.
166. Методи боротьби з корупцією в Данії в 2023 році. URL: <https://poradnuk.com.ua/kraini-svitu/europe/denmark/korupsiya-v-daniyi.htm>
167. Миронюк Т.В. Іноземний досвід боротьби з корупцією. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/16526/1/%D0%A0%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20...%20%D0%A72_p200-204.pdf
168. Мисливий В.А. Протидія корупції: кримінально-правовий аспект. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (3 квітня 2015 року)*. Харків. 2015. С. 121-125.
169. Митрофанов І.І. Кримінально-правові засоби забезпечення законності та обґрунтованості покарання. *Юридична Україна*. 2010. № 1. С. 102-108.
170. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
171. Михайленко Д.Г. Звільнення від відбування покарання з випробуванням при засудженні за корупційний злочин у випадку затвердження угоди про визнання вини. *Вісник прокуратури*. 2016. №1. С. 26-37.
172. Михайленко Д.Г. Концепція кримінально-правової протидії корупційним злочинам в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2018. 505 с.
173. Михайленко Д.Г. Практика Апеляційної палати ВАКС з перегляду вироків суду першої інстанції. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду: матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.)*, Київ: ВАІТЕ, 2021. С. 104-107.

174. Михайлов Т. Чому єдності судової практики неможливо досягти, а повної правової визначеності не слід прагнути. URL: <https://zib.com.ua/ua/154562.html>
175. Міфтахутдінов В. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/kriminalna-vidpovidalnist-za-korupciyni-pravoporushennya.html>
176. Навроцький В. О. Роль Роль «іншогогалузевих» визначень понять для тлумачення кримінального закону та застосування кримінально-правових норм. URL: https://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/3720/Navrotskyi_Rol%20inshohaluzevukh%20vyznachen.pdf?sequence=4&isAllowed=y
177. Навроцький В.О. «Сага про Кримінальний кодекс». URL: <https://newcriminalcode.org.ua/article/saga-pro-kryminalnyj-kodeks-i54>
178. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства. За ред. М.І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2017. 522 с.
179. Незаконне збагачення: аналіз президентського законопроекту. URL: <https://ti-ukraine.org/news/nezakonno-zbagachennya-analiz-prezydentskogo-zakonoproektu/>
180. Новікова К.А. Місце обмежувальних засобів у системі засобів кримінального права. *Юридичний вісник*. 2022. № 2. С. 189-194.
181. Нонік В.В. Сінгапурська антикорупційна історія: досвід для України. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1509>
182. Окрема думка судді Ткаченка О.В. до вироку ВАКС від 23.09.2020 у справі № 991/7534/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91764712#>
183. Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду у справі № 4819/49/19 від 18.11.2020. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93081754#>
184. Онуфрієнко О. В. Правові засоби у контексті інструментальної теорії права: дис... канд. юрид. наук.: 12.00.01. Х., 2004. 196 с.

185. Осадчий В. І. Корупційні злочини. Монографія. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2016. 322 с.

186. Пархоменко-Куцевіл О.І. Досвід формування антикорупційних органів у Фінляндії. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2019/42.pdf

187. Пасєка О.Ф. Співвідношення понять «Корупційне правопорушення, пов'язане з корупцією», «корупційне правопорушення» та «корупційний злочин». *Право і суспільство*. 2020. № 2(2). С. 197-203.

188. Перешивко О.С. Пеналізація прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди особою, яка надає публічні послуги. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4. С. 220-224.

189. Підкуп Голови Фонду держмайна: ВАКС не затвердив угоду з обвинуваченим. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/07/08/novyna/polityka/pidkup-holovy-fondu-derzhmajna-vaks-ne-zatverdyv-uhodu-obvynuvachenym>

190. Політова А.С. Протидія корупції в Україні як вимога європейської інтеграції. *Нове українське право. Спецвипуск*. 2022. Том. 2. С. 110-117.

191. Пономаренко Ю.А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень. Монографія. Харків, Право. 2020. 720 с.

192. Посли G7 та ЄС очікують відновлення електронного декларування та затвердження ДАП Україною. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/pro-nazk/posly-g7-ta-yes-ochikuyut-vidnovlennya-elektronного-deklaruvannya-ta-zatverdzhennya-dap-ukrayinoyu/>

193. Посольство України в Королівстві Норвегія. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/488-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-norvegijeju/ekonomika-ta-biznes-klimat-norvegiyi>

194. Посольство України в Королівстві Швеція. URL: <https://sweden.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo/ekonomika-ta-biznes-klimat-shveciyi>

195. Постанова Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 19.05.2021 у справі № 200/3009/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97104014>

196. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 18.11.2020 у справі № 4819/49/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93081749#>

197. Постанова Верховного Суду від 05.08.2020 у справі № 734/631/19 // Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90872676>

198. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки» URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoi-antykoriupsiinoi-prohramy-na-20232025-t40323>

199. Постанова Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду від 06.07.2022 у справі № 454/2576/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105218405>

200. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4556&skl=8

201. Приходько А.А. Окремі особливості антикорупційної політики Данії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2020. Випуск 61. Том 2. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/02/7-1.pdf>

202. Протидія корупції в Сінгапурі. URL: <https://com1.org.ua/borba-z-korupciyeyu-v-singapuri-recept-uspixu/>

203. Реєстр корупціонерів. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/reyestr-koruptsioneriv/>

204. Резюме до Альтернативного звіту з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. Калітенко, О. Леменов, Б. Малишев та ін. К., 2021. 47 с.

205. Рижакова Д.О. Використання досвіду Норвегії в боротьбі з корупцією в Україні. *Роль поліції у боротьбі з корупцією (зарубіжний досвід)*: зб. тез наук-практ. конф. інозем. мовами (20 квіт. 2018 р.), Х., 2018. С. 118.

206. Рішення Конституційного Суду України №13-р/2020 в справі №1-24/2020(393/20). URL: <https://ccu.gov.ua/dokument/13-r2020>

207. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статей 96⁻¹, 96⁻² Кримінального кодексу України (щодо спеціальної конфіскації) № 1-р/2022 від 30.06.2022 року (справа № 1-22/2020(391/20)). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-22#n155>

208. Робота антикорупційних органів в інших країнах: як їм вдалося? Норвегія. URL: <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/roбота-antykoruptsijnyh-organiv-v-inshyh-krayinah-yak-yim-vdalosya-norvegiya>

209. Розенфельд Н.А. Коротка методика аналізу ефективності застосування законодавства. К.: Юстініан, 2009. 48 с.

210. Рекомендації для законодавчих органів по реалізації Конвенції ООН проти корупції. Друге виправлене і доповнене видання. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_R.pdf

211. Савченко А.В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

212. Савченко А.В. Поняття «корупція» у контексті кримінального права. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції*: зб. тез доп. V Міжнар. наук. практ. конф. (31 берез. 2017 р). ХНУВС, 2017. С. 165-166.

213. Селюков В. С. Досвід Норвегії в запобіганні корупції. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 груд. 2018 р.): у 2 ч., НАВСУ, 2018. Ч. 2. С. 251-253.

214. Сімех Р. Поняття корупційного злочину за законодавством України та Федеративної Республіки Німеччина (порівняльно-правовий аспект).

Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2015. № 1. С. 161-169.

215. Спільний терміновий висновок Венеційської комісії та Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо законопроєкту «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» (№ 4651 від 27 січня 2021 року) № 1032 / 2021 (Страсбург, 06.05.2021). URL: <https://www.venice.coe.int/webforms/events/>
С. 14

216. Справа «Hashmann and Harrup v. The United Kingdom» від 25.11.1999. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:\[%22001-58365%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:[%22001-58365%22]})

217. Справа «Коваль проти України» від 19.10.2006 (Заява № 65550/01). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_143#Text

218. Справа «Романов проти України» (Заява № 76273/11, Рішення від 28.05.2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_f10#Text

219. Справа «Санді Таймс проти Сполученого Королівства» від 26.04.1979. URL: <https://cedem.org.ua/library/sprava-sandi-tajms-proty-spoluchenogo-korolivstva-2/>

220. Справа «Христов проти України» від 19.02.2009 (Заява № 24465/04). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_443#Text

221. Справа «Швидка проти України» від 30 жовтня 2014 року (Заява № 17888/12). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a40#Text

222. Сприйняття корупції в Україні: презентація дослідження. URL: <http://ucmc.org.ua/uk/2658-2/>

223. Стеблинська О.С. Практика Вищого антикорупційного суду про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про визнання вини. *Актуальні виклики у діяльності Вищого*

антикорупційного суду: матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.), Київ: ВАІТЕ, 2021. С. 119-124.

224. Степанюк А.Х. Правове регулювання застосування заходів заохочення та стягнення у процесі виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією засуджених: монографія. Право. Х., 2014. 240 с.

225. Стефанчук Р. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 груд. 2019 р.): у 2 ч. Київ: НАВСУ, 2019. Ч. 1. С. 14-15.

226. Стрільченко Є.В. Корупція, корупційні діяння та корупційні відносини. *Науковий вісник публічного і приватного права*. 2016. № 3. С. 195-198.

227. Технічні Рекомендації для законодавчих органів по реалізації Конвенції ООН проти корупції, 2012 р. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/TechnicalGuide/10-53208_ebook_r.pdf

228. Тимофєєва Л.Ю. Гуманістична парадигма: досвід, виклики та перспективи кримінального права України: монографія. Харків: Право, 2020. 280 с.

229. Траттнер М. Загадка: яка справжня сила двох шоколадок. У чому шведи вимірюють корупцію? URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/korupciya-rozmirom-u-dvi-shokoladki-yak-v-ukrajini-zastosuvati-dosvid-shveciji-ekspert-50123145.html>

230. Трепак В.М. Теоретико-прикладні проблеми протидії корупції в Україні: дис.... докт. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2020. 481 с.

231. Тютюгін В.І., Косінова К.С. Поняття та ознаки корупційних злочинів. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1(4). С. 388-396.

232. Удовика Л., Ганзенко О. Правові засоби правотворчості в контексті інтеграції України в ЄС. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/42.pdf>

233. Указ Президента України «Питання Комісії з питань правової реформи» від 07.08.2019 № 584/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584/2019#Text>
234. Ухвала АП ВАКС від 08.06.2022 у справі № 757/13635/17-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104751345>
235. Ухвала АП ВАКС від 19.02.2021 у справі № 487/5684/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95263495>
236. Ухвала ВАКС від 02.11.2020 у справі № 991/2566/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92579508#>
237. Ухвала ВАКС від 03.06.2022 у справі № 623/261/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104670497>
238. Ухвала ВАКС від 06.10.2022 у справі № 344/2364/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106703816>
239. Ухвала ВАКС від 08.07.2021 у справі № 991/1453/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98179611>
240. Ухвала ВАКС від 13.03.2023 у справі № 991/951/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109625679>
241. Ухвала ВАКС від 17.11.2020 у справі № 760/4297/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92973564#>
242. Ухвала ВАКС від 19.11.2020 у справі № 991/2566/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93069647#>
243. Ухвала ВАКС від 25.11.2020 у справі № 991/1328/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93097234#>
244. Ухвала ВАКС у справі від 23.11.2022 № 333/1268/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107562686>
245. Федорак Л.М. Призначення покарання за наявності обставин, що його пом'якшують: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2010. 251 с.
246. Фінляндія. Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: <https://export.gov.ua/country/114-finlandiia>

247. Хавронюк М.І. Висновок ЦППР щодо питань, порушених у конституційному поданні щодо положень статей 91-1, 96-2 Кримінального кодексу України. URL: <https://pravo.org.ua/vysnovok-tsppr-shhodo-pytan-porushenyh-u-konstytutsijnomu-podanni-shhodo-polozhen-statej-96-1-96-2-kryminalnogo-kodeksu-ukrayiny/>

248. Хавронюк М.І. Публікація в соціальній мережі Facebook від 16.03.2023. URL: <https://www.facebook.com/nikolaj.havronuk>

249. Хавронюк М.І. Щодо переліку корупційних злочинів і правових наслідків їх вчинення. *Кримінально-правове, кримінологічне та кримінально-виконавче забезпечення прав і свобод людини і громадянина: матеріали круглого столу* (10 березня 2017 р.). Запоріжжя. 2017. С. 124-125.

250. Харченко В.Б. Корупційні злочини і порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, вчинені службовою особою з використанням службового становища. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф.* (31 берез. 2017 р.). Харків. 2017. С. 195-196.

251. Хряпінський П.В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 192 с.

252. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

253. Цілі сталого розвитку до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>

254. Членство в ЄС: які вимоги до листопада має виконати Україна. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/02/infografika/polityka/chlenstvo-yes-yaki-vymohy-lystopada-maye-vykonaty-ukrayina>

255. Швеція Дія. Бізнес. Експортний напрям. URL: <https://export.gov.ua/country/119-shvetsiia>

256. Шкелебей В. Загальна характеристика та види юридичної відповідальності за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією

правопорушень. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 1 (5). С. 62-67.

257. Шмаль Л. Сінгапурська модель протидії корупції: досвід для України. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/6-2015/shmal.pdf>

258. Що змінило рішення КСУ в роботі НАЗК? URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/shho-zminylo-rishennya-ksu-v-roboti-nazk/>

259. Ярмиш Н.М. Щодо відповідності поняттю корупційного правопорушення злочинів, передбачених статтею 45 Кримінального кодексу України. *Юридичний вісник*. 2015. № 3. С. 158-162.

260. Яценко А.М. Заходи кримінально-правового-характеру: поняття, зміст і сутність. *Форум права*. 2013. № 3. С. 775-783.

ДОДАТОК А

ПОКАРАННЯ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ПРИЗНАЧЕНІ ЗА ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

№ п/п	Стаття Кримінального кодексу України	Вид покарання, його розмір (строк) відповідно до частини статті	Покарання, які можуть бути призначені по даній статті КК
1.	<p align="center">Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i></p>		
	Частина 2 статті 191	<u>Покарання:</u> обмеження волі на строк до п'яти років позбавлення волі на строк до п'яти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	<p align="center">За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 3 статті 191	<u>Покарання:</u> обмеження волі на строк від трьох до п'яти років позбавлення волі на строк від трьох до восьми років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
	Частина 4 статті 191	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
	Частина 5 статті 191	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років конфіскація майна	
2.	<p align="center">Стаття 262. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i></p>		
	Частина 2 статті 262	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років	

	Частина 2 статті 263	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років конфіскація майна	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі - конфіскація майна
3.	Стаття 308. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 2 статті 308	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років конфіскація майна	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 3 статті 308	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років конфіскація майна	
4.	Стаття 312. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 2 статті 308	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від трьох до семи років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 3 статті 308	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років конфіскація майна	
5.	Стаття 313. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 2 статті 308	<u>Покарання:</u>	

		позбавлення волі на строк від двох до шести років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі - конфіскація майна
	Частина 3 статті 308	Покарання: позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти років конфіскація майна	
6.	Стаття 320. Порухнення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 2 статті 320	Покарання: штраф від сімдесяти до ста двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян арешт на строк від трьох до шести місяців позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - арешт - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
7.	Стаття 357. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 1 статті 357	Покарання: штраф до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк до трьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - обмеження волі - позбавлення волі
	Частина 2 статті 357	Покарання: штраф до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк до трьох років позбавлення волі на строк до трьох років	
8.	Стаття 410. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем <i>Дане кримінальне правопорушення вважається корупційним у випадку його вчинення шляхом зловживання службовим становищем</i>		
	Частина 2 статті 410	Покарання: позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років	

	Частина 3 статті 410	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі
	Частина 4 статті 410	<u>Покарання:</u> позбавлення волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років	
9.	Стаття 210. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням		
	Частина 1 статті 210	<u>Покарання:</u> штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян виправні роботи на строк до двох років обмеження волі на строк до трьох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - виправні роботи - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
	Частина 2 статті 210	<u>Покарання:</u> обмеження волі на строк від двох до п'яти років позбавлення волі на строк від двох до шести років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.	
10.	Стаття 354. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації		
	Частина 1 статті 354	<u>Покарання:</u> штраф від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк до ста годин виправні роботи на строк до одного року обмеження волі на строк до двох років позбавлення волі на строк до двох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - громадські роботи - виправні роботи - обмеження волі - позбавлення волі
	Частина 2 статті 354	<u>Покарання:</u> штраф від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста до двохсот годин виправні роботи на строк до двох років обмеження волі на строк до трьох років позбавленням волі на строк до трьох років	

	Частина 3 статті 354	Покарання: штраф від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста до двохсот годин обмеження волі на строк до двох років позбавлення волі на строк до двох років	
	Частина 4 статті 354	Покарання: штраф від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста шістдесяти до двохсот сорока годин обмеженням волі на строк до трьох років позбавлення волі на строк до трьох років	
11.	Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем		
	Частина 1 статті 364	Покарання: арешт на строк до шести місяців обмеження волі на строк до трьох років позбавлення волі на строк до трьох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років штраф від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - арешт - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
	Частина 2 статті 364	Покарання: позбавлення волі на строк від трьох до шести років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років штраф від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	
12.	Стаття 364-¹. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми		
	Частина 1 статті 364- ¹	Покарання: штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян арешт на строк до трьох місяців	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф

		<p>обмеження волі на строк до двох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років</p>	<ul style="list-style-type: none"> - арешт - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
	Частина 2 статті 364- ¹	<p>Покарання: штраф від чотирьох тисяч до шести тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян арешт на строк до шести місяців позбавлення волі на строк від трьох до шести років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>	
13.	Стаття 365-². Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги		
	Частина 1 статті 365- ²	<p>Покарання: штраф від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк до трьох років позбавлення волі на строк до трьох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років</p>	<p>За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штраф - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 2 статті 365- ²	<p>Покарання: обмеження волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>	
	Частина 3 статті 365- ²	<p>Покарання: позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років конфіскація майна або без такої</p>	
14.	Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою		
	Частина 1 статті 368	<p>Покарання: штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян арешт на строк від трьох до шести місяців</p>	<p>За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штраф

		<p>позбавлення волі на строк від двох до чотирьох років</p> <p>позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>	<ul style="list-style-type: none"> - арешт - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
Частина 2 статті 368	<p>Покарання:</p> <p>позбавлення волі на строк від трьох до шести років</p> <p>позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>		
Частина 3 статті 368	<p>Покарання:</p> <p>позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років</p> <p>позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p> <p>конфіскація майна</p>		
Частина 4 статті 368	<p>Покарання:</p> <p>позбавлення волі на строк від восьми до дванадцяти років</p> <p>позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p> <p>конфіскація майна</p>		
15.	Стаття 368-³. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми		
Частина 1 статті 368- ³	<p>Покарання:</p> <p>штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p> <p>громадські роботи на строк від ста до двохсот годин</p> <p>обмеження волі на строк до двох років</p> <p>позбавлення волі на строк до двох років</p>	<p>За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штраф - громадські роботи - виправні роботи - арешт - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна 	
Частина 2 статті 368- ³	<p>Покарання:</p> <p>штраф від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p> <p>обмеження волі на строк до чотирьох років</p> <p>позбавлення волі на строк до чотирьох років</p>		
Частина 3 статті 368- ³	<p>Покарання:</p> <p>штраф від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян</p> <p>виправні роботи на строк до двох років</p> <p>арешт на строк до шести місяців</p>		

		<p>обмеження волі на строк до трьох років позбавлення волі на строк до трьох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років</p>	
	Частина 4 статті 368 ⁻³	<p>Покарання: позбавлення волі на строк від трьох до семи років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років конфіскація майна</p>	
16.	Стаття 368⁻⁴. Підкуп особи, яка надає публічні послуги		
	Частина 1 статті 368 ⁻⁴	<p>Покарання: штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста до двохсот годин обмеження волі на строк до двох років позбавленням волі на строк до двох років</p>	<p>За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штраф - громадські роботи - виправні роботи - арешт - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 2 статті 368 ⁻⁴	<p>Покарання: штраф від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк до чотирьох років позбавлення волі на строк до чотирьох років</p>	
	Частина 3 статті 368 ⁻⁴	<p>Покарання: штраф від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян виправні роботи на строк від одного до двох років арешт на строк до шести місяців обмеження волі на строк від двох до п'яти років позбавлення волі на той самий строк позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>	
	Частина 4 статті 368 ⁻⁴	<p>Покарання: позбавлення волі на строк від чотирьох до восьми років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років</p>	

		конфіскація майна	
17.	Стаття 368-5. Незаконне збагачення		
	Частина 1 статті 368- ⁵	Покарання: позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
18.	Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі		
	Частина 1 статті 369	Покарання: штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк від двох до чотирьох років позбавлення волі на строк від двох до чотирьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - обмеження волі - позбавлення волі - позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю - конфіскація майна
	Частина 2 статті 369	Покарання: позбавлення волі на строк від трьох до шести років штраф від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян конфіскація майна	
	Частина 3 статті 369	Покарання: позбавлення волі на строк від чотирьох до восьми років конфіскація майна	
	Частина 4 статті 369	Покарання: позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років конфіскація майна	
	Стаття 369-². Зловживання впливом		
	Частина 1 статті 369- ²	Покарання: штраф від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян обмеження волі на строк від двох до п'яти років позбавлення волі на строк до двох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: - штраф - обмеження волі - позбавлення волі
	Частина 2 статті 369- ²	Покарання:	

		штраф від двох тисяч до п'яти тисяч п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян позбавлення волі на строк від двох до п'яти років	- конфіскація майна
	Частина 3 статті 369- ³	Покарання: позбавлення волі на строк від трьох до восьми років з конфіскація майна	
19.	Стаття 366-². Декларування недостовірної інформації		
	Частина 1 статті 366- ²	Покарання: штраф від трьох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин обмеження волі на строк до двох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: <ul style="list-style-type: none">- штраф- громадські роботи- обмеження волі- позбавлення волі- позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
	Частина 2 статті 366- ²	Покарання: штраф від чотирьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин обмеження волі на строк до двох років позбавлення волі на строк до двох років позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	
20.	Стаття 366-³. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування		
	Частина 1 статті 366- ³	Покарання: штраф від двох тисяч п'ятисот до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян громадські роботи на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин обмеження волі на строк до двох років або позбавленням волі строком на один рік	За вчинення даного кримінального правопорушення може бути призначено такі покарання: <ul style="list-style-type: none">- штраф- громадські роботи- обмеження волі- позбавлення волі

		позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років	- позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю

ДОДАТОК Б

ТАБЛИЦЯ – УЗАГАЛЬНЕННЯ
щодо призначених покарань у вироках ВАКС після апеляційного розгляду Апеляційною палатою ВАКС
та частково Касаційним кримінальним судом в складі Верховного Суду

№ п/п, № справи та дата вироку	Короткий зміст вироку	Призначене покарання	Результат розгляду АП ВАКС	Результат розгляду ККС ВС
Стаття 191 КК України				
<p align="center">1. Справа № 910/398/19</p> <p align="center">Вирок від 06.08.2020</p>	<p align="center">Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України</p>	<p align="center">Призначено покарання у виді: - 8 (восьми років) позбавлення волі з - позбавленням права займати посади, пов'язані з виконанням адміністративного-господарських функцій, строком на 3 (три) роки та конфіскацією частини майна</p>	<p align="center">Ухвалою АП ВАКС від 10.02.2021 апеляційну скаргу захисника – залишено без задоволення. Вирок Вищого антикорупційного суду від 06.08.2020 – залишити без змін.</p> <p align="center">Вирок Вищого антикорупційного суду від 06 серпня 2020 року в оскаржуваній частині залишено без змін.</p>	<p align="center">Постановою ККС ВС від 27.10.2021 судові рішення залишено без змін</p>
<p align="center">2. Справа № 991/2593/19</p> <p align="center">Вирок від 09.12.2020</p>	<p align="center">Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 5 ст. 191 КК України та виправдано.</p>		<p align="center">Ухвалою АП ВАКС від 07.04.2021 вирок залишено без змін</p>	<p align="center">Постановою ККС ВС від 26.01.2022 судові рішення залишено без змін</p>
<p align="center">3. Справа № 707/146/17</p> <p align="center">Вирок від 14.07.2021</p>	<p align="center">Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 191 КК України, виправдано.</p>		<p align="center">Вироком АП ВАКС від 07.10.2022 вирок ВАКС від 14.07. 2021 року– скасовано.</p> <p align="center">Ухвалено новий вирок, яким Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, та призначено покарання у виді арешту на строк 6 (шість) місяців. На підставі п. 2 ч. 1 ст. 49 КК України, ч. 5 ст. 74 КК України звільнено від призначеного за ч. 1 ст. 185 КК України покарання у</p>	<p align="center">на розгляді в ККС ВС</p>

			зв'язку зі спливом строків давності притягнення останнього до кримінальної відповідальності. Цивільний позов до Особа_1 про стягнення шкоди у сумі 4 039,21 грн залишити без розгляду. ЗМІНЕНО, ПОСИЛЕНО	
4. Справа № 757/60763/16-К Вирок від 29.09.2021	Особа_1, Особа_2, Особа_3 визнано невинуватими у пред'явлених обвинуваченнях за ч. 5 ст.191 КК України		Ухвалою АП ВАКС від 19.09.2022 вирок залишено без змін	на розгляді в ККС ВС
5. Справа № 4910/10/19-к Вирок від 20.04.2022	Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 10 (десяти) років позбавлення волі , з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з реалізацією адміністративно-господарських або адміністративно-розпорядчих функцій строком на 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна, яке є його власністю.	Ухвалою АП ВАКС вирок Вищого антикорупційного суду від 20.04.2022 залишено без змін	на розгляді ККС ВС
6. Справа № 369/3820/17 Вирок від 19.05.2022	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 11 (одинадцять) років з - позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно- господарських функцій на строк 3 (три) роки, з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна. призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 10,5 (десять років шість місяців) років з - позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно- господарських функцій на строк 3 (три) роки, з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС від 20.10.2022 вирок ВАКС змінено: «...на «особа, матеріали відносно якої виділено в окреме провадження» у відповідному відмінку. В іншій частині вирок залишити без змін	Ухвалою ККС ВС від 07.02.2023 у відкриття касаційного провадження відмовлено (остаточне рішення, по суті)

<p>7. Справа № 991/9494/20</p> <p>Вирок від 13.10.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 28, ч. 5 ст. 191 КК України, ч. 1 ст. 255 КК України .</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 4 (чотири) роки 6 (шість) місяців з позбавленням права обіймати посади в суб'єктах господарювання усіх форм власності, пов'язані з організаційно-розпорядчими та адміністративно-господарськими функціями, строком на 3 (три) роки. <u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановлено іспитовий строк тривалістю 3 роки</u></p>		
<p>8. Справа № 991/1573/23</p> <p>Вирок від 02.03.2023</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_2; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_3; визнано</p>	<p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі із - позбавленням волі права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі із - права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих,</p>		

	<p>винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_4; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_5 визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p>	<p>адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі із - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі із - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p>		
Стаття 210 КК України				
<p>9. Справа № 991/8982/20</p> <p>Вирок від 18.11.2020</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 210 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 300 (трьохсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 5 100 (п'ять тисяч сто) грн.</p>	<p>не оскаржувалося</p>	
Стаття 211 КК України				

<p>10. Справа № 991/9129/20</p> <p>Вирок від 18.10.2021</p>	<p>Особа_1 визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст.211 КК України</p>		<p>Ухвалою АП ВАКС від 06.06.2022 вирок залишено без змін</p>	<p>на розгляді в ККС ВС</p>
Стаття 364 КК України				
<p>11. Справа № 361/3207/19</p> <p>Вирок від 26.10.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України (в редакції Закону України № 1261-VII від 13.05.2014</p> <p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України)</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 (одного року) обмеження волі з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади та місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три роки). <p><u>На підставі ст. 49, ч.5 ст. 74 КК України звільнено Особа_1 від призначеного основного і додаткового покарання за ч. 1 ст. 366 КК України (в редакції Закону України № 1261-VII від 13.05.2014) у зв'язку із закінченням строків давності.</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 (трьох років) позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади та місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три роки), зі - штрафом у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 (вісім тисяч п'ятсот) гривень. 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 11.01.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою ККС від 07.07.2021 року судові рішення залишено без змін</p>
<p>12. Справа № 766/16775/17</p> <p>Вирок від 07.07.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях державної чи комунальної форми власності, пов'язані з розпорядженням товарно-матеріальними цінностями та фінансовими ресурсами строком на 3 (три) роки та зі 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 15.03.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою ККС ВС від 13.12.2021 судові рішення залишено без змін</p>

		- штрафом в розмірі 17 000 (сімнадцяти тисяч) гривень		
13. Справа № 991/9143/20 Вирок від 05.03.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст.28, ч. 2 ст.364 КК України, ч.1 ст.366 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями , строком на 1 (один) рік 6 (шість) місяців зі - штрафом в розмірі 500 (п'ятисот) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 8500 (вісім тисяч п'ятсот) грн; <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>	не оскаржувалося	
14. Справа № 638/12275/18 Вирок від 26.05.2021	Визнано невинуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України, у зв'язку із відсутністю в її діях складу кримінального правопорушення.		Ухвалою АП ВАКС від 05.12.2022 року вирок та ухвалу ВАКС від 26.05.2021 року скасовано, призначено новий розгляд в суді першої інстанції.	
15. Справа № 991/9969/20 Вирок від 16.07.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади в органах державної влади строком на 1 (один) рік та штрафом в розмірі 17000 (сімнадцять тисяч) грн. <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u>	Ухвалою АП ВАКС від 11.10.2021 закрито апеляційне провадження	24.11.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження
16. Справа № 991/3966/20 Вирок від 14.06.2021	Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364		Вирок ВАКС від 14.06.2021 скасовано, ухвалено новий, яким Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, та призначено	на розгляді в ККС ВС

	<p>КК України, та виправдати на підставі п. 3 ч. 1 ст. 373 КПК України, у зв'язку з недоведеністю наявності в діях складу цього кримінального правопорушення.</p>		<p>йому покарання у виді позбавлення волі строком на 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади в органах державної влади строком на 1 (один) рік із штрафом у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8500 грн (вісім тисяч п'ятсот гривень).</p> <p>Цивільний позов до Особа_1 залишити без розгляду.</p> <p>ЗМІНЕНО, ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ</p>	
<p>17. Справа № 991/4410/21</p> <p>Вирок від 10.09.2021</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченими; Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p> <p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України;</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями строком на 1 (один) рік та 6 (шість) місяців та - штрафом в розмірі 8500 (сімнадцять тисяч) грн. на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 3 (три) роки, з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями строком на 1 (один) рік та 6 (шість) місяців та - штрафом в розмірі 8500 (сімнадцять тисяч) грн., <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u> 	<p>21.10.2021 року ухвалою АП ВАКС апеляційні скарги повернуто</p>	<p>02.11.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження</p>

<p>18. Справа № 161/3363/19</p> <p>Вирок від 15.09.2021</p>	<p>Визнано невинуватою у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 КК України.</p>		<p>Ухвалою АП ВАКС від 03.11.2021 апеляційну скаргу повернуто особі, яка її подала</p>	<p>08.02.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження</p>
<p>19. Справа № 641/6379/18</p> <p>Вирок від 06.08.2021</p>	<p>Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p> <p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 5 (п'ять) років з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у п. 1, підпунктах «а», «в» п. 2 ч. 1 ст. 3 ЗУ «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки та - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень.</p> <p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 4 (чотири) роки з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у п. 1, підпунктах «а», «в» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 2 (два) роки, та - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 27.02.2023 вирок залишено без змін</p>	
<p>20. Справа № 755/12530/18</p> <p>Вирок від 07.06.2021</p>	<p>Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за частиною другою статті 364 Кримінального кодексу України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох) років позбавлення волі зі - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень 00 копійок, а також з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один) рік.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 08.11.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 07 червня 2021 року змінено в частині цивільного позову та арешту майна.</p>	<p>Постановою ККС ВС від 16.11.2022 судові рішення залишено без змін</p>
<p>21. Справа № 991/7111/21</p> <p>Вирок від 28.10.2021</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді: - 3,5 (трьох років шість місяців) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій строком на 3 роки, зі - штрафом у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 грн.</p>	<p>не оскаржувалося</p>	

<p>22. Справа № 991/8851/21</p> <p>Вирок від 03.02.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_2; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади керівника підприємства строком на 1 (один) рік, із - штрафом у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн; <p><u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади керівника підприємства державної або комунальної форми власності строком на 2 (два) роки, - зі штрафом у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн; <p><u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>23. Справа № 757/11969/18-к</p> <p>Вирок від 18.02.2022</p>	<p>Особа_1, Особа_2, Особа_3 визнано невинуватими у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 ККУ та виправдано.</p>		<p>Ухвалою АП ВАКС 18.11.2022 вирок ВАКС залишено без змін</p>	<p>На розгляді ККС ВС</p>
<p>24. Справа № 991/237/22</p> <p>Вирок від 21.04.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченою; визнано винуватою у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364; ч. 3 ст. 209; ч. 3 ст. 358 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років, зі - штрафом в розмірі 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 грн., <p><u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	

<p>25. Справа № 991/3513/22</p> <p>Вирок від 13.10.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти років) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій в державних та комунальних органах, установах і організаціях, суб'єктах господарювання державної та комунальної форм власності строком на 2 (два) роки, зі - штрафом у розмірі у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 (сімнадцять тисяч) грн, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u> 		
<p>26. Справа № 991/8783/21</p> <p>Вирок від 08.11.2022</p>	<p>Особа_1 визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк чотири роки з - позбавленням права обіймати посаду керівника суб'єкта господарювання, на строк три роки, зі - штрафом у розмірі що становить 10 200 грн. <p>Цивільний позов задоволено частково, стягнути 4 900 000 грн.</p>	<p>Постановою АП ВАКС від 09.02.2023 вирок ВАКС від 08.11.2022 скасовано з призначенням нового розгляду у ВАКС</p>	
Стаття 366-1 КК України				
<p>27. Справа 760/4297/18,</p> <p>вирок від 30.10.2019</p>	<p>Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст.366-1 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штрафу в розмірі трьох тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що складає 51 000 (п'ятдесят одну тисячу) гривень, - з позбавленням права обіймати посади, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 1 (один) рік. 	<p>15.07.2020 апеляційну скаргу повернуто заявнику Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 17.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)</p>	
<p>28. Справа 991/1328/20</p> <p>вирок від 26.02.2020</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України.</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штрафу у розмірі трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одну тисячу) грн., з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, строком на 1 (один) рік. 	<p>не оскаржувалося в АП ВАКС, але вирок скасовано ухвалою ВАКС від 25.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)</p>	<p>Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 19.11.2020 - переглянуто за виключними обставинами</p>

<p>29. Справа № 991/2566/19</p> <p>вирок від 07.05.2020</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України</p>	<p>Призначено покарання за ст.366-1 КК України у виді: - штрафу в розмірі 3000 (три тисячі) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одна тисяча) грн, з - позбавленням права обіймати посади та займатися діяльністю, пов'язаною з управлінням державними підприємствами на строк 3 (три) роки.</p>	<p>не оскаржувалося в АП ВАКС, але вирок скасовано ухвалою ВАКС від 19.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)</p>	
<p>30. Справа № 200/3009/18</p> <p>вирок від 28.05.2020</p>	<p>Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого статтею 366-1 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - штрафу в розмірі 3000 (три тисячі) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одну) тисячу грн, з - позбавленням права обіймати посаду судді строком на 2 (два) роки.</p>	<p>30.07.2020 апеляційну скаргу залишено без задоволення, судові рішення - без змін</p>	<p>Постанова ККС ВС від 19.05.2021 вирок ВАКС від 28 травня 2020 року та ухвалу АП ВАКС від 30 липня 2020 року скасовано, а кримінальне провадження - закрито.</p>
<p>31. Справа № 760/22550/19</p> <p>вирок від 03.06.2020</p>	<p>Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ст.366-1 КК України та виправдано.</p>		<p>05.10.2020 апеляційну скаргу прокурора САП Офісу ГП задоволено. Вирок ВАКС від 03.06.2020 скасовано. Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України та призначено покарання у виді штрафу в розмірі 2 (двох) тисяч 700 (сімсот) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 45 900 (сорок п'ять тисяч дев'ятсот) гривень з позбавленням права обіймати посади, зазначені в пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» строком на 2 (два) роки. СКАСОВАНО, ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ</p>	<p>Постановою ККС ВС від 05.04.2021 вирок АП ВАКС від 05.10.2020 скасовано, а кримінальне провадження закрито на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК.</p>

Стаття 367 КК України

<p>32. Справа № 761/11536/16-к</p> <p>Вирок від 09.11.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого за ч. 2 ст. 367 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 3 (три) роки та 6 (шість) місяців з - позбавленням права обіймати посади у державних органах та органах місцевого самоврядування, державних установах та підприємствах, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк 3 (три) роки, та зі - штрафом в розмірі 750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 12 750 (дванадцять тисяч сімсот п'ятдесят) грн 00 коп. <p><u>Звільнено Особа_1 від покарання за вчинення ним злочину, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України, на підставі п. 3 ч. 1 ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності.</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
--	---	---	-------------------------	--

Стаття 368 КК України

<p>33. Справа № 487/5684/19</p> <p>Вирок від 22.07.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 (семи) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посаду судді та будь-які посади в правоохоронних органах на строк 3 (три) роки, з - конфіскацією всього належного йому майна 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 19.02.2021 року вирок Вищого антикорупційного суду від 22.07.2020 – змінено. Пом'якшено Особа_1 призначене основне покарання до 5 (п'яти) років позбавлення волі. ЗМІНЕНО, ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ</p>	<p>22.10.2021 постановою ККС ВС вирок та ухвалу року змінено, виключено із мотивувальних частин вказаних судових рішень посилення як на докази</p>
<p>34. Справа № 385/619/16-к</p> <p>Вирок від 07.10.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9 (дев'яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади судді та права постійно чи тимчасово здійснювати функції представника влади строком на три роки та з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 19.02.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою ККС ВС від 07.12.2022 судові рішення залишено без змін</p>

<p>35. Справа № 758/11219/16-к</p> <p>Вирок від 28.08.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК України, ч. 2 ст. 369-2 КК України</p> <p>Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 368 КК України, ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох років) позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у пункті 1, підпунктах "а", "в" п. 2 ч.1 ст. 3 ЗУ "Про запобігання корупції", окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки</p> <p>Призначено покарання у виді: - 3 (трьох) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських або організаційно-розпорядчих повноважень на підприємствах, організаціях, установах державної та комунальної власності, строком на 2 (два) роки</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 29.04.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 28.08.2020 скасовано і постановлено новий вирок, яким: (1) Особа_1 призначено йому покарання в виді 6 (шести) років позбавлення волі з позбавленням Особа_1 права обіймати посади, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки та конфіскацією майна. (2) Особа_2 призначено йому покарання в виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з конфіскацією майна. ЗМІНЕНО, ПОСИЛЕНО ПОКАРАННЯ</p>	<p>Постановою ККС ВС від 21.02.2022 судові рішення залишено без змін</p>
<p>36. Справа № 991/3921/20</p> <p>Вирок від 22.03.2021</p>	<p>Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавленням права обіймати посаду судді на строк 3 (три) роки з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 31.05.2022 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою від 06.12.2022 вирок та ухвалу залишено без змін</p>
<p>37. Справа № 754/10882/17</p> <p>Вирок від 03.06.2021</p>	<p>Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - шести років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади строком на три роки та з - конфіскацією частини її майна, а саме автомобіля Subaru Outback, і земельної ділянки площею 0,12 га.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 18.01.2022 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою від 14.12.2022 вирок та ухвалу залишено без змін</p>
<p>38. Справа № 360/421/19</p> <p>Вирок від 09.07.2021</p>	<p>Особа_1 визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України, виправдано.</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням функцій держави та місцевого самоврядування, строком на 3 (три) роки.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 07.02.2022 вирок ВАКС від 09.07.2021 в частині визнання Особа_1 винуватим скасовано. На підставі п. 3 ч. 1 ст. 49 КК України звільнено Особа_1 від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення,</p>	<p>Постановою ККС ККС від 21.09.2022 вирок АП ВАКС від 7 лютого 2022 року залишено без змін</p>

	Особа_1 визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 369-2 КК України;		передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України, у зв'язку із закінченням строків давності. Кримінальне провадження – закрито. Вирок в частині визнання Особа_1 невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України – скасовано. У цій частині ухвалено новий вирок, яким Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, та призначено йому покарання у виді позбавлення волі строком на 5,5 (п'ять років та шість місяців) років з позбавленням права обіймати посади в правоохоронних органах, строком на 3 (три) роки та конфіскацією майна. ПОСИЛЕНО ПОКАРАННЯ	
39. Справа № 752/7440/18 Вирок від 30.07.2021	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 8 (восьми) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки та з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС від 06.06.2022 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС вирок та ухвалу залишено без змін
40. Справа № 348/1674/19 Вирок від 16.02.2021	Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 368, ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - 6 (шести) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посаду судді строком на три роки, з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС вирок Вищого антикорупційного суду від 16 лютого 2021 року в частині визначення остаточного покарання змінено. Призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з позбавленням права обіймати посаду судді на строк 3 (три) роки з конфіскацією усього	Скасовано рішення суду першої та апеляційної інстанції із закриттям провадження у справі

			належного йому на праві власності майна. ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ	
41. Справа № 303/1425/18 Вирок від 21.09.2021	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України Особа_2 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 7 (семи) років позбавлення волі , з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у підпункті «г» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» строком на 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна, яке є його власністю. Призначено покарання у вигляді: - 6 (шести) років позбавлення волі , з - конфіскацією половини (1/2) всього майна, яке є його власністю.	Ухвалою АП ВАКС від 08.08.2022 вирок ВАКС від 21.09.2022 року скасовано , кримінальне провадження закрито на підставі п.10 ч.1 ст.284 КПК України у зв'язку із закінченням, після повідомлення особі про підозру, строку досудового розслідування, визначеного ст.219 КПК України.	на розгляді в ККС ВС
42. Справа № 369/10560/17 Вирок від 22.11.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості. Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України; Особа_2 визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , на строк 3 (три) роки, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u> Призначено покарання у виді: - 5 років позбавлення волі , з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , на строк 1 (один) рік <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u>	не оскаржувалося	

<p>43. Справа № 991/2959/21</p> <p>Вирок від 21.12.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 5 років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади чи місцевого самоврядування, а також з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 роки, <u>без конфіскації майна.</u> - позбавлення права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади чи місцевого самоврядування, а також із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій. <u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням строком на 3 роки, призначивши до реального відбуття додаткове покарання</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>44. Справа № 760/26347/18</p> <p>Вирок від 03.02.2022</p>	<p>Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 263 та ч. 3 ст. 368 КК</p> <p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено йому покарання у виді: - позбавлення волі на строк 7 років 6 місяців з - позбавленням права обіймати посаду судді строком 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна.</p> <p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 7 років з - позбавленням права займатися адвокатською діяльністю строком 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 11.07.2022 вирок змінено. Вважати Особа_1 винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4, 5 ст.27, ч.3 ст.368 КК України. Призначене покарання пом'якшити до позбавлення волі на строк сім років з конфіскацією всього майна. ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ</p>	<p>на розгляді в ККС ВС</p>
<p>45. Справа № 236/1283/16-к</p> <p>Вирок від 19.04.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості Особа_1 укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 368 КК України, ч. 3 ст.369-2 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості Особа_2, укладену між</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі; - з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, строком на 3 (три) роки. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p>	<p>не оскаржувалося</p>	

	прокурором та обвинуваченою; визнано винною у вчиненні злочину, передбачених ч. 3 ст. 368 КК України	- 5 (п'яти) років позбавлення волі ; - з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , строком на 3 (три) роки. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u>		
46. Справа № 991/1818/20 Вирок від 05.05.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 368, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі зі - штрафом у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень, з - позбавленням права обіймати посади керівника державних та комунальних органів, установ і організацій та суб'єктів господарювання державної та комунальної форми власності строком на 2 (два) роки. <u>Звільнено на підставі ч. 2 ст. 75 КК України від відбування узгодженого сторонами основного покарання у виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з випробуванням, встановлено іспитовий строк 3 (три) роки.</u>	не оскаржувалося	
47. Справа № 487/4428/16-к Вирок від 25.05.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченими Особа_1 та Особа_2. Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 368, ч. 4 ст. 27, ч. 2	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавленням права обіймати посади в органах судової влади на строк 3 (три) роки. <u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк 3 (три) роки.</u> Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років <u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк 3 (три) роки.</u>		

	ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 190 КК України			
48. Справа № 991/2196/22 Вирок від 26.07.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавлення права обіймати посади в судових та правоохоронних органах строком 3 (три) роки та - <u>без конфіскації майна,</u> <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u> <u>Спецконфіскація</u> <u>255980 грн. (еквівалент 7 000 доларів США)</u>		
49. Справа № 502/1960/17 Вирок від 17.10.2022	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України Особа_2 визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 8 (вісім) років з - позбавленням права обіймати посади державної служби в органах державної влади та інших державних органах, їх апараті строком три роки, з - конфіскацією всього майна.; призначено покарання у Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 8 (вісім) років з - позбавленням права обіймати посади державної служби в органах державної влади та інших державних органах, їх апараті строком три роки, з - конфіскацією всього майна.	Ухвалою АП ВАКС від 06.03.2023 вирок залишено без змін	
50. Справа № 991/4136/22 Вирок від 30.11.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1 та визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі ; з - позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, органах державної влади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки виконувати самостійно та - штрафом у розмірі 175 529 грн. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з</u>		

	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_2; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 368 КК України	<u>іспитовим строком на 3 (три) роки;</u> Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі; - з позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, органах державної влади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки виконувати самостійно та штрафом у розмірі 175 529 грн. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки;</u>		
51. Справа № 991/175/23 Вирок від 03.03.2023	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з позбавлення права адвокатською діяльністю строком 2 (два) роки та без конфіскації майна, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u>		
Стаття 369 КК України				
52. Справа № 991/3382/20 вирок від 28.05.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі; <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u>	30.07.2020 закрито апеляційне провадження	
53. Справа № 752/4292/16-к Вирок від 25.09.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 2 (двох) років позбавлення волі.	Ухвалою АП ВАКС від 11.01.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС від 07.07.2021 судові рішення залишено без змін

<p>54. Справа № 991/6995/20</p> <p>Вирок від 17.09.2020</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 190 КК України та ч. 4 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 20.11.2020 апеляційну скаргу повернуто особі, яка її подала.</p>	<p>24.12.2020 відмовлено у відкритті касаційного провадження</p>
<p>55. Справа № 991/7534/20</p> <p>Вирок від 23.09.2020</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років <u>без конфіскації майна, на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>56. Справа № 554/5163/17</p> <p>Вирок від 11.11.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 4,5 роки (чотири роки шість місяців) <u>без конфіскації майна</u></p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 12.03.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою ККС ВС від 11.10.2021 року судові рішення залишено без змін</p>
<p>57. Справа № 991/2509/21</p> <p>Вирок від 20.04.2021</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі <u>без конфіскації майна; на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>58. Справа № 991/3848/21</p> <p>Вирок від 17.06.2021</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі <u>без конфіскації майна; на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u></p>	<p>27.07.2021 ухвалою АП ВАКС апеляційну скаргу повернуто</p>	<p>18.10.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження</p>

<p>59. Справа № 757/38626/17-к</p> <p>Вирок від 12.05.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років <u>позбавлення волі без конфіскації майна.</u></p>	<p>На розгляді в АП ВАКС Проміжкове рішення: Ухвалою АП ВАКС від 04.02.2022 вирок ВАКС від 12.05.2021 залишено без змін.</p>	<p>Постановою Третьої судової палати ККС ВС від 28.09.2022 частково задоволено касаційну скаргу, ухвалу АП ВАКС від 04.02.2022 щодо Особа_1 скасовано та призначено новий розгляд в суді апеляційної інстанції.</p>
<p>60. Справа № 757/13635/17-к</p> <p>Вирок від 12.07.2021</p>	<p>Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 2 (двох) років позбавлення волі</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 08.06.2022 вирок залишено без змін. <u>Звільнено Особа_1 від призначеного покарання за ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 369 КК України на підставі п. 3 ч. 1 ст. 49, ч. 5 ст. 74 КК України, в зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.</u></p>	<p>Ухвалою ККС ВС від 06.10.2022 касаційну скаргу повернуто заявнику</p>
<p>61. Справа № 991/2519/20</p> <p>Вирок від 10.11.2021</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 750 (семисот п'ятидесяти) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 12 750 (дванадцять тисяч сімсот п'ятдесят) гривень.</p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>62. Справа № 991/7109/21</p> <p>Вирок від 27.01.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 369 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_2; визнано винним</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі; <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p> <p>Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох) років позбавлення волі;</p>	<p>не оскаржувалося</p>	

	у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 369 КК України	<u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>		
63. Справа № 991/4110/20 Вирок від 23.02.2022	Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 4 ст. 369 КК	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 10 (десять) років з - конфіскацією всього майна	не оскаржувалося	
64. Справа № 991/10566/20 Вирок від 18.05.2022	Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбаченого ч. 4 ст. 190, ч. 1 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 7 (семи) років позбавлення волі з - конфіскацією всього майна, з - позбавленням права обіймати посади державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) на 3 (три) роки та з позбавленням 6 рангу державного службовця.	Ухвалою АП ВАКС від 13.12.2022 апеляційну скаргу залишено без задоволення, а вирок ВАКС від 18.05.2022 – без змін.	На розгляді ККС ВС
65. Справа № 991/722/21 Вирок від 01.06.2022	Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - конфіскацією всього майна, окрім 1/2 квартири розташованої за адресою: _____	Ухвалою АП ВАКС від 13.01.2023 вирок ВАКС від 01.06.2022 залишено без змін	
66. Справа № 991/495/23 Вирок від 09.02.2023	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 369 КК України, за ч. 1 ст. 190 КК України, за ч. 1 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у вигляді: - позбавлення волі строком 5 (п'ять) років, зі - штрафом 51000 (п'ятдесят одну тисячу) гривень - <u>На підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (трьох) років.</u>		

67. Справа № 991/6614/22 Вирок від 22.02.2023	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 4 000 (чотирьох тисяч) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.		
68. Справа № 991/688/23 Вирок від 02.03.2023	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі без <u>конфіскації майна</u> ; <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>		
Стаття 369-2 КК України				
69. Справа № 409/1465/16-к вирок від 12.06.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 1 500 (одна тисяча п'ятсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 (двадцять п'ять тисяч п'ятсот) грн.	07.10.2020 апеляційні скарги задоволено частково. Вирок ВАКС від 12.06.2020 про затвердження угоди про визнання винуватості відносно обвинуваченого Особа_1 <u>скасовано</u> . Матеріали кримінального провадження відносно обвинуваченого Особа_1 направлено до ВАКС для проведення судового провадження у загальному порядку.	не оскаржувалось у касаційному порядку
70. Справа № 991/492/19 Вирок від 15.06.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369-2 КК України;	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - конфіскацією частини майна - автомобіля.	<u>Остаточне рішення АП ВАКС:</u> Ухвалою АП ВАКС від 01.02.2022 вирок Вищого антикорупційного суду від 15.06.2020 року щодо обвинуваченого Особа_1 змінено . Змінено правову кваліфікацію дій Особа_1 з ч. 3 ст. 369-2 КК України на ч. 2 ст. 369-2 КК України.	<u>Остаточне рішення кас.інстанції:</u> Постановою ККС ВС від 21.11.2022 вирок та ухвалу залишити без зміни.

			<p><i>Проміжне рішення АП ВАКС:</i></p> <p>Перекваліфіковано дії Особа_1 з ч. 3 на ч. 2 ст. 369-2 КК України та призначено йому покарання у виді 2,5 років позбавлення волі. В решті вирок залишено без змін.</p> <p>ЗМІНЕНО, ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ</p>	
<p>71. Справа № 758/5744/17</p> <p>Вирок від 24.07.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 3 (трьох років) позбавлення волі з - позбавленням права займати посади у судах, правоохоронних органах, адвокатури строком на 2 (два) роки</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 27.04.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 24.07.2020 – змінено. Призначено Особа_1 покарання у вигляді 2 (двох) років позбавлення волі із заборотою займати посади в правоохоронних органах строком на 2 (два) роки. Змінено призначене Особа_1 покарання, виключивши з додаткового покарання заборону займати посади в судах та правоохоронних органах.</p> <p>ЗМІНЕНО, ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ</p>	<p>Постановою ККС ВС 24.01.2022 судові рішення без змін</p>
<p>72. Справа № 711/3111/19</p> <p>Вирок від 19.02.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 2 (двох років) позбавлення волі</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 21.04.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постанова ККС ВС від 15.09.2021 вирок ВАКС від 19.02.2020 та ухвалу АП ВАКС скасовано, а кримінальне провадження - закрито</p>
<p>73. Справа № 758/1780/17</p> <p>Вирок від 17.03.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 3 (три) роки 6 (шість) місяців з - позбавленням права займати посади у судах, правоохоронних органах, адвокатури строком на 3 (три) роки</p>	<p>На розгляді в АП ВАКС Проміжкове рішення: Ухвалою АП ВАКС від 07.06.2021 року вирок ВАКС від 17.03.2021 змінено. Пом'якшено Особа_1. основне покарання, призначене за ч.2 ст.369-2 КК України, до 2 років 6 місяців позбавлення волі. В решті вирок залишено без змін.</p>	<p>Ухвалою ККС ВС від 02.12.2022 скасовано ухвалу АП ВАКС від 07.06.2021, а справу направлено на новий апеляційний розгляд</p>

<p>74. Справа № 454/2576/17</p> <p>Вирок від 10.06.2021</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі однієї тисячі п'ятисот неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 (двадцять п'ять тисяч п'ятсот) грн. з - позбавленням права обіймати посаду судді строком на 3 (три) роки</p>	<p>Вироком АП ВАКС від 09.02.2022 вирок ВАКС від 10 червня 2021 року скасовано в частині призначеного Особа_1 покарання та ухвалено в цій частині новий. Призначено покарання у виді 2 (двох) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посаду судді строком на 3 (три) роки. ПОСИЛЕНО ПОКАРАННЯ</p>	<p>Постановою ККС ВС від 06.07.2022 вирок ВАКС від 10.06.2021 та ухвалу АП ВАКС від 09.02.2022 залишити без зміни, а касаційну скаргу - без задоволення.</p>
<p>75. Справа № 161/12522/18</p> <p>Вирок від 20.07.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 3 (трьох) років позбавлення волі</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 08.03.2023 змінено вирок ВАКС від 20.07.2022. Виключено з мотивувальної частини посилання на докази. В решті вирок залишено без змін</p>	

**ДОДАТОК В.
ТАБЛИЦЯ – УЗАГАЛЬНЕННЯ**

щодо призначених покарань у вироках ВАКС після апеляційного розгляду Апеляційною палатою ВАКС та частково Касаційним кримінальним судом в складі Верховного Суду

№ п/п, № справи та дата вироку	Короткий зміст вироку	Призначене покарання	Результат розгляду АП ВАКС	Результат розгляду ККС ВС
1. Справа 760/4297/18, вирок від 30.10.2019	Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст.366-1 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу в розмірі трьох тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що складає 51 000 (п'ятдесят одну тисячу) гривень, - з позбавленням права обіймати посади , зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 1 (один) рік.	15.07.2020 апеляційну скаргу повернуто заявнику Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 17.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)	
2. Справа 991/1328/20 вирок від 26.02.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України.	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі трьох тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одну тисячу) грн., з - позбавленням права обіймати посади , пов'язані із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, строком на 1 (один) рік.	не оскаржувалося Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 25.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)	не оскаржувалося Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 19.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)
3. Справа № 991/2566/19 вирок від 07.05.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України	Призначено покарання за ст.366-1 КК України у виді: - штрафу в розмірі 3000 (три тисячі) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одна тисяча) грн, з - позбавленням права обіймати посади та займатися діяльністю , пов'язаною з управлінням державними підприємствами на строк 3 (три) роки.	не оскаржувалося Вирок скасовано ухвалою ВАКС від 19.11.2020 (переглянуто за виключними обставинами)	Дата касаційного перегляду 07.07.2021
4. Справа № 991/3382/20	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим;	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі ;	30.07.2020 закрито апеляційне провадження	Дата касаційного перегляду 27.10.2021

вирок від 28.05.2020	визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 4 ст. 369 КК України	- на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.		
5. Справа № 200/3009/18 вирок від 28.05.2020	Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого статтею 366-1 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу в розмірі 3000 (три тисячі) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 51 000 (п'ятдесят одну) тисячу грн, з - позбавленням права обіймати посаду судді строком на 2 (два) роки.	30.07.2020 апеляційну скаргу залишено без задоволення, судові рішення - без змін	Постанова ККС ВС від 19.05.2021 вирок ВАКС від 28 травня 2020 року та ухвалу АП ВАКС від 30 липня 2020 року скасовано, а кримінальне провадження, передбаченого ст. 366-1 Кримінального кодексу України - закрито.
6. Справа № 760/22550/19 вирок від 03.06.2020	Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ст.366-1 КК України та виправдано.		05.10.2020 апеляційну скаргу прокурора САП Офісу ГП задоволено. Вирок ВАКС від 03.06.2020 <u>скасовано</u> . Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України та призначено покарання у виді штрафу в розмірі 2 (двох) тисяч 700 (сімсот) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 45 900 (сорок п'ять тисяч дев'ятсот) гривень з позбавленням права обіймати посади, зазначені в пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» строком на 2 (два) роки.	Постановою ККС ВС від 05.04.2021 вирок АП ВАКС від 05.10.2020 щодо Особа_1 скасовано, а кримінальне провадження за його обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК, закрито на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК.
7. Справа № 409/1465/16-к	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим;	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 1 500 (одна тисяча п'ятсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 (двадцять п'ять тисяч п'ятсот) грн.	07.10.2020 апеляційні скарги обвинуваченого Особа_1, захисника обвинуваченого Особа_1 – Особа_2, інших осіб, свободи та	не оскаржувалось у касаційному порядку

<p>вирок від 12.06.2020</p>	<p>визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст. 369-2 КК України</p>		<p>інтереси якої зачіпаються вироком: Особа_3, Особа_4 задоволено частково. Вирок ВАКС від 12.06.2020 про затвердження угоди про визнання винуватості відносно обвинуваченого Особа_1 <u>скасовано</u>. Матеріали кримінального провадження відносно обвинуваченого Особа_1 за ч. 2 ст. 369-2 КК України направлено до ВАКС для проведення судового провадження у загальному порядку. У задоволенні решти вимог апеляційних скарг відмовлено.</p>	
<p>8. Справа № 991/492/19 Вирок від 15.06.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369-2 КК України;</p>	<p>призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - конфіскацією частини майна - автомобіля.</p>	<p><u>Остаточне рішення АП ВАКС:</u> Ухвалою АП ВАКС від 01.02.2022 вирок Вищого антикорупційного суду від 15.06.2020 року щодо обвинуваченого Особа_1 змінено. З мотивувальної частини вироку виключено посилання суду, як на доказ підтвердження вини обвинуваченого. Змінено правову кваліфікацію дій Особа_1 з ч. 3 ст. 369-2 КК України на ч. 2 ст. 369-2 КК України. <i>Проміжне рішення АП ВАКС:</i> Ухвалою АП ВАКС від 14.01.2021 вирок від 15.06.2020 року щодо обвинуваченого Особа_1 змінено. Виключено з вироку посилання на вимагання як кваліфікуючу ознаку одержання обвинуваченим неправомірної вигоди за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання</p>	<p><u>Остаточне рішення кас.інстанції:</u> Постановою ККС ВС від 21.11.2022 вирок ВАКС від 15.06.2020 та ухвалу АП ВАКС від 01.02.2022 залишити без зміни, а касаційну скаргу - без задоволення. <i>Проміжне рішення АП ВАКС:</i> Постановою ККС ВС 14.06.2021 ухвалу АП ВАКС від 14 січня 2021 року стосовно Особа_1 скасовано і призначено новий розгляд у суді апеляційної інстанції.</p>

			функцій держави. Перекваліфіковано дії Особа_1 з ч. 3 на ч. 2 ст. 369-2 КК України та призначено йому покарання у виді 2,5 років позбавлення волі . В решті вирок залишено без змін.	
9. Справа № 752/4292/16-к Вирок від 25.09.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 2 (двох) років позбавлення волі .	Ухвалою АП ВАКС від 11.01.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС від 07.07.2021 судові рішення залишено без змін
10. Справа № 361/3207/19 Вирок від 26.10.2020	Визнано винуватим у вчиненні кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України (в редакції Закону України № 1261-VII від 13.05.2014 Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України)	Призначено покарання у виді: - 1 (одного року) обмеження волі з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади та місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три роки). <u>На підставі ст. 49, ч.5 ст. 74 КК України звільнено Особа_1 від призначеного основного і додаткового покарання за ч. 1 ст. 366 КК України (в редакції Закону України № 1261-VII від 13.05.2014) у зв'язку із закінченням строків давності.</u> Призначено покарання у виді: - 3 (трьох років) позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади в органах державної влади та місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три роки), зі - штрафом у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 (вісім тисяч п'ятсот) гривень.	Ухвалою АП ВАКС від 11.01.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС від 07.07.2021 року судові рішення залишено без змін

<p>11. Справа № 487/5684/19</p> <p>Вирок від 22.07.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 7 (семи) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посаду судді та будь-які посади в правоохоронних органах на строк 3 (три) роки, з - конфіскацією всього належного йому майна</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 19.02.2021 року вирок Вищого антикорупційного суду від 22.07.2020 – змінено. Пом’якшено Особа_1 призначене за вчинення злочину, передбаченого частиною 3 статті 368 КК основне покарання до 5 (п’яти) років позбавлення волі. Строк відбування покарання обчислюється з моменту фактичного затримання Особа_1 з метою направлення для відбування покарання. В іншій частині вирок залишено без змін, а апеляційні скарги – без задоволення.</p>	<p>22.10.2021 постановою ККС ВС вирок ВАКС від 22.07.2020 року та ухвалу АП ВАКС від 19.02.2021 року змінено, виключено із мотивувальних частин вказаних судових рішень посилання як на докази на протоколи допиту свідка від 18.03.2019 року, 29.03.2019 року.</p>
<p>12. Справа № 910/398/19</p> <p>Вирок від 06.08.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 8 (восьми років) позбавлення волі з - позбавленням права займати посади, пов’язані з виконанням адміністративного-господарських функцій, строком на 3 (три) роки</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 10.02.2021 апеляційну скаргу захисника – залишено без задоволення. Вирок Вищого антикорупційного суду від 06.08.2020 – залишити без змін. Ухвалою АП ВАКС від 14.05.2021 апеляційну скаргу представника товариства з обмеженою відповідальністю «МЕТІДА» адвоката Особа_1 залишено без задоволення. Вирок Вищого антикорупційного суду від 06 серпня 2020 року в оскаржуваній частині залишено без змін.</p>	<p>Постановою ККС ВС від 27.10.2021 судові рішення залишено без змін</p>
<p>13. Справа № 385/619/16-к</p> <p>Вирок від 07.10.2020</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 368 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 9 (дев’яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади судді та права постійно чи тимчасово здійснювати функції представника влади строком на три роки та з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 19.02.2021 вирок залишено без змін</p>	<p>Постановою ККС ВС від 07.12.2022 Вирок ВАКС від 07.10.2020 та ухвалу АП ВАКС від 19.12.2021 залишено без зміни, а касаційні скарги</p>

				захисників - без задоволення.
14. Справа № 991/6995/20 Вирок від 17.09.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 190 КК України та ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років, на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.	Ухвалою АП ВАКС від 20.11.2020 апеляційну скаргу повернуто особі, яка її подала.	24.12.2020 відмовлено у відкритті касаційного провадження
15. Справа № 991/7534/20 Вирок від 23.09.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років <u>без конфіскації майна</u> , на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.	не оскаржувалося	
16. Справа № 554/5163/17 Вирок від 11.11.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 4,5 роки (чотири роки шість місяців) <u>без конфіскації майна</u>	Ухвалою АП ВАКС від 12.03.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС від 11.10.2021 року судові рішення залишено без змін
17. Справа № 766/16775/17 Вирок від 07.07.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях державної чи комунальної форми власності, пов'язані з розпорядженням товарно-матеріальними цінностями та фінансовими ресурсами строком на 3 (три) роки та зі - штрафом в розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень	Ухвалою АП ВАКС від 15.03.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС від 13.12.2021 судові рішення залишено без змін
18. Справа № 991/9143/20	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим;	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-	не оскаржувалося	

Вирок від 05.03.2021	визнано винуватим у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст.28, ч. 2 ст.364 КК України, ч.1 ст.366 КК України	господарськими функціями , строком на 1 (один) рік 6 (шість) місяців зі - штрафом в розмірі 500 (п'ятисот) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 8500 (вісім тисяч п'ятсот) грн; <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>		
19. Справа № 991/2593/19 Вирок від 09.12.2020		Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 5 ст. 191 КК України та виправдано.	Ухвалою АП ВАКС від 07.04.2021 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС від 26.01.2022 судові рішення залишено без змін
20. Справа № 991/8982/20 Вирок від 18.11.2020	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 210 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 300 (трьохсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 5 100 (п'ять тисяч сто) грн.	не оскаржувалося	
21. Справа № 758/5744/17 Вирок від 24.07.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - 3 (трьох років) позбавлення волі з - позбавленням права займати посади у судах, правоохоронних органах, адвокатури строком на 2 (два) роки	Ухвалою АП ВАКС від 27.04.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 24.07.2020 – змінено . Призначено Особа_1 за вчинення злочину, передбаченого частиною 2 статті 369-2 КК, покарання у вигляді 2 (двох) років позбавлення волі із заборонаю займати посади в правоохоронних органах строком на 2 (два) роки. Змінено призначене Особа_1 покарання, виключивши з додаткового покарання заборону займати посади в судах та правоохоронних органах. В іншій частині вирок залишено без змін, а апеляційні скарги – без задоволення.	Постановою ККС ВС 24.01.2022 від вирок ВАКС судові рішення без змін

			На виконання вироку Боженка Олексія Ігоровича та Павленка Олександра Вікторовича взято під варту негайно.	
22. Справа № 758/11219/16-к Вирок від 28.08.2020	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК України, ч. 2 ст. 369-2 КК України Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 368 КК України, ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох років) позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у пункті 1, підпунктах "а", "в" п. 2 ч.1 ст. 3 ЗУ "Про запобігання корупції" , окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки Призначено покарання у виді: - 3 (трьох) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських або організаційно-розпорядчих повноважень на підприємствах, організаціях, установах державної та комунальної власності, строком на 2 (два) роки	Ухвалою АП ВАКС від 29.04.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 28.08.2020 скасовано і постановлено новий вирок , яким: (1) Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 3 статті 368 КК, та призначено йому покарання в виді 6 (шести) років позбавлення волі з позбавленням Особа_1 права обіймати посади, зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки та конфіскацією майна. (2) Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 5 статті 27 – частиною 3 статті 368 КК, та призначено йому покарання в виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з конфіскацією майна. ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	Постановою ККС ВС від 21.02.2022 судові рішення залишено без змін Ухвалою ККС ВС від 13.10.2021 касаційну скаргу повернуто
23. Справа № 711/3111/19 Вирок від 19.02.2021	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - 2 (двох років) позбавлення волі	Ухвалою АП ВАКС від 21.04.2021 вирок залишено без змін	Постанова ККС ВС від 15.09.2021 вирок ВАКС від 19.02.2020 та ухвалу АП ВАКС скасовано, а кримінальне провадження за обвинуваченням у

				вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК - закрито
24. Справа № 991/2509/21 Вирок від 20.04.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі без конфіскації майна ; на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.	не оскаржувалося	
25. Справа № 758/1780/17 Вирок від 17.03.2021	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 3 (три) роки 6 (шість) місяців з - позбавленням права займати посади у судах, правоохоронних органах, адвокатури строком на 3 (три) роки	На розгляді в АП ВАКС Проміжкове рішення: Ухвалою АП ВАКС від 07.06.2021 року вирок ВАКС від 17.03.2021 змінено . Пом'якшено Особа 1. основне покарання, призначене за ч.2 ст.369-2 КК України, до 2 років 6 місяців позбавлення волі. В решті вирок залишено без змін.	Ухвалою ККС ВС від 02.12.2022 скасовано ухвалу АП ВАКС від 07.06.2021, а справу направлено на новий апеляційний розгляд
26. Справа № 991/3921/20 Вирок від 22.03.2021	Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавленням права обіймати посаду судді на строк 3 (три) роки з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС від 31.05.2022 вирок залишено без змін	Постановою від 06.12.2022 вирок ВАКС від 22.03.2021 та ухвалу АП ВАКС від 31.05.2022 залишено без змін
27. Справа № 991/3848/21 Вирок від 17.06.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі без конфіскації майна ; на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.	27.07.2021 ухвалою АП ВАКС апеляційну скаргу повернуто	18.10.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження
28. Справа № 757/38626/17-к	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі без конфіскації майна .	На розгляді в АП ВАКС Проміжкове рішення: Ухвалою АП ВАКС від 04.02.2022 вирок ВАКС від 12.05.2021 залишено без змін.	Постановою Третьої судової палати ККС ВС від 28.09.2022 частково задоволено

Вирок від 12.05.2021			<i>(Постановою Третньої судової палати ККС ВС від 28.09.2022 частково задоволено касаційну скаргу адвокатів ухвалу АП ВАКС від 04.02.2022 щодо Особа_1 скасовано та призначено новий розгляд в суді апеляційної інстанції)</i>	касаційну скаргу адвокатів, ухвалу АП ВАКС від 04.02.2022 щодо Особа_1 скасовано та призначено новий розгляд в суді апеляційної інстанції.
29. Справа № 638/12275/18 Вирок від 26.05.2021	Визнано невинуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України, у зв'язку із відсутністю в її діях складу кримінального правопорушення.		Ухвалою АП ВАКС від 05.12.2022 року вирок та ухвалу ВАКС від 26.05.2021 року скасовано, призначено новий розгляд в суді першої інстанції.	
30. Справа № 754/10882/17 Вирок від 03.06.2021	Визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - шести років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади строком на три роки та з конфіскацією частини її майна, а саме автомобіля Subaru Outback, і земельної ділянки площею 0,12 га.	Ухвалою АП ВАКС від 18.01.2022 вирок залишено без змін	Постановою від 14.12.2022 вирок ВАКС від 03.06.2021 та ухвалу АП ВАКС від 18.01.2022 залишено без змін
31. Справа № 991/9969/20 Вирок від 16.07.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади в органах державної влади строком на 1 (один) рік та штрафом в розмірі 17000 (сімнадцять тисяч) грн. <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u>	Ухвалою АП ВАКС від 11.10.2021 закрито апеляційне провадження	24.11.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження
32. Справа № 454/2576/17	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України (у	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі однієї тисячі п'ятисот неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 (двадцять п'ять тисяч п'ятсот) грн. з	Вироком АП ВАКС від 09.02.2022 вирок ВАКС від 10 червня 2021 року скасовано в частині призначеного Особа_1 покарання та	Постановою ККС ВС від 06.07.2022 вирок ВАКС від 10.06.2021 та ухвалу АП ВАКС

Вирок від 10.06.2021	редакції від 26 листопада 2015 року)	- позбавленням права обіймати посаду судді строком на 3 (три) роки	ухвалено в цій частині новий. Призначено покарання у виді 2 (двох) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посаду судді строком на 3 (три) роки. В іншій частині вирок залишено без змін, а апеляційну скаргу прокурора без задоволення.	від 09.02.2022 залишити без зміни, а касаційну скаргу - без задоволення.
33. Справа № 991/3966/20 Вирок від 14.06.2021	Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, та виправдати на підставі п. 3 ч. 1 ст. 373 КПК України, у зв'язку з недоведеністю наявності в діях складу цього кримінального правопорушення.		Вирок ВАКС від 14.06.2021 скасовано, ухвалено новий, яким Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України, та призначено йому покарання у виді позбавлення волі строком на 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади в органах державної влади строком на 1 (один) рік із штрафом у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8500 грн (вісім тисяч п'ятсот гривень). Цивільний позов Управління справами Апарату Верховної Ради України до Особа_1 залишити без розгляду. ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	на розгляді в ККС ВС
34. Справа № 991/4410/21 Вирок від 10.09.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченими; Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями строком на 1 (один) рік та 6 (шість) місяців та - штрафом в розмірі 8500 (сімнадцять тисяч) грн. на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з	21.10.2021 року ухвалою АП ВАКС апеляційні скарги повернуто	02.11.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження

	<p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України;</p>	<p>іспитовим строком на 3 (три) роки</p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 3 (три) роки, з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями строком на 1 (один) рік та 6 (шість) місяців та - штрафом в розмірі 8500 (сімнадцять тисяч) грн., <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u> 		
<p>35. Справа № 360/421/19</p> <p>Вирок від 09.07.2021</p>	<p>Особа_1 визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України, виправдано.</p> <p>Особа_1 визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 369-2 КК України;</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з виконанням функцій держави та місцевого самоврядування, строком на 3 (три) роки. 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 07.02.2022 вирок ВАКС від 09.07.2021 в частині визнання Особа_1 винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України скасовано. На підставі п. 3 ч. 1 ст. 49 КК України звільнено Особа_1 від кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України, у зв'язку із закінченням строків давності. Кримінальне провадження у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України – закрито.</p> <p>Вирок в частині визнання Особа_1 невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 3 ст. 368 КК України – скасовано. У цій частині ухвалено новий вирок, яким Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України, та</p>	<p>Постановою ККС ККС від 21.09.2022 вирок АП ВАКС від 7 лютого 2022 року залишено без змін</p>

			<p>призначено йому покарання у виді позбавлення волі строком на 5,5 (п'ять років та шість місяців) років з позбавленням права обіймати посади в правоохоронних органах, строком на 3 (три) роки та конфіскацією майна.</p> <p>ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ</p>	
<p>36. Справа № 757/13635/17-к</p> <p>Вирок від 12.07.2021</p>	<p>Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді: - 2 (двох) років позбавлення волі</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 08.06.2022 вирок залишено без змін.</p> <p>Звільнено Особа_1 від призначеного покарання за ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 369 КК України на підставі п. 3 ч. 1 ст. 49, ч. 5 ст. 74 КК України, в зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p>	<p>Ухвалою ККС ВС від 06.10.2022 касаційну скаргу повернуто заявнику</p>
<p>37. Справа № 707/146/17</p> <p>Вирок від 14.07.2021</p>	<p>Визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 191 КК України, виправдано.</p>		<p>Вироком АП ВАКС від 07.10.2022 вирок ВАКС від 14.07. 2021 року, яким Особа_1 визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК України, та виправдано на підставі п. 3 ч. 1 ст. 373 КПК України, у зв'язку з недоведеністю наявності в його діях складу цього кримінального правопорушення – скасовано.</p> <p>Ухвалено новий вирок, яким Алфімова О.В. визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, та призначено покарання у виді арешту на строк 6 (шість) місяців.</p> <p>На підставі п. 2 ч. 1 ст. 49 КК України, ч. 5 ст. 74 КК України</p>	<p>на розгляді в ККС ВС</p>

			звільнено від призначеного за ч. 1 ст. 185 КК України покарання у зв'язку зі спливом строків давності притягнення останнього до кримінальної відповідальності. Цивільний позов Свидівської сільської ради до Особа_1 про стягнення шкоди у сумі 4 039,21 грн залишити без розгляду. ПОСИЛЕНО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	
38. Справа № 161/3363/19 Вирок від 15.09.2021	Визнано невинуватою у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 КК України.		Ухвалою АП ВАКС від 03.11.2021 апеляційну скаргу повернуто особі, яка її подала	08.02.2021 відмовлено у відкритті касаційного провадження (по суті)
39. Справа № 752/7440/18 Вирок від 30.07.2021	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 8 (восьми) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки та з конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС від 06.06.2022 вирок залишено без змін	Постановою ККС ВС вирок ВАКС від 30.07.2021 та ухвалу АП ВАКС від 06.06.2022 залишено без змін
40. Справа № 641/6379/18 Вирок від 06.08.2021	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення,	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 5 (п'ять) років з позбавленням права обіймати посади, зазначені у п. 1, підпунктах «а», «в» п. 2 ч. 1 ст. 3 ЗУ «Про запобігання корупції» , окрім виборних посад, строком на 3 (три) роки та - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень. Призначено покарання у виді: - позбавлення волі строком на 4 (чотири) роки з позбавленням права обіймати посади, зазначені у п. 1, підпунктах «а», «в» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про	Ухвалою АП ВАКС від 27.02.2023 вирок залишено без змін	

	передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	запобігання корупції», окрім виборних посад, строком на 2 (два) роки, та - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень.		
41. Справа № 755/12530/18 Вирок від 07.06.2021	Визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за частиною другою статті 364 Кримінального кодексу України	Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох) років позбавлення волі зі - штрафом у розмірі 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень 00 копійок, а також з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , строком на 1 (один) рік.	Ухвалою АП ВАКС від 08.11.2021 вирок Вищого антикорупційного суду від 07 червня 2021 року змінено в частині цивільного позову та арешту майна.	Постановою ККС ВС від 16.11.2022 Вищого антикорупційного суду від 07 червня 2021 року та ухвалу Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 08 листопада 2021 року щодо ОСОБА_1 - без зміни
42. Справа № 348/1674/19 Вирок від 16.02.2021	Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 368, ч. 2 ст. 369-2 КК України	Призначено покарання у виді: - 6 (шести) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посаду судді строком на три роки, з - конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.	Ухвалою АП ВАКС вирок Вищого антикорупційного суду від 16 лютого 2021 року в частині визначення остаточного покарання змінено . Призначено остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у виді позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з позбавленням права обіймати посаду судді на строк 3 (три) роки з конфіскацією усього належного йому на праві власності майна. ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ	Скасовано рішення суду першої та апеляційної інстанції із закриттям провадження у справі
43. Справа № 303/1425/18 Вирок від 21.09.2021	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 7 (семи) років позбавлення волі , з - позбавленням права обіймати посади, зазначені у підпункті «г» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» строком на 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна, яке є його власністю.	Ухвалою АП ВАКС від 08.08.2022 вирок ВАКС від 21.09.2022 року скасовано , кримінальне провадження закрито на підставі п.10 ч.1 ст.284 КПК України у зв'язку із закінченням, після повідомлення особі про підозру,	на розгляді в ККС ВС

	Особа <u>2</u> визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 368 КК України,	Призначено покарання у вигляді: - 6 (шести) років позбавлення волі , з - конфіскацією половини (1/2) всього майна, яке є його власністю.	строку досудового розслідування, визначеного ст.219 КПК України.	
44. Справа № 757/60763/16-К Вирок від 29.09.2021	Томіленка В.М. Шквирю Г.Г., Селюченка Ю.В. визнано невинуватими у пред'явлених обвинуваченнях за ч. 5 ст.191 КК України		Ухвалою АП ВАКС від 19.09.2022 вирок залишено без змін	на розгляді в ККС ВС
45. Справа № 991/9129/20 Вирок від 18.10.2021	Омеляна В.В. визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст.211 КК України		Ухвалою АП ВАКС від 06.06.2022 вирок залишено без змін	на розгляді в ККС ВС (призначено на 07.02.2023)
46. Справа № 991/7111/21 Вирок від 28.10.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 3,5 (трьох років шість місяців) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій строком на 3 роки, зі - штрафом у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 грн.	не оскаржувалося	
47. Справа № 761/11536/16-к Вирок від 09.11.2021	Визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого за ч. 2 ст. 367 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 3 (три) роки та 6 (шість) місяців з - позбавленням права обіймати посади у державних органах та органах місцевого самоврядування, державних установах та підприємствах, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк 3 (три) роки, та зі - штрафом в розмірі 750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 12 750 (дванадцять тисяч сімсот п'ятдесят) грн 00 коп. <u>Звільнено Особа <u>1</u> від покарання за вчинення ним</u>	не оскаржувалося	

		<u>злочину, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України, на підставі п. 3 ч. 1 ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності.</u>		
48. Справа № 991/2519/20 Вирок від 10.11.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - штрафу у розмірі 750 (семисот п'ятидесяти) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 12 750 (дванадцять тисяч сімсот п'ятдесят) гривень.	не оскаржувалося	
49. Справа № 369/10560/17 Вирок від 22.11.2021	Затверджено угоду про визнання винуватості. Особа_1 визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України; Особа_2 визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , на строк 3 (три) роки, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u> Призначено покарання у виді: - 5 років позбавлення волі, з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій , на строк 1 (один) рік <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком 3 (три) роки</u>	не оскаржувалося	
50. Справа № 991/2959/21 Вирок від 21.12.2021	Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади чи місцевого самоврядування, а також з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 роки, <u>без конфіскації майна.</u>	не оскаржувалося	

		<u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням строком на 3 роки, призначивши до реального відбуття додаткове покарання – позбавлення права обіймати посади, пов'язані із здійсненням функцій представника влади чи місцевого самоврядування, а також із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій.</u>		
51. Справа № 991/7109/21 Вирок від 27.01.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 369 КК України Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_2; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 3 ст. 369 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі ; <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u> Призначено покарання у виді: - 4 (чотирьох) років позбавлення волі ; <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>	не оскаржувалося	
52. Справа № 760/26347/18 Вирок від 03.02.2022	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 263 та ч. 3 ст. 368 КК Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено йому покарання у виді: - позбавлення волі на строк 7 років 6 місяців з - позбавленням права обіймати посаду судді строком 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна. Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 7 років з - позбавленням права займатися адвокатською діяльністю строком 3 (три) роки , з - конфіскацією всього майна.	Ухвалою АП ВАКС від 11.07.2022 вирок змінено. Вважати Особа_1 винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4, 5 ст.27, ч.3 ст.368 КК України. Призначене Особа_1 покарання у виді позбавлення волі на строк 7 (сім) років з позбавленням права займатися адвокатською діяльністю строком на три роки, з конфіскацією всього майна, пом'якшити до позбавлення волі на строк сім років з конфіскацією всього майна. ПОМ'ЯКШЕНО ПОКАРАННЯ	на розгляді в ККС ВС

<p>53. Справа № 991/8851/21</p> <p>Вирок від 03.02.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_2; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади керівника підприємства строком на 1 (один) рік, із - штрафом у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн; <p><u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 (чотирьох) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади керівника підприємства державної або комунальної форми власності строком на 2 (два) роки, - зі штрафом у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) грн; <p><u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>54. Справа № 757/11969/18-к</p> <p>Вирок від 18.02.2022</p>	<p>Особа_1, Особа_2, Особа_3 визнано невинуватими у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 ККУ та виправдано.</p>		<p>Ухвалою АП ВАКС 18.11.2022 вирок ВАКС залишено без змін</p>	<p>На розгляді ККС ВС</p>
<p>55. Справа № 991/4110/20</p> <p>Вирок від 23.02.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 4 ст. 369 КК</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 10 (десять) років з - конфіскацією всього майна 	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>56. Справа № 236/1283/16-к</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості Особа_1 укладену між</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі; 	<p>не оскаржувалося</p>	

<p>Вирок від 19.04.2022</p>	<p>прокурором та обвинуваченим; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 368 КК України, ч. 3 ст. 369-2 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості Особа_2, укладену між прокурором та обвинуваченою; визнано винною у вчиненні злочину, передбачених ч. 3 ст. 368 КК України</p>	<p><u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки, з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, строком на 3 (три) роки.</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі; <p><u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки, з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, строком на 3 (три) роки.</u></p>		
<p>57. Справа № 4910/10/19-к</p> <p>Вирок від 20.04.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 (десяти) років позбавлення волі, з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з реалізацією адміністративно-господарських або адміністративно-розпорядчих функцій строком на 3 (три) роки, з - конфіскацією всього майна, яке є його власністю. 	<p>Ухвалою АП ВАКС вирок Вищого антикорупційного суду від 20.04.2022 залишено без змін</p>	<p>на розгляді ККС ВС</p>
<p>58. Справа № 991/237/22</p> <p>Вирок від 21.04.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченою; визнано винуватою у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364; ч. 3 ст. 209; ч. 3 ст. 358 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років, зі - штрафом в розмірі 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 8 500 грн., <p><u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u></p>	<p>не оскаржувалося</p>	
<p>59. Справа №</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості у</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі зі 	<p>не оскаржувалося</p>	

<p>991/1818/20</p> <p>Вирок від 05.05.2022</p>	<p>вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 368, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 369 КК України</p>	<p>- штрафом у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 (сімнадцять тисяч) гривень, з</p> <p>- позбавленням права обіймати посади керівника державних та комунальних органів, установ і організацій та суб'єктів господарювання державної та комунальної форми власності строком на 2 (два) роки.</p> <p><u>Звільнено на підставі ч. 2 ст. 75 КК України від відбування узгодженого сторонами основного покарання у виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з випробуванням, встановлено іспитовий строк 3 (три) роки.</u></p>		
<p>60.</p> <p>Справа № 991/10566/20</p> <p>Вирок від 18.05.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбаченого ч. 4 ст. 190, ч. 1 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <p>- 7 (семи) років позбавлення волі з</p> <p>- конфіскацією всього майна, з</p> <p>- позбавленням права обіймати посади державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) на 3 (три) роки та з позбавленням 6 рангу державного службовця.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 13.12.2022 апеляційну скаргу залишено без задоволення, а вирок ВАКС від 18.05.2022 – без змін.</p>	<p>На розгляді ККС ВС</p>
<p>61.</p> <p>Справа № 369/3820/17</p> <p>Вирок від 19.05.2022</p>	<p>Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України</p> <p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <p>- позбавлення волі на строк 11 (одинадцять) років з</p> <p>- позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк 3 (три) роки, з</p> <p>- конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.</p> <p>призначено покарання у виді:</p> <p>- позбавлення волі на строк 10,5 (десять років шість місяців) років з</p> <p>- позбавленням права обіймати посади на підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк 3 (три) роки, з</p> <p>- конфіскацією всього належного йому на праві власності майна.</p>	<p>Ухвалою АП ВАКС від 20.10.2022 вирок ВАКС змінено: «...на «особа, матеріали відносно якої виділено в окреме провадження» у відповідному відмінку.</p> <p>В іншій частині вирок залишити без змін</p>	<p>Ухвалою ККС ВС від 07.02.2023 у відкриття касаційного провадження відмовлено (остаточне рішення, по суті)</p>

<p>62. Справа № 487/4428/16-к</p> <p>Вирок від 25.05.2022</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченими Особа_1 та Особа_2. Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України</p> <p>Особа_2 визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 368, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 190 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавленням права обіймати посади в органах судової влади на строк 3 (три) роки. <p><u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк 3 (три) роки.</u></p> <p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років <p><u>Па підставі ст. 70 КК України за сукупністю злочинів шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим остаточно призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років. На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк 3 (три) роки.</u></p>		
<p>63. Справа № 991/722/21</p> <p>Вирок від 01.06.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі з - конфіскацією всього майна, окрім 1/2 квартири розташованої за адресою: _____ 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 13.01.2023 вирок ВАКС від 01.06.2022 залишено без змін</p>	
<p>64. Справа № 161/12522/18</p> <p>Вирок від 20.07.2022</p>	<p>Визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 (трьох) років позбавлення волі 	<p>Ухвалою АП ВАКС від 08.03.2023 змінено вирок ВАКС від 20.07.2022. Виключено з мотивувальної частини посилання на докази. В решті вирок залишено без змін</p>	
<p>65. Справа № 991/2196/22</p> <p>Вирок від</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з - позбавлення права обіймати посади в судових та правоохоронних органах строком 3 (три) роки та - без конфіскації майна, 		

26.07.2022	вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 368 КК України	<u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки.</u> <u>Спецконфіскація</u> <u>255980 грн. (еквівалент 7 000 доларів США)</u>		
66. Справа № 991/3513/22 Вирок від 13.10.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у вигляді: - 5 (п'яти років) років позбавлення волі з - позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій в державних та комунальних органах, установах і організаціях, суб'єктах господарювання державної та комунальної форм власності строком на 2 (два) роки, зі - штрафом у розмірі у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 17 000 (сімнадцять тисяч) грн, <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u>		
67. Справа № 991/9494/20 Вирок від 13.10.2022	Визнано винуватим у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 28, ч. 5 ст. 191 КК України, ч. 1 ст. 255 КК України .	Призначено покарання: – за ч. 1 ст. 255 КК України – у виді позбавлення волі строком на 5 (п'ять) років; – за ч. 4 ст. 28, ч. 5 ст. 191 КК України із застосуванням ст. 69 КК України – у виді позбавлення волі на строк 4 (чотири) роки 6 (шість) місяців з позбавленням права обіймати посади в суб'єктах господарювання усіх форм власності, пов'язані з організаційно-розпорядчими та адміністративно-господарськими функціями , строком на 3 (три) роки. <u>На підставі ч. 2 ст. 75 КК України звільнено від відбування основного покарання з випробуванням, встановлено іспитовий строк тривалістю 3 роки</u>		
68. Справа № 502/1960/17 Вирок від	Особа_1 визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 8 (вісім) років з - позбавленням права обіймати посади державної служби в органах державної влади та інших державних органах, їх апараті строком три роки, з - конфіскацією всього майна.; призначено покарання у	Ухвалою АП ВАКС від 06.03.2023 вирок залишено без змін	

17.10.2022	Особа_2 визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 8 (вісім) років з - позбавленням права обіймати посади державної служби в органах державної влади та інших державних органах, їх апараті строком три роки, з - конфіскацією всього майна.		
69. Справа № 991/8783/21 Вирок від 08.11.2022	Особа_1 визнано винуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 364 КК України	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк чотири роки з - позбавленням права обіймати посаду керівника суб'єкта господарювання , на строк три роки, зі - штрафом у розмірі що становить 10 200 грн. Цивільний позов ДП АТ «НАК «Украгролізінг» задоволено частково, стягнути 4 900 000 грн.	Постановою АП ВАКС від 09.02.2023 вирок ВАКС від 08.11.2022 скасовано з призначенням нового розгляду у ВАКС	
70. Справа № 991/4136/22 Вирок від 30.11.2022	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_1 та визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 368 КК України Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим Особа_2; визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 190, ч. 4 ст. 27, ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 369, ч. 3 ст. 368 КК України	Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі ; з - позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, органах державної влади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки виконувати самостійно та - штрафом у розмірі 175 529 грн. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки;</u> Призначено покарання у виді: - 5 (п'яти) років позбавлення волі ; - з позбавленням права обіймати посади в державних та комунальних підприємствах, установах та організаціях, органах державної влади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій строком на 3 (три) роки виконувати самостійно та штрафом у розмірі 175 529 грн. <u>на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (три) роки;</u>		

<p>71. Справа № 991/495/23</p> <p>Вирок від 09.02.2023</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 369 КК України, за ч. 1 ст. 190 КК України, за ч. 1 ст. 369-2 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - позбавлення волі строком 5 (п'ять) років, зі штрафом 51000 (п'ятдесят одну тисячу) гривень - <u>На підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 3 (трьох) років.</u> 		
<p>72. Справа № 991/6614/22</p> <p>Вирок від 22.02.2023</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у виді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штрафу у розмірі 4 000 (чотирьох тисяч) неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн. 		
<p>73. Справа № 991/688/23</p> <p>Вирок від 02.03.2023</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 369 КК України</p>	<p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі без <u>конфіскації майна</u>; - <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 2 (два) роки.</u> 		
<p>74. Справа № 991/1573/23</p> <p>Вирок від 02.03.2023</p>	<p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченим Особа 1; визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором</p>	<p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі із позбавленням волі права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); - <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u> <p>Призначено покарання у вигляді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 (п'яти) років позбавлення волі із 		

	<p>та обвинуваченою Особа_2; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_3; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_4; визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p> <p>Затверджено угоду про визнання винуватості укладену між прокурором та обвинуваченою Особа_5 визнано винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України</p>	<p>- права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді:</p> <p>- 5 (п'яти) років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді:</p> <p>- 5 (п'яти) років позбавлення волі із позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p> <p>Призначено покарання у вигляді:</p> <p>- 5 (п'яти) років позбавлення волі із позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих, адміністративно-господарських функцій, строком на 1 (один); <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком на 1 (один) рік.</u></p>		
75. Справа № 991/175/23	Затверджено угоду про визнання винуватості, укладену між прокурором	Призначено покарання у виді: - позбавлення волі на строк 5 (п'ять) років з		

Вирок від 03.03.2023	та обвинуваченим; визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 368 КК України	- позбавлення права адвокатською діяльністю строком 2 (два) роки та <u>без конфіскації майна,</u> <u>на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування</u> <u>покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з</u> <u>іспитовим строком на 3 (три) роки.</u>		
-------------------------	--	--	--	--

ДОДАТОК Г

Порівняльна таблиця
з пропозиціями щодо змін і доповнень до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України
на основі відповідності пропонованих змін і доповнень з положеннями Конвенції ООН проти корупції від 31.10.2003 (ратифікована
Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.01.2010 (далі – Конвенція ООН) та Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу
з корупцією від 27.01.1999 (ратифікована Україною 18.10.2006, набрала чинності для України 01.03.2010 (далі – Кримінальна конвенція РЄ)

(надається з метою реалізації розділу 4 Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки, який стосується проблем кримінальної відповідальності. В даному розділі зазначено, що положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, суперечать міжнародним стандартам у цій сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону. Як наслідок, у значній частині випадків особи, що вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання. Серед очікуваних стратегічних результатів вказано, що «санкції за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з корупційних кримінальних правопорушень не належить до категорії кримінальних проступків»)

Пропозиції до Кримінального кодексу України

№ п/п	Чинна редакція статті	Пропонована редакція статті	Обґрунтування змін
1.	Відсутня	<p>Стаття 11⁻¹. «Поняття корупційного кримінального правопорушення, перелік корупційних кримінальних правопорушень та їх класифікація»</p> <p>1. Корупційним кримінальним правопорушенням є правопорушення, яке містить ознаки корупції і за вчинення якого настає кримінальна відповідальність.</p> <p>2. Перелік корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень в сфері фінансового контролю група кримінальних правопорушень, об'єднаних за критерієм «містять ознаку корупції», які об'єднані в розділі XVII-I «Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення в сфері фінансового контролю» Особливої частини цього кодексу.</p> <p>3. Корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 354, 364, 364⁻¹, 365-2, 368-369⁻² цього Кодексу.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p><u>1. Конвенція ООН):</u></p> <p>1.1. Частина 3 статті 5 передбачає, що кожна Держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею;</p> <p>1.2. Стаття 15 передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.3. Частина 3 статті 30 передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладает зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів»</p> <p>2. Кримінальна конвенція РЄ:</p>

		<p>4. Кримінальними правопорушеннями в сфері фінансового контролю, відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 366⁻², 366⁻³ цього Кодексу.</p>	<p>2.1. Ст.ст. 15, 17-23, 25-27 Конвенції містять формулювання «кримінальні злочини», що за юридичною логікою дозволяє стверджувати про можливість вживання щодо цих корупційних дій формулювання «група кримінальних правопорушень».</p> <p>3. Спрятиме виконанню двох із очікуваних стратегічних результатів Антикорупційної стратегії на 2021-2025 р.р. Групування кримінальних правопорушень сприяє узагальненню та виробленню процесуальної єдності, що у свою чергу, позитивно позначиться на якості антикорупційного законодавства та ефективності показників боротьби з корупцією;</p> <p>4. Забезпечення відповідності національного антикорупційного законодавства європейським стандартам є однією з вимог до України на шляху до вступу в ЄС. Відтак «систематизація антикорупційних норм» буде одним із складових процесу гармонізації законодавства та стане свідченням наявності в Україні необхідного правового інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p>
2	<p>Стаття 49. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності</p> <p>1. Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею кримінального правопорушення і до дня набрання вироком законної сили минули такі строки:</p> <p>1) два роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі;</p> <p>2) три роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачено покарання у виді обмеження волі, чи у разі вчинення нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років;</p> <p>3) п'ять років - у разі вчинення нетяжкого злочину, крім випадку, передбаченого у пункті 2 цієї частини;</p>	<p>Стаття 49. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності</p> <p>1. Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею кримінального правопорушення і до дня набрання вироком законної сили минули такі строки:</p> <p>1) два роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі;</p> <p>2) три роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачено покарання у виді обмеження волі, чи у разі вчинення нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років;</p> <p>3) п'ять років - у разі вчинення нетяжкого злочину, крім випадку, передбаченого у пункті 2 цієї частини</p> <p>та у випадку вчинення корупційного</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Частина 3 статті 5 передбачає, що кожна Держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею.</p> <p>2. Даний правовий механізм стане підтвердженням підвищення стандарту боротьби з корупцією, як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС.</p> <p>3. Вдосконалення кримінального антикорупційного законодавства в цій частині посилить принцип невідворотності покарання і підтвердить дії України про реалізацію антикорупційної реформи, як необхідної частини виконання вимог до України – кандидата на членство в ЄС.</p>

<p>4) десять років - у разі вчинення тяжкого злочину;</p> <p>5) п'ятнадцять років - у разі вчинення особливо тяжкого злочину.</p> <p>2. Перебіг давності зупиняється, якщо особа, що вчинила кримінальне правопорушення, ухилилася від досудового розслідування або суду. У цих випадках перебіг давності відновлюється з дня з'явлення особи із зізнанням або її затримання, а з часу вчинення кримінального проступку - п'ять років. У цьому разі особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з часу вчинення кримінального правопорушення минуло п'ятнадцять років.</p> <p>3. Перебіг давності переривається, якщо до закінчення зазначених у частинах першій та другій цієї статті строків особа вчинила новий злочин, за винятком нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк не більше двох років.</p> <p>4. Питання про застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі, вирішується судом. Якщо суд не визнає за можливе застосувати давність, довічне позбавлення волі не може бути призначено і замінюється позбавленням волі на певний строк.</p> <p>5. Давність не застосовується у разі вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у статтях 109-114², катування, передбаченого частиною третьою статті 127, проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 437-439 і частині першій статті 442 цього Кодексу.</p> <p>6. У разі вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтями 151²-156¹, 301¹-303 цього Кодексу, стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи обчислення строків, визначених частинами першою і другою цієї статті, розпочинається з дня, коли така</p>	<p>кримінального правопорушення, пов'язаного з корупцією;</p> <p>4) десять років - у разі вчинення тяжкого злочину;</p> <p>5) п'ятнадцять років - у разі вчинення особливо тяжкого злочину.</p> <p>2. Перебіг давності зупиняється.....</p> <p>3. Перебіг давності переривається ...</p> <p>4. Питання про застосування давності до особи...</p> <p>5. Давність не застосовується...</p> <p>6. У разі вчинення кримінального правопорушення...</p>	
--	---	--

	<p>потерпіла особа досягла повноліття або, у разі її смерті, мала б досягти повноліття.</p>		
<p>3.</p>	<p>Стаття 55. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю</p> <p>1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене як основне покарання на строк від двох до п'яти років або як додаткове покарання на строк від одного до трьох років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади як додаткове покарання у справах, передбачених Законом України "Про очищення влади", призначається на строк п'ять років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання за вчинення кримінального правопорушення проти виборчих прав і свобод громадянина, передбачених статтями 157-160 цього Кодексу, призначається на строк п'ять років.</p> <p>Позбавлення права керувати транспортними засобами як додаткове покарання призначається на строк до десяти років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне або додаткове покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, передбачених статтями 111⁻¹, 111⁻² цього Кодексу, призначається на строк від десяти до п'ятнадцяти років.</p> <p>2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання може</p> <p>3. При призначенні позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання</p>	<p>Стаття 55. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю</p> <p>1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене як основне покарання на строк від одного до трьох років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади як додаткове покарання у справах, передбачених Законом України "Про очищення влади", призначається на строк п'ять років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання за вчинення кримінального правопорушення проти виборчих прав і свобод громадянина, передбачених статтями 157-160 цього Кодексу, призначається на строк п'ять років.</p> <p><i>Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, призначається завжди як додаткове покарання на строк п'ять років.</i></p> <p><i>За вчинення тяжкого чи особливо тяжкого корупційного кримінального правопорушення визначається довічна заборона обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.</i></p> <p><i>У вироку суду має бути визначено коло посад, на які встановлюється заборона призначення або вид діяльності, яким заборонено займатись.</i></p> <p>Позбавлення права керувати транспортними засобами як додаткове покарання призначається на строк до десяти років.</p> <p>Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне або</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Частина 3 статті 5 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею;</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину»;</p> <p>1.3. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів»;</p> <p>1.4. Частина 7 статті 30 Конвенції передбачає, що «коли це є обґрунтованим, з урахуванням ступеня небезпеки злочину, кожна Держава-учасниця тією мірою, якою це відповідає основоположним принципам її правової системи, розглядає можливість встановлення процедур для позбавлення на визначений строк, встановлений в її внутрішньому праві, за рішенням суду або за допомогою будь-яких інших належних засобів, осіб, засуджених за злочини, що визначені цією Конвенцією, права:</p> <p>а) займати державну посаду; та</p> <p>б) займати посаду на будь-якому підприємстві, яке цілком або частково перебуває у власності держави».</p>

		<p>додаткове покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, передбачених статтями 111⁻¹, 111⁻² цього Кодексу, призначається на строк від десяти до п'ятнадцяти років.</p> <p>2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання може</p> <p>3. При призначенні позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання</p>	<p>2. Запровадження даного кримінально-правового засобу має на меті реалізацію функції запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в частині 2 статті 50 Кримінального Кодексу України.</p> <p>3. Даний правовий механізм стане підтвердженням підвищення стандарту боротьби з корупцією, як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС.</p>
4	<p>Стаття 59. Конфіскація майна</p> <p>1. Покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.</p> <p>2. Конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу.</p> <p>3. Перелік майна, що не підлягає конфіскації, визначається законом України.</p>	<p>Стаття 59. Конфіскація майна</p> <p>1. Покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.</p> <p>2. Конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України, громадської безпеки, <i>корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією</i> незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу.</p> <p>3. Перелік майна, що не підлягає конфіскації, визначається законом України.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Частина 3 статті 5 Конвенції передбачає, що «кожна Держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею»;</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину»;</p> <p>1.3. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від</p>

			<p>кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Запровадження даного кримінально-правового засобу має на меті реалізацію функції запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в частині 2 статті 50 Кримінального Кодексу України.</p> <p>4. Вдосконалення кримінального антикорупційного законодавства в цій частині посилює принцип невідворотності покарання і підтвердить дії України про реалізацію антикорупційної реформи, як необхідної частини виконання вимог до України – кандидата на членство в ЄС.</p>
5.	<p>Стаття 75. Звільнення від відбування покарання з випробуванням</p> <p>1. Якщо суд, крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення, кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, при призначенні покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі на строк не більше п'яти років, враховуючи тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи, дійде висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання, він може прийняти рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням.</p> <p>2. Суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження</p>	<p>Стаття 75. Звільнення від відбування покарання з випробуванням</p> <p>1. Якщо суд, крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення, кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, при призначенні покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі на строк не більше п'яти років, враховуючи тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи, дійде висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання, він може прийняти рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням.</p> <p>2. Суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, <i>у тому числі й за корупційне кримінальне правопорушення чи кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією</i>, якщо</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Частина 1 статті 30 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину;</p> <p>1.2. Частина 2 статті 30 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб встановити або забезпечити, відповідно до своєї правової системи й конституційних принципів, належну збалансованість між будь-якими імунітетами або привілеями, наданими їй державним посадовим особам у зв'язку з виконанням ними своїх функцій, і, можливо, у випадку необхідності, здійснювати ефективно розслідування й кримінальне переслідування та виносити судові рішення у зв'язку зі злочинами, визначеними цією Конвенцією;</p> <p>1.3. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладатиме зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і</p>

	<p>волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням.</p> <p>3. У випадках, передбачених частинами першою, другою цієї статті, суд ухвалює звільнити засудженого від відбування призначеного покарання, якщо він протягом визначеного іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки. Тривалість іспитового строку та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, визначаються судом.</p> <p>4. Іспитовий строк встановлюється судом тривалістю від одного року до трьох років.</p>	<p>сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням.</p> <p>3. У випадках, передбачених частинами першою, другою цієї статті, суд ухвалює звільнити засудженого від відбування призначеного покарання, якщо він протягом визначеного іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки. Тривалість іспитового строку та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, визначаються судом.</p> <p>4. Іспитовий строк встановлюється судом тривалістю від одного року до трьох років.</p>	<p>з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів»;</p> <p>1.4. Частина 5 статті 30 Конвенції передбачає, що «Кожна Держава-учасниця бере до уваги ступінь небезпеки відповідних злочинів під час розгляду питання про можливість дострокового або умовного звільнення осіб, засуджених за такі злочини».</p> <p>2. Зазначені зміни остаточно вирішають проблему «якості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>Дана проблема має місце в судовій антикорупційній практиці в зв'язку з різним тлумаченням змісту статті 75 КК України і її подальшим застосуванням у вироках на підставі угод про визнання винуватості за вчинення корупційного кримінального правопорушення.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, оскільки передбачає обов'язкову умову – викриття підозрюваним злочинних дій інших учасників кримінального правопорушення, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами. Також сприятиме законній швидкій матеріальній відповідальності особи, засудженої за корупційне кримінальне правопорушення, у виді штрафу або конфіскації майна.</p>
--	---	---	---

6.	<p>Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем</p> <p>1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, із штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>	<p>Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем</p> <p>1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається <i>позбавленням волі строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк п'ять років, із штрафом від трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p> <p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>карається <i>позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк п'ять років, зі штрафом від двох до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно;</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить про визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією,</p>
----	---	--	---

			<p>як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.</p>
7.	<p>Стаття 364¹. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми</p> <p>1. Зловживання повноваженнями, тобто умисне, з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб використання всупереч інтересам юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми службовою особою такої юридичної особи своїх повноважень, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам або інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади</p>	<p>Стаття 364¹. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми</p> <p>1. Зловживання повноваженнями, тобто умисне, з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб використання всупереч інтересам юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми службовою особою такої юридичної особи своїх повноважень, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам або інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається <i>позбавленням волі строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк п'ять років, із штрафом від трьох до</i></p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно;</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів,</p>

	<p>чи займатися певною діяльністю на строк до двох років.</p> <p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>карається штрафом від чотирьох тисяч до шести тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.</p>	<p><i>п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p> <p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>карається <i>позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк п'ять років, зі штрафом від двох до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p>	<p>визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить що визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання</p>
--	---	---	---

			інвестиційного рейтингу країни.
8	<p>Стаття 365⁻². Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги</p> <p>1. Зловживання своїми повноваженнями аудитором, нотаріусом, оцінювачем, уповноваженою особою або службовою особою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, іншою особою, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, арбітражного керуючого, приватного виконавця, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під час виконання цих функцій), або державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації прав, державним виконавцем, приватним виконавцем з метою отримання неправомірної вигоди, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам або інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається штрафом від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років.</p> <p>2. Те саме діяння, вчинене стосовно неповнолітньої чи недієздатної особи, особи похилого віку або повторно, -</p> <p>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.</p>	<p>Стаття 365⁻². Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги</p> <p>1. Зловживання своїми повноваженнями аудитором, нотаріусом, оцінювачем, уповноваженою особою або службовою особою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, іншою особою, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, арбітражного керуючого, приватного виконавця, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під час виконання цих функцій), або державним реєстратором, суб'єктом державної реєстрації прав, державним виконавцем, приватним виконавцем з метою отримання неправомірної вигоди, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам або інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>карається штрафом від <i>чотирьох тисяч до восьми тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років</i> з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, <i>з конфіскацією майна.</i></p> <p>2. Те саме діяння, вчинене стосовно неповнолітньої чи недієздатної особи, особи похилого віку або повторно, -</p> <p>карається <i>позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років</i>, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, <i>з конфіскацією майна.</i></p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально каранними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить що визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності</p>

	<p>3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна або без такої.</p>	<p>3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк <i>до десяти років</i>, з конфіскацією майна.</p>	<p>необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої сплинуть строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.</p>
9.	<p>Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою</p> <p>1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p> <p>карається штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права</p>	<p>Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою</p> <p>1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p> <p>карається штрафом від <i>трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи</i></p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. Кримінальна конвенція РЄ:</p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона</p>

<p>обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.</p> <p>2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, предметом якого була неправомірنا вигода у значному розмірі, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.</p> <p>3. Діяння, передбачене частиною першою або другою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.</p> <p>4. Діяння, передбачене частинами першою, другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна.</p>	<p>займатися певною діяльністю на строк до десяти років, з конфіскацією майна.</p> <p>2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у значному розмірі, або повторно -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, з конфіскацією майна.</p> <p>3. Діяння, передбачене частиною першою або другою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно (видалено), або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, з конфіскацією майна.</p> <p>4. Діяння, передбачене частинами першою, другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, з конфіскацією майна.</p>	<p>запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить що визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання</p>
---	---	--

10	<p>Стаття 368⁻⁵. Незаконне збагачення</p> <p>1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів, вартість яких більше ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує її законні доходи, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.</p>	<p>Стаття 368⁻⁵. Незаконне збагачення</p> <p>1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів, вартість яких більше ніж на шість тисяч п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує її законні доходи, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від <i>восьми до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, з конфіскацією майна.</i></p>	<p>інвестиційного рейтингу країни.</p> <p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально каранними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить про визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності</p>
----	--	---	---

			<p>необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.</p>
11	<p>Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі</p> <p>1. Пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p> <p>караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.</p> <p>2. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно, -</p>	<p>Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі</p> <p>1. Пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p> <p>караються штрафом від <i>трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією майна.</i></p> <p>2. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно, -</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона</p>

<p>караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років із штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна або без такої.</p> <p>3. Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою змовою групою осіб, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.</p> <p>4. Діяння, передбачені частиною першою, другою або третьою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або вчинені організованою групою осіб чи її учасником, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.</p>	<p>караються позбавленням волі на строк від <i>п'яти до восьми років зі штрафом від двох до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p> <p>3. Діяння, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою змовою групою осіб, -</p> <p>караються <i>позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років зі штрафом від двох до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p> <p>4. Діяння, передбачені частиною першою, другою або третьою цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або вчинені організованою групою осіб чи її учасником, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від <i>десяти до п'ятнадцяти років, зі штрафом від двох до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з конфіскацією майна.</i></p>	<p>запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить що визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої сплинуть строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-</p>
--	--	---

			правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.
12	<p>Стаття 369². Зловживання впливом</p> <p>1. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, -</p> <p>караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років.</p> <p>2. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди -</p> <p>караються штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.</p> <p>3. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поєднане з вимаганням такої вигоди, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією майна.</p>	<p>Стаття 369². Зловживання впливом</p> <p>1. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, -</p> <p>караються штрафом від <i>п'яти тисяч до восьми тисяч</i> неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від <i>трьох</i> до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк, <i>з конфіскацією майна.</i></p> <p>2. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від <i>п'яти до восьми років, з конфіскацією майна.</i></p> <p>3. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поєднане з вимаганням такої вигоди, -</p> <p>караються позбавленням волі на строк від <i>восьми до дванадцяти років</i> з конфіскацією майна.</p>	<p>правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.</p> <p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Стаття 15 Конвенції передбачає, що кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально каранними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно.</p> <p>1.2. Частина 1 статті 30 визначає, що кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.</p> <p>2. <u>Кримінальна конвенція РЄ:</u></p> <p>2.1. Частина 1 статті 19 Конвенції передбачає, що «з огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції»;</p> <p>2.2. Частина 3 статті 19 Конвенції передбачає, що «Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам».</p> <p>3. Системний аналіз даних норм міжнародного законодавства в сфері боротьби з корупцією, яке ратифіковане Україною, свідчить про визначення строку позбавлення волі як виду покарання і визначення виду покарання є виключним правом Держави. Тому зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування. Також дане стане свідченням наявності необхідного інструменту посилення боротьби з корупцією,</p>

			<p>як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.</p> <p>4. Чинне антикорупційне судочинство свідчить про недостатню суворість санкцій окремих корупційних кримінальних правопорушень. Тривалий розгляд справ за ініціативи сторони захисту спрямований на затягування часу розгляду до дати, з якої спливають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Посилення суворості покарання сприятиме реалізації принципів ефективного, пропорційного та стримуючого кримінального покарання. Тобто, суворість покарання має відбивати бажання порушити закон.</p> <p>6. Зазначені зміни сприятимуть оцінці виконання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною в частині наявності не формального існування норм в законах, а їхнього успішного практичного застосування. Це призведе як до спрощення доступу іноземних, а також і українських компаній до ринку держзакупівель, до кримінально-правового захисту інвестицій, так і до зростання інвестиційного рейтингу країни.</p>
--	--	--	---

Пропозиції до Кримінального процесуального кодексу України

№ п/п	Чинна редакція статті	Пропонована редакція статті	Обґрунтування змін
1	<p align="center">Стаття 33-1. Склад суду</p> <p>1. Кримінальне провадження в суді першої інстанції здійснюється суддею одноособово, крім випадків, передбачених частинами другою, третьою та дванадцятотою цієї статті.</p> <p>2. Кримінальне провадження в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк більше десяти років, здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів лише за клопотанням обвинуваченого.</p> <p>Кримінальне провадження стосовно кількох обвинувачених здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів стосовно всіх обвинувачених, якщо хоча б один із них заявив клопотання про такий розгляд.</p> <p>Клопотання (подання) про вирішення питання щодо заміни покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавлення волі на певний строк розглядається колегіально судом у складі трьох суддів.</p>	<p align="center">Стаття 33-1. Склад суду</p> <p>1. Кримінальне провадження в суді першої інстанції здійснюється суддею одноособово, крім випадків, передбачених частинами другою, третьою та дванадцятотою цієї статті.</p> <p align="center"><i>Кримінальне провадження в Вищому антикорупційному суді здійснюється суддею одноособово щодо злочинів, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше десяти років.</i></p> <p>2. Кримінальне провадження в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк більше десяти років, здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів лише за клопотанням обвинуваченого.</p> <p>Кримінальне провадження стосовно кількох обвинувачених, <i>в тому числі і в корупційних,</i> здійснюється колегіально судом у складі трьох суддів стосовно всіх обвинувачених, якщо хоча б один із них заявив клопотання про такий розгляд.</p> <p>Клопотання (подання) про вирішення питання щодо заміни покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавлення волі на певний строк розглядається колегіально судом у складі трьох суддів.</p>	<p align="center">Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p> <p>1.1. Частина 2 статті 6 Конвенції передбачає, «що кожна держава-учасниця забезпечує органу або органам, зазначеним у пункті 1 цієї статті, необхідну незалежність, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, з метою надання такому органу або органам можливості виконувати свої функції ефективно й в умовах свободи від будь-якого неналежного впливу»;</p> <p>1.2. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і підвищенням довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.</p>
2	<p align="center">Стаття 182. Застава</p> <p>5. Розмір застави визначається у таких межах:</p> <p>1) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні нетяжкого злочину, - від</p>	<p align="center">Стаття 182. Застава</p> <p>5. Розмір застави визначається у таких межах:</p> <p>1) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні нетяжкого злочину, - від одного до</p>	<p align="center">Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. <u>Конвенція ООН:</u></p>

	<p>одного до двадцяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;</p> <p>2) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні тяжкого злочину, - від двадцяти до вісімдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;</p> <p>3) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні особливо тяжкого злочину, - від вісімдесяти до трьохсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.</p> <p>У виключних випадках, якщо слідчий суддя, суд встановить, що застава у зазначених межах не здатна забезпечити виконання особою, що підозрюється, обвинувачується у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, покладених на неї обов'язків, застава може бути призначена у розмірі, який перевищує вісімдесят чи триста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб відповідно.</p>	<p>двадцяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;</p> <p>2) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні тяжкого злочину, - від двадцяти до вісімдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;</p> <p>3) щодо особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні особливо тяжкого злочину, - від вісімдесяти до трьохсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.</p> <p>У виключних випадках, якщо слідчий суддя, суд встановить, що застава у зазначених межах не здатна забезпечити виконання особою, що підозрюється, обвинувачується у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, покладених на неї обов'язків, застава може бути призначена у розмірі, який перевищує вісімдесят чи триста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб відповідно.</p> <p><i>У виключних випадках в кримінальних провадженнях по корупційних кримінальних правопорушеннях, розмір застави може становити до 50 % розміру неправомірної вигоди, який пропонувався особою або був одержаний.</i></p>	<p>1.1. Частина 1 статті 30 Конвенції передбачає, що «кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину»;</p> <p>1.2. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладатиме зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p>
3.	<p>Стаття 314. Підготовче судове засідання</p> <p>1. Після отримання обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності суд не пізніше п'яти днів з дня його надходження призначає підготовче судове засідання, в яке викликає учасників судового провадження.</p> <p>2. Підготовче судове засідання відбувається за участю обвинуваченого (крім випадків, коли здійснювалося спеціальне досудове розслідування), прокурора, захисника, потерпілого, його представника та законного представника,</p>	<p>Стаття 314. Підготовче судове засідання</p> <p>1. Після отримання обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру або клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, головуючий не пізніше п'яти днів з дня його надходження ухвалою одноособово призначає підготовче судове засідання, в яке викликає учасників судового провадження. Таке підготовче судове засідання повинно розпочатись не пізніше ніж через 30 днів з дня надходження до суду обвинувального акта чи відповідного клопотання.</p> <p>Частина 2...</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладатиме зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p>

<p>цивільного позивача, його представника та законного представника, цивільного відповідача та його представника, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, згідно з правилами, передбаченими цим Кодексом для судового розгляду. Після виконання вимог, передбачених статтями 342-345 цього Кодексу, головуючий з'ясовує в учасників судового провадження їх думку щодо можливості призначення судового розгляду.</p> <p>У разі встановлення об'єктивної неможливості ознайомитися з матеріалами дізнання у порядку, передбаченому частиною п'ятою статті 301 цього Кодексу, суд за клопотанням сторони кримінального провадження вирішує питання про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів дізнання, про що постановляє відповідну ухвалу.</p> <p>3. У підготовчому судовому засіданні суд має право прийняти такі рішення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) затвердити угоду або відмовити в затвердженні угоди та повернути кримінальне провадження прокурору для продовження досудового розслідування в порядку, передбаченому статтями 468-475 цього Кодексу; 2) закрити провадження у випадку встановлення підстав, передбачених пунктами 5-8, 10 частини першої або частиною другою статті 284 цього Кодексу; 3) повернути обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурору, якщо вони не відповідають вимогам цього Кодексу; 4) направити обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру до відповідного суду для визначення підсудності у випадку встановлення невідсудності кримінального провадження; 5) призначити судовий розгляд на підставі обвинувального акта, клопотання про застосування 	<p>Частина 3 Частина 4 Частина 5</p>	<p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і підвищення довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.</p>
---	--	---

	<p>примусових заходів медичного або виховного характеру;</p> <p>б) доручити представнику персоналу органу пробації скласти досудову доповідь.</p> <p>4. Ухвала про повернення обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру може бути оскаржена в апеляційному порядку.</p> <p>5. У підготовчому судовому засіданні суд у випадках, передбачених цим Кодексом, за власною ініціативою або за клопотанням обвинуваченого, його захисника чи законного представника, чи за клопотанням прокурора і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини вирішує питання щодо складання досудової доповіді, про що постановляє ухвалу із зазначенням строку підготовки такої доповіді.</p>		
4.	<p>Стаття 316. Закінчення підготовчого провадження і призначення судового розгляду</p> <p>1. Після завершення підготовки до судового розгляду суд постановляє ухвалу про призначення судового розгляду.</p> <p>2. Судовий розгляд має бути призначений не пізніше десяти днів після постановлення ухвали про його призначення.</p>	<p>Стаття 316. Строк проведення та закінчення підготовчого судового провадження і призначення судового розгляду</p> <p>1. Після завершення підготовки до судового розгляду в розумні строки (але не більш ніж упродовж 90 днів із дня надходження до суду обвинувального акта чи відповідного клопотання) суд постановляє ухвалу про призначення судового розгляду, який повинен розпочатись в строк не пізніше десяти днів з дня такого призначення.</p> <p>2. Під час підготовчого судового провадження з метою дотримання його розумних строків, головуючий може ухвалою одноособово встановити учасникам судового провадження граничний процесуальний строк для подання будь-яких клопотань, скарг та інших заяв в межах питань, визначених статтями 314, 315 цього Кодексу, після закінчення якого такі клопотання, скарги та інші заяви не підлягатимуть розгляду.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p><u>1.Конвенція ООН:</u></p> <p>1.2. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і</p>

			підвищенням довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.
5.	<p>Стаття 317. Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними</p> <p>1. Документи, інші матеріали, надані суду під час судового провадження його учасниками, судові рішення та інші документи і матеріали, що мають значення для цього кримінального провадження, долучаються до обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності і є матеріалами кримінального провадження (кримінальною справою).</p> <p>2. Після призначення справи до судового розгляду головуючий повинен забезпечити учасникам судового провадження можливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, якщо вони про це заявлять клопотання. Під час ознайомлення учасники судового провадження мають право робити з матеріалів необхідні виписки та копії.</p> <p>3. Матеріали про застосування заходів безпеки стосовно осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, для ознайомлення не надаються.</p>	<p>Стаття 317. Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа), їх надання суду та право на ознайомлення з ними</p> <p>1. Документи, інші матеріали, надані суду під час судового провадження його учасниками, судові рішення та інші документи і матеріали, що мають значення для цього кримінального провадження, долучаються до обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності і є матеріалами кримінального провадження (кримінальною справою).</p> <p>2. Після призначення судового розгляду до його початку сторони кримінального провадження зобов'язані надати суду всі наявні у них документи та висновки експертів (письмові докази) із доданим письмовим повним їх переліком, складеним у хронологічній та логічній послідовності.</p> <p>Якщо письмовий доказ не може бути поданий у встановлений законом строк з об'єктивних причин, сторона повинна про це письмово повідомити суд та зазначити: доказ, який не може бути подано; причини, з яких доказ не може бути подано у зазначений строк; перелік дій, які підтверджують, що сторона здійснила усі залежні від нього дії, спрямовані на отримання відповідного доказу.</p> <p>У випадку визнання поважними причин неподання стороною письмових доказів у встановлений законом строк, після початку судового розгляду суд може встановити додатковий розумний строк для подання вказаних доказів.</p> <p>Письмові докази, не подані у встановлений законом або судом строк, до розгляду судом не приймаються.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і підвищенням довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.</p>

		<p>3. Головуючий повинен забезпечити учасникам судового провадження можливість ознайомитися із наданими судом матеріалами кримінального провадження, якщо вони про це заявлять клопотання. Під час ознайомлення учасники судового провадження мають право робити з матеріалів необхідні виписки та копії, застосовуючи власні технічні засоби.</p> <p>4. Матеріали про застосування заходів безпеки стосовно осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, для ознайомлення учасникам судового провадження не надаються.</p>	
6.	<p>Стаття 323. Наслідки неприбуття обвинуваченого</p> <p>1. Якщо обвинувачений, до якого не застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, не прибув за викликом у судове засідання, суд відкладає судовий розгляд, призначає дату нового засідання і вживає заходів до забезпечення його прибуття до суду. Суд також має право постановити ухвалу про привід обвинуваченого та/або ухвалу про накладення на нього грошового стягнення в порядку, передбаченому главами 11 та 12 цього Кодексу.</p> <p>3. Судовий розгляд у кримінальному провадженні щодо злочинів, зазначених у частині другій статті 297¹ цього Кодексу, може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in absentia), крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та/або оголошений в міжнародний розшук.</p> <p>Судовий розгляд у кримінальному провадженні щодо злочинів, зазначених у частині другій статті 297¹ цього Кодексу, може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (in</p>	<p>Стаття 323. Наслідки неприбуття обвинуваченого</p> <p>1. Якщо обвинувачений чи обвинувачені, до якого/яких не застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, не прибув/не прибули за викликом у судове засідання, суд відкладає судовий розгляд, призначає дату нового засідання і вживає заходів до забезпечення його/їх прибуття до суду.</p> <p>В разі відсутності у суду доказів наявності поважних причин неприбуття будь-кого з обвинувачених чи його захисника, суд має право ухвалою вирішити питання про можливість проведення судового засідання за відсутності такого, із наданням згодом досліджених в такому судовому засіданні матеріалів кримінального провадження обвинуваченому чи його захиснику за відповідною заявою.</p> <p>Суд також має право постановити ухвалу про привід обвинуваченого та/або ухвалу про накладення на нього грошового стягнення в порядку, передбаченому главами 11 та 12 цього Кодексу.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і підвищенням довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.</p>

absentia), якщо стосовно нього уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

За наявності таких обставин за клопотанням прокурора, до якого додаються матеріали про те, що обвинувачений знав або повинен був знати про розпочате кримінальне провадження, суд постановляє ухвалу про здійснення спеціального судового провадження стосовно такого обвинуваченого.

Якщо у справі декілька обвинувачених, суд постановляє ухвалу лише стосовно тих обвинувачених, щодо яких існують обставини для спеціального судового провадження.

Участь захисника у спеціальному судовому провадженні є обов'язковою.

Повістки про виклик обвинуваченого у разі здійснення спеціального судового провадження надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування, а процесуальні документи, що підлягають врученню обвинуваченому, надсилаються захиснику. Інформація про такі документи та повістки про виклик обвинуваченого обов'язково публікуються у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження згідно з положеннями [статті 297⁵](#) цього Кодексу та на офіційному веб-сайті суду. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті суду обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Повістки про виклик обвинуваченого у разі здійснення спеціального досудового розслідування у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу обвинуваченого для обміну як військовополоненого публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження згідно з положеннями [статті 297](#)

	<p>цього Кодексу та на офіційному веб-сайті суду, а процесуальні документи, що підлягають врученню обвинуваченому, надсилаються захиснику.</p> <p>З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті суду обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.</p> <p>За наявності у такому провадженні інших обвинувачених за клопотанням прокурора судовий розгляд здійснюється у судовому засіданні у одному кримінальному провадженні.</p> <p>4. Якщо після постановлення ухвали про спеціальне судове провадження обвинувачений з'явився або був доставлений до суду, судовий розгляд продовжується з моменту постановлення такої ухвали згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.</p> <p>За клопотанням сторони захисту суд продовжує судовий розгляд з моменту з'явлення обвинуваченого в судовому засіданні та повторно досліджує окремі докази, які досліджувалися за відсутності обвинуваченого (якщо про таке дослідження доказів просить сторона захисту).</p>		
7.	<p>Стаття 349. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження</p> <p>1. Після виконання дій, передбачених статтею 348 цього Кодексу, головуючий надає стороні обвинувачення та стороні захисту право проголосити вступні промови.</p> <p>У вступній промові зазначається, якими доказами сторона підтверджуватиме наведені нею обставини, порядок дослідження доказів, а також може бути зазначена позиція сторони.</p> <p>Сторона обвинувачення, сторона захисту має право відмовитися від проголошення вступної промови.</p>	<p>Стаття 349. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження</p> <p>1. Після виконання дій, передбачених статтею 348 цього Кодексу, головуючий надає стороні обвинувачення та стороні захисту право проголосити вступні промови.</p> <p>У вступній промові зазначається, якими доказами сторона підтверджуватиме наведені нею обставини, порядок дослідження доказів, а також може бути зазначена позиція сторони, та необхідний розумний строк для подання стороною письмових заперечень та пояснень на надані суду в порядку частини 2 статті 317 цього Кодексу письмові докази.</p>	<p>Пропоновані зміни повністю співвідносяться з міжнародними нормативними актами в сфері боротьби з корупцією, в яких передбачено право Держави визначати заходи, спрямовані на запобігання корупції:</p> <p>1. Конвенція ООН:</p> <p>1.1. Частина 3 статті 30 Конвенції передбачає, «що кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів».</p> <p>2. Оптимізація в цій частині судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень, сприятиме швидшому</p>

<p>Право проголосити вступну промову першою надається стороні обвинувачення, після чого вступну промову проголошує сторона захисту.</p> <p>Вступні промови проголошуються з дотриманням розумних строків залежно від обсягу обвинувачення. Якщо проголошення вступної промови має ознаки зловживання правом з метою затягування судового розгляду, суд після усного попередження зупиняє проголошення промови.</p> <p>Інші учасники судового провадження можуть висловити свою думку про те, які докази потрібно дослідити, та про порядок їх дослідження після вступної промови сторони захисту.</p> <p>Докази зі сторони обвинувачення досліджуються в першу чергу, зі сторони захисту - у другу.</p> <p>2. Обсяг доказів, які будуть досліджуватися, та порядок їх дослідження визначаються ухвалою суду і в разі необхідності можуть бути змінені.</p> <p>Під час здійснення спеціального судового провадження досліджуються всі надані докази.</p> <p>3. Суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспорюються. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку.</p> <p>4. Допит обвинуваченого здійснюється обов'язково, крім випадку, якщо він відмовився від давання показань, та випадків, передбачених частиною третьою статті 323 та статтею 381 цього Кодексу.</p>	<p>Сторона обвинувачення, сторона захисту має право відмовитися від проголошення вступної промови.</p> <p>Право проголосити вступну промову першою надається стороні обвинувачення, після чого вступну промову проголошує сторона захисту.</p> <p>Вступні промови проголошуються з дотриманням розумних строків залежно від обсягу обвинувачення. Якщо проголошення вступної промови має ознаки зловживання правом з метою затягування судового розгляду, суд після усного попередження зупиняє проголошення промови.</p> <p>Інші учасники судового провадження можуть висловити свою думку про те, які докази потрібно дослідити, та про порядок їх дослідження після вступної промови сторони захисту.</p> <p>Докази зі сторони обвинувачення досліджуються в першу чергу, зі сторони захисту - у другу. Суд має право визначити порядок дослідження письмових доказів сторони захисту разом із письмовими доказами сторони обвинувачення.</p> <p>2. Обсяг доказів (крім письмових), які будуть досліджуватися, та порядок їх дослідження визначаються ухвалою суду і в разі необхідності згодом можуть бути змінені.</p> <p>Також ухвалою суду визначається необхідний розумний строк сторонам судового провадження для подання ними письмових заперечень та пояснень на подані в порядку частини 2 статті 317 цього Кодексу письмові докази.</p> <p>Під час здійснення спеціального судового провадження досліджуються всі надані докази.</p>	<p>неупередженому розгляду справ, що буде свідченням здійснення Україною подальшої антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС.</p> <p>3. Даний правовий механізм сприятиме ефективному швидкому і повному розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень, що є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей і підвищення довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції.</p>
---	---	---

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор, Заслужений діяч
науки і техніки України

Олександр ЮНІН

АКТ

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Дубаса В.М. в освітній процес Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ**

Комісія у складі: Голови комісії: начальника навчально-методичного відділу Світлани КИРИЧЕНКО, членів комісії: заступника директора ННІ права та інноваційної освіти Максима ПОЧТОВОГО, завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Володимира Шаблистого склала цей акт з приводу того, що комісією розглянуто наукові публікації ДУБАСА Віталія Михайловича за результатами роботи над дисертаційним дослідженням на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» (спеціальність: 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право), а саме:

1. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 288 с.
2. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні : збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 760 с.
3. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 грудня 2019 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС, 2019. Ч. 1. 264 с.
4. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Антикорупційне судочинство України / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні : матеріали Загальнонаціонального юридичного форуму (Северодонецьк, 12 грудня 2019 р.) Северодонецьк: Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. 265 с.
5. Дубас В.М. Деякі питання вдосконалення судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів / В.М. Дубас // Напрями

реформування кримінальної юстиції в Україні : матеріали науково-практичного семінару (м. Львів, 22 травня 2020 р.) Львів : ЛьвДУВС, 2020. 282 с.

6. Дубас В.М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. 43 с.

7. Дубас В.М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 грудня 2020 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 480 с.

8. Дубас В.М. Правові підстави притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення / В.М. Дубас // Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.) . Одеса : Фенікс, 2021. 464 с.

9. Дубас В.М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні / В.М. Дубас // Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. 135 с.

10. Дубас В.М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди / В. Дубас // Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи : матеріали круглого столу (м. Львів, 11 червня 2021 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2021. 414 с.

11. Дубас В.М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.), Київ, 2021. 65 с.

12. Дубас В.М. Щодо належності державного реєстратора до суб'єктів корупційного кримінального правопорушення, передбаченого статтею 365-2 Кримінального кодексу України / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 404 с.

13. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В.М. Дубас // Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. 457 с.

14. Дубас В.М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні / В.М. Дубас // Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лащук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 332 с.

15. Дубас В.М. Гармонізація кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень згідно з Конвенціями ООН та законодавством ЄС / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2022 р.)

16. Дубас В.М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами у корупційних кримінальних правопорушеннях / В.М. Дубас // KELM. 2020 № 5(33).

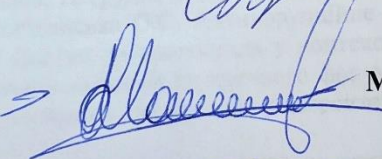
17. Дубас В.М. Антикоруptionне судочинство в період воєнного стану: аналіз кримінальних процесуальних змін / В.М. Дубас // Київський часопис права. 2022. № 3.

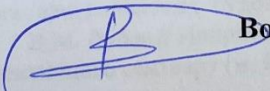
Комісія вважає, що наукові публікації Дубаса В.М., отримані на основі комплексного дослідження національного законодавства і Конвенцій ООН про боротьбу з корупцією та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, а також та Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, мають необхідний теоретичний і науковий рівень, практичну значущість, тому можуть бути використані при викладанні навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Антикорупційний колоквиум».

Голова Комісії:

Світлана КИРИЧЕНКО

Члени комісії:

Максим ПОЧТОВИЙ

Володимир ШАБЛИСТИЙ

АКТ
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Дубаса В.М. у навчальний процес юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Комісія у складі: Голови комісії: доктора юридичних наук, професора кафедри кримінального права та кримінології Бурдіна В.М., членів комісії: кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри кримінального права та кримінології Маркіна В.І., кандидата юридичних наук, доцента Денькович О.І. склала цей акт з приводу того, що комісією розглянуто наукові публікації ДУБАСА Віталія Михайловича за результатами роботи над дисертаційним дослідженням на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» (спеціальність: 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право), а саме:

1. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 288 с.
2. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні : збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 760 с.
3. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 грудня 2019 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС, 2019. Ч. 1. 264 с.
4. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Антикорупційне судочинство України / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні : матеріали Загальнонаціонального юридичного форуму (Северодонецьк, 12 грудня 2019 р.) Северодонецьк: Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. 265 с.
5. Дубас В.М. Деякі питання вдосконалення судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів / В.М. Дубас // Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні : матеріали науково-практичного семінару (м. Львів, 22 травня 2020 р.) Львів : ЛьвДУВС, 2020. 282 с.
6. Дубас В.М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. 43 с.
7. Дубас В.М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 грудня 2020 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 480 с.
8. Дубас В.М. Правові підстави притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення / В.М. Дубас // Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.) . Одеса : Фенікс, 2021. 464 с.
9. Дубас В.М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні / В.М. Дубас // Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. 135 с.
10. Дубас В.М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди / В. Дубас // Кримінальна юстиція

в Україні: реалії та перспективи : матеріали круглого столу (м. Львів, 11 червня 2021 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2021. 414 с.

11. Дубас В.М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.), Київ, 2021. 65 с.

12. Дубас В.М. Щодо належності державного реєстратора до суб'єктів корупційного кримінального правопорушення, передбаченого статтею 365-2 Кримінального кодексу України / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 404 с.

13. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В.М. Дубас // Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnitsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. 457 с.

14. Дубас В.М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні / В.М. Дубас // Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лашук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 332 с.

15. Дубас В.М. Гармонізація кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень згідно з Конвенціями ООН та законодавством ЄС / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2022 р.)

16. Дубас В.М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами у корупційних кримінальних правопорушеннях / В.М. Дубас // KELM. 2020 № 5(33).

17. Дубас В.М. Антикорупційне судочинство в період воєнного стану: аналіз кримінальних процесуальних змін / В.М. Дубас // Київський часопис права. 2022. № 3.

Комісія вважає, що наукові публікації Дубаса В.М., отримані на основі комплексного дослідження національного законодавства і Конвенцій ООН про боротьбу з корупцією та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, а також та Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, мають необхідний теоретичний і науковий рівень, практичну значущість, тому можуть бути використані при викладанні навчальних курсів «Кримінальне право України».

Голова Комісії:

prof. Бурбун В.М.
08.12.2022

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Максим КОРНІЄНКО

«09» *серпень* 2022

**АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ
результатів дисертаційного дослідження
Дубаса Віталія Михайловича
на тему «Кримінально-правові засоби протидії корупційним
кримінальним правопорушенням в Україні»
до навчального процесу Одеського державного університету
внутрішніх справ**

м. Одеса

«09» *серпень* 2022 р.

Комісія у складі:

- 1) начальника навчально-методичного відділу ОДУВС, кандидата технічних наук, доцент Сіфорова О.І.;
- 2) завідувача кафедри кримінального процесу ОДУВС, доктора юридичних наук, професора Тетерятник Г.К.;
- 3) доцента кафедри кримінального процесу, кандидата юридичних наук Лісніченка Д.В.

склала цей акт з приводу того, що комісією вивчені пропозиції і рекомендації Дубаса Віталія Михайловича щодо впровадження результатів дисертаційного дослідження на тему «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні», підготовленої на здобуття ступеня доктор філософії за спеціальністю 081 – «Право» до навчального процесу Одеського державного університету внутрішніх справ при проведенні лекційних і семінарських (практичних) занять з навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства України», «Проблемні питання кримінального процесуального законодавства України».

Комісія дійшла висновку, що наукові публікації Дубаса В.М., отримані на основі комплексного дослідження національного законодавства і Конвенцій ООН про боротьбу з корупцією та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, а також та Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, мають необхідний теоретичний і науковий рівень, практичну

значущість, що сприятиме підвищенню рівня юридичних та спеціальних знань майбутніх працівників Національної поліції України.

Результати наукових публікацій Дубаса В.М., якими засвідчено апробацію результатів дисертаційного дослідження на тему «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» впроваджені до навчального процесу Одеського державного університету внутрішніх справ і використані при проведенні лекційних і семінарських (практичних) занять з навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства України», «Проблемні питання кримінального процесуального законодавства України».

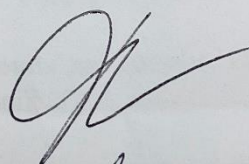
Члени комісії:

Начальник НМВ ОДУВС
кандидат технічних наук, доцент

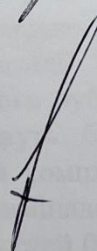
Олександр СІФОРОВ

Завідувач кафедри
кримінального процесу
факультету ПФДОДР ОДУВС
доктор юридичних наук, професор

Ганна ТЕТЕРЯТНИК

Доцент кафедри
кримінального процесу
факультету ПФДОДР ОДУВС
кандидат юридичних наук

Дмитро ЛІСНІЧЕНКО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Луганського державного університету
внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка
доктор юридичних наук,
професор

Микола КАРЧЕВСЬКИЙ

« _____ » 2022 року

АКТ

**упровадження в освітній процес та наукову діяльність
результатів дисертаційного дослідження аспіранта Львівського
державного університету внутрішніх справ Віталія ДУБАСА**

Уклала комісія у складі:

- завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін, доктора юридичних наук, професора Євгена Письменського (голова комісії);
- начальника навчально-методичного відділу, доктора філософії (Ph.D.) у галузі права Володимира Веретяннікова;
- доцента кафедри кримінально-правових дисциплін, кандидата юридичних наук, доцента Сергія Головкіна (члени комісії).

Комісія розглянула матеріали кандидатської дисертації Віталія Дубаса на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні», а так само його публікації за темою дисертації, і встановила, що здобутки дисертанта можуть бути використані в науковій діяльності кафедри та під час розроблення комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін «Кримінальне право» (для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра зі спеціальностей 081 Право і 262 Правоохоронна діяльність) та «Організаційно-правові засади запобігання та протидії корупції» (для здобувачів ступеня вищої освіти магістра зі спеціальностей 081 Право і 262 Правоохоронна діяльність).

Висновок: запровадження результатів дисертаційного дослідження Віталія Дубаса за темою «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» в освітній процес і наукову діяльність кафедри кримінально-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка сприятиме поглибленню змісту та методичному вдосконаленню таких тем:

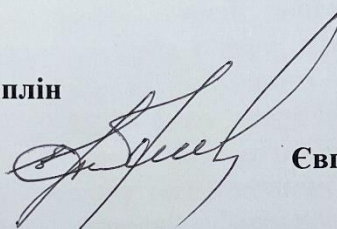
1. «Кримінальне право» (спеціальність 081 Право): тема № 36 «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні кримінальні

правопорушення та кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією», під час лекційних, семінарських і практичних занять.

2. «Кримінальне право» (спеціальність 262 Правоохоронна діяльність): тема № 20 «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, що пов'язані з корупцією», під час лекційних, семінарських і практичних занять.

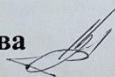
3. «Організаційно-правові засади запобігання та протидії корупції»: тема № 2 «Суб'єкти корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією», під час лекційних, семінарських і практичних занять; тема № 3 «Корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією за КК України», під час лекційних, семінарських і практичних занять.

**Завідувач кафедри
кримінально-правових дисциплін
доктор юридичних наук,
професор**

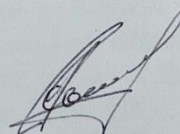
Євген ПИСЬМЕНСЬКИЙ

**Начальник
навчально-методичного відділу
доктор філософії (Ph.D.) у галузі права**

Володимир ВЕРЕТЯННИКОВ

**Доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
кандидат юридичних наук, доцент**

Сергій ГОЛОВКІН

« 12 » 12 _____ 2022 р.

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Дубаса В.М. у навчальний процес і наукову діяльність
ЗВО «Університет Короля Данила»**

Комісія у складі: Голови комісії: директора Науково-дослідного інституту імені Академіка Івана Луцького, доктора юридичних наук, професора ЛУЦЬКОГО Романа Петровича, членів комісії: доцента кафедри права та публічного управління, кандидата юридичних наук, доцента ОГЕРУКА Ігоря Степановича, доцента кафедри права та публічного управління, кандидата юридичних наук, доцента ОСТРОГЛЯДА Олександра Васильовича склала цей акт з приводу того, що комісією розглянуто наукові публікації ДУБАСА Віталія Михайловича за результатами роботи над дисертаційним дослідженням на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» (спеціальність: 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право), а саме:

1. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 288 с.
2. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні : збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Львів, 06 грудня 2019 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 760 с.
3. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 грудня 2019 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС, 2019. Ч. 1. 264 с.
4. Дубас В.М., Стеблинська О.С. Антикорупційне судочинство України / В.М. Дубас, О. С. Стеблинська // Доступ до правосуддя у контексті реформи децентралізації в Україні : матеріали Загальнонаціонального юридичного форуму (Северодонецьк, 12 грудня 2019 р.) Северодонецьк: Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. 265 с.
5. Дубас В.М. Деякі питання вдосконалення судового розгляду кримінальних проваджень щодо корупційних злочинів / В.М. Дубас // Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні : матеріали науково-практичного семінару (м. Львів, 22 травня 2020 р.) Львів : ЛьвДУВС, 2020. 282 с.

6. Дубас В.М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали круглого столу (м. Київ, 10 вересня 2020 р.), Київ, 2020. 43 с.
7. Дубас В.М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 грудня 2020 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 480 с.
8. Дубас В.М. Правові підстави притягнення до кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення / В.М. Дубас // Антикорупційні органи: проблеми становлення, розвитку та взаємодії: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 квітня 2021 р.) . Одеса : Фенікс, 2021. 464 с.
9. Дубас В.М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні / В.М. Дубас // Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 26, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform. 135 с.
10. Дубас В.М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди / В. Дубас // Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи : матеріали круглого столу (м. Львів, 11 червня 2021 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2021. 414 с.
11. Дубас В.М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення / В. Дубас // Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали II щорічного круглого столу (м. Київ, 30 вересня 2021 р.), Київ, 2021. 65 с.
12. Дубас В.М. Щодо належності державного реєстратора до суб'єктів корупційного кримінального правопорушення, передбаченого статтею 365-2 Кримінального кодексу України / В. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 404 с.
13. Дубас В.М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням / В.М. Дубас // Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 8 juillet 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. 457 с.
14. Дубас В.М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні / В.М. Дубас // Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року) / упор. І.В. Гловюк, Н.Р. Лашук, В.В. Навроцька, І.Р. Серкевич, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 332 с.
15. Дубас В.М. Гармонізація кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень згідно з Конвенціями ООН та

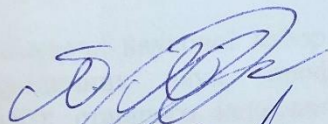
законодавством ЄС / В.М. Дубас // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 9 грудня 2022 р.)

16. Дубас В.М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами у корупційних кримінальних правопорушеннях / В.М. Дубас // KELM. 2020 № 5(33).

17. Дубас В.М. Антикорупційне судочинство в період воєнного стану: аналіз кримінальних процесуальних змін / В.М. Дубас // Київський часопис права. 2022. № 3.

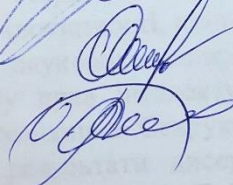
Комісія вважає, що наукові публікації Дубаса В.М., отримані на основі комплексного дослідження національного законодавства і Конвенцій ООН про боротьбу з корупцією та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, а також та Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, мають необхідний теоретичний і науковий рівень, практичну значущість, тому можуть бути використані при викладанні навчальних курсів «Кримінальне право України», «Кримінальний процес України».

Голова Комісії:

Роман ЛУЦЬКИЙ

Члени комісії:

Ігор ОГЕРУК

Олександр ОСТРОГЛЯД

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Національної академії
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

2022

А К Т

**про впровадження матеріалів дисертаційного дослідження
Дубаса Віталія Михайловича на тему: «Кримінально-правові засоби протидії
корупційним кримінальним правопорушенням в Україні»
в освітній процес Національної академії внутрішніх справ**

Комісія у складі: завідувача наукової лабораторії з проблем протидії злочинності, доктора юридичних наук, професора Вознюка Андрія Андрійовича (голова комісії); доцента кафедри кримінального права, кандидата юридичних наук, доцента Смаглюка Олександра Володимировича; заступника начальника навчально-методичного відділу, кандидата юридичних наук Бистрицького Богдана Юрійовича склала цей акт про те, що результати дисертації аспіранта Львівського державного університету внутрішніх справ Дубаса Віталія Михайловича на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням» впроваджені в освітній процес академії, зокрема:

1. Результати дисертації Дубаса Віталія Михайловича відображені у науково-практичних і навчально-методичних матеріалах для слухачів магістратури та аспірантів, де в якості джерел рекомендовано такі публікації:

– Дубас В. М., Стеблинська О. С. Вищий антикорупційний суд в системі суб'єктів запобігання корупційним злочинам в Україні. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 листоп. 2019 р.). Дніпро : ДДУВС, 2019. С. 127–131;

– Дубас В. М. Кримінально-правові засоби боротьби з корупційними злочинами. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : матеріали наук.-практ. конф. (Львів, 06 груд. 2019 р.). Львів : ЛьвДУВС, 2019. С. 345–350;

– Дубас В. М., Стеблинська О. С. Використання досвіду Сінгапуру у боротьбі з корупцією в діяльності Вищого антикорупційного суду. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12 груд. 2019 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС, 2019. Ч. 1. С. 68–72.

– Дубас В. М. Дискусійні питання звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку засудження за корупційний злочин на підставі угоди.

Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду : матеріали круглого столу (Київ, 10 верес. 2020 р.). Київ, 2020. С. 28–32;

– Дубас В. М. Застосування деяких заохочувальних кримінально-правових засобів щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 11 груд. 2020 р.). Львів: ЛьвДУВС, 2020. С. 290–293;

– Дубас В. М. Підстави кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та аналіз судочинства в Україні. *Sectoral research XXI: characteristics and features* : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (March 26, 2021, Chicago, USA : European Scientific Platform). Vol. 1. 2021. С. 104–106. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/26.03.2021/486> ;

– Дубас В. М. Ефективність кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення за вироком на підставі угоди. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи* : матеріали круглого столу (Львів, 11 черв. 2021 р.). Львів : ЛьвДУВС, 2021. С. 35–40;

– Дубас В. М. Оптимізація судового розгляду справ про корупційні кримінальні правопорушення. *Актуальні виклики у діяльності Вищого антикорупційного суду* : матеріали II щорічного круглого столу (Київ, 30 верес. 2021 р.). Київ, 2021. С. 27–30;

– Дубас В. М. Кримінально-правові засоби в системі правових засобів протидії корупційним кримінальним правопорушенням. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique* : collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la III conférence scientifique et pratique internationale. (Paris, 8 juillet 2022). Paris-Vinnytsia : La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne, 2022. С. 72–73. DOI 10.36074/logos-08.07.2022.018;

– Дубас В. М. Ефективність антикорупційного законодавства в період воєнного стану в Україні. *Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи* : матеріали круглого столу (Львів, 23 верес. 2022 р.). Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 147–148;

– Дубас В. М. Тенденції судової практики при перегляді судових рішень за виключними обставинами у корупційних кримінальних правопорушеннях. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020 № 5(33). С. 76–83.

3. Зазначені праці підтвердили високий теоретичний і навчально-методичний рівень, практичну доступність і доцільність за результатами використання під час підготовки та проведення усіх видів занять.

Голова комісії:

Члени комісії:

Андрій ВОЗНЮК

Олександр СМАГЛЮК

Богдан БИСТРИЦЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Національної академії
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

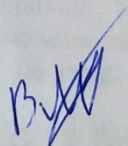
2022

А К Т

**про впровадження матеріалів дисертаційного дослідження
Дубаса Віталія Михайловича на тему: «Кримінально-правові засоби
протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні»
в науково-дослідну роботу Національної академії внутрішніх справ**

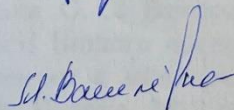
Комісія у складі: завідувача наукової лабораторії з проблем протидії злочинності, доктора юридичних наук, професора Вознюка Андрія Андрійовича (голова комісії); старшого наукового співробітника наукової лабораторії з проблем протидії злочинності, кандидата юридичних наук Бурак Марії Василівни; провідного наукового співробітника відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності, кандидата юридичних наук, старшого дослідника Севрука Володимира Генадійовича, склала цей акт про те, що результати дисертації аспіранта Львівського державного університету внутрішніх справ Дубаса Віталія Михайловича на тему: «Кримінально-правові засоби протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні» мають необхідний теоретичний, методологічний рівень і практичну значущість та використовуються у науково-дослідній роботі наукової лабораторії з проблем протидії злочинності, кафедри кримінального права та відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ під час проведення наукових досліджень, спрямованих на розробку і вдосконалення методик кваліфікації та розслідування корупційних правопорушень, а також під час підготовки навчальних посібників, підручників, методичних матеріалів курсів тощо.

Голова комісії:

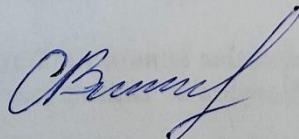

Андрій ВОЗНЮК

Члени комісії:

Марія БУРАК

Володимир СЕВРУК

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

 проспект Перемоги, буд. 41, м. Київ, 03057, inbox@vaks.gov.ua, ЄДРПОУ 42836259

01.12.2022 № 03.14-09/32/2022 На № _____ від _____

**Голові Комітету Верховної Ради
 України з питань правової політики
 Денису МАСЛОВУ**
 вул. М. Грушевського, 5
 м. Київ, 01008
k_prav_pol@rada.gov.ua

Шановний пане Денисе!

Цим листом засвідчую свою повагу до Вас та готовність до активної професійної співпраці в сфері вдосконалення чинного антикорупційного законодавства з метою боротьби з ганебним явищем – корупцією.

23 червня 2022 року ознаменувався для України довгоочікуваною подією – Україна отримала статус країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу. Для національного законодавства це означає необхідність подальшої трансформації та гармонізації національного законодавства з законодавством Європейського Союзу. Водночас, Єврокомісія дала Україні сім рекомендацій, виконання яких не прив'язане до вже ухваленого рішення, але від них залежать подальші етапи, пов'язані із членством у блоці. Однією із рекомендацій є – «посилити боротьбу з корупцією, у тому числі на високому рівні, шляхом активних та ефективних розслідувань, а також забезпечити динаміку судових справ та винесених вироків».

Системний аналіз норм Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України на предмет їх відповідності із нормами Конвенції ООН про боротьбу з корупцією від 31.10.2003 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.01.2010) та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.03.2010), засвідчив про певну неузгодженість статей цих Кодексів. Зазначене обумовлює подальшу необхідність внесення змін до положень національних законів в частині посилення кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та удосконалення процедури судового розгляду кримінальних проваджень у справах про корупційні кримінальні правопорушення.

Прошу Вас розглянути пропозиції до чинного антикорупційного законодавства (додаток 1) з метою гармонізації кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення з Конвенціями ООН та законодавством ЄС та вдосконалення правової процедури судового розгляду.

Пропоновані зміни мають таку мету:

- 1) Запровадження такого кримінально-правового засобу як конфіскація майна за усі корупційні кримінальні правопорушення сприятиме реалізації функції запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в частині 2 статті 50 Кримінального Кодексу України;
- 2) Вдосконалення правових механізмів боротьби з корупцією стане підтвердженням намірів України щодо підвищення стандарту боротьби з корупцією, як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС;

3) Реформування антикорупційного законодавства в частині посилення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення підсилить принцип невідворотності покарання і підтвердить дії України про ефективну реалізацію антикорупційної реформи, як необхідної частини виконання вимог до України – кандидата на членство в ЄС. Зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування;

4) Внесення змін до національного кримінального законодавства остаточно вирішить проблему «якості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

5) Реформування чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства стане свідченням наявності в Україні необхідного правового інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС;

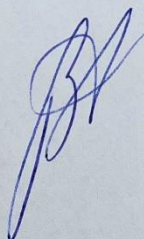
6) Оптимізація судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що стане свідченням ефективної реалізації Україною антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС;

7) Запропоновані кримінально-правові засоби й правові механізми сприятимуть ефективному, швидкому, повному і неупередженому розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень та належній правовій процедурі їх судового розгляду, що сприятиме підвищенню довіри до Вищого антикорупційного суду як інституції. Також реформування законодавства в цій частині є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей, відтак внесені зміни стануть свідченням здатності України як демократичної Держави, на найвищому рівні, захищати демократичні цінності.

Висловлюю Вам побажання успіхів у подальшій законотворчій діяльності та у випадку врахування, висловлених мною пропозицій до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України, прошу Вас надати акт про впровадження в законотворчу діяльність.

З повагою

**Суддя Вищого
антикорупційного суду**

Віталій ДУБАС

**Голові Національного агентства з
питань запобігання корупції
НОВІКОВУ Олександр**

Цим листом засвідчую свою повагу до Вас та готовність до активної професійної співпраці в сфері вдосконалення чинного антикорупційного законодавства з метою боротьби з ганебним явищем – корупцією.

23 червня 2022 року ознаменувався для України довгоочікуваною подією – Україна отримала статус країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу. Для національного законодавства це означає необхідність подальшої трансформації та гармонізації національного законодавства з законодавством Європейського Союзу. Водночас, Єврокомісія дала Україні сім рекомендацій, виконання яких не прив'язане до вже ухваленого рішення, але від них залежать подальші етапи, пов'язані із членством у блоці. Однією із рекомендацій є – «посилити боротьбу з корупцією, у тому числі на високому рівні, шляхом активних та ефективних розслідувань, а також забезпечити динаміку судових справ та винесених вироків».

Як зазначено в Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки (далі – Стратегія), результати аналізу стану корупції в Україні, ефективності антикорупційної політики попередніх періодів, міжнародних стандартів та найкращих світових практик у сфері запобігання та протидії корупції дали змогу сформулювати такі основні принципи антикорупційної політики на 2021-2025 роки:

- 1) оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування, реалізація чого передусім передбачає: усунення дублювання повноважень різними органами; тимчасове припинення реалізації малоефективних повноважень, що супроводжуються високим рівнем корупції, до запровадження належних процедур, які мінімізуватимуть відповідні корупційні ризики; усунення випадків реалізації одним і тим самим органом повноважень, поєднання яких створює додаткові корупційні ризики;
- 2) цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, прозорість діяльності та відкриття даних як основа для мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності;
- 3) створення на противагу існуючим корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб;
- 4) забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, що створює додатковий стримувальний ефект для всіх суб'єктів правовідносин;
- 5) формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права.

В розділі Стратегії, який стосується проблем кримінальної відповідальності зазначено, що положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, суперечать міжнародним стандартам у цій сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону. Як наслідок, у значній частині випадків особи, що вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання. Серед очікуваних стратегічних результатів вказано, що «санкції за вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з корупційних кримінальних правопорушень не належить до категорії кримінальних проступків».

Системний аналіз норм Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України на предмет їх відповідності із нормами Конвенції ООН про боротьбу з корупцією від 31.10.2003 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.01.2010) та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 (ратифікована Україною 18.10.2006 і набрала чинності для України 01.03.2010), засвідчив про певну неузгодженість статей цих Кодексів. Зазначене обумовлює подальшу необхідність внесення змін до положень національних законів в частині посилення кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та удосконалення процедури

судового розгляду кримінальних проваджень у справах про корупційні кримінальні правопорушення.

Прошу Вас розглянути пропозиції до чинного антикорупційного законодавства (додаток 1) з метою гармонізації кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення з Конвенціями ООН та законодавством ЄС та вдосконалення правової процедури судового розгляду.

Пропоновані зміни мають таку мету:

1) Запровадження такого кримінально-правового засобу як конфіскація майна за усі корупційні кримінальні правопорушення сприятиме реалізації функції запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень, як засудженими, так і іншими особами, як складової частини мети покарання, визначеної в частині 2 статті 50 Кримінального Кодексу України;

2) Вдосконалення правових механізмів боротьби з корупцією стане підтвердженням намірів України щодо підвищення стандарту боротьби з корупцією, як вимоги до України – кандидата на членство в ЄС;

3) Реформування антикорупційного законодавства в частині посилення кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення підсилить принцип невідворотності покарання і підтвердить дії України про ефективну реалізацію антикорупційної реформи, як необхідної частини виконання вимог до України – кандидата на членство в ЄС. Зростання верхньої межі санкції є необхідною умовою ефективної боротьби з корупцією, як засобу превентивного стримування;

4) Внесення змін до національного кримінального законодавства остаточно вирішить проблему «якості закону» як складової принципу верховенства права, гарантованого в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

5) Реформування чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства стане свідченням наявності в Україні необхідного правового інструменту посилення боротьби з корупцією, як умови імплементації національного законодавства до законодавства ЄС в рамках реалізації Угоди про асоціацію з ЄС;

6) Оптимізація судового розгляду корупційних кримінальних правопорушень сприятиме швидшому неупередженому розгляду справ, що стане свідченням ефективної реалізації Україною антикорупційної реформи, як умови для вступу України до ЄС;

7) Запропоновані кримінально-правові засоби й правові механізми сприятимуть ефективному, швидкому, повному і неупередженому розслідуванню корупційних кримінальних правопорушень та належній правовій процедурі їх судового розгляду, що сприятиме підвищенню довіри до Вишого антикорупційного суду як інституції. Також реформування законодавства в цій частині є вимогою нового інструменту ЄС для захисту демократичних цінностей, відтак внесені зміни стануть свідченням здатності України як демократичної Держави, на найвищому рівні, захищати демократичні цінності.

Висловлюю Вам побажання успіхів у подальшій антикорупційній діяльності та у випадку врахування, висловлених мною пропозицій до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України, прошу Вас надати акт про впровадження в практичну діяльність.

З повагою

**Суддя Вишого
антикорупційного суду**

Віталій ДУБАС